

Diagnoza problemów społecznych Miasta Kłodzko

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	2
1.1. Cele i ogólne założenia badania.....	4
1.2. Problematyka badania	5
2. METODOLOGIA BADANIA	9
2.1. Uzasadnienie i wybór techniki badawczej.....	9
2.2. Dobór próby.....	10
2.3. Narzędzia badawcze.....	11
3. BADANIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW	13
3.1. Struktura badanej próby.....	14
3.2. Problem alkoholowy z perspektywy dorosłych mieszkańców.....	17
3.3. Problem nikotynowy z perspektywy dorosłych mieszkańców.....	26
3.4. Problem narkotykowy z perspektywy dorosłych mieszkańców.....	29
3.5. Problem przemocowy z perspektywy dorosłych mieszkańców.....	35
3.6. Miasto wobec problemów społecznych – opinia mieszkańców.....	42
3.7. Inne problemy społeczne z perspektywy dorosłych mieszkańców.....	45
4. BADANIE DZIECI I MŁODZIEŻY	52
4.1. Struktura badanej próby.....	53
4.2. Problem alkoholowy z perspektywy dzieci i młodzieży.....	54
4.3. Problem nikotynowy z perspektywy dzieci i młodzieży.....	61
4.4. Problem narkotykowy z perspektywy dzieci i młodzieży.....	64
4.5. Profilaktyka z perspektywy dzieci i młodzieży.....	72
4.6. Problem przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży.....	77
4.7. Problem uzależnień behawioralnych z perspektywy dzieci i młodzieży.....	86
5. BADANIE SPRZEDAWCÓW	92
5.1. Struktura badanej próby	93
5.2. Problemy społeczne z perspektywy sprzedawców	95
6. RAPORT Z ZAKUPU KONTROLOWANEGO W MIEŚCIE KŁODZKO	105
6.1. Akcja „Tajemniczy klient” dla sprzedawców napojów alkoholowych.....	105
6.2. Analiza wyników badań w ramach „Zakupu kontrolowanego”.....	109
7. WNIOSKI	119
7.1. Problemy społeczne wśród dorosłych mieszkańców.....	119
7.2. Problemy społeczne wśród uczniów.....	123
7.3. Problemy społeczne z perspektywy sprzedawców.....	125
8. REKOMENDACJE	127

1. WPROWADZENIE

W literaturze przedmiotu odnaleźć można różnego rodzaju podejścia definicyjne do określenia zjawisk i problemów społecznych czy też kwestii społecznych. Według Colemana i Kerbo problem społeczny to: „*stan, który znacząca liczba ludzi uważa za problem*” [Coleman i Kerbo, 2009]. Podkreślają też inne określenie, które precyzuje, że „*Problem społeczny to stan, który jest istotnych rozmiarów różnicą między ideami społecznymi a ich aktualnym rzeczywistym ukształtowaniem*”. [Coleman i Kerbo, 2009, s. 2]. Z kolei Kornblum, Julian i Smith definiują problem społeczny jako: „*Zachowanie, które odbiega od przyjętych norm i wyłamuje się ze społecznej struktury ze względu na to, że jednostkowe i zbiorowe cele nie zostały osiągnięte, stan o którym znacząca liczba ludzi jest przekonana, że powinien być naprawiony poprzez działanie społeczne*” [Kornblum, Julian i Smith, 2010, s. 541].

W nowej, pochodzącej z 2014 r. wersji klasycznego podręcznika Social Problems Eitzen, Zinn i Smith określili, że problemy społeczne będą:

- (1) społecznie wywołanymi uwarunkowaniami, które skutkują psychicznym i materialnym cierpieniem wybranych kategorii w populacji;
- (2) działaniami i warunkami, które łamią normy i wartości występujące w danym społeczeństwie [Eitzen, Zinn i Smith, 2014, s. 10].

Natomiast **problem społeczny**: w definicji J. Sztumskiego, to: „*zjawisko uznawane za niepożądane, które spotyka się z krytyczną oceną znacznej liczby ludzi, a ponadto wydaje im się ono możliwe do przewyciężenia przez zbiorowe działanie*”¹. W świetle tej definicji muszą pojawić się cztery istotne elementy, aby można było mówić o problemie społecznym:

- problem społeczny jest **zjawiskiem niepożądanym**;
- **wywołuje krytykę** znacznej liczby ludzi;
- jest zjawiskiem **możliwym do przewyciężenia**;
- można go przewyciężyć przez **zbiorowe działanie**.

¹Sztumski, J. 2005. *Wstęp do metod i technik badań społecznych*. Katowice : „Śląsk” Wydawnictwo Naukowe.

Badania socjologiczne mogą i powinny w obecnych czasach służyć inwentaryzacji, diagnozie oraz prognozie i jej ewaluacji odnośnie do zjawisk i problemów społecznych w miastach i gminach. Badania powinny być pierwszą fazą procesu diagnozowania zjawisk i problemów społecznych oraz tworzenia wszelkiego rodzaju strategii ich rozwiązywania.

Diagnoza zjawisk i problemów społecznych jest niezbędna z punktu widzenia choćby zespołu planującego budżet gminy, który musi uwzględniać środki nie tylko na rozwiązywanie problemów społecznych, ale i przeciwdziałanie tym problemom. Znajomość zjawisk i problemów społecznych gminy jest podstawą formowania społecznej polityki gminnej. Praktyka ta jest integralnym elementem działań planistycznych większości miast i gmin. Mając zdiagnozowane zjawiska i problemy społeczne w gminie, można efektywniej wykorzystywać środki budżetowe i przygotowywać określone działania ograniczające lub zwalczające ich dotkliwe skutki dla społeczności zamieszkującej określony obszar urbanistyczny.

Rola diagnozy jest wysoce praktyczna. Składające się nań opracowania są przede wszystkim narzędziem stanowiącym punkt wyjścia do pracy różnych służb społecznych miast, czy gmin. Przedstawiane w niej materiały winny bowiem pomagać służbom społecznym zarówno w fazie planowania, jak i wdrażania oraz kontrolowania przebiegu programów przeciwdziałania, a także rozwiązywania i ograniczania zasięgu zjawisk i problemów społecznych. Analiza rzeczywistej sytuacji jest punktem wyjścia do jej oceny i opracowania właściwego scenariusza działań.

Diagnoza i monitoring problemów społecznych są niezbędne do tego, aby prowadzić skuteczne i użyteczne działania służące ich rozwiązywaniu. To jest główny cel diagnozowania i monitorowania, ale warto zwrócić uwagę również na szczegółowe cele, które można osiągnąć dzięki ich prowadzeniu. Diagnoza problemów społecznych służy identyfikacji:

- problemów „ukrytych”,
- przyczyn i skutków problemów,
- skali i zakresu problemów oraz grup społecznych, których problemy dotyczą,
- problemów społecznych w danym układzie geograficznym lub administracyjnym (na przykład wieś–miasto czy gmina–powiat),

- działań i zasobów mogących służyć rozwiązywaniu problemów i/lub łagodzeniu ich skutków,
- wskaźników monitorowania problemów i skuteczności działań służących ich rozwiązywaniu.

Przeprowadzenie rzetelnej diagnozy problemów społecznych jest czynnikiem zwiększającym wiarygodność i zaufanie społeczne do proponowanych działań, które służą rozwiązywaniu problemów i instytucji je realizujących.

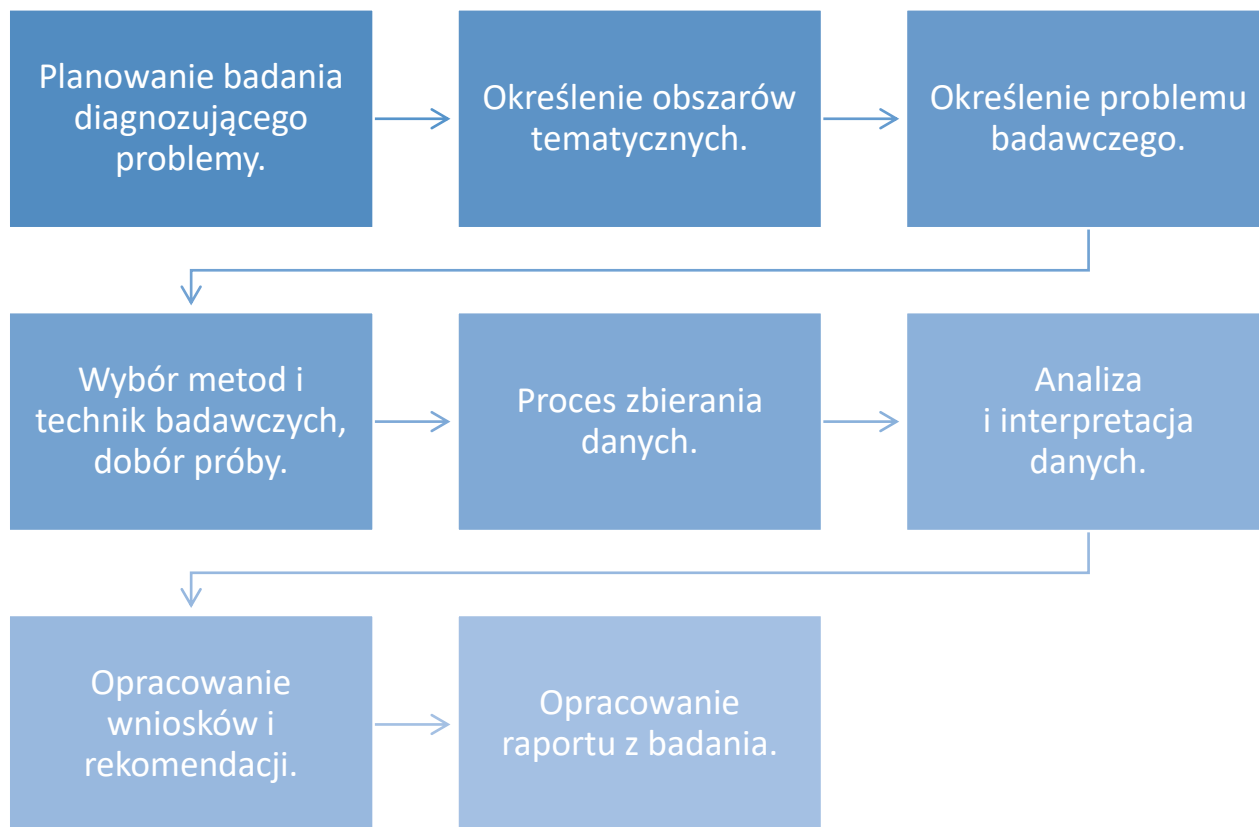
1.1. Cele i ogólne założenia badania

Poniższa diagnoza społeczna realizowana na zlecenie Miasta Kłodzko, ma na celu ukazanie skali różnych problemów społecznych na terenie miasta. Zakres działań badawczych odnosił się do zidentyfikowania następujących kwestii:

- zidentyfikowania problemów uzależnień wśród dzieci, młodzieży, dorosłych mieszkańców,
- zidentyfikowania problemu przemocy w rodzinie z Miasta Kłodzko,
- zidentyfikowanie problemu przemocy rówieśniczej wśród uczniów z Miasta Kłodzko,
- zidentyfikowania przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe,
- określenia skali oraz zakresu problemów uzależnień,
- zidentyfikowania skutków występujących problemów,
- pokazania rozwiązań mających na celu wyjaśnienie sytuacji problemowej lub złagodzenie jej skutków.

Przeprowadzone badanie diagnozujące problemy społeczne składało się z kilku etapów, które zostały przedstawione poniżej.

Graf.1. Schemat działań badawczych.

1.2. Problematyka badawcza

Celem przeprowadzonych badań była analiza wybranych problemów społecznych, występujących na terenie miasta. Badany obszar dotyczył poniższych kwestii:

- **Problem alkoholowy (alkoholizm)** – według WHO to „wszelki sposób picia, który wykracza poza miarę tradycyjnego i zwyczajowego spożycia albo poza ramy obyczajowego, przyjętego w całej społeczności, picia towarzyskiego bez względu na czynniki, które do tego prowadzą”². Alkoholizm ściśle wiąże się z negatywnymi zjawiskami społecznymi takimi jak: bezrobocie, przemoc, ubóstwo, czy zachowania kryminalne. Problem alkoholowy wśród współczesnych społeczeństw jest problemem o bardzo szerokim zasięgu, w związku z tym tej kwestii poświęcono najwięcej miejsca w poniższej diagnozie.

² T. Pilch, *Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku*, str. 92.

- **Problem narkotykowy (narkomania)** – według ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. przeciwdziałaniu narkomanii, narkomania to: „stałe lub okresowe używanie w celach niemedycznych środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich”³. W niniejszym raporcie zwrócono uwagę przede wszystkim na następujące kwestie związane z owym zjawiskiem: rozpowszechnienie i dostępność narkotyków oraz dopalaczy, skala zjawiska wśród dorosłych mieszkańców oraz dzieci i młodzieży szkolnej na terenie Miasta Kłodzko.
- **Problem nikotynowy (nikotynizm)** – jest zjawiskiem, które polega na regularnym zażywaniu tytoniu, w skład którego wchodzi nikotyna – silna trucizna oraz szereg innych substancji, które wykazują negatywny wpływ na nasz organizm. Nikotynizm jest uzależnieniem fizycznym i psychicznym. Został szczegółowo opisany w Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD 10. Niniejsza diagnoza ma na celu ukazanie skali uzależnienia, dostępności papierosów dla uczniów na terenie miasta, a także skali problemu wśród dorosłych mieszkańców Miasta Kłodzko.
- **Zjawisko przemocy w rodzinie** - ten rodzaj przemocy często określany jest także mianem „przemocy domowej”. W polskim porządku prawnym charakterystykę i definicję zjawiska przemocy w rodzinie zawiera Ustawa O przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie⁴. Wskazano w niej, iż za przemoc w rodzinie uważa się jednorazowe lub powtarzające się wielokrotnie „umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste” członków danej rodziny lub osób wspólnie zamieszkujących i gospodarujących ze sprawcą tego rodzaju zachowań. Podobną charakterystykę tego zjawiska zawarto w art. 207 ustawy Kodeks Karny, w którym istnieje pojęcie „znęcania się” fizycznego lub psychicznego nad osobą najbliższą lub „inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny”⁵.

³ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 2020 poz. 2050).

⁴ Ustawa z dnia 29. lipca 2005 r. O przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, (Dz.U. z 2021, poz. 1249).

⁵ J. Polanowski, „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Prawo i praktyka”, Wydawnictwo Edukacyjne Parpamedia, Warszawa 1999, s. 21.

Charakterystyczną cechą przemocy w rodzinie jest wykorzystanie przez sprawców posiadanej siły i dominacji nad innymi członkami rodziny, w celu podporządkowania ich i zmuszenia do określonych zachowań. Z tego powodu osobami doznającymi przemocy są najczęściej osoby, które w strukturze danej rodziny są zależne od swych opiekunów lub bliskich.

- **Ubóstwo** - zjawisko społeczne polegające na braku dostatecznych środków materialnych do zaspokajania potrzeb życiowych jednostki lub rodziny.
- **Wykluczenie społeczne** - to sytuacja, w której dana jednostka będąca członkiem społeczeństwa nie może normalnie uczestniczyć w działaniach obywateli tego społeczeństwa, przy czym ograniczenie to nie wynika z jej wewnętrznych przekonań, ale znajduje się poza kontrolą wykluczonej jednostki. Wykluczenie społeczne jest zjawiskiem wielowymiarowym i w praktyce oznacza niemożność uczestnictwa w życiu gospodarczym, politycznym jak i kulturowym, w wyniku braku dostępu do zasobów, dóbr i instytucji, ograniczenia praw społecznych oraz deprivacji potrzeb.
- **Niepełnosprawność** - brak możliwości samodzielnego zapewnienia sobie normalnego życia indywidualnego i społecznego na skutek wrodzonego lub nabytego upośledzenia sprawności fizycznej lub psychicznej. Pojęcie definiowane wielorako w nauce i prawie. O niepełnosprawności możemy mówić zarówno w charakterze zaburzeń fizycznych, jak także psychicznych. Zgodnie z definicją sformułowaną przez Światową Organizację Zdrowia (WHO) osoba niepełnosprawna to: *„osoba, u której istotne uszkodzenia i obniżenie sprawności funkcjonowania organizmu powodują uniemożliwienie, utrudnienie lub ograniczenie sprawnego funkcjonowania w społeczeństwie, biorąc pod uwagę takie czynniki jak płeć, wiek oraz czynniki zewnętrzne”*.
- **Starzenie się społeczeństwa** - to zwiększenie udziału starszych osób w ogólnej liczbie ludności przy jednoczesnym zmniejszeniu się udziału w tej strukturze dzieci. Jest to proces, który postępuje już od wielu lat i nadal przybiera na sile. Zmiany demograficzne tego typu mają istotne znaczenie dla kraju ze względów ekonomicznych, jak i społecznych.
- **Bezdomność** - na gruncie Ustawy o pomocy społecznej pojęcie osoby bezdomnej zdefiniowane jest w art. 6 pkt 8⁶. Zgodnie z tą definicją, za osobę bezdomną uważa się *„osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie*

⁶ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 ze zm.).

praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie miasta i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania”.

- **Dostępne formy pomocy rodzinie** – opinie i wiedza mieszkańców Miasta Kłodzko na temat możliwości pomocy i wsparcia rodziny realizowane przez miasto.
- **Ocena warunków życia** – opinie mieszkańców Miasta Kłodzko dotyczące warunków i jakości życia w mieście.
- **Uzależnienia behawioralne** – Amerykańskie Towarzystwo Psychiatryczne formalnie potwierdziło istnienie uzależnień/nałogów behawioralnych w maju 2013 poprzez opublikowanie piątej rewizji klasyfikacji DSM i włączenie zaburzenia uprawiania hazardu do kategorii zaburzeń i nałogów. Mianem uzależnień behawioralnych określa się formy zaburzeń (nałogów) nie związanych z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, a związanych z niekontrolowanym wykonywaniem pewnych czynności. W niniejszym badaniu zwrócono uwagę przede wszystkim na uzależnienia związane z komputerem i Internetem, fonoholizmem, zakupoholizmem, pracoholizmem oraz hazardem. Jest to coraz bardziej popularny rodzaj uzależnień, w związku z tym niniejsza diagnoza porusza również te kwestie.

Tab. 1. Dręczenie szkolne i cyberbullying. Różne rozumienie właściwości dręczenia w tradycyjnym dręczeniu i cyberbullyingu.

Kryterium wyróżniające	Tradycyjny bullying	Cyberbullying
Powtarzalność	Wynika z wielokrotnego działania sprawców.	Może wynikać z cech samego materiału zamieszczonego w Internecie, który jest albo wielokrotnie kopiowany, albo długotrwale obecny; w obu tych przypadkach ofiara doświadcza powtarzalnej wiktymizacji.
Nierównowaga sił	Wynika z przewagi ilościowej, fizycznej lub psychologicznej sprawcy bądź sprawców.	Może wynikać z większych kompetencji sprawców w zakresie obsługi nowych technologii komunikacyjnych.
Intencjonalność	Jest operacjonalizowana najczęściej jako świadoma chęć skrzywdzenia ofiary.	Część badań wskazuje, że ze względu na cechy komunikacji zapośredniczonej (m.in. redukcja sygnałów niewerbalnych) niektórzy sprawcy nieświadomie krzywdzą ofiary.

2. METODOLOGIA BADANIA

2.1. Uzasadnienie i wybór techniki badawczej

Główny cel badania stanowiło zdiagnozowanie skali problemów społecznych w Mieście Kłodzko oraz postaw mieszkańców względem: problemu alkoholowego, nikotynowego, narkotykowego oraz zjawiska przemocy, uzależnień behawioralnych, ubóstwa, niepełnosprawności, bezrobocia, wykluczenia społecznego, starzenia się społeczeństwa i innych problemów społecznych.

W badaniach zastosowano triangulację⁷ technik badawczych. Koncepcja badania uwzględniła zapewnienie trafności i rzetelności planowanych działań. Wiązało się to przede wszystkim z triangulacją źródeł danych, polegającą na pozyskaniu informacji z różnych środowisk.

Badania wśród dorosłych mieszkańców zostały wykonane zgodnie z metodologią ilościową, za pomocą:

⁷ Triangulacja, metoda stosowana w badaniach społecznych, mająca zapewnić wyższą jakość prowadzonych badań i ograniczenie błędu pomiaru. Polega na zbieraniu danych za pomocą dwóch lub większej liczby metod (np. obserwacja razem z sondażem czy analizą treści), a następnie porównywanie i łączenie wyników. Może też oznaczać łączenie metod jakościowych i ilościowych.

- 1) metody PAPI (wywiad bezpośredni realizowany przy użyciu papierowej ankiety). Wykorzystana technika badawcza opierała się na bezpośrednim komunikowaniu się ankietera z respondentami, przy wykorzystaniu ustrukturyzowanego narzędzia badawczego, jakim był kwestionariusz.
- 2) za pomocą metody CAWI (badanie za pomocą ankiety internetowej). Link odnoszący się do ankiety internetowej został umieszczony na głównej stronie Urzędu Miasta Kłodzko. Uzupełnione przez dorosłych mieszkańców ankiety zostały odesłane w formie elektronicznej w postaci zestawienia wszystkich danych, co zapewniło badanym pełną anonimowość.

Badania ankietowe wśród sprzedawców napojów alkoholowych oraz pracowników punktów sprzedaży napojów alkoholowych z terenu Miasta Kłodzko zostały przeprowadzone przed szkoleniem z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży w świetle obowiązujących przepisów prawa związanych ze sprzedażą i podawaniem napojów alkoholowych wśród przedsiębiorców sprzedających alkohol.

Trener ujednolicił wiedzę uczestników szkolenia na temat zasad przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim i osobom nietrzeźwym. Wyjaśnił wątpliwości i ukierunkował słuchaczy na prawdziwe informacje dotyczące handlu alkoholem. Każdy z uczestników szkolenia miał możliwość zweryfikowania swojej wiedzy.

W przypadku uczniów również zastosowano badanie ankietowe za pomocą ankiety internetowej (CAWI). Przed przystąpieniem do ankietowania dzieci i młodzieży szkolnej, za każdym razem uzyskiwano zgodę dyrekcji placówki szkolnej na przeprowadzenie badania, udzielano informacji o całkowitej anonimowości oraz o zasadach wypełniania kwestionariuszy, by zminimalizować ryzyko występowania braków danych.

2.2. Dobór próby

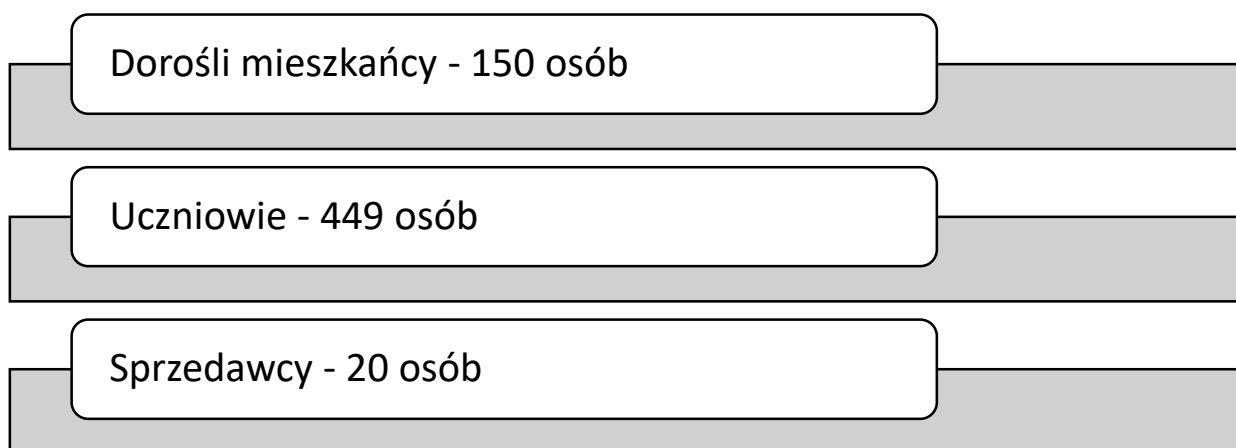
Badana zbiorowość jest zbyt liczna, aby zbadać jej wszystkich członków, dlatego wybiera się jej reprezentację. Występują dwa typy doboru próby: losowy i nielosowy. Podejmując decyzję o wyborze doboru próby, należy kierować się tym, jaki jest cel badań. Zróżnicowany dobór

próby umożliwia pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie miasta oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk.

Na potrzeby niniejszej diagnozy zdecydowano się na zastosowanie nieprobabilistycznego doboru próby losowej⁸, ze względu na fakt, iż był on najbardziej odpowiedni do ustalonych celów badawczych.

Badania zostały przeprowadzane w 2022 roku. W badaniu łącznie wzięły udział 569 osoby. Zróżnicowany dobór próby umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie miasta oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk. Poniższy wykres przedstawia szczegółową strukturę próby badawczej:

Graf 3. Schemat próby badawczej:

2.3. Narzędzia badawcze

Kwestionariusz ankiety opracowanej na potrzeby niniejszej diagnozy można podzielić na 3 części.

- 1. Część adresowo-tytułową** - umieszcza się ją na pierwszej stronie ankiety, gdzie wyszczególnione są takie kwestie jak: nazwa ośrodka badawczego, tytuł kwestionariusza oraz szczegółowe instrukcje dla respondenta.
- 2. Część merytoryczną** - zawarte są w niej pytania dotyczące badanych zagadnień.

⁸ Dobór nieprobabilistyczny to każdy dobór próby badanej, w którym nie stosuje się żadnych technik losowania. Jednostka z populacji trafia do próby na podstawie arbitralnej decyzji badacza lub wg innego kryterium, ale zawsze z pominięciem rachunku prawdopodobieństwa.

3. Część metryczkową - zawarte są w niej dane statystyczne dotyczące respondenta. Są to np. płeć, wykształcenie, stan cywilny, przedział wiekowy lub miejsce zamieszkania. Informacje te pozwalają na korelacje z innymi pytaniami zawartymi w ankiecie.

Kwestionariusz ankiety użyty do zebrania danych miał podobną konstrukcję niezależnie od badanej grupy. Składał się z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru. Ze względu na specyfikę poszczególnych grup dokonano spersonalizowania pytań, dostosowując ich charakter do profilu respondenta. Wyniki przedstawione w raporcie mają charakter procentowy.

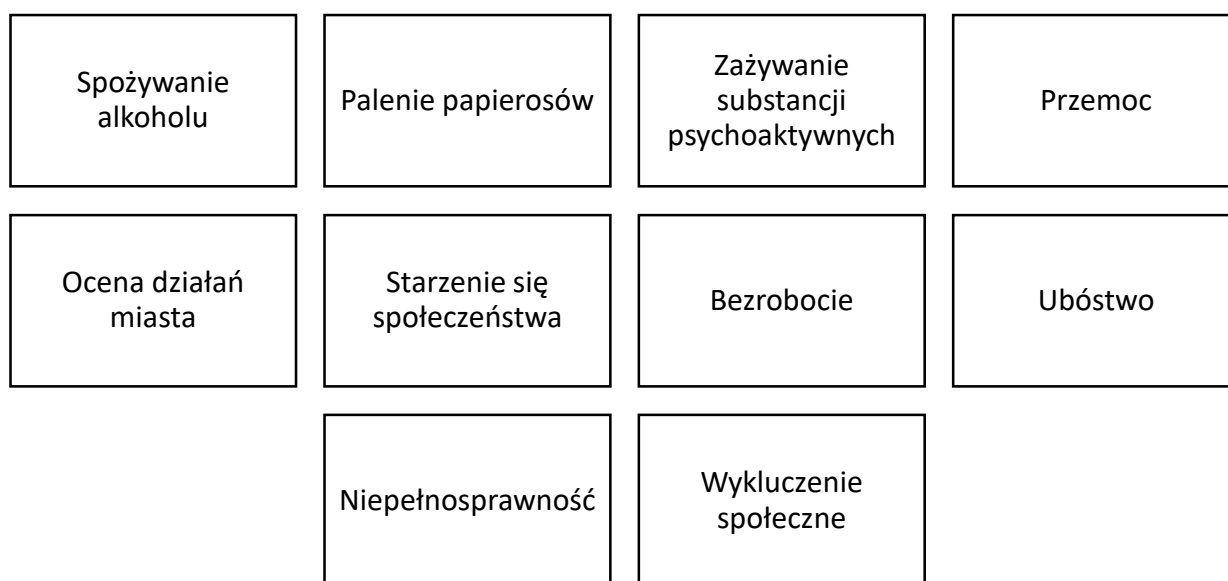
Ewentualne dysproporcje związane są z zaokrągleniem do liczb całkowitych (maksymalnie +/- 1%).

3. BADANIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

Przeprowadzone wśród mieszkańców badania ankietowe dotyczyły przede wszystkim ich ogólnej wiedzy i opinii na temat zjawiska uzależnień i przemocy, doświadczeń osobistych oraz spostrzeżeń wpływających z obserwacji najbliższego otoczenia.

W kwestionariuszu badawczym znalazły się pytania odnoszące się do kwestii alkoholu, narkotyków, dopalaczy, papierosów, zjawiska przemocy, uzależnień behawioralnych, niepełnosprawności, ubóstwa, starzenia się społeczeństwa, wykluczenia społecznego, bezrobocia oraz działań miasta w zakresie rozwiązywania problemów.

Badanie zostało podzielone na bloki dotyczące następujących problemów:

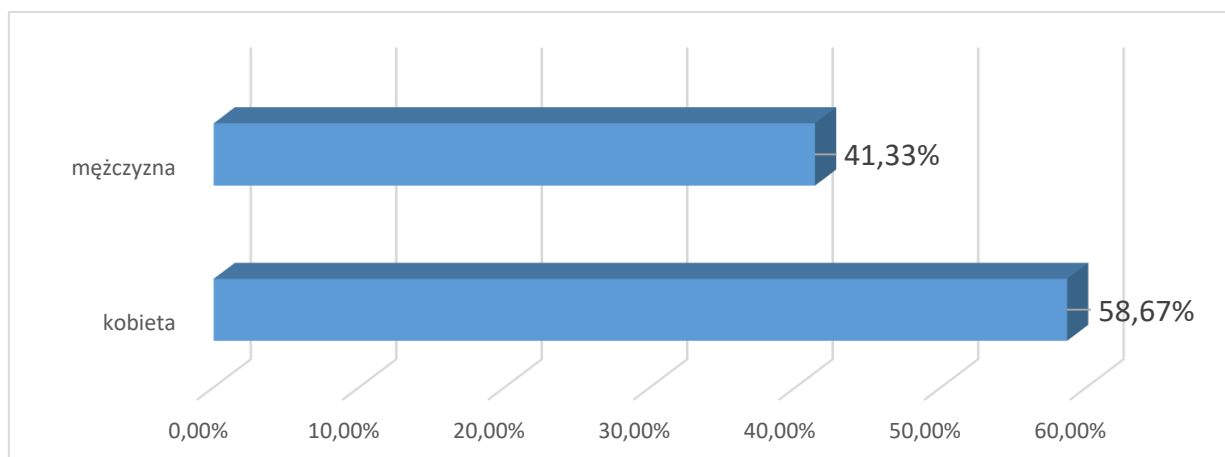
Graf. 3.1 Obszar tematyczny zawarty w kwestionariuszu ankiety dla dorosłych mieszkańców

W sumie respondenci udzielili odpowiedzi na 62 pytania, a do ankiety dołączona została metryczka pozwalająca na ustalenie między innymi: wieku, płci oraz statusu zawodowego respondentów.

3.1. Struktura badanej próby

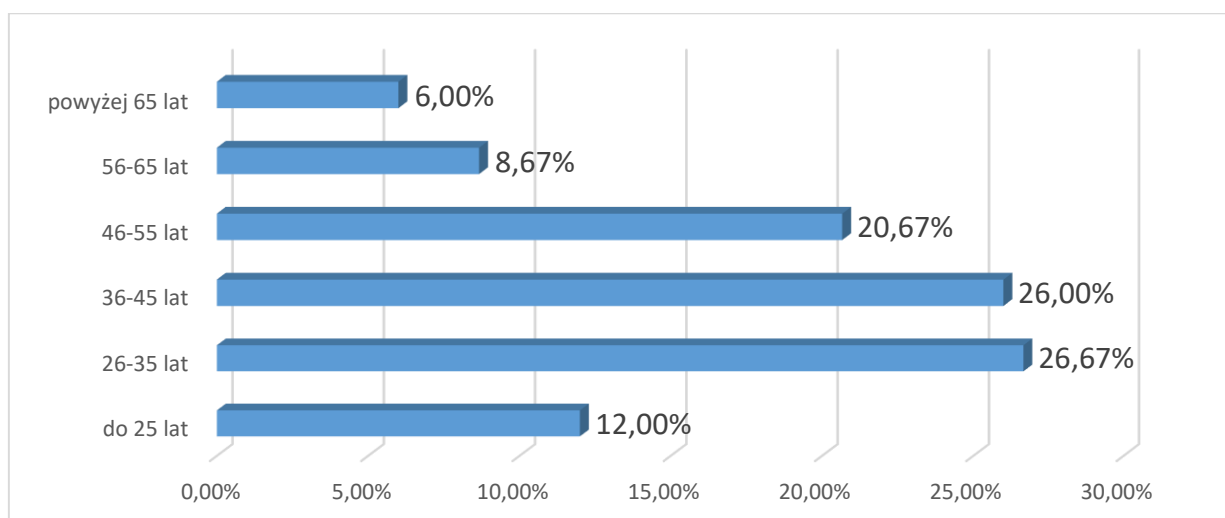
W badaniu dotyczącym problemów społecznych w Mieście Kłodzko wzięło udział 150 dorosłych mieszkańców. Większość badanej społeczności stanowiły kobiety, tj. 58,67%. Mężczyźni stanowili 41,33% próby.

Wyk. 1. Płeć:

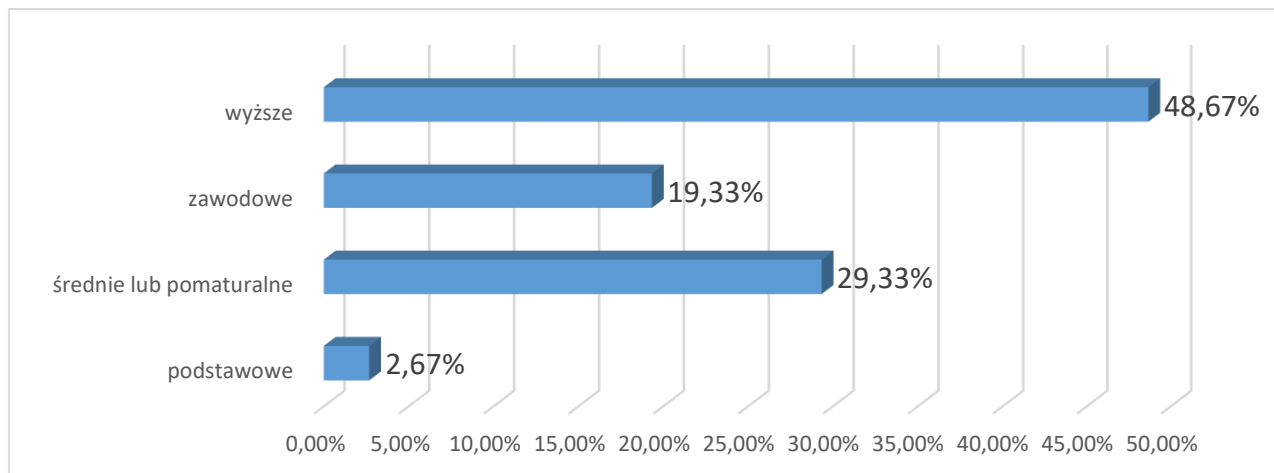
Wśród ankietowanych mieszkańców najliczniejszą grupę tworzyły osoby w wieku 26-35 lat (26,67%). Osoby w wieku 36-45 lat stanowiły 26,00% badanej społeczności, 20,67% respondentów znajdowało się w grupie 46-55 latków. Natomiast 12,00% próby stanowiły osoby do 25 roku życia, 6,00% osoby powyżej 65 roku życia, a 8,67% osoby w wieku 56-65 lat.

Wyk. 2. Wiek:

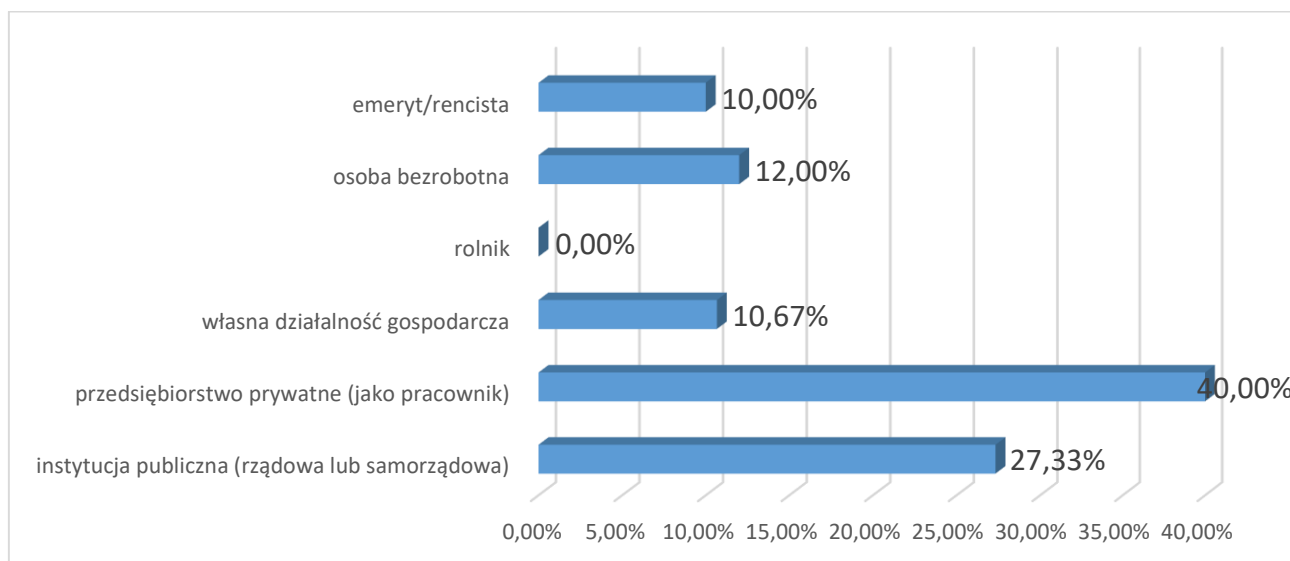
Analizując badaną społeczność ze względu na wykształcenie można zauważyć, iż 29,33% osób posiada wykształcenie średnie lub pomaturalne. Wykształcenie wyższe posiadało 48,67% ankietowanych, wykształceniem zawodowym legitymizowało się 19,33% badanych, a wykształceniem podstawowym 2,67% respondentów.

Wyk. 3. Wykształcenie:

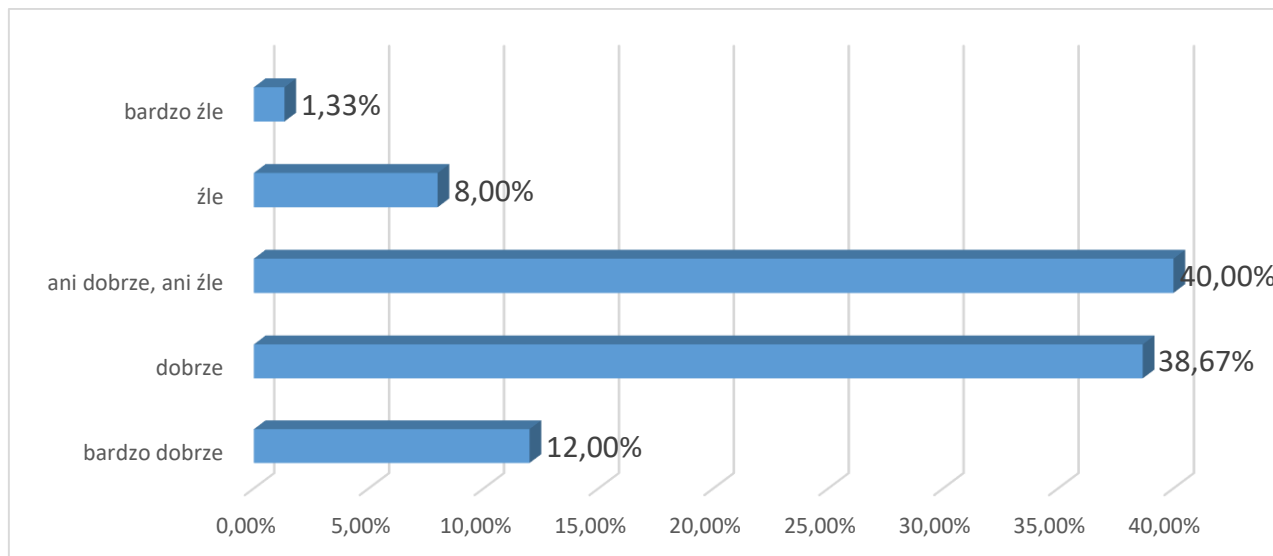
W przedsiębiorstwach prywatnych jako pracownicy pracuje 40,00% respondentów, zaś 27,33% osób jest zatrudnionych w instytucjach publicznych – rządowych lub samorządowych. Kolejne 10,67% ankietowanych prowadzi własną działalność gospodarczą. Na emeryturze lub rencie znajduje się 10,00% respondentów, zaś 12,00% osób pozostaje bez pracy.

Wyk. 4. Miejsce zatrudnienia:

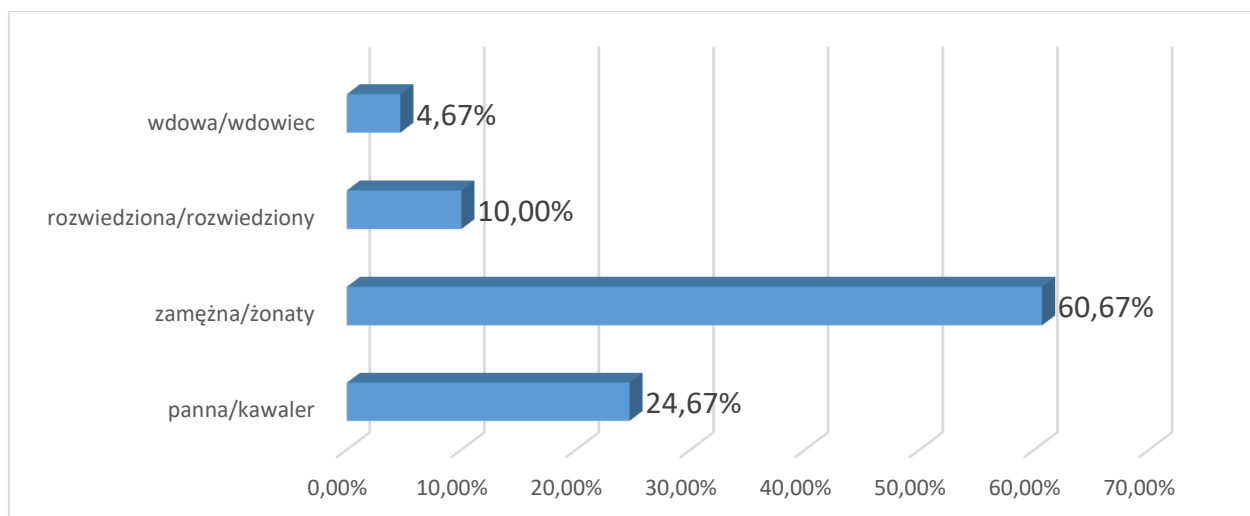
12,00% mieszkańców bardzo dobrze ocenia swoją sytuację materialną, a dobrze swoją sytuację materialną ocenia 38,67% badanych. 40,00% osób twierdzi, iż nie jest ona ani dobra ani zła. Natomiast 8,00% uważa, że jest ona zła, a 1,33% osób ocenia swoją sytuację materialną jako bardzo złą.

Wyk. 5. Jak ocenia Pan/i swoją sytuację materialną?

Osoby zamężne lub żonate stanowiły 60,67% badanej społeczności. 10,00% badanych to osoby rozwiedzione. 24,67% respondentów to osoby stanu wolnego, 4,67% ankietowanych to wdowiec lub wdowa.

Wyk. 6. Stan cywilny:

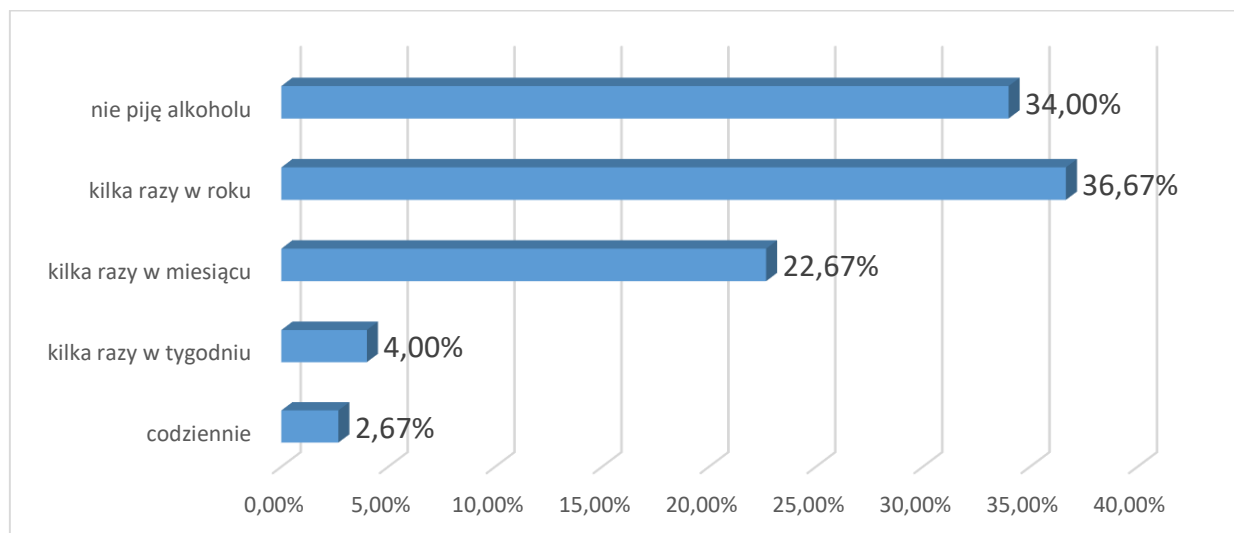

3.2. Problem alkoholowy z perspektywy dorosłych mieszkańców

Problemy związane z używaniem alkoholu, występują zarówno w obszarze zdrowia fizycznego jak i psychicznego. Negatywne konsekwencje dotyczą nie tylko osoby uzależnione, ale także ich rodziny i osoby w środowisku lokalnym. Oprócz tego, że alkoholizm jest często przyczyną przemocy domowej, powoduje wiele szkód społecznych, takich jak zakłócanie porządku publicznego, przemoc, ubóstwo czy bezrobocie. W celu zapobiegania niekorzystnym konsekwencjom z tym związanym, konieczne jest sprawdzenie skali problemu wśród dorosłych osób oraz na tej podstawie zaprojektowanie działań profilaktycznych.

Pierwsza część pytań, skierowanych do dorosłych mieszkańców Miasta Kłodzko dotyczyła spożywania alkoholu, celem rozpoznania skali picia napojów alkoholowych oraz uzależnień. Dorosłym mieszkańcom, zadano pytanie o to, jak często spożywają alkohol. 4,00% sięga po niego kilka razy w tygodniu, 22,67% respondentów robi to kilka razy w miesiącu, z kolei 36,67% - kilka razy w roku. Abstynencję zadeklarowało 34,00% mieszkańców. Natomiast codziennie alkohol spożywa 2,67% ankietowanych.

Wyk. 7. Jak często spożywa Pan/i alkohol?

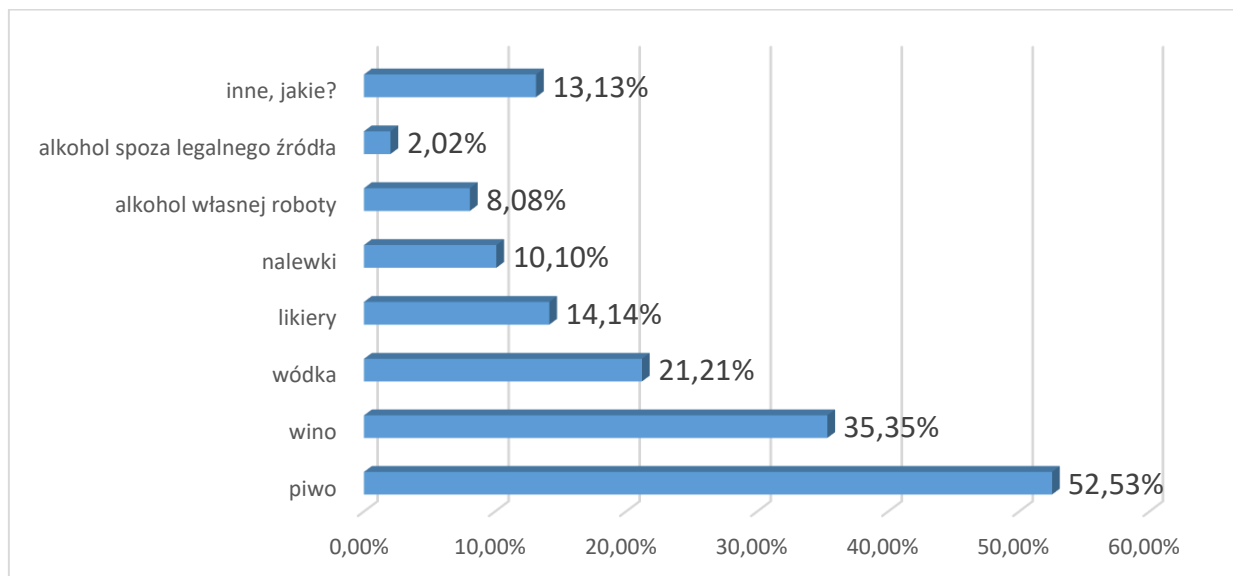

Na kolejne pytania dotyczące spożywania alkoholu odpowiadały te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż spożywają alkohol.

Następne pytanie dotyczyło rodzaju alkoholu, który mieszkańcy miasta wypijają najczęściej. Większość ankietowanych wskazało na piwo (52,53%). Nieco mniej popularne w wyborze

dorosłych mieszkańców miasta są: wino (35,35%), wódka (21,21%), likiery (14,14%), nalewki (10,10%), alkohol własnej roboty (8,08%), alkohol spoza legalnego źródła (2,02%) oraz inne alkohole (13,13%), spośród których wymieniano między innymi whisky.

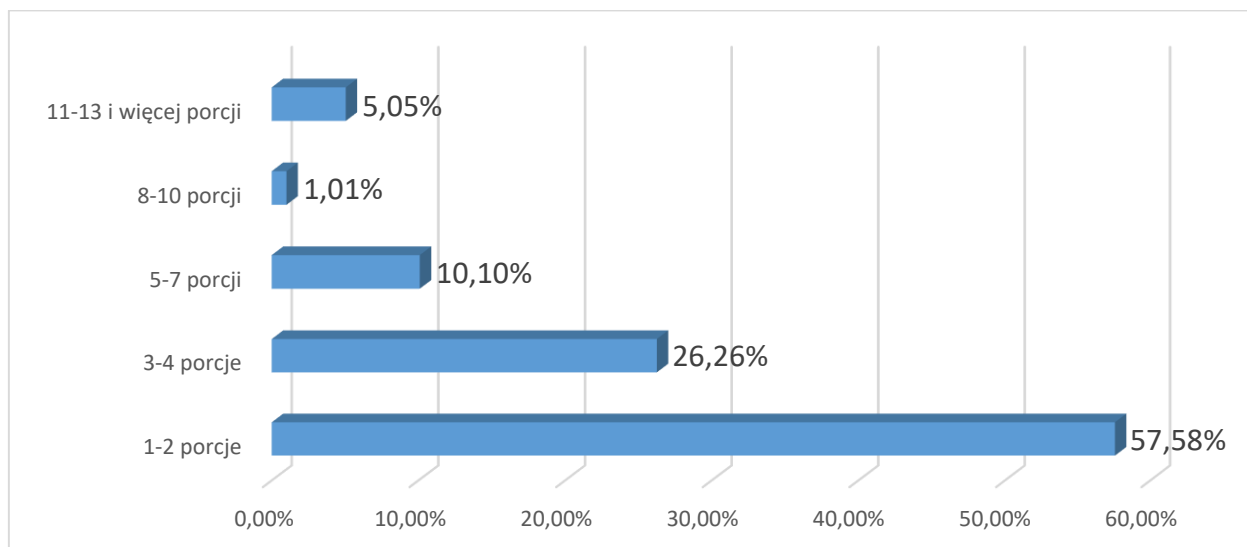
Wyk. 8. Jaki rodzaj alkoholu pije Pan/i najczęściej?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Ponad połowa ankietowanych deklaruje, iż jednorazowo wypija 1 – 2 porcje alkoholu (57,58%). 26,26% ankietowanych wypija jednorazowo 3 – 4 porcje, 10,10% osób wypija 5 – 7 porcji alkoholu w ciągu dnia, w którym go spożywa, 1,01% badanych pije jednorazowo 8 – 10 porcji oraz kolejne 5,05% ankietowanych 11 – 13 i więcej porcji.

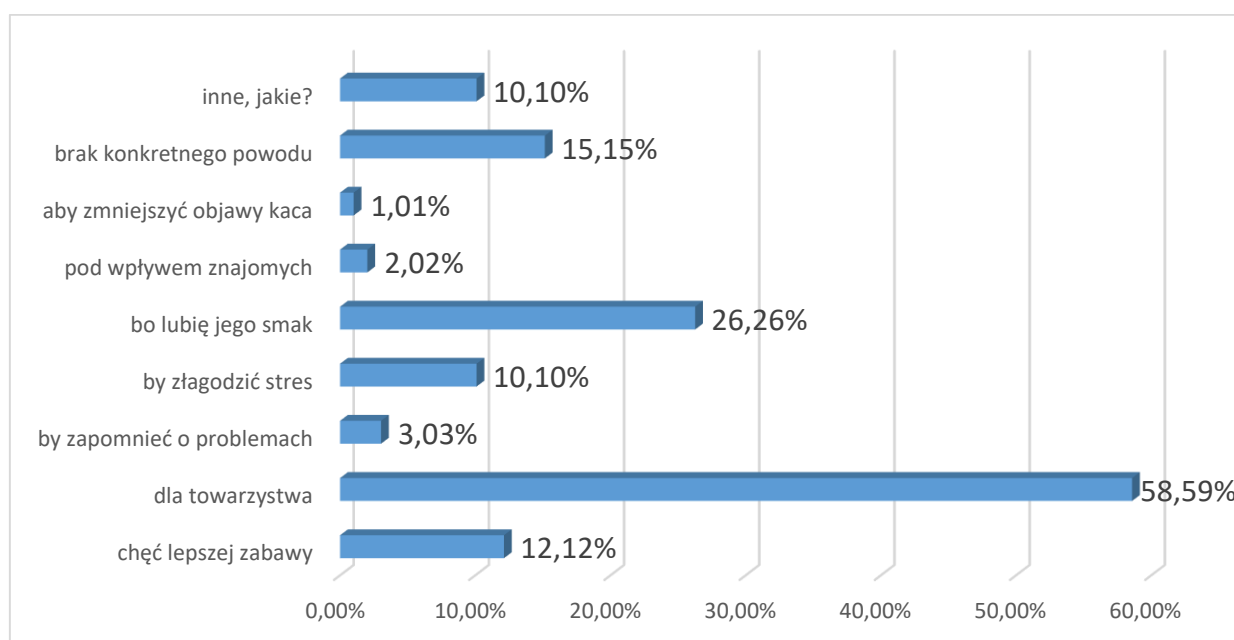
Wyk. 9. Ile porcji alkoholu wypija Pan/i w ciągu całego dnia, w którym Pan/i pije?

W kolejnym pytaniu, mieszkańcy zostali poproszeni o wskazanie przyczyn sięgania po napoje alkoholowe. Większość respondentów jako powód podaje picie dla towarzystwa (58,59%). Znaczny odsetek ankietowanych wskazał również: walory smakowe (26,26%), brak konkretnego powodu (15,15%), chęć lepszej zabawy (12,12%) oraz chęć złagodzenia stresu (10,10%).

W dalszej kolejności badani wskazywali na przyczyny takie jak: chęć zapomnienia o problemach (3,03%), oraz wpływ znajomych (2,02%) aby zmniejszyć objawy kaca (1,01%). Co dziesiąty ankietowany wskazał również inne powody, jednak nie określając ich dokładnie.

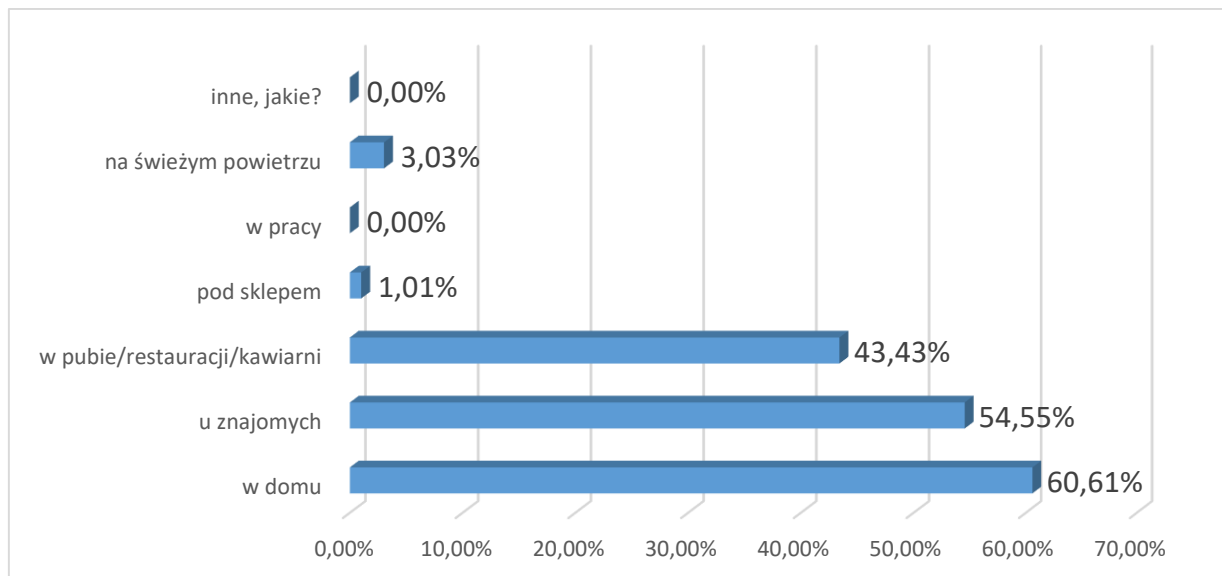
Wyk. 10. Z jakich powodów sięga Pan/i po alkohol?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Mieszkańcy spożywają alkohol głównie w domu (60,61%) oraz u znajomych (54,55%). W pubach/restauracjach lub kawiarniach alkohol spożywa 43,43% osób, na świeżym powietrzu pije 3,03% badanych, a pod sklepem 1,01% osób. Żaden z ankietowanych nie przyznał, że pije alkohol w pracy.

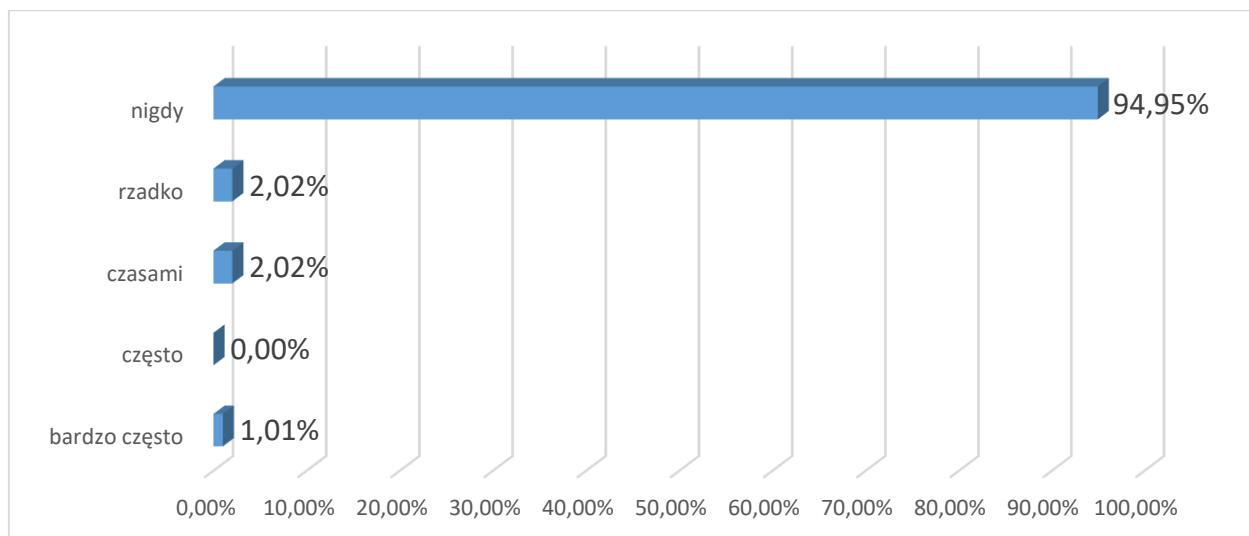
Wyk. 11. Gdzie najczęściej spożywa Pan/i alkohol?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

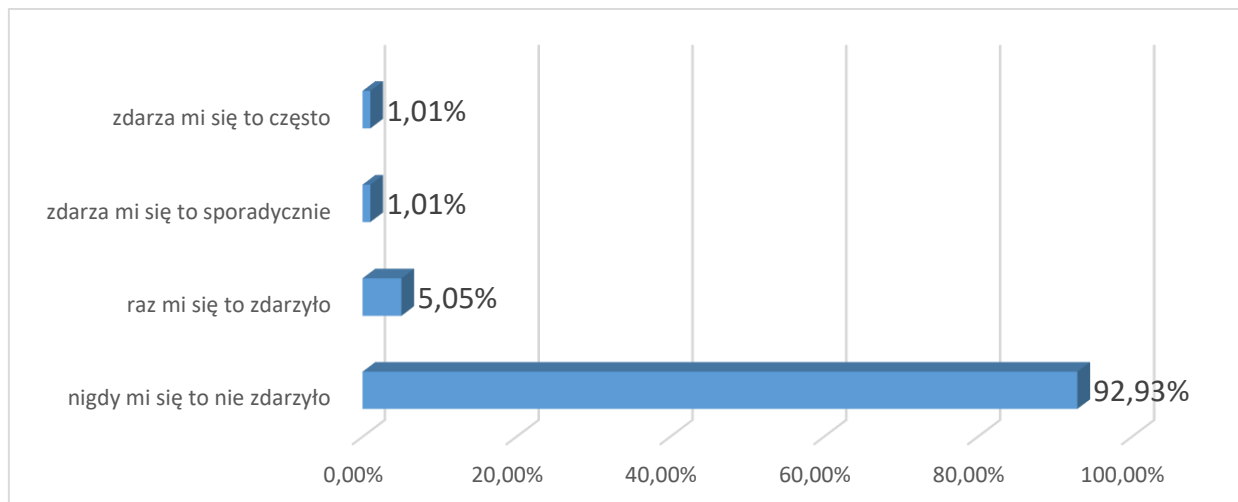
Następnie respondenci zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy zdarzyło im się wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu. Pomimo, iż w poprzednim pytaniu, żaden z respondentów nie wskazał, iż spożywa alkohol w pracy, to jednak niniejsze pytanie pokazało, że problem istnieje, ponieważ ankietowanym zdarzało się częściej wykonywać obowiązki zawodowe znajdując się pod wpływem alkoholu. 2,02% badanych określiło, iż zdarzało się to u nich rzadko, kolejne 2,02% mieszkańców przyznało, że czasami pracuje znajdując się pod wpływem alkoholu, a 1,01% osób deklaruje, iż robi to bardzo często. Znaczna część ankietowanych mieszkańców (94,95%) nigdy nie pracowało w stanie nietrzeźwości.

Wyk. 12. Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu?

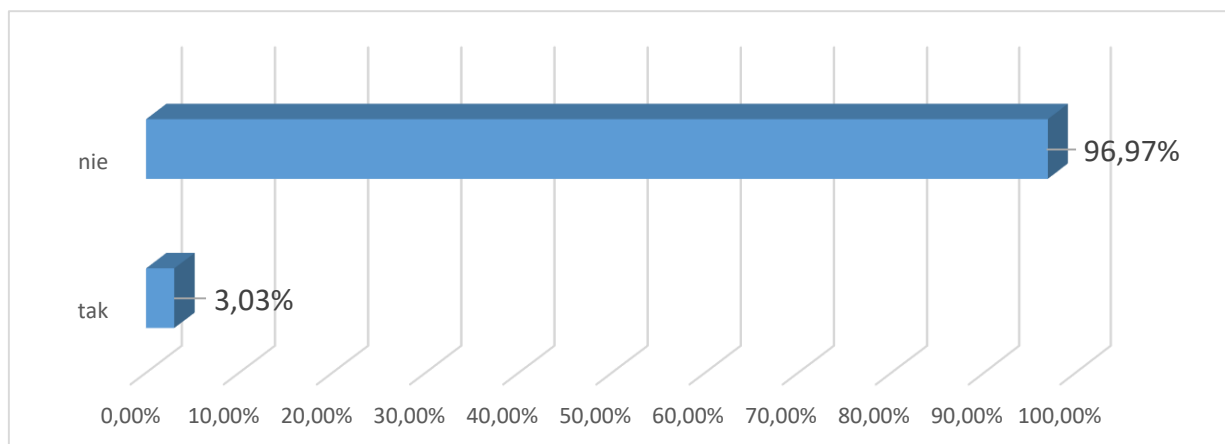
Większość respondentów nigdy nie kierowało pojazdem pod wpływem alkoholu (92,93%), warto jednak zwrócić uwagę na fakt, że 5,05% osób przyznało, iż wspomniana sytuacja zdarzyła się jednorazowo, 1,01% osób robi to sporadycznie, a kolejny 1,01% osób często kieruje pojazdem pod wpływem alkoholu.

Wyk. 13. Czy zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem pod wpływem alkoholu?

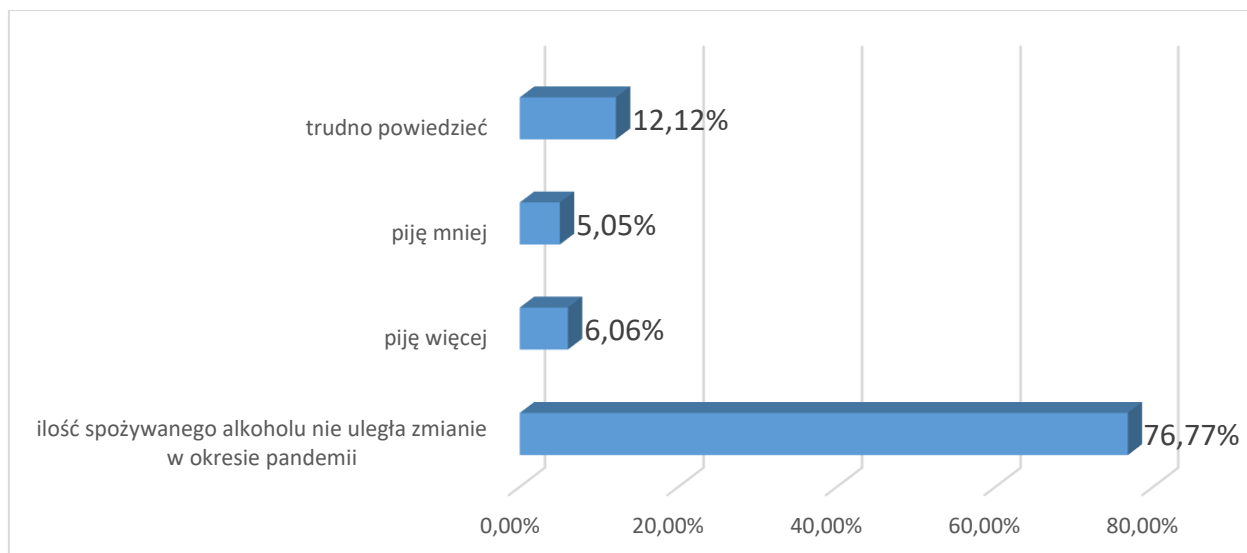
Jak wskazują respondenci, większość z nich nie została nigdy zatrzymana za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości (96,97%). Natomiast 3,03% osób zostało zatrzymanych za ten czyn.

Wyk. 14. Czy był Pan/i kiedykolwiek zatrzymany za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości?

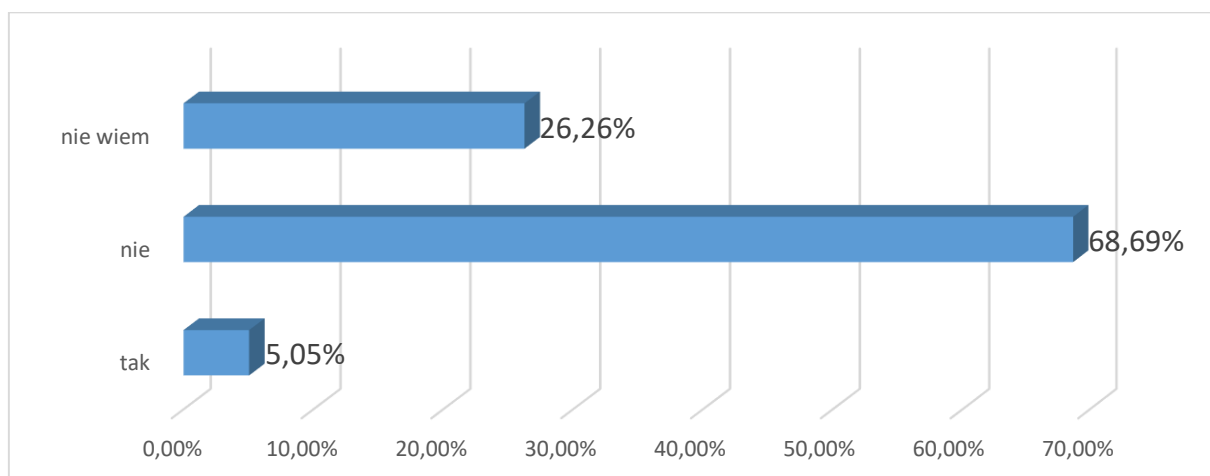
Mieszkańcy uważają, że pandemia koronawirusa i kwarantanna nie miała wpływu na ilość spożywanego przez nich alkoholu – taką opinię wyraziło 76,77% osób. Jednak 6,06% badanych uważa, że obecnie pije więcej, 5,05% osób sądzi, iż pije mniej, a 12,12% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Wyk. 15. Czy pandemia koronawirusa i kwarantanna miały wpływ na zmiany w zakresie spożywania przez Pana/ią napojów alkoholowych?

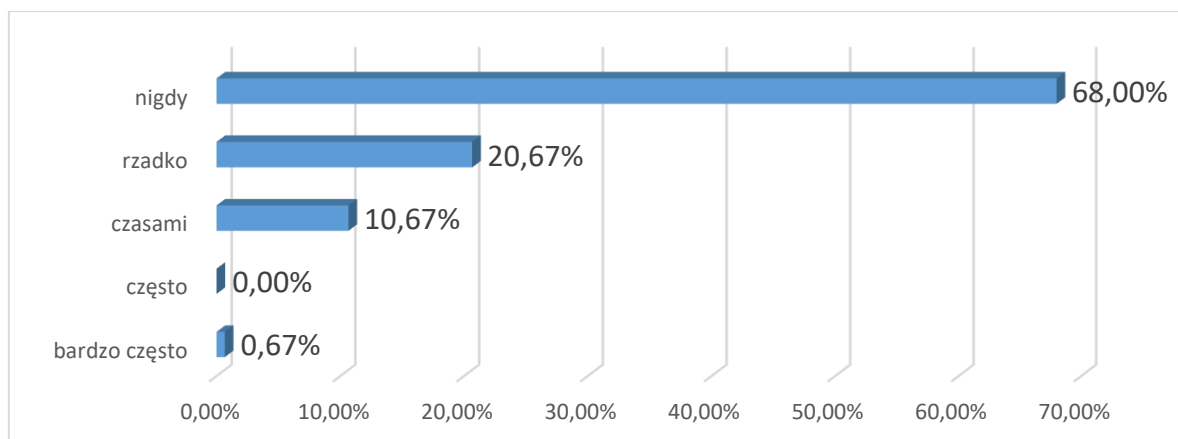
Ponadto 68,69% badanych uważa, że dostępność alkoholu podczas pandemii koronawirusa nie była ograniczona. Jedynie 5,05% badanych zauważyło ograniczenie, a 26,26% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Wyk. 16. Czy w Pana/i opinii dostępność do alkoholu podczas pandemii koronawirusa była w jakikolwiek sposób ograniczona?

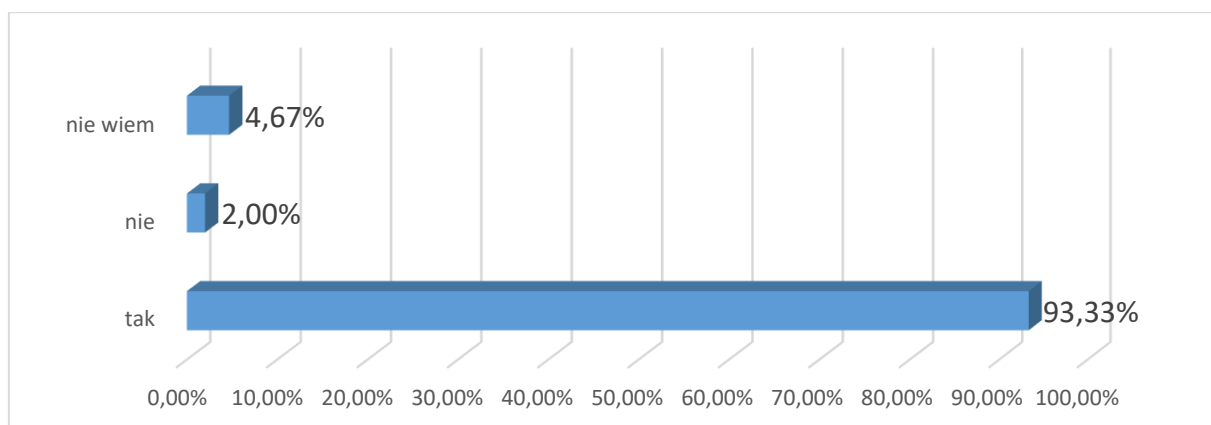
Warto zwrócić uwagę na to, że 32,00% mieszkańców było świadkiem sytuacji, w której ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu. W przypadku 20,67% miało to miejsce rzadko, 10,67% ankietowanych widziało taką sytuację czasami, a kolejne 0,67% osób bardzo często. Dane te pokazują, że problem jazdy pod wpływem alkoholu występuje na terenie Miasta Kłodzko.

Wyk. 17. Czy zdarzyło się Panu/i być świadkiem sytuacji, w której ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu?

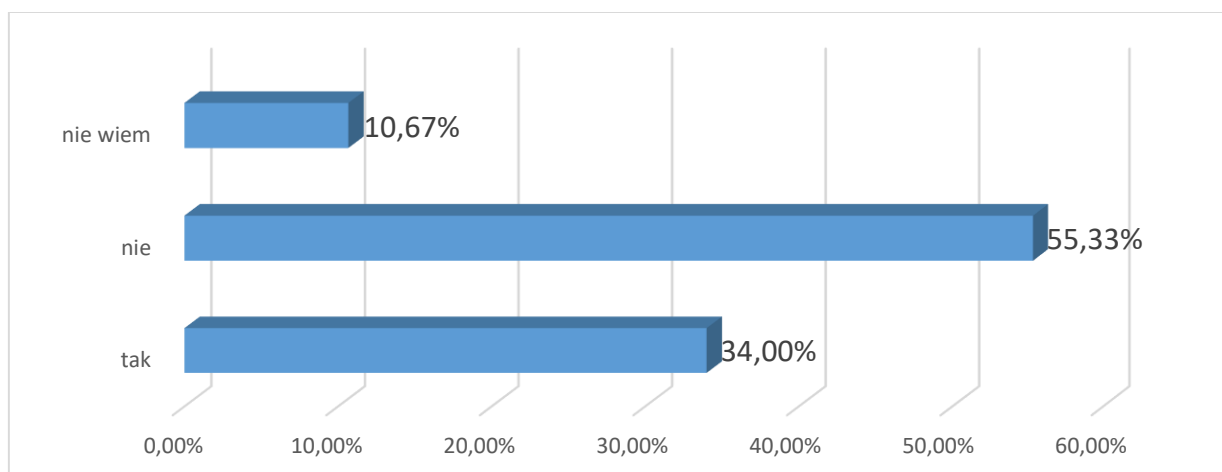
Na niniejsze pytanie odpowiadali wszyscy ankietowani biorący udział w badaniu. W celu sprawdzenia wiedzy mieszkańców Miasta Kłodzko na temat konsekwencji spożywania alkoholu, zostali oni poproszeni o odpowiedź na pytanie, czy picie napojów alkoholowych w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka. Pozytywny jest fakt, że zdecydowana większość mieszkańców odpowiedziała twierdząco (93,33%). Natomiast 4,67% mieszkańców nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie, a 2,00% ankietowanych wskazało, iż spożywanie alkoholu przez kobiety w ciąży nie ma wpływu na rozwój dziecka.

Wyk. 18. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka?

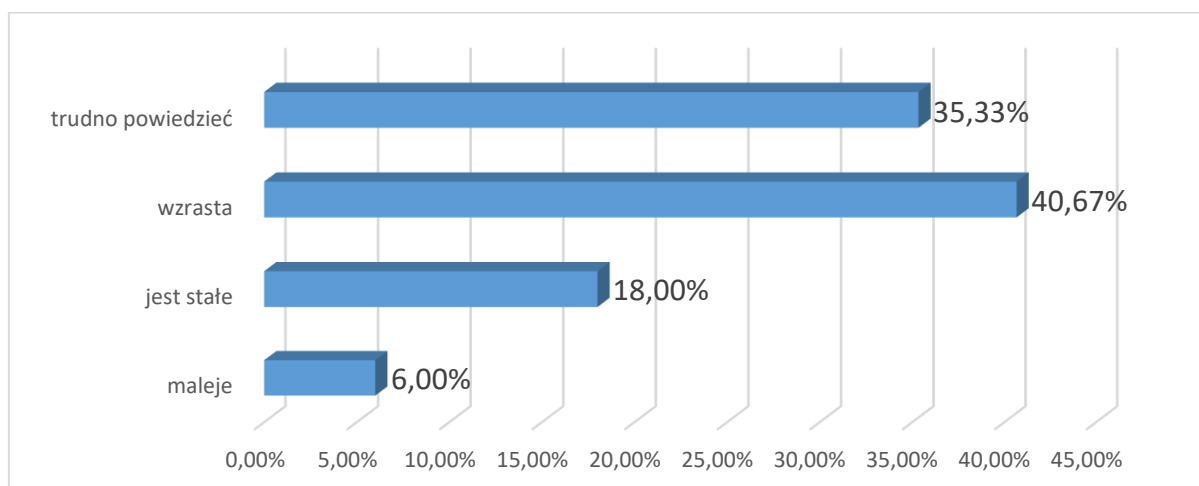
Respondenci mieli również określić, czy zauważyli kiedykolwiek na terenie ich miejscowości, kobiety w ciąży spożywające alkohol. 55,33% osób deklaruje, że nigdy nie było świadkiem takich sytuacji, a 10,67% ankietowanych nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie. Niepokojący jest fakt, że 34,00% mieszkańców przyznaje, iż widziało kobiety pijące napoje alkoholowe, co wskazywać może na występowanie na terenie miasta problemów w tym zakresie.

Wyk. 19. Czy widział/a Pan/i kobiety w ciąży spożywające alkohol na terenie Pana/i miejscowości?

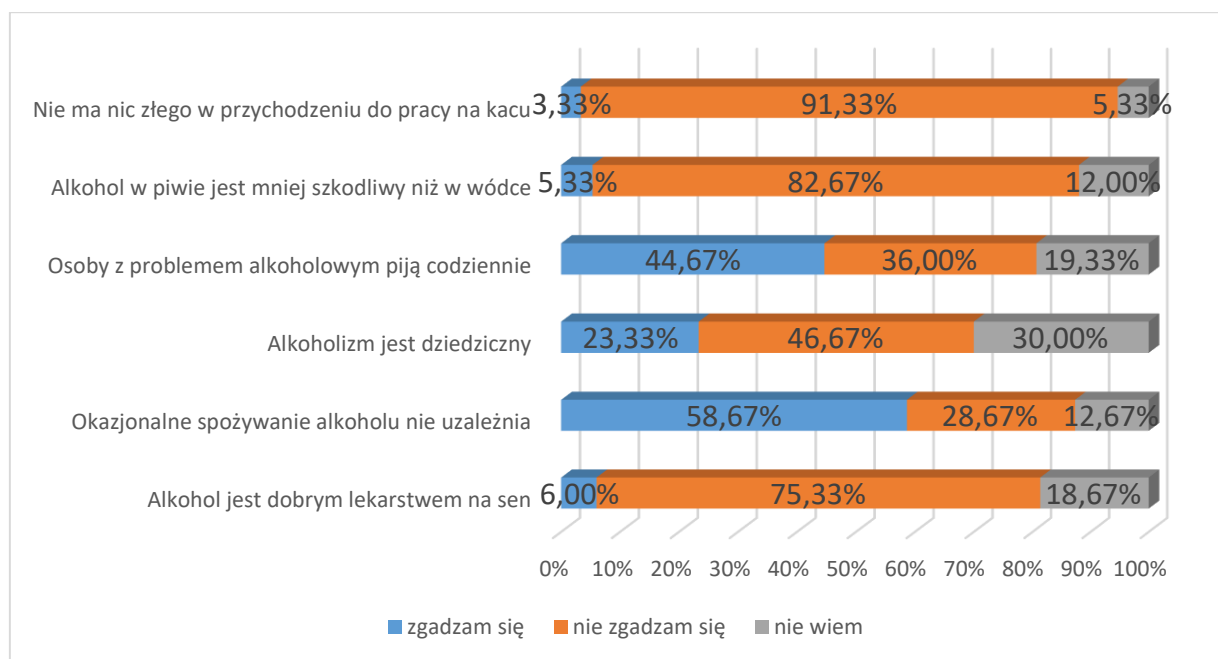
Według 6,00% ankietowanych mieszkańców, spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat na terenie ich miasta maleje, a w opinii 18,00% jest stałe. Natomiast 40,67% ankietowanych uważa, iż spożywanie alkoholu przez mieszkańców wzrasta, a 35,33% badanych nie potrafiło tego określić.

Wyk. 20. Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i miejscowości.

Na koniec niniejszego działu ankietowanych poproszono o ustosunkowanie się do sześciu stwierdzeń. To pytanie miało na celu sprawdzenie wiedzy respondentów dotyczącej konsekwencji sięgania po napoje alkoholowe. Z zebranego materiału badawczego wynika, iż 3,33% osób uważa, że **nie ma nic złego w przychodzeniu do pracy na kacu**, zaś 91,33% osób nie zgodziło się z tą opinią. Dla 5,33% ankietowanych **alkohol w piwie jest mniej szkodliwy niż ten w wódce**. Nie zgadza się z tym 82,67% osób. Znaczący odsetek respondentów twierdzi, że **osoby z problemem alkoholowym piją codziennie** (44,67%), a 36,00% ankietowanych nie zgadza się z tą opinią. Dodatkowo 23,33% badanych uważa, że **alkoholizm jest dziedziczny**, natomiast 46,67% uważa, że alkoholizm nie jest dziedziczny. Warto zwrócić również uwagę na fakt, iż 58,67% ankietowanych sądzi, iż **okazjonalne picie alkoholu nie uzależnia**. Z tą opinią nie zgodziło się 28,67% osób. Ponad połowa respondentów sądzi, iż **alkohol nie jest dobrym lekarstwem na sen (75,33%)**, a 6,00% osób nie zgadza się z tą opinią. Dane pokazują, iż mieszkańcy posiadają wiedzę na temat konsekwencji spożywania napojów alkoholowych, jednak część badanych zgadza się z stereotypami funkcjonującymi na temat alkoholu (np. iż alkohol jest dobrym lekarstwem na sen).

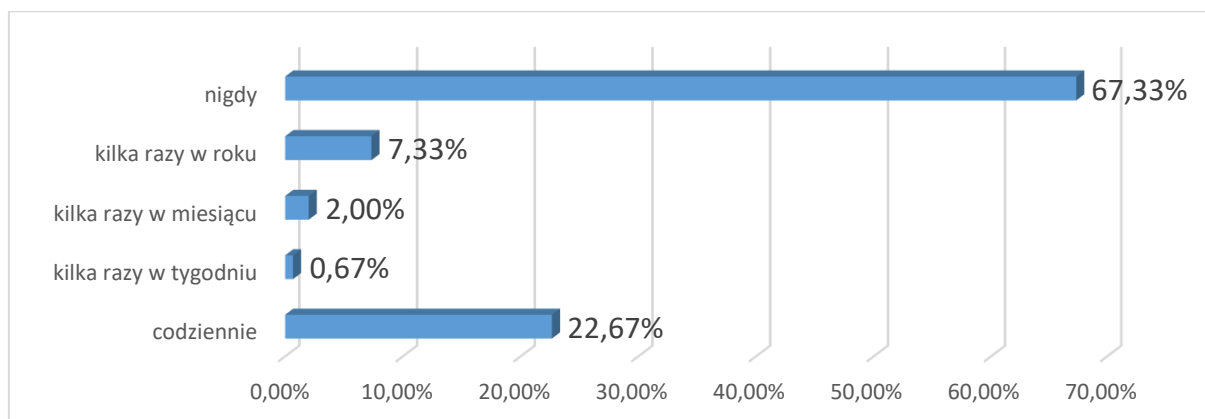
Wyk. 21. Proszę ocenić czy zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami.

3.3. Problem nikotynowy z perspektywy dorosłych mieszkańców

Kolejna część ankiety miała na celu zbadanie skali zjawiska palenia papierosów przez dorosłych mieszkańców Miasta Kłodzko. Spośród wszystkich badanych osób, 32,67% przyznaje, że pali papierosy, przy czym 22,67% sięga po nie codziennie, 0,67% kilka razy w tygodniu, 2,00 kilka razy w miesiącu, a 7,33% kilka razy w roku.

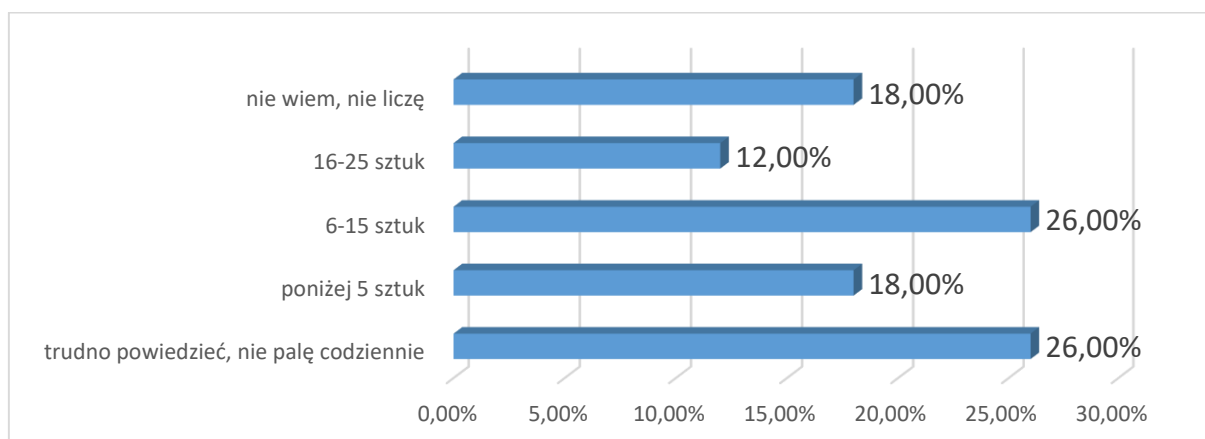
Wyk. 22. Jak często pali Pan/i papierosy?

Na kolejne trzy pytania dotyczące palenia papierosów odpowiedź mogły udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż palą papierosy.

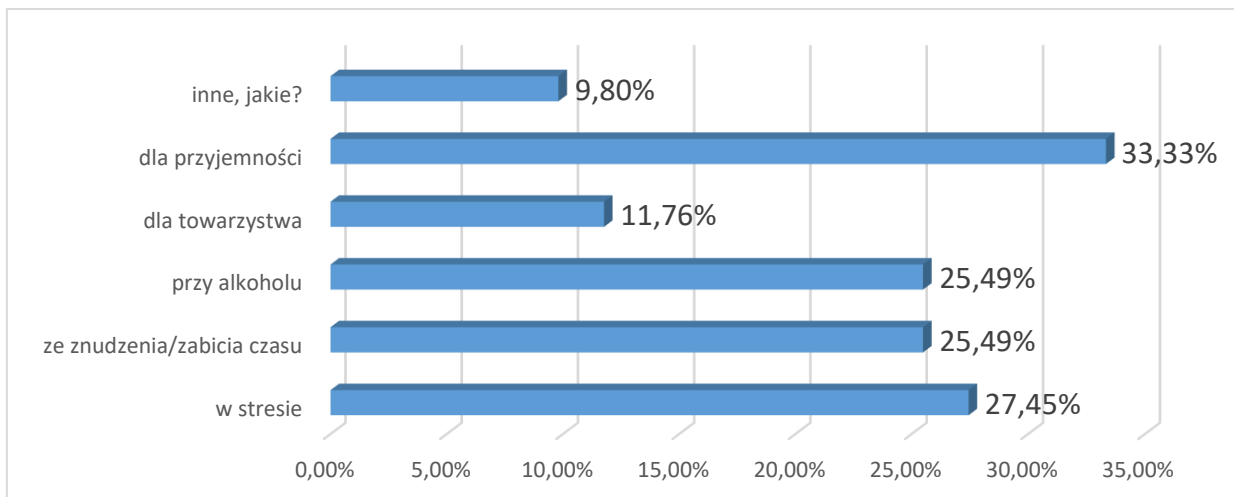
Wśród palących papierosy mieszkańców, 18,00% osób nie wie ile dziennie wypala papierosów, ponieważ nie liczy ich ilości, 26,00% osób nie wie, ponieważ nie pali codziennie. Kolejne 26,00% respondentów deklaruje, iż sięga po papierosa między 6, a 15 razy w ciągu dnia, 12,00% mieszkańców między 16, a 25 razy, zaś 18,00% osób wypala dziennie poniżej 5 sztuk.

Wyk. 23. Ile sztuk papierosów dziennie Pan/i wypala?

Kolejne pytanie miało na celu określenie przyczyn sięgania po wyroby tytoniowe przez mieszkańców Miasta Kłodzko. Najwięcej mieszkańców przyznaje, że pali papierosy dla przyjemności (33,33%), a także: w stresie (27,45%), ze znużenia i dla zabicia czasu (25,49%), przy alkoholu (25,49%) oraz dla przyjemności (11,76%).

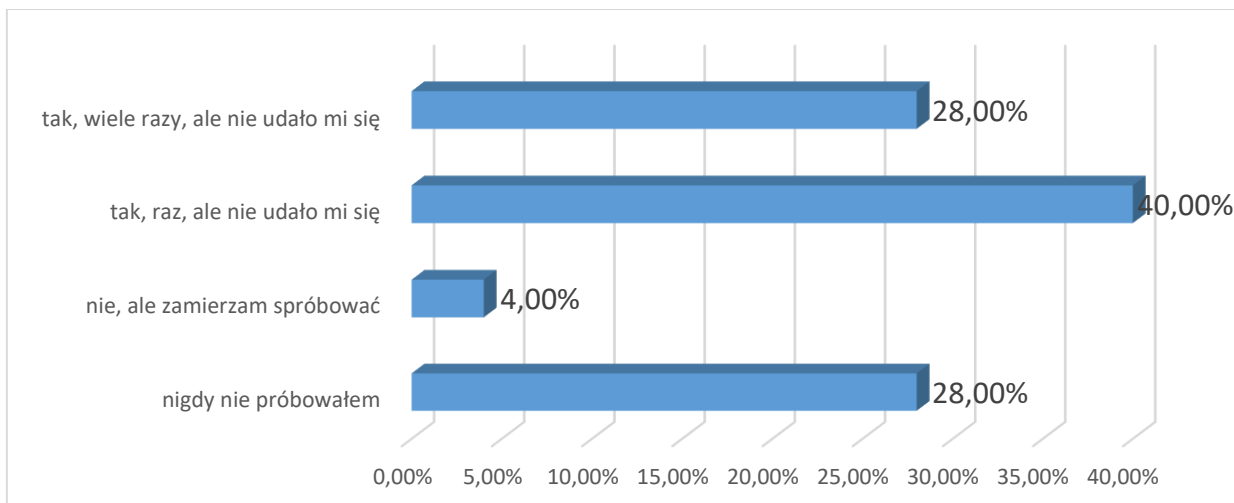
Wyk. 24. Kiedy najczęściej sięga Pan/i po papierosa?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Respondenci, którzy palą papierosy zostali zapytani również o to, czy kiedykolwiek próbowali rzucić palenie. 28,00% mieszkańców nigdy nie podejmowało takiej próby, kolejne 40,00% respondentów przyznało, że raz próbowało zerwać z nałogiem, ale bez skutku, 4,00% osób nigdy tego nie robiło, ale zamierza spróbować, a 28,00% badanych próbowało wiele razy, ale nieskutecznie. Dane pokazują, iż większość ankietowanych chce zerwać z nałogiem, ale nie potrafi tego zrobić.

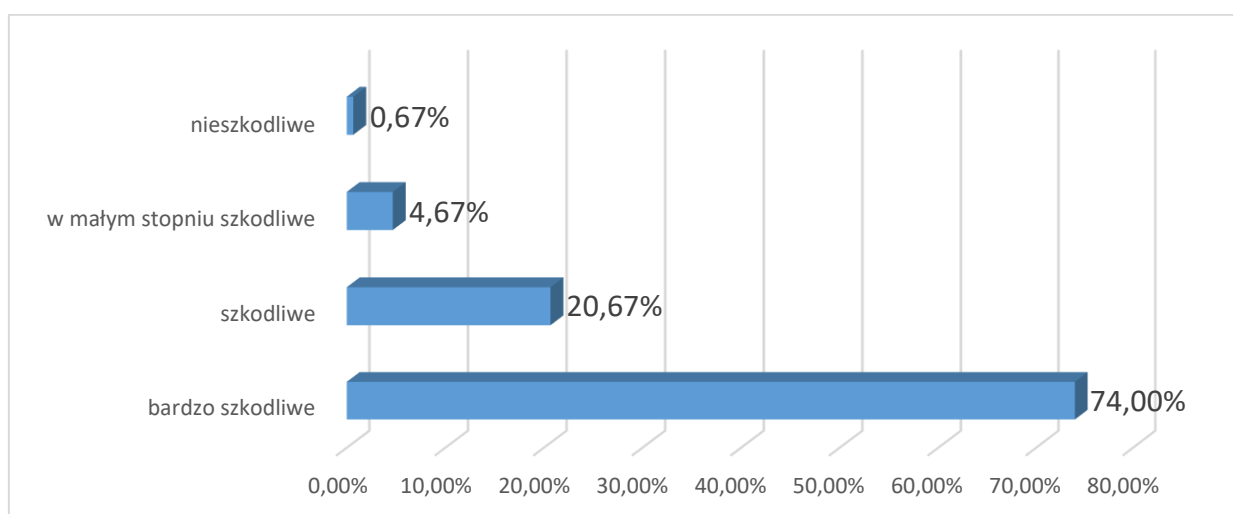
Wyk. 25. Czy próbował Pan/i kiedykolwiek rzucić palenie?

Kolejne pytanie dotyczyło opinii wszystkich ankietowanych (nie tylko tych, którzy palą papierosy) na temat palenia wyrobów nikotynowych.

W ocenie większości mieszkańców (74,00%) palenie papierosów jest bardzo szkodliwe, a 20,67% osób uważa je za szkodliwe. Wskazuje to na fakt, iż większość mieszkańców zdaje sobie sprawę z negatywnych konsekwencji zdrowotnych tego uzależnienia, zaś 4,67% ocenia papierosy jako w małym stopniu szkodliwe, a dla 0,67% osób papierosy są nieszkodliwe dla zdrowia.

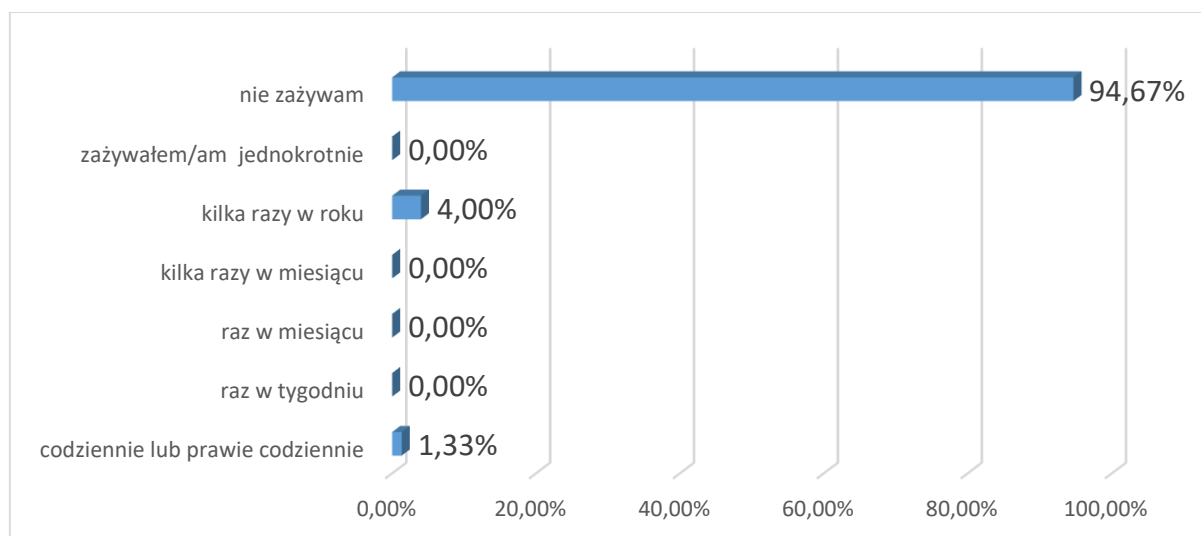
Wyk. 26. Jak ocenia Pan/i szkodliwość palenia papierosów dla zdrowia?

3.4. Problem narkotykowy z perspektywy dorosłych mieszkańców

Kolejnym ważnym zagadnieniem, który został poddany zbadaniu, był problem uzależnienia od środków psychoaktywnych. W celu sprawdzenia skali problemu w Mieście Kłodzko respondentom zadano pytanie o to, jak często zażywają tego typu substancje. 5,33% badanych zadeklarowało spożywanie środków psychoaktywnych, w tym 4,00% osób zażywa te substancje kilka razy w roku, a 1,33% osób sięga po nie codziennie lub prawie codziennie.

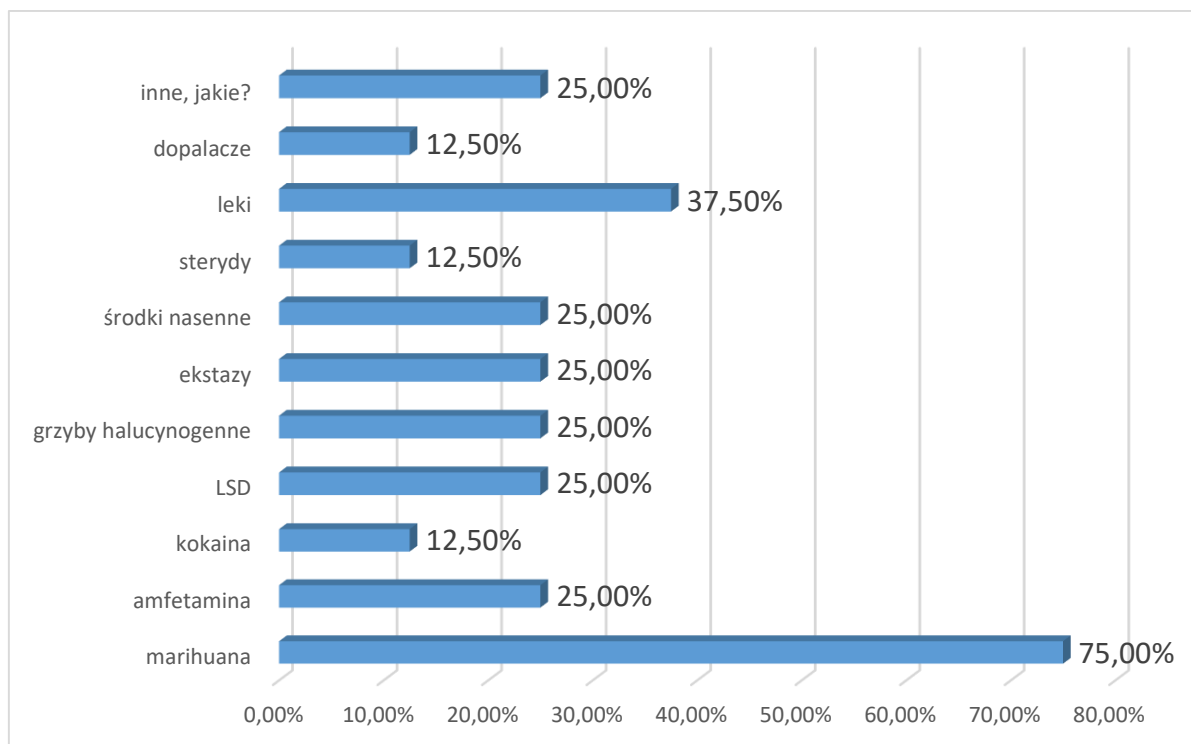
Wyk. 27. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze)?

Na kolejne pytania dotyczące sięgania po substancje psychoaktywne odpowiadały te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż miały kiedykolwiek kontakt z narkotykami.

W celu pogłębienia wiedzy dotyczącej zażywania substancji psychoaktywnych przez dorosłych mieszkańców, ankietowanych poproszono o wskazanie, jakie środki psychoaktywne stosowali. Z zebranego materiału badawczego wynika, iż największa część respondentów sięgała po marihuanę (75,00%), ale także następujące substancje: leki (37,50%), amfetamina (25,00%), LSD (25,00%), grzyby halucynogenne (25,00%), ekstazy (25,00%), środki nasenne (25,0%), dopalacze (12,50%), sterydy (12,50%) oraz kokaina (12,50%).

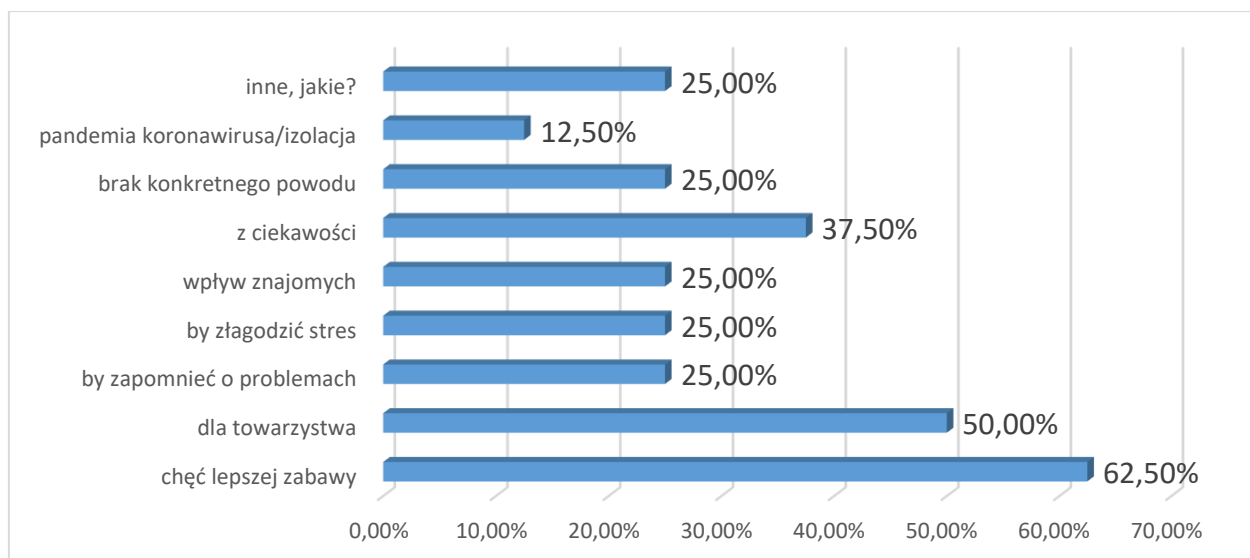
Wyk. 28. Proszę zaznaczyć na poniższej liście, które substancje psychoaktywne stosował/a Pan/i?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Respondenci, którzy wcześniej zadeklarowali spożywanie substancji psychoaktywnych zostali poproszeni o określenie przyczyn sięgania po nie. Najczęściej ankietowani wskazywali na: chęć lepszej zabawy (62,50%), towarzystwo (50,00%), ciekawość (37,50%), wpływ znajomych (25,00%), chęć złagodzenia stresu (25,00%), chęć zapomnienia o problemach (25,00%), brak konkretnego powodu (25,00%) oraz pandemię koronawirusa/izolację (12,50%).

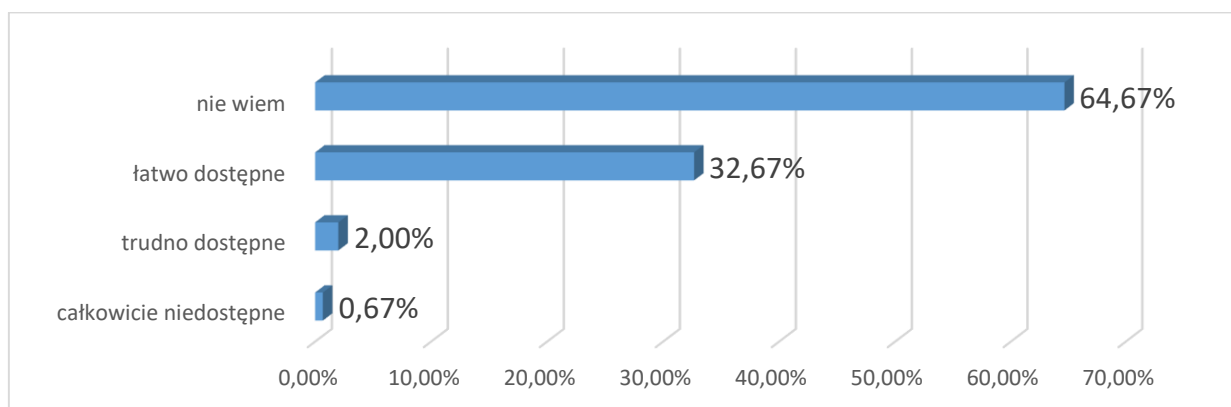
Wyk. 29. Z jakich powodów sięgnął/ęła Pan/i po wyżej wymienione substancje psychoaktywne?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

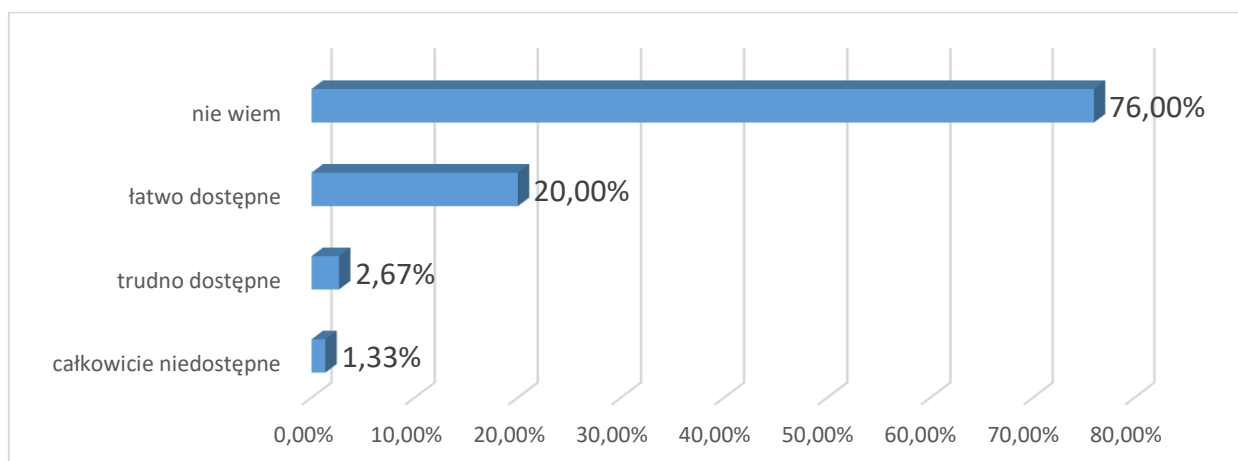
Celem diagnozy problemu narkotykowego w Mieście Kłodzko, było również sprawdzenie dostępności środków psychoaktywnych w społeczności lokalnej. Wszystkich ankietowanych biorących udział w badaniu poproszono o ocenę możliwości pozyskania narkotyków na terenie ich miejscowości. Warto zwrócić uwagę na to, że zdaniem 32,67% mieszkańców takie substancje w obszarze miejsca ich zamieszkania, jest łatwo pozyskać. Większość badanych nie ma wiedzy na ten temat (64,67%), w opinii 0,67% są one całkowicie niedostępne, a według kolejnych 2,00% osób są one trudno dostępne.

Wyk. 30. Jak ocenia Pan/i możliwość pozyskania narkotyków na terenie Pana/i miejscowości?

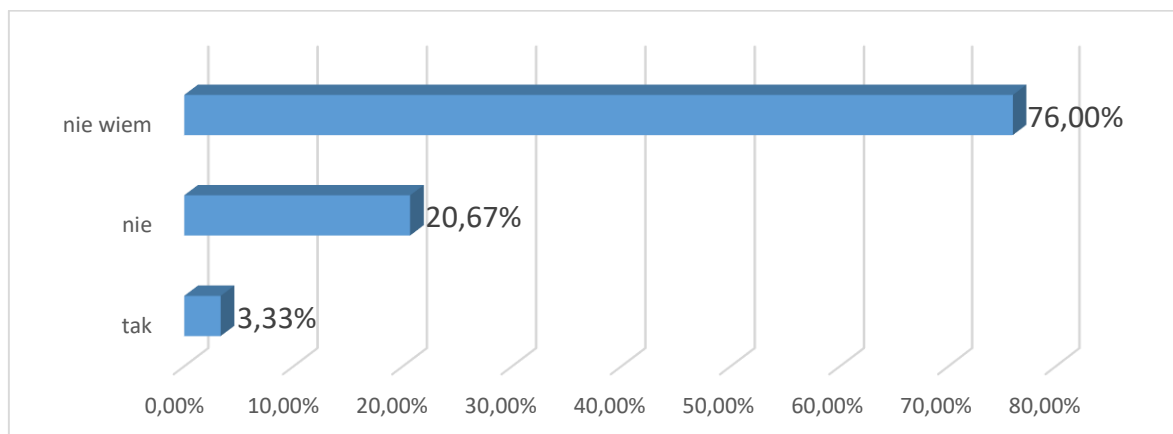
W kolejnym pytaniu ankietowanych poproszono o ocenę możliwości pozyskania dopalaczy. Wyniki wskazują na to, że mieszkańcy mają nieco mniejszą wiedzę na temat dostępności dopalaczy niż narkotyków. 76,00% mieszkańców nie wie, jaka jest możliwość pozyskania takich substancji, 2,67% uważa, że są one trudno dostępne na terenie miasta, zdaniem kolejnych 1,33% respondentów całkowicie niedostępne. Natomiast w opinii 20,00% mieszkańców dopalacze na terenie ich miejscowości łatwo jest pozyskać.

Wyk. 31. Jak ocenia Pan/i możliwość pozyskania dopalaczy na terenie Pana/i miejscowości?

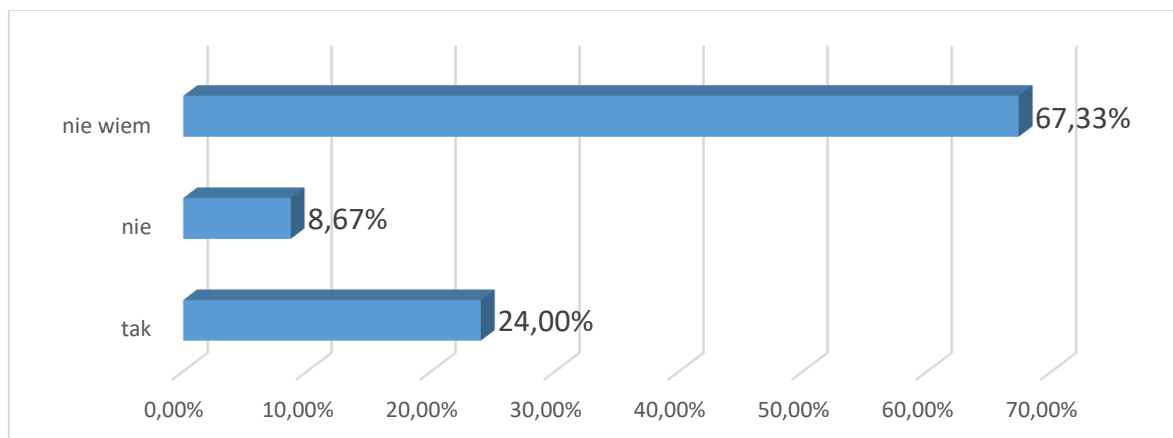
Większość ankietowanych nie potrafiło ocenić dostępności do substancji psychoaktywnych podczas pandemii koronawirusa (76,00%). Natomiast co piąty ankietowany sądzi, iż dostępność do tych substancji nie była ograniczona, a 3,33% osób nie zgodziło się z tą opinią.

Wyk. 32. Czy w Pana/i opinii dostępność do substancji psychoaktywnych podczas pandemii koronawirusa była w jakikolwiek sposób ograniczona?

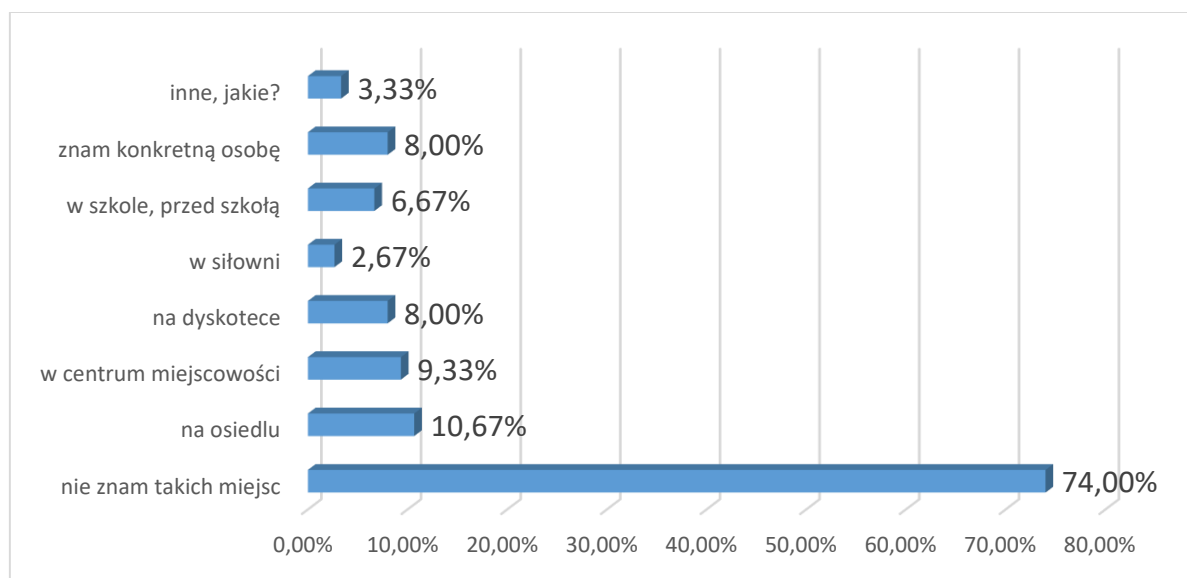
Dodatkowo 24,00% badanych uważa, że pandemia koronawirusa i kwarantanna miały wpływ na wzrost zażywania substancji psychoaktywnych na terenie miasta. 8,67% osób nie zauważyło wzrostu spożycia tych substancji, a 67,33% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Wyk. 33. Czy w Pana/i opinii pandemia koronawirusa i kwarantanna miały wpływ na wzrost zażywania substancji psychoaktywnych na terenie miasta?

Respondentom zostało również zadane pytanie o znajomość miejsc na terenie ich miejscowości, gdzie można pozyskać narkotyki lub dopalacze. Większość mieszkańców nie zna takich miejsc (74,00%), jednak 8,00% wskazało na znajomość konkretnej osoby. Zdaniem 10,00% osób można pozyskać je na osiedlu, a także: w centrum miejscowości (9,33%), na dyskotecie (8,00%) w okolicach szkół (6,67%) oraz na siłowni (2,67%).

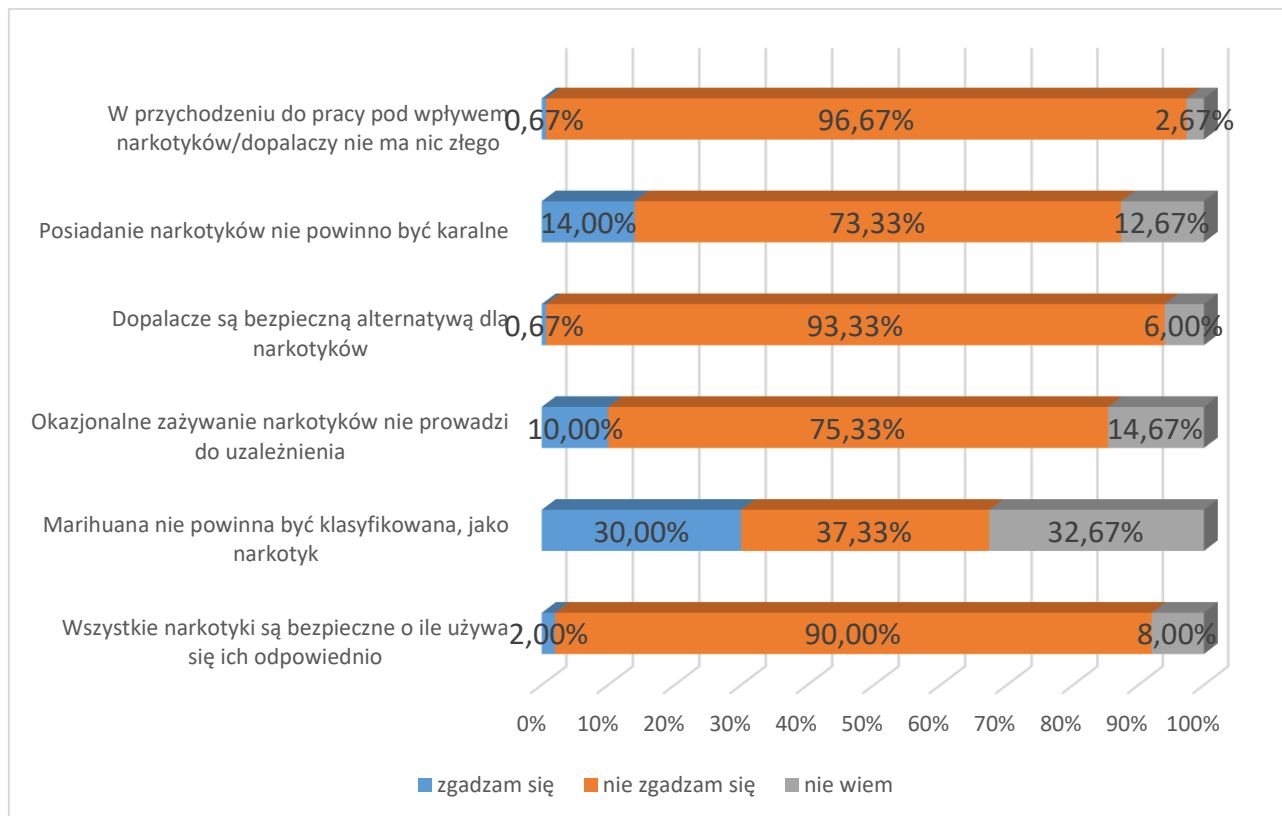
Wyk. 34. Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

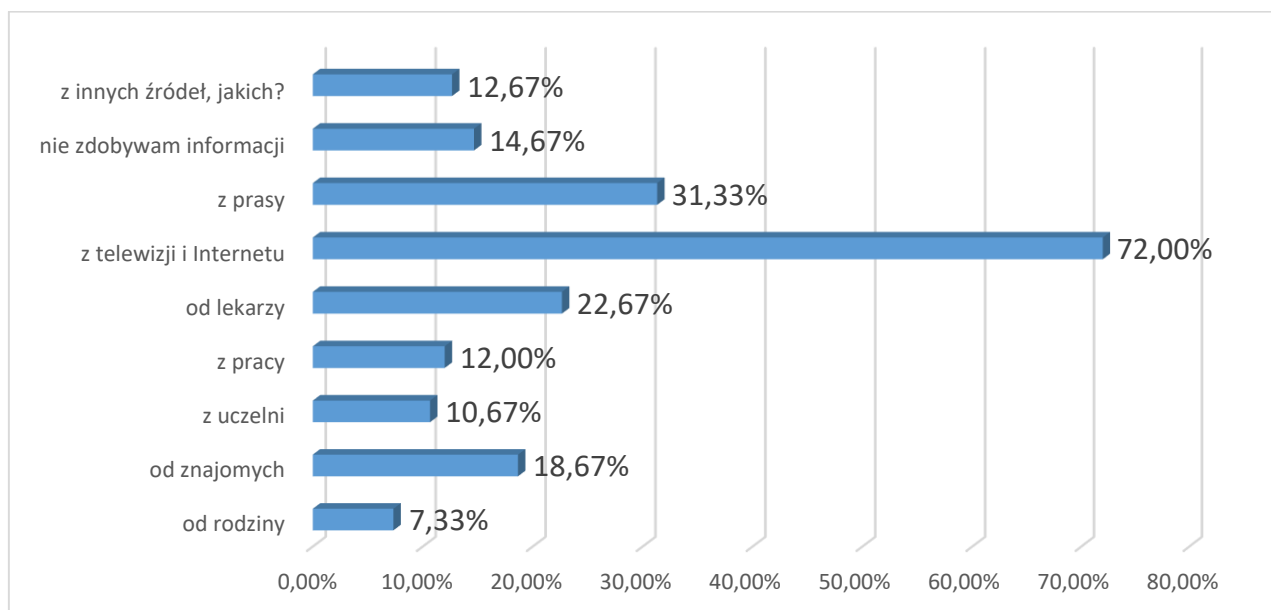
Ankietowanych poproszono o ustosunkowanie się do sześciu stwierdzeń. Pytanie miało na celu sprawdzenie wiedzy ankietowanych dotyczącej substancji psychoaktywnych. Co istotne, zdecydowana większość ankietowanych twierdzi, iż **przychodzenie do pracy pod wpływem narkotyków lub dopalaczy jest czymś złym** (96,67%). Również znaczna część osób uważa, że **posiadanie narkotyków powinno być karalne** (73,33%), a 14,00% osób nie zgodziło się z tą opinią. 93,33% badanych sądzi, iż **dopalacze nie są bezpieczną alternatywą dla narkotyków**, Dodatkowo 10,00% respondentów uważa, że **okazjonalne zażywanie narkotyków nie prowadzi do uzależnień**, a 75,33% osób nie zgodziło się z tą opinią. Jeśli chodzi o **stosunek do marihuany** to 30,00% osób uważa, że nie powinna być ona zaliczana do narkotyków. Nie zgadza się z tym 37,33% badanych. Co istotne, zdecydowana większość respondentów (90,00%) uważa, że **żadne narkotyki nie są bezpieczne**, a 2,00% badanych nie zgodziło się z tą opinią. Dane pokazują, iż ankietowani posiadają wiedzę dotyczącą stosowania substancji psychoaktywnych i ich wpływu na zdrowie.

Wyk. 35. Proszę ocenić czy zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami.

Ankietowani mieszkańcy wiedzę o substancjach psychoaktywnych czerpią głównie z telewizji i Internetu (72,00%), a także z prasy (31,33%), do lekarzy (22,67%), od znajomych (18,67%), z pracy (12,00%), od z uczelni (10,67%) oraz rodziny (7,33%). Natomiast 14,67% ankietowanych w ogóle nie zdobywa wiedzy na ten temat.

Wyk. 36. Skąd czerpie Pan/i informacje o konsekwencjach nadużywania substancji psychoaktywnych?

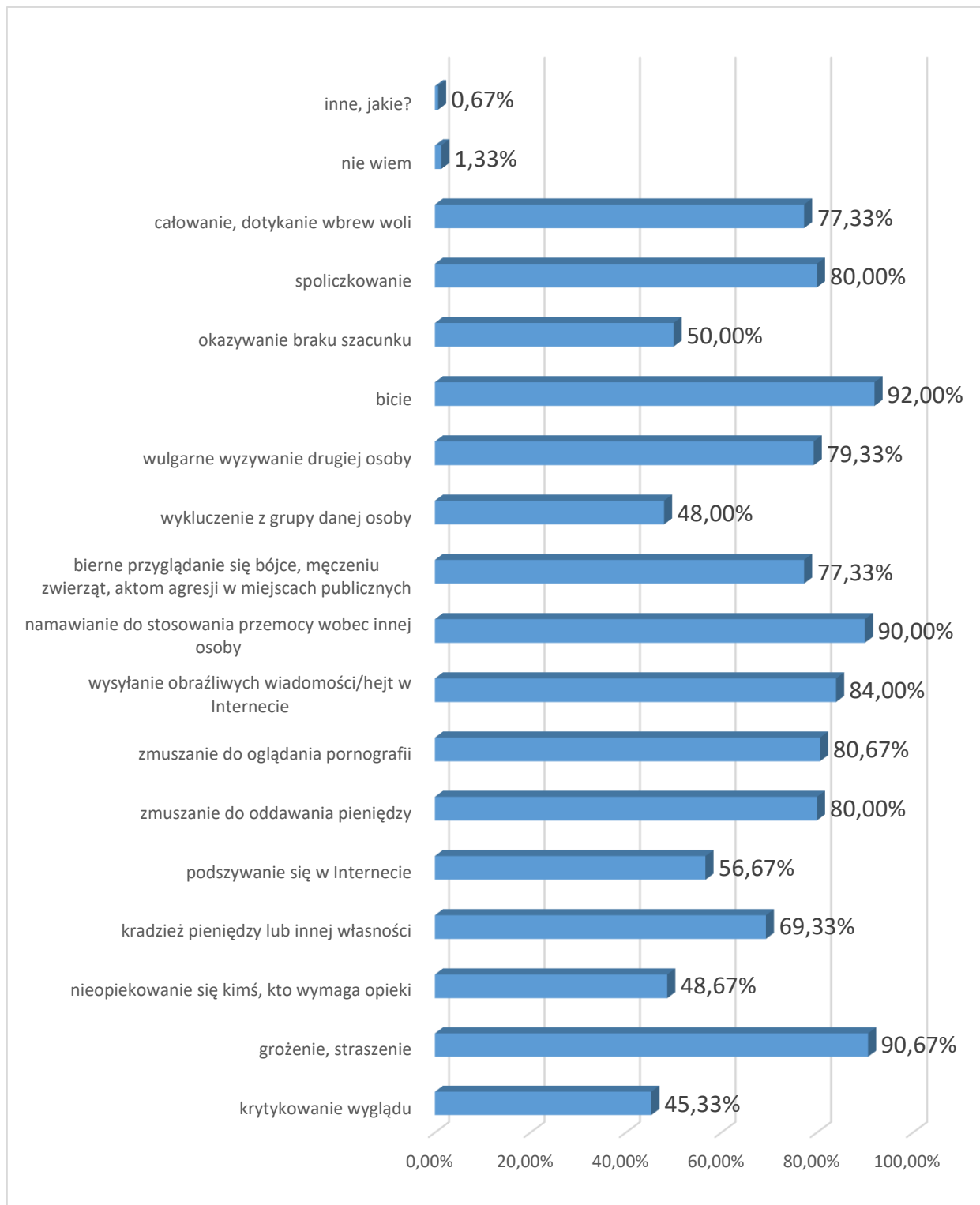
* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

3.5. Problem przemocowy z perspektywy dorosłych mieszkańców

Kolejnym problemem społecznym omawianym w niniejszej diagnozie, był problem przemocowy. Celem niniejszego rozdziału było sprawdzenia wiedzy dorosłych mieszkańców dotyczącej przemocy oraz sprawdzenia skali zjawiska w Mieście Kłodzko.

Ankietowanych poproszono o wskazanie zachowania, które ich zdaniem można uznać za akt przemocy. Respondenci najczęściej wskazywali na: bicie (92,00%), grożenie, straszenie (90,67%), namawianie do stosowania przemocy wobec innej osoby (90,00%), wysyłanie obraźliwych wiadomości/hejt w Internecie (84,00%), zmuszanie do oglądania pornografii (80,67%), zmuszenie do oddawania pieniędzy (80,00%), spoliczkowanie (80,00%), wulgarne wyzywanie drugiej osoby (79,33%), bierne przyglądanie się bójce, męczeniu zwierząt, aktom agresji w miejscach publicznych (77,33%), całowanie, dotykanie wbrew woli (77,33%), kradzież pieniędzy lub innej własności (69,33%), podszywanie się w Internecie (56,67%), okazywanie braku szacunku (50,00%), nie opiekowanie się kimś kto wymaga opieki (48,67%), wykluczanie z grupy danej osoby (48,00%) oraz krytykowanie wyglądu (45,33%).

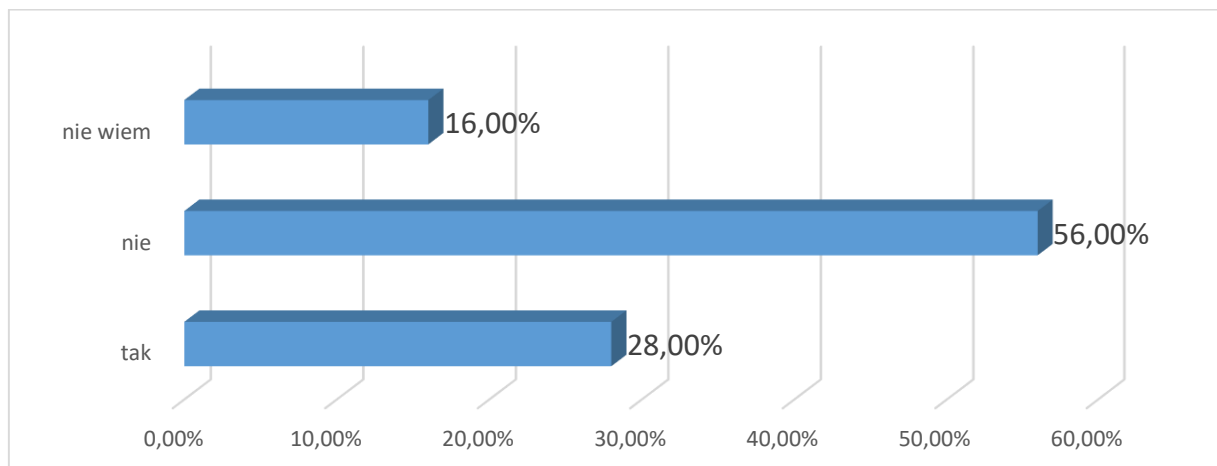
Wyk. 37. Które z wymienionych poniżej sytuacji są Twoim zdaniem aktem przemocy?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

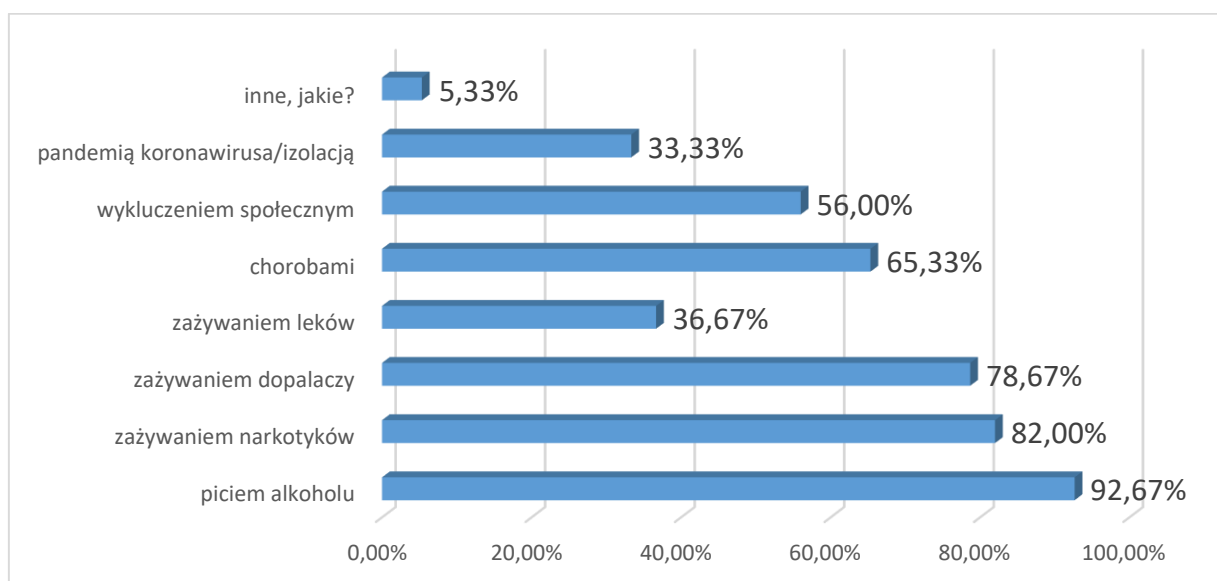
28,00% osób przyznaje, że zna kogoś kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu. 56,00% ankietowanych nie zna takich osób, a 16,00% respondentów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Wyk. 38. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu?

Ankietowani uważają, że przemoc domowa związana jest głównie z piciem alkoholu – taką odpowiedź wskazuje 92,67% osób. W dalszej kolejności badani wskazują na: zażywanie narkotyków (82,00%), zażywanie dopalaczy (78,67%), choroby (65,33%), wykluczenie społeczne (56,00%), zażywanie leków (36,67%) oraz pandemią koronawirusa/izolacją (33,33%). Kolejne 5,33% osób wskazało inne powody, jednak nie podając konkretnych przykładów.

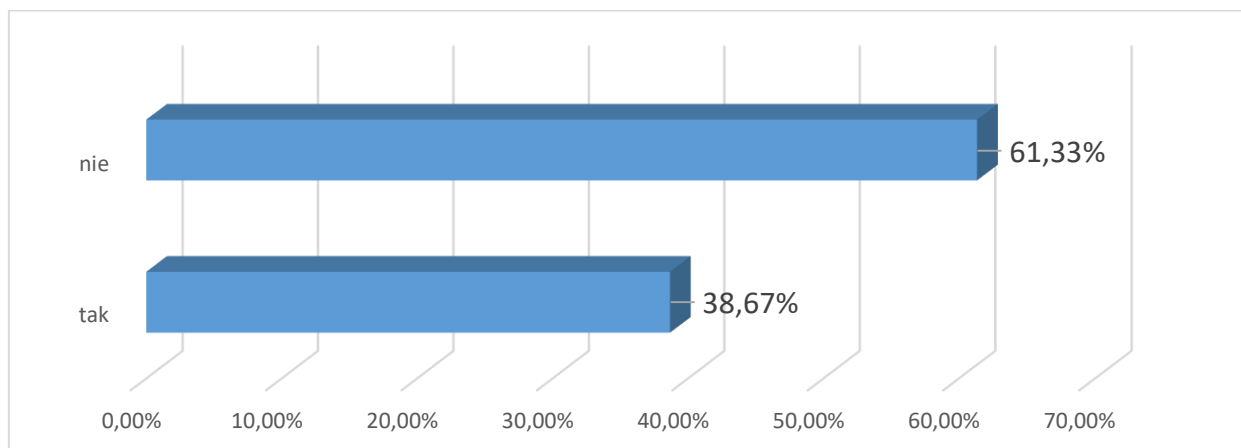
Wyk. 39. Czy Pana/i zdaniem problem przemocy domowej związany jest z:

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Następnie ankietowanych zapytano, czy im osobiście zdarzyło się doświadczyć przemocy. Odpowiedzi twierdzącej udzieliło tutaj 38,67% osób.

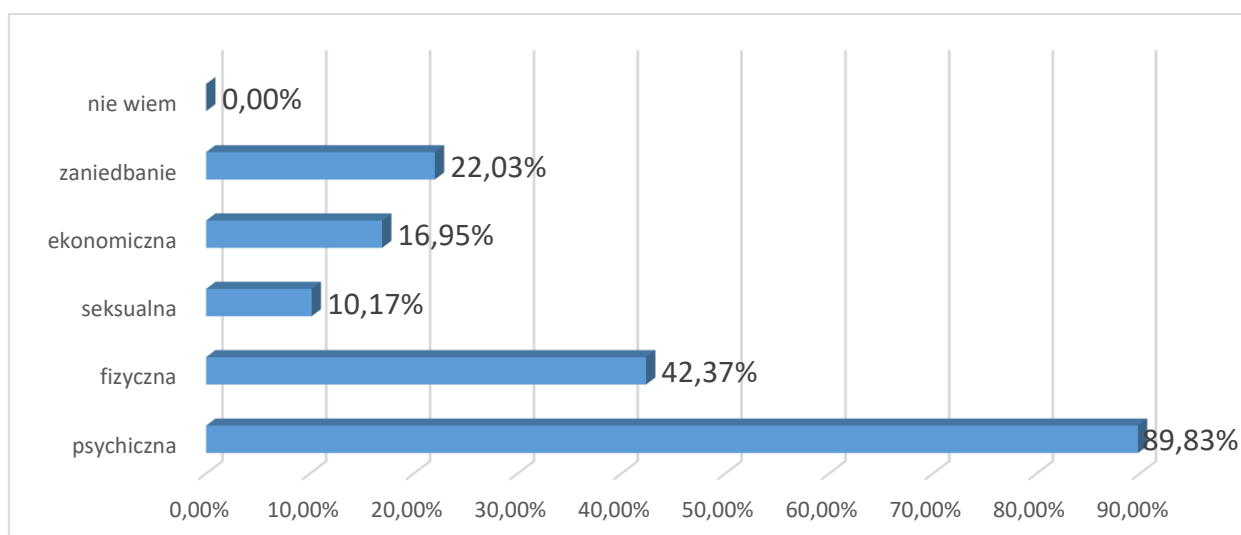
Wyk. 40. Czy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy?

Na kolejne dwa pytania dotyczące doświadczenia przemocy odpowiedź mogły udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż doświadczyły przemocy.

Respondenci, którzy doświadczyli przemocy, przyznali, iż była to głównie przemoc psychiczna – 89,83% i fizyczna – 42,37%. Natomiast 22,03 % badanych doświadczyło zaniedbania, 16,95% przemocy ekonomicznej, a 10,17% osób doświadczyło przemocy seksualnej.

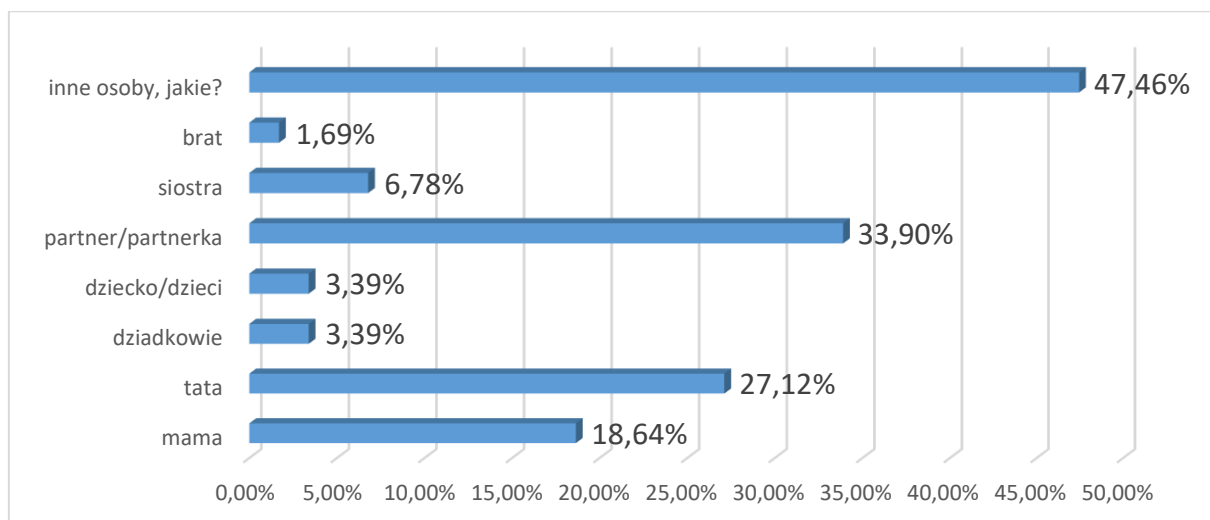
Wyk. 41. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznała?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Osobami stosującymi przemoc wobec respondentów najczęściej są: partner/partnerka (33,90%), ojciec (27,12%), matka (18,64%), siostra (6,78%), dziecko/dzieci (3,39%), dziadkowie (3,39%), brat (1,69%) oraz inne osoby, których ankietowani nie wymieniają (47,46%).

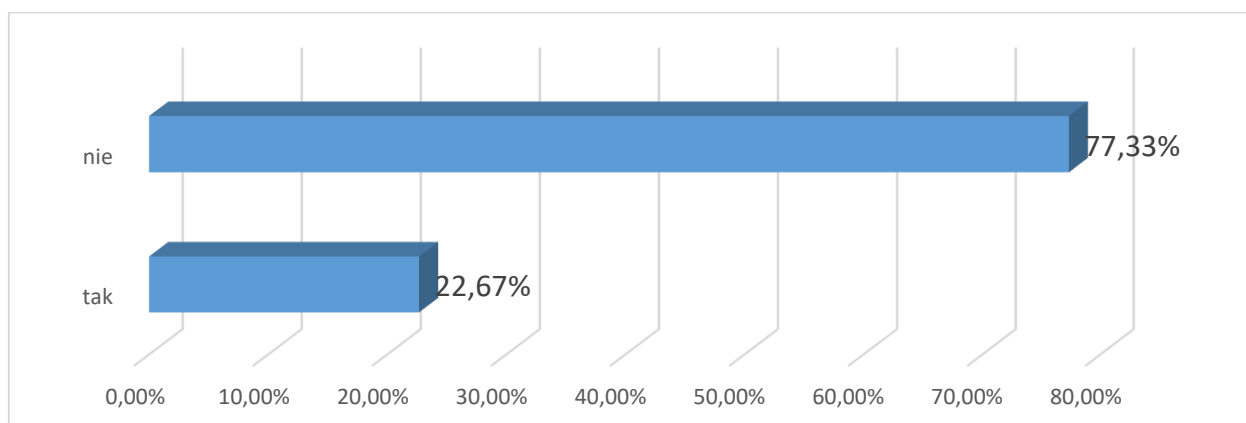
Wyk. 42. Kto stosował wobec Pana/i przemoc?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

22,67% respondentów przyznaje, że stosowało przemoc wobec innych osób. Natomiast zdecydowana większość osób, tj. 77,33% nie stosowała nigdy przemocy wobec drugiej osoby.

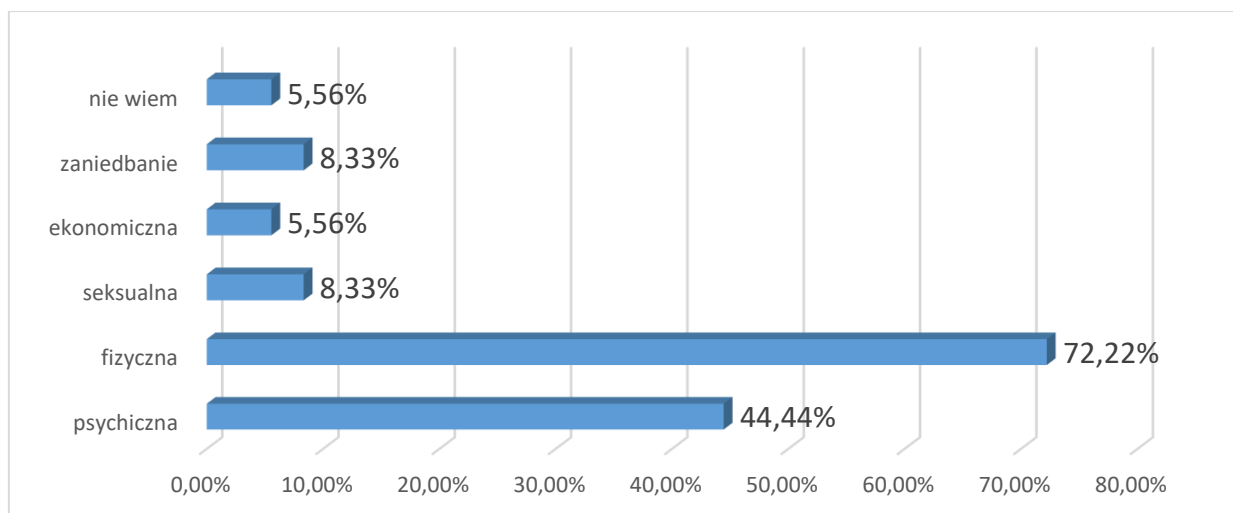
Wyk. 43. Czy kiedykolwiek doszło do sytuacji gdzie zastosował/a Pan/i zachowania przemocowe wobec drugiej osoby?

Na kolejne dwa pytania dotyczące stosowania przemocy odpowiedzi mogły udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż stosowały przemoc.

Ankietowani, którym zdarzyło się stosować zachowania przemocowe, stosowali głównie przemoc fizyczną (72,22%), przemoc psychiczną (44,44%), zaniedbanie (8,33%), przemoc seksualną (8,33%) oraz przemoc ekonomiczną (5,56%).

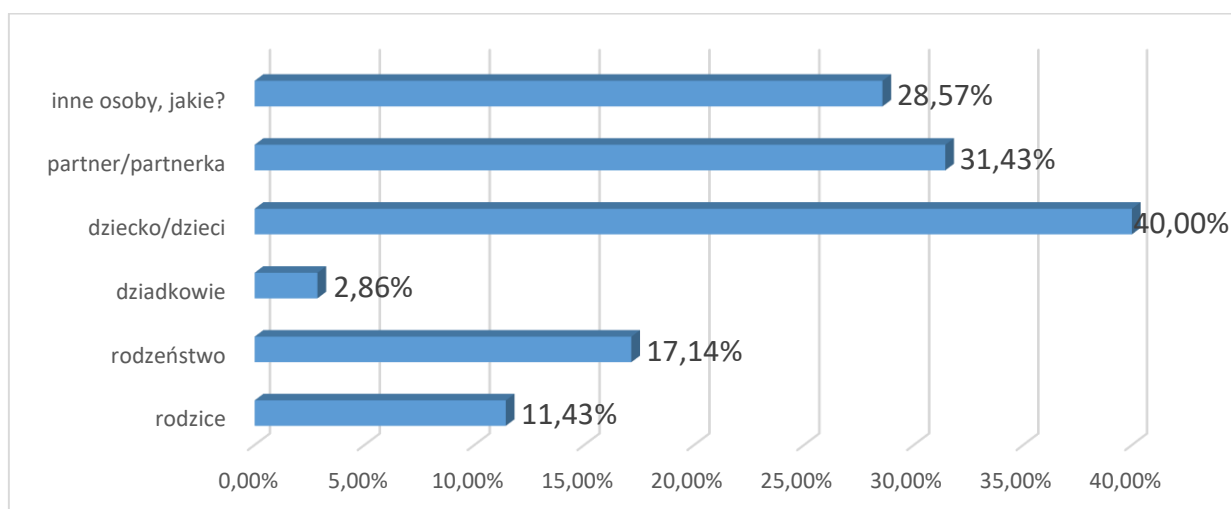
Wyk. 44. Jakiego rodzaju zastosował Pan/i przemoc?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Respondenci stosowali przemoc wobec: dzieci/dziecka (40,00%), partnera/partnerki (31,43%), rodzeństwa (17,14%), rodziców (11,43%), dziadków (2,86%) oraz wobec innych osób, których nie wskazano (28,57%).

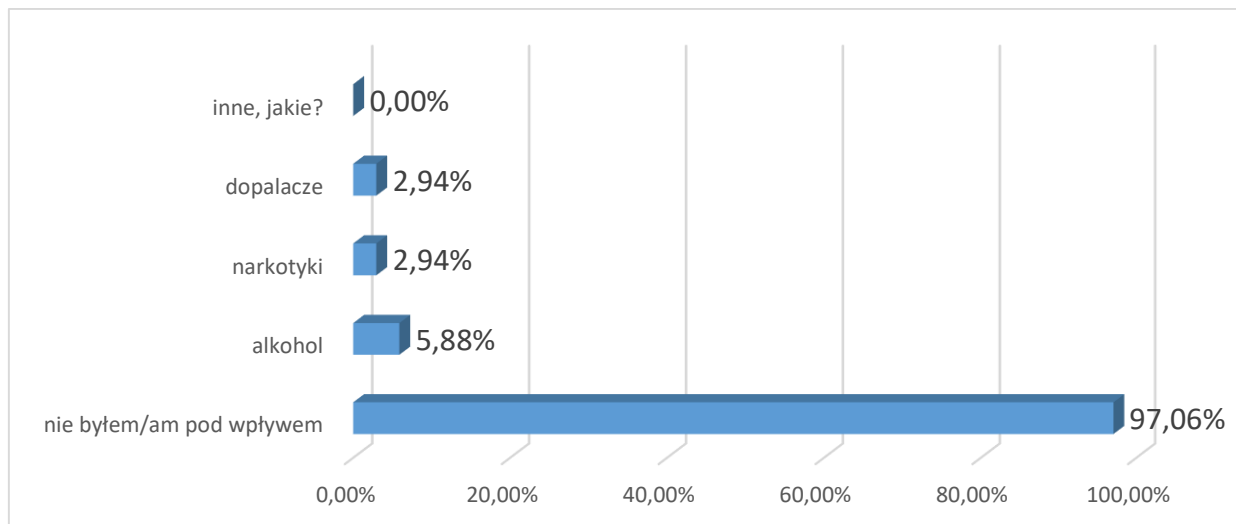
Wyk. 45. W stosunku do kogo zastosowałeś zachowanie przemocowe?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Zdecydowana większość respondentów stosujących przemoc nie było pod wpływem żadnych środków psychoaktywnych, gdy stosowali zachowania przemocowe (97,06%). Natomiast 5,88% osób było pod wpływem alkoholu, a po 2,94% badanych było pod wpływem narkotyków oraz dopalaczy.

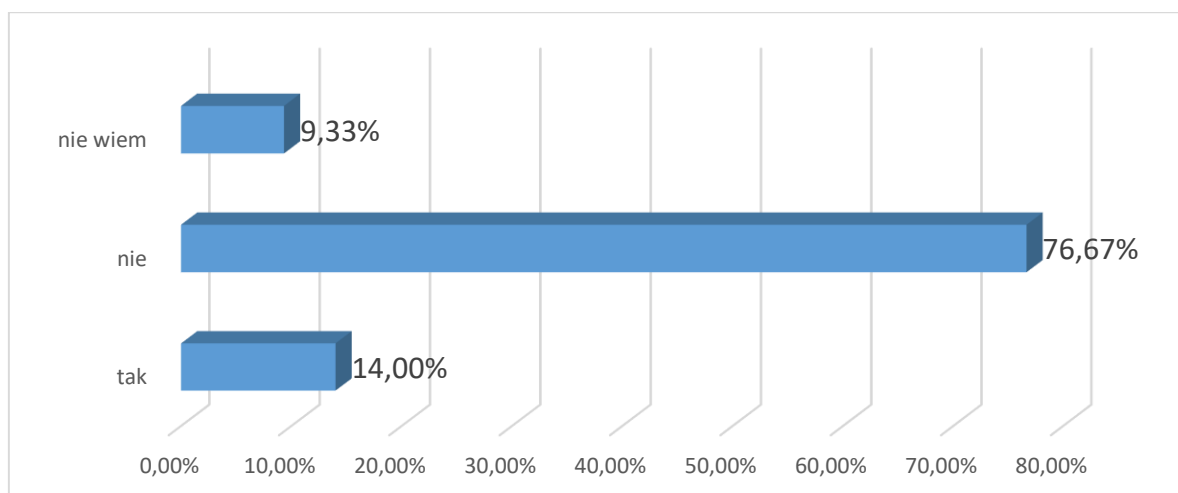
Wyk. 46. Stosując przemoc był/a Pan/i pod wpływem wymienionych środków psychoaktywnych?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

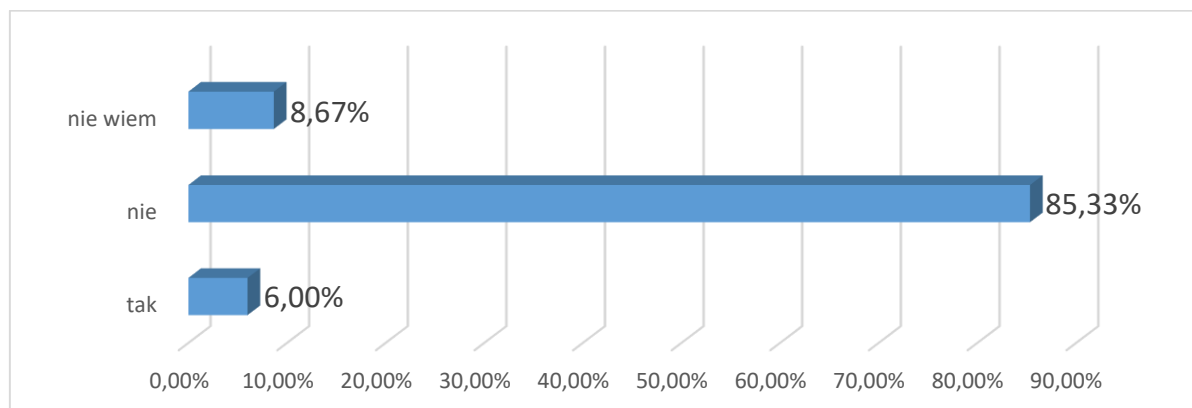
76,67% mieszkańców uważa, iż nie istnieją okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy, zaś 14,00% uważa, że takie okoliczności istnieją. 9,33% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Wyk. 47. Czy Pana/i zdaniem istnieją okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy?

Większość osób (85,33%) uważa, że stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci nie jest dobrą metodą wychowawczą. Przeciwnego zdania było 6,00% ankietowanych mieszkańców, a 8,67% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Wyk. 48. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą?

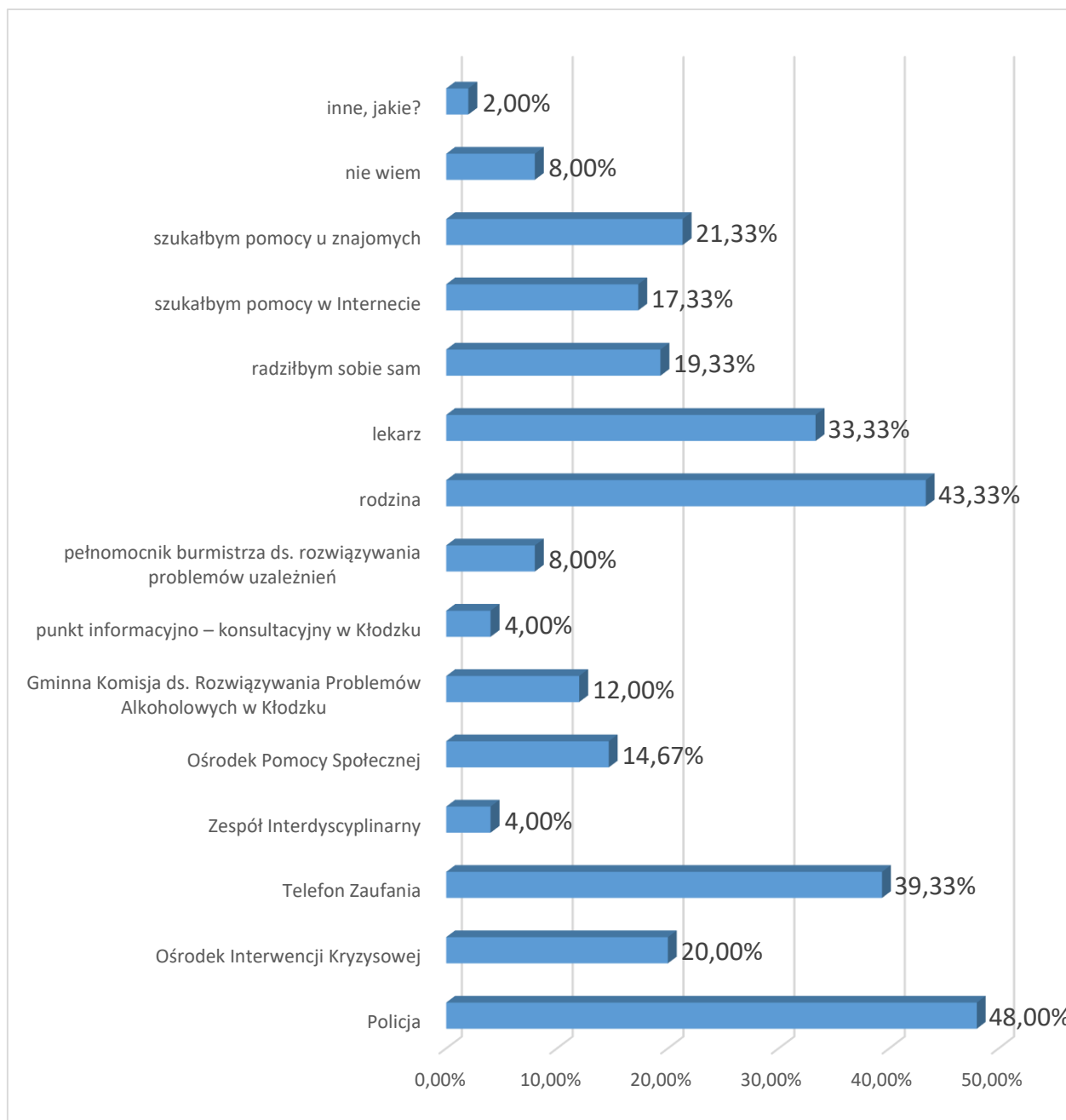
3.6. Miasto wobec problemów społecznych – opinia mieszkańców

Profilaktyka społeczna jest to system metod i środków mających na celu usuwanie przyczyn ujemnych zjawisk społecznych i stwarzanie warunków prawidłowego funkcjonowania i rozwoju jednostek oraz grup społecznych. Niniejszy rozdział poświęcony będzie działaniom profilaktycznym prowadzonym przez miasto.

Mieszkańców poproszono o wskazanie instytucji, w której ich zdaniem można uzyskać pomoc. W opinii większości mieszkańców w przypadku problemów można uzyskać pomoc: na Policji (48,00%), u rodziny (43,33%), pod Telefonem Zaufania (39,33%), u lekarza (33,33%), u znajomych (21,33%), w Ośrodku Interwencji Kryzysowej (20,00%), w Ośrodku Pomocy Społecznej (14,67%), w Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (12,00%), u pełnomocnika burmistrza ds. rozwiązywania problemów uzależnień (8,00%), w punkcie konsultacyjno-informacyjnym w Kłodzku (4,00%) oraz w Zespole Interdyscyplinarnym (4,00%).

Natomiast 19,33% osób przyznało, iż w takiej sytuacji radziłoby sobie samodzielnie, zaś 17,33% osób szukałoby pomocy w Internecie. 8,00% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie. Może to świadczyć o tym, iż osoby te nie wiedzą, gdzie szukać pomocy w sytuacjach kryzysowych.

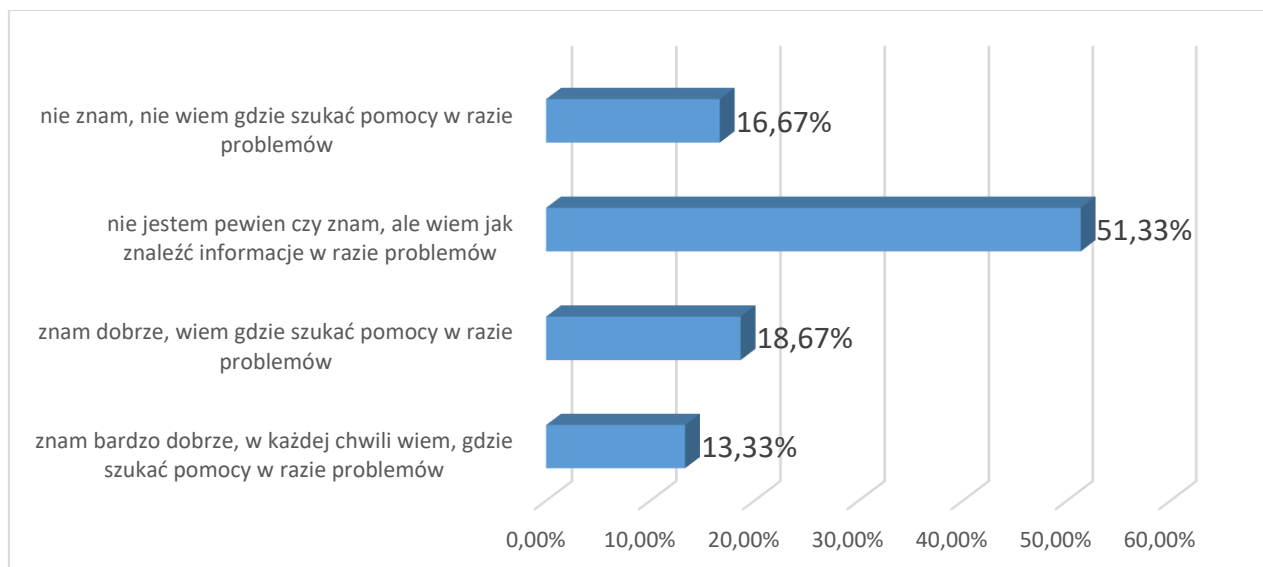
Wyk. 49. Do kogo zwróciłby się Pan/i o pomoc w razie problemu uzależnień lub/i przemocy w rodzinie?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

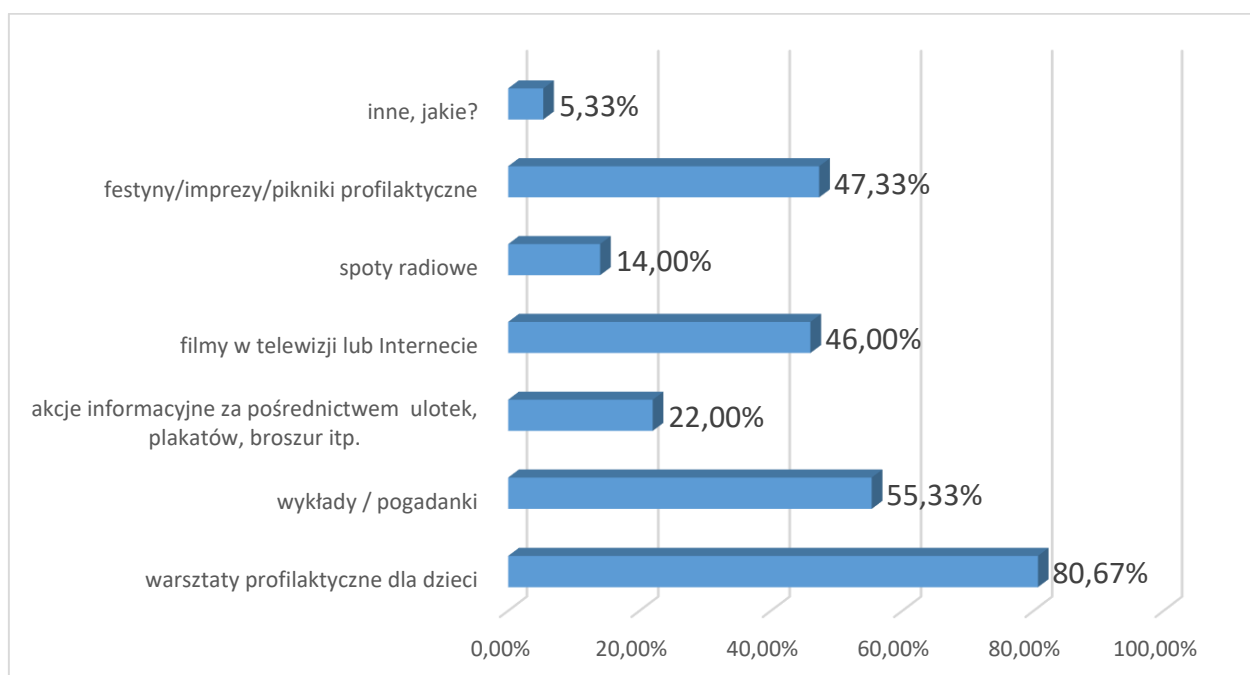
Ankietowanych zapytano również, czy znają dane kontaktowe do instytucji pomocowych. Niestety większość osób nie było pewnych, czy zna te dane, ale wiedzą, gdzie ich szukać – taką odpowiedź zaznaczyło 51,33% osób. 13,33% badanych zna bardzo dobrze dane kontaktowe i w każdej chwili wie, gdzie szukać pomocy. 18,67% osób zna dobrze i wie, gdzie szukać pomocy. Natomiast 16,67% osób nie zna danych kontaktowych do instytucji pomocowych i nie wie, gdzie szukać pomocy w razie problemów.

Wyk. 50. Czy zna Pan/i dane kontaktowe do instytucji pomocowych, gdzie można się zgłosić w razie problemów?

Zdaniem respondentów najlepsze efekty profilaktyczne przynoszą następujące formy działań: warsztaty profilaktyczne dla dzieci (80,67%), wykłady/pogadanki (55,33%), festyny/imprezy i pikniki profilaktyczne (47,33%), filmy w telewizji lub Internecie (46,00%), akcje informacyjne za pośrednictwem ulotek, plakatów i broszur (22,00%) oraz spoty radiowe (14,00%).

Wyk. 51. Poniżej wymieniono różne formy działań, które z nich według Pana/i przyniosą najlepsze efekty w oddziaływaniach profilaktycznych?

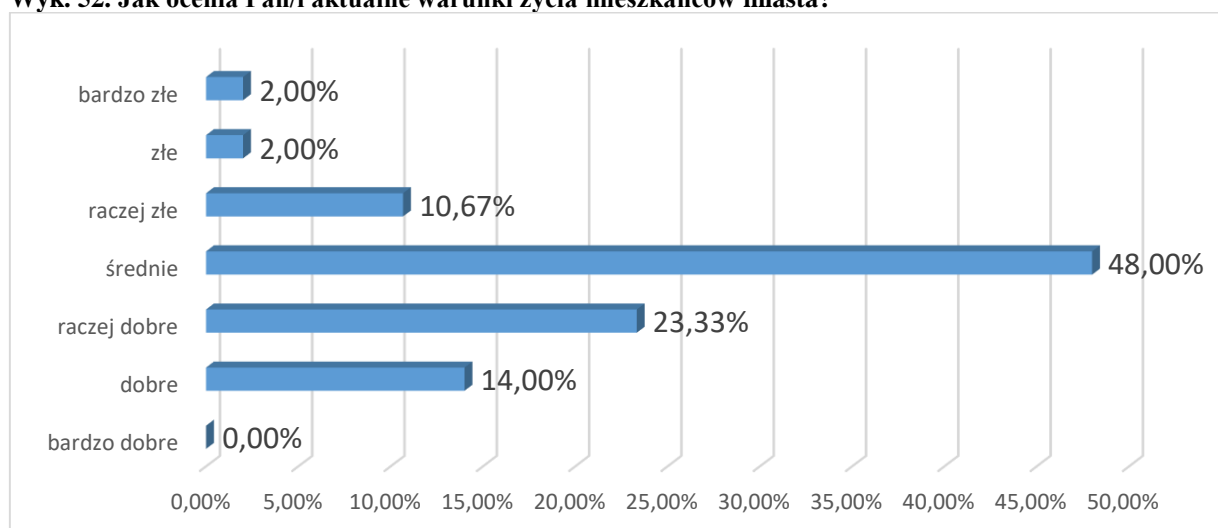
* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

3.7. Inne problemy społeczne z perspektywy dorosłych mieszkańców

Niniejsza diagnoza została poszerzona o pytania dotyczące postrzegania problemów społecznych przez mieszkańców.

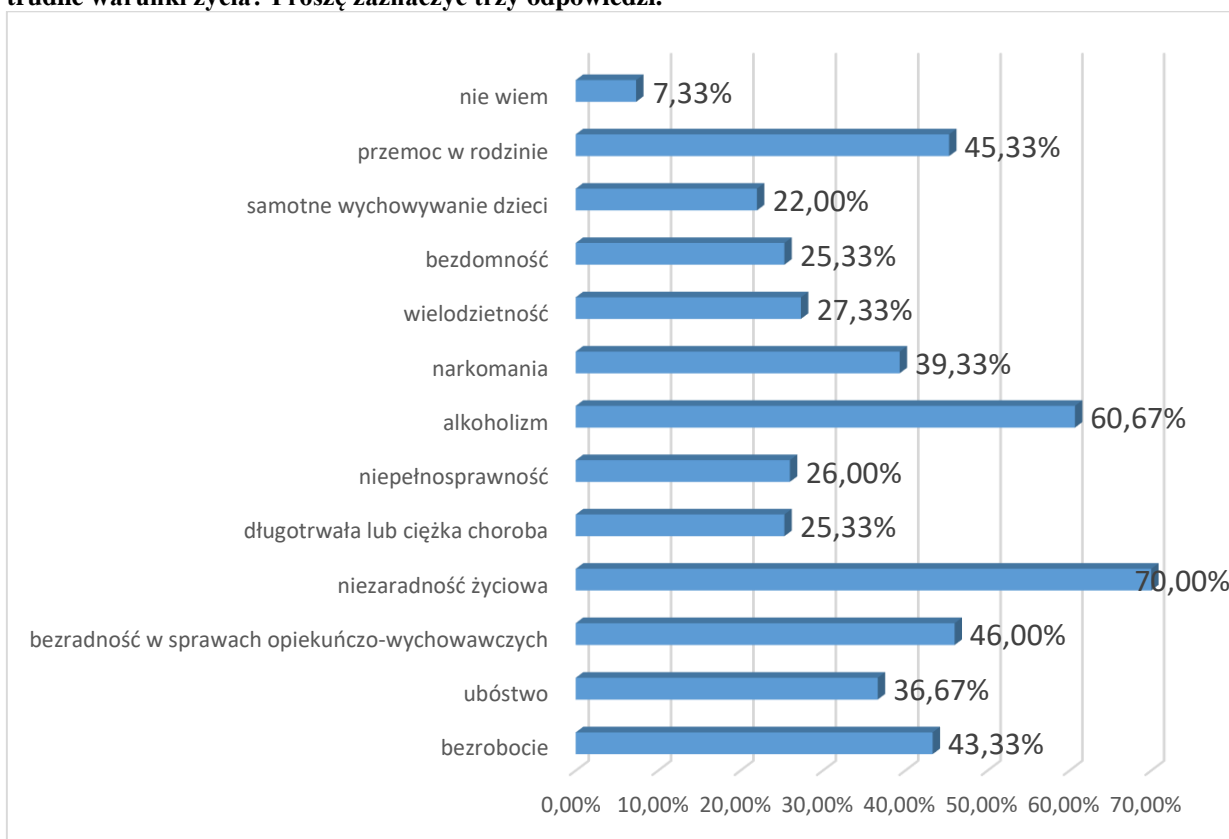
W pierwszym pytaniu dotyczącym problemów społecznych, mieszkańców poproszono o ocenę w ich opinii aktualnych warunków życia w Mieście Kłodzko. Ankietowani w większości przyznają, iż są one średnie – takiej odpowiedzi udzieliło 48,00% osób. 23,33% badanych wskazuje odpowiedź „raczej dobre”, 14,00% osób wskazało odpowiedź „dobre”. 14,67% mieszkańców ocenia negatywnie warunki życia w mieście, w tym 10,67% uważa, że są one raczej złe, a 2,00% osób wskazało odpowiedź „złe”, a według kolejnych 2,00% osób są one bardzo złe.

Wyk. 52. Jak ocenia Pan/i aktualne warunki życia mieszkańców miasta?

Następnie ankietowanych poproszono o wskazanie głównych przyczyn problemów społecznych, które powodują trudne warunki życia w mieście. Ankietowani wskazywali następujące czynniki: niezaradność życiową (70,00%), alkoholizm (60,67%), bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych (46,00%), przemoc w rodzinie (45,33%), bezrobocie (43,33%), narkomanię (39,33%), ubóstwo (36,67%), wielodzietność (27,33%), niepełnosprawność (26,00%), długotrwałą lub ciężką chorobę (25,33%), bezdomność (25,33%) oraz samotne wychowywanie dzieci (22,00%).

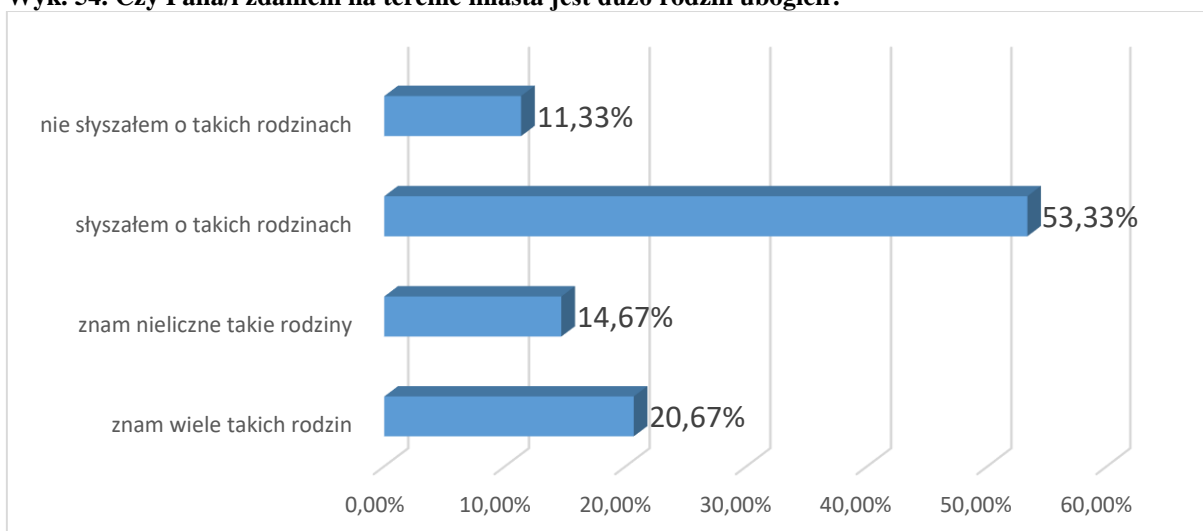
Wyk. 53. Jakie są według Pana/i główne przyczyny problemów społecznych mieszkańców powodujące trudne warunki życia? Proszę zaznaczyć trzy odpowiedzi.

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

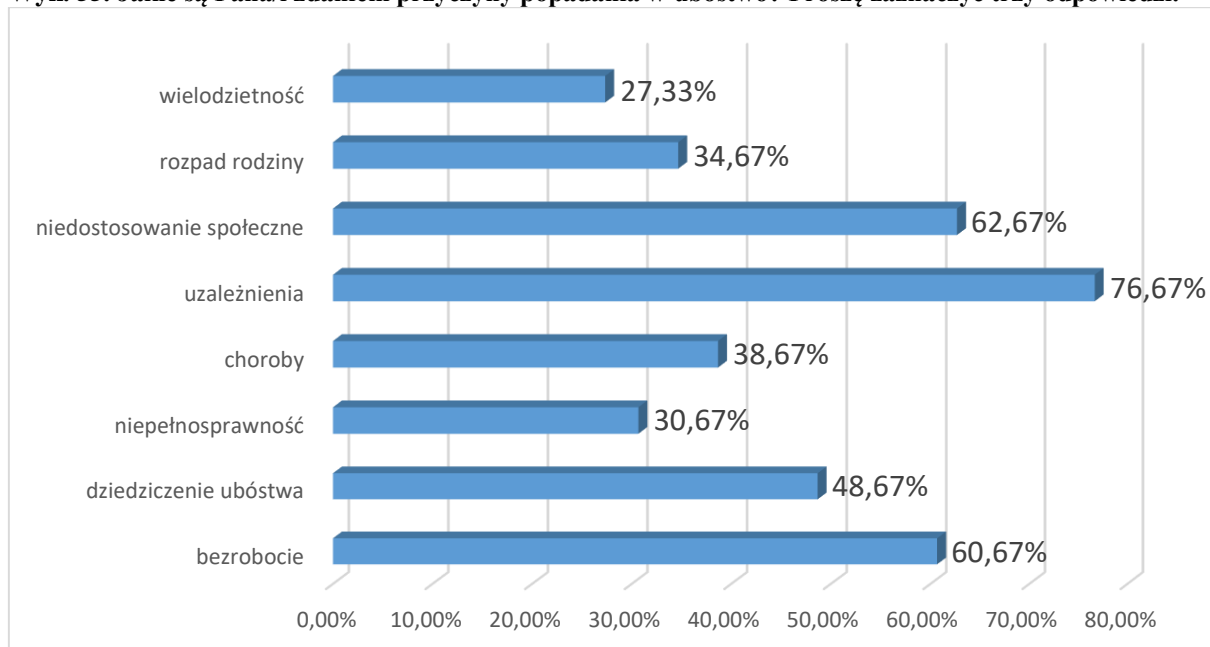
Kolejne pytanie miało na celu oszacowanie liczby rodzin ubogich w Mieście Kłodzko. 53,33% ankietowanych przyznaje, że słyszało o takich rodzinach. 20,67% badanych zna wiele takich rodzin, a 14,67% osób zna nieliczne takie rodziny. 11,33% osób nie słyszało o takich rodzinach w mieście.

Wyk. 54. Czy Pana/i zdaniem na terenie miasta jest dużo rodzin ubogich?

Zdaniem ankietowanych głównymi przyczynami popadania w ubóstwo są: uzależnienia (76,67%), niedostosowanie społeczne (62,00%), bezrobocie (60,67%), dziedziczenie ubóstwa (48,67%), choroby (38,67%), rozpad rodziny (34,67%), wielodzietność (27,33%) oraz niepełnosprawność (30,67%).

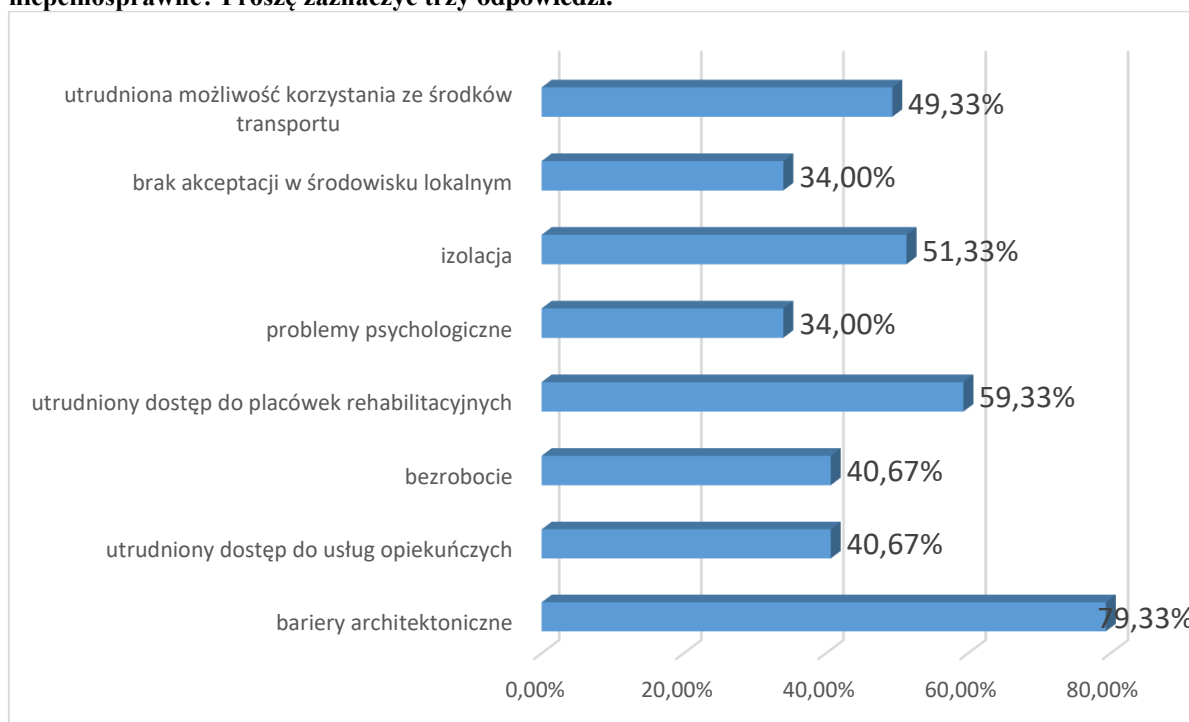
Wyk. 55. Jakie są Pana/i zdaniem przyczyny popadania w ubóstwo? Proszę zaznaczyć trzy odpowiedzi.

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Następnie ankietowanych zapytano o problemy, z którymi mogą zmagać się osoby niepełnosprawne w mieście. Wskazują oni na: bariery architektoniczne (79,33%), utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych (59,33%), izolację (51,33%), utrudnioną możliwość korzystania ze środków transportu (49,33%), bezrobocie (40,67%), utrudniony dostęp do usług opiekuńczych (40,67%), brak akceptacji w środowisku lokalnym (34,00%) oraz problemy psychologiczne (34,00%).

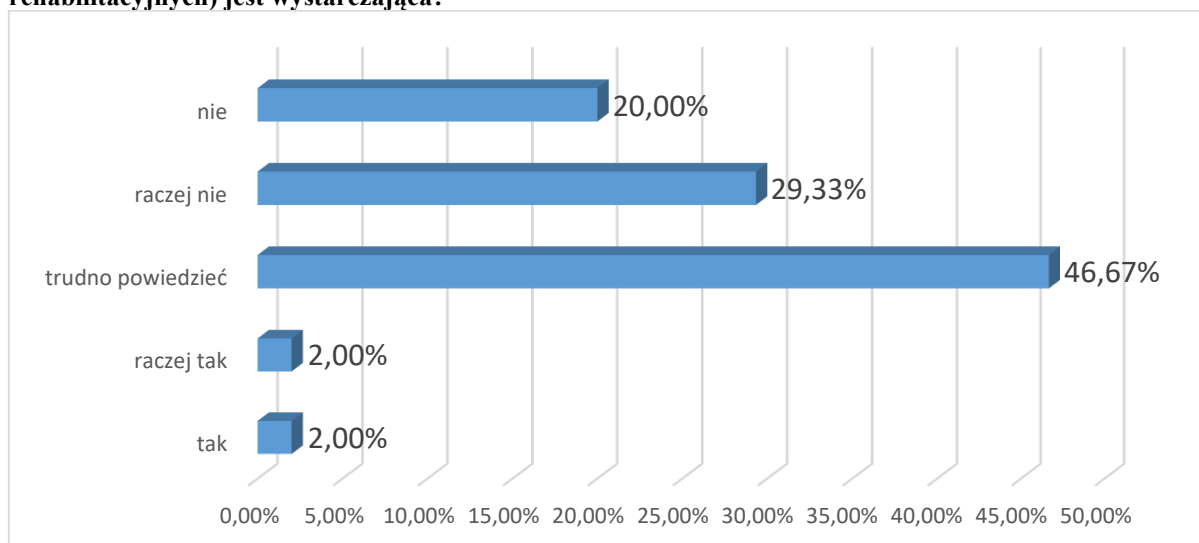
Wyk. 56. Według Pana/i z jakimi problemami społecznymi najczęściej spotykają się osoby niepełnosprawne? Proszę zaznaczyć trzy odpowiedzi.

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

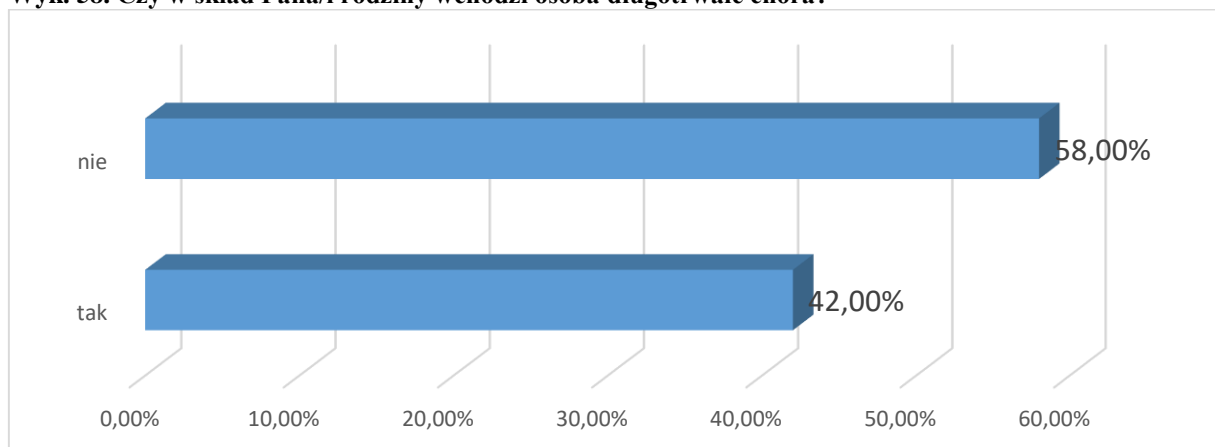
Co istotne, jednak 2,00% osób uważa, że oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych w mieście jest raczej wystarczająca, a kolejne 2,00% osób sądzi, iż jest ona wystarczająca. Z tą opinią nie zgadza się 49,33% osób, w tym 29,33% uważa, że jest ona raczej niewystarczająca, a dla 20,00% osób jest ona niewystarczająca. 46,67% osób wskazuje odpowiedź „trudno powiedzieć”.

Wyk. 57. Czy oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych na terenie miasta (np. dostęp do placówek rehabilitacyjnych) jest wystarczająca?

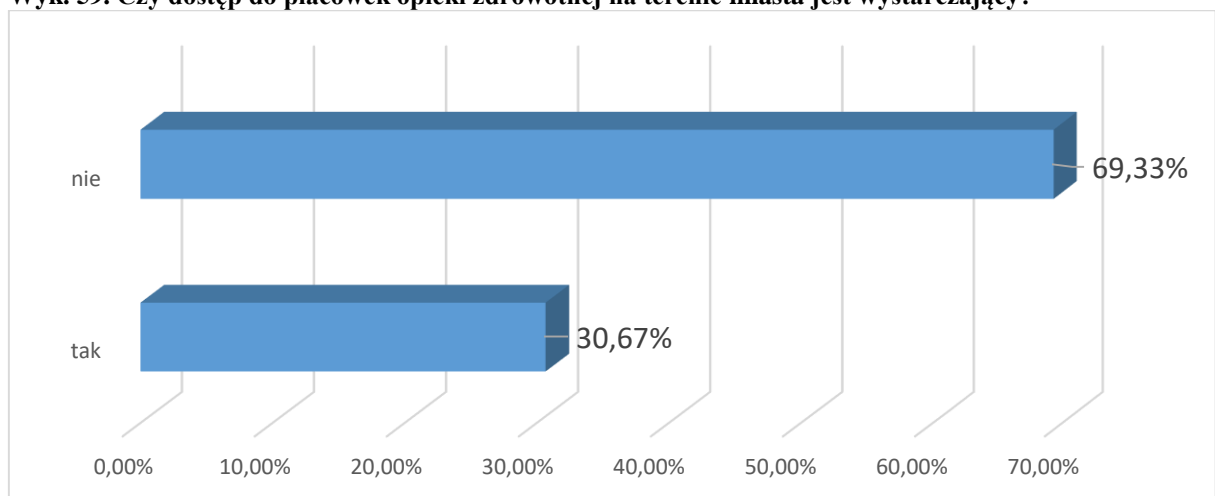
42,00% ankietowanych przyznaje, że w skład ich rodziny wchodzi osoba długotrwale chora. Natomiast 58,00% ankietowanych przyznaje, że w ich rodzinie nie ma osób długotrwale chorych.

Wyk. 58. Czy w skład Pana/i rodziny wchodzi osoba długotrwale chora?

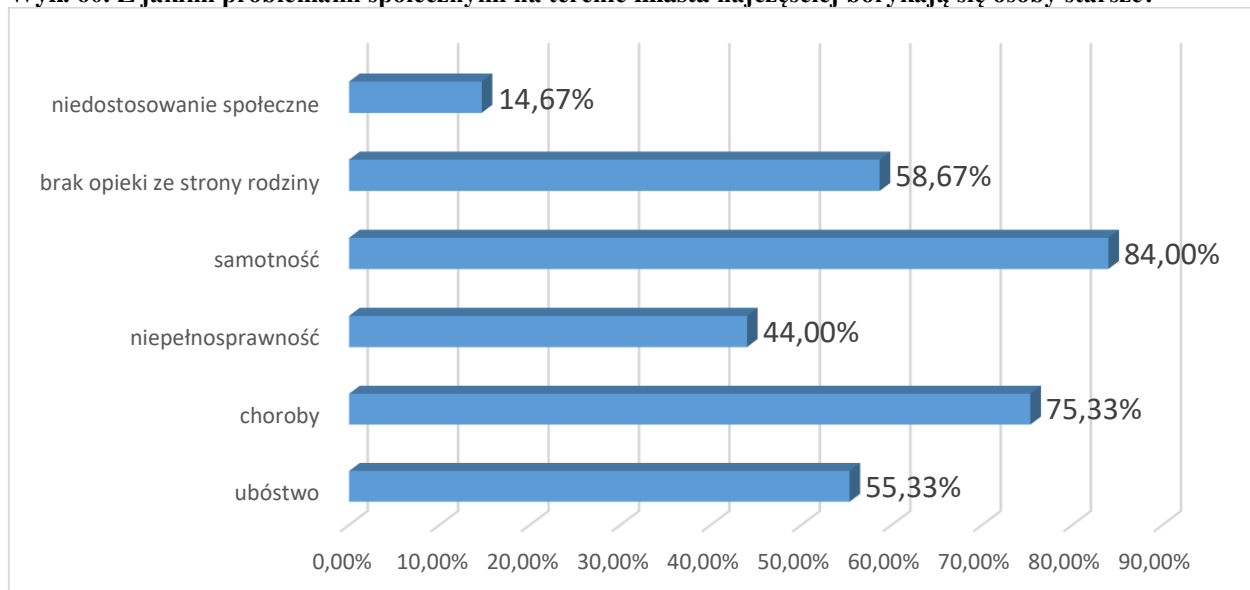
Większość ankietowanych uważa, że dostęp do opieki zdrowotnej w Mieście Kłodzko jest niewystarczający (69,33%), a 30,67% osób nie zgadza się z tą opinią.

Wyk. 59. Czy dostęp do placówek opieki zdrowotnej na terenie miasta jest wystarczający?

Następnie ankietowanych zapytano z jakimi problemami społecznymi, ich zdaniem, zmagają się osoby starsze na terenie Miasta Kłodzko. Respondenci wskazywali następujące odpowiedzi: samotność (84,00%), choroby (75,33%), brak opieki ze strony rodziny (58,67%), ubóstwo (55,33%), niepełnosprawność (44,00%) oraz niedostosowanie społeczne (14,67%).

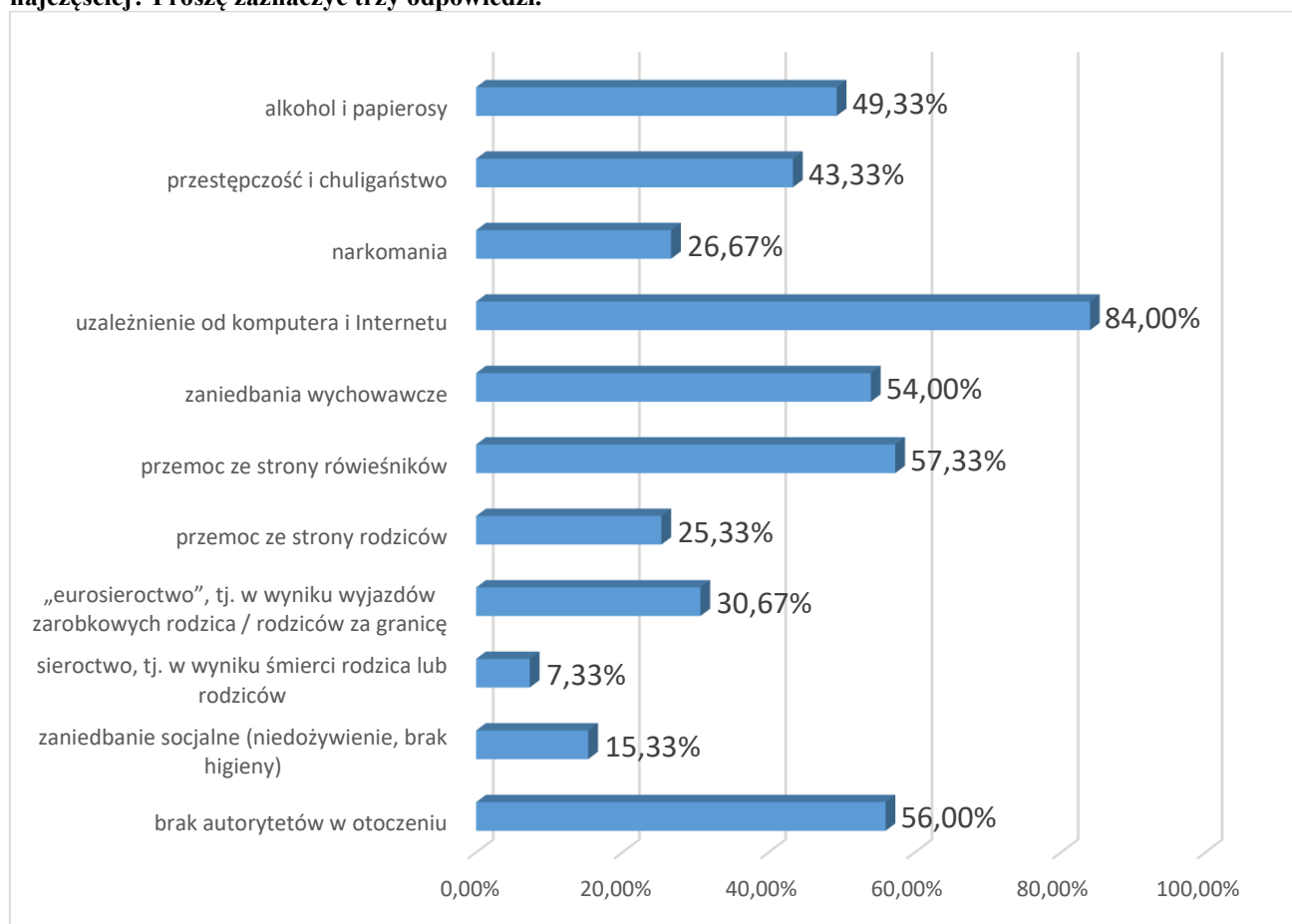
Wyk. 60. Z jakimi problemami społecznymi na terenie miasta najczęściej borykają się osoby starsze?

** Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Ponadto zdaniem ankietowanych wśród dzieci i młodzieży występują następujące, negatywne zjawiska: uzależnienia od komputera i Internetu (84,00%), przemoc ze strony rówieśników (57,33%), brak autorytetów w otoczeniu (56,00%), zaniedbanie wychowawcze (54,00%), alkohol i papierosy (49,33%), przestępczość i chuligaństwo (43,33%), eurosieroctwo (30,67%), narkomania (26,67%), przemoc ze strony rodziców (25,33%), zaniedbanie socjalne (15,33%) oraz sieroctwo (7,33%).

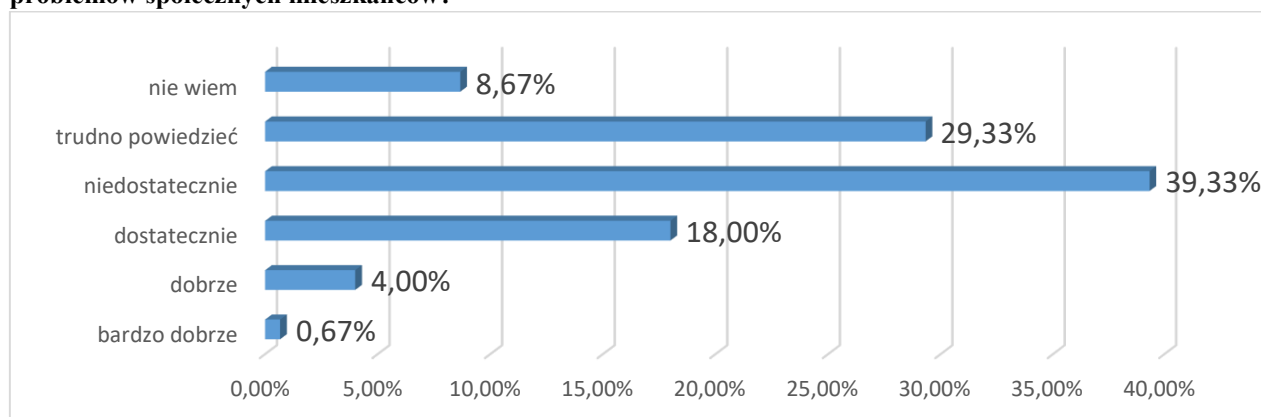
Wyk. 61. Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pan/i najczęściej? Proszę zaznaczyć trzy odpowiedzi.

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

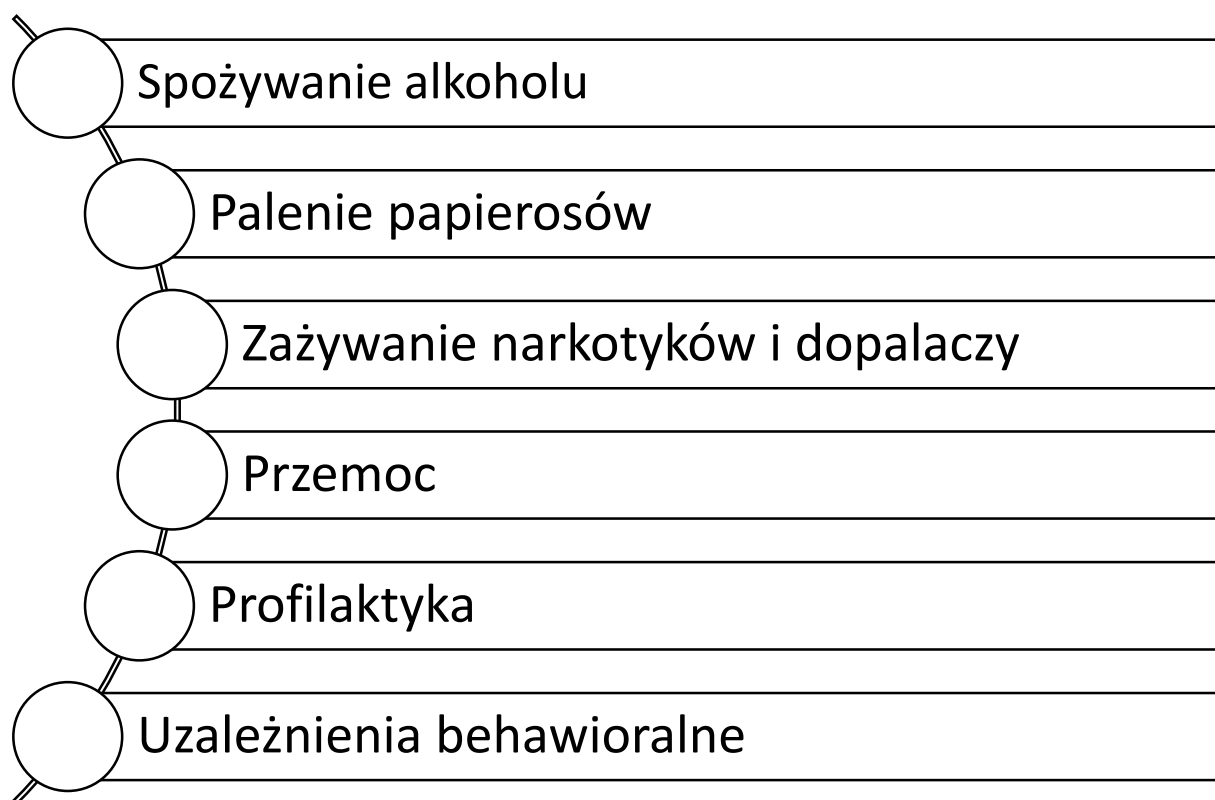
Działania władz lokalnych związane z rozwiązywaniem problemów społecznych mieszkańców ankietowani oceniają na ocenę: bardzo dobrą – 0,67%, dobrą – 4,00%, dostateczną – 18,00% oraz niedostateczną – 39,33%. Natomiast 29,33% osób zaznaczyło odpowiedź „trudno powiedzieć”, a 8,67% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Wyk. 62. Jak ocenia Pan/i stopień zaangażowania władz lokalnych, związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych mieszkańców?

4. BADANIE DZIECI I MŁODZIEŻY

Niniejszy dział stanowi podsumowanie badań realizowanych wśród uczniów szkół podstawowych z Miasta Kłodzko. Uczniowie zostali przebadani za pomocą metody ankietowej przy użyciu kwestionariusza online. Badanie zostało podzielone na bloki poświęcone następującym problemom:

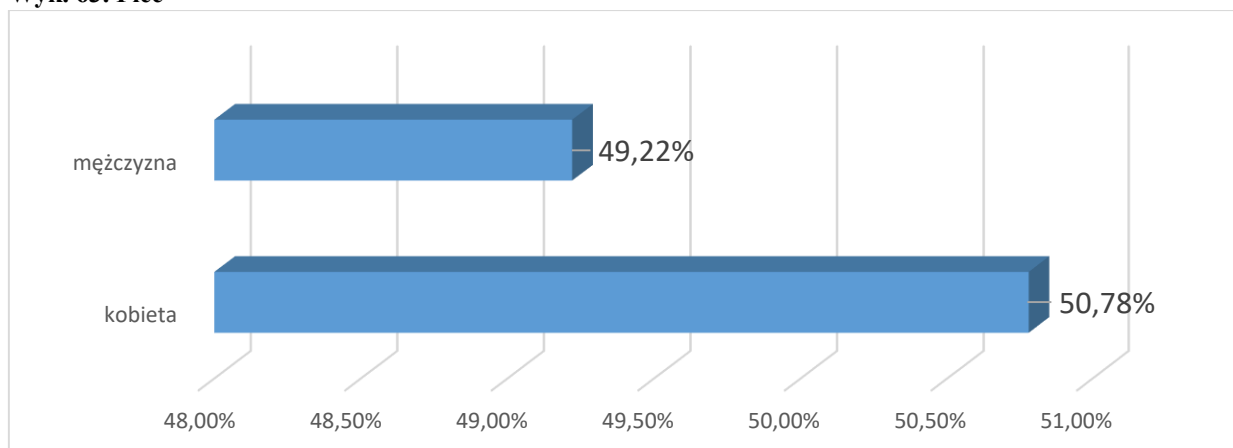
Graf. 4.1 Obszar tematyczny zawarty w kwestionariuszu ankiety dla uczniów szkół podstawowych

Cały kwestionariusz składał się z 55 pytań, w których badani poproszeni zostali o wyrażenie swoich opinii na tematy zawarte w wymienionych blokach oraz podzielenie się własnymi obserwacjami tego, co się dzieje w ich otoczeniu. Na końcu ankiety umieszczona została metryczka w celu określenia płci oraz wieku i szkoły, do której uczęszczają.

4.1. Struktura badanej próby

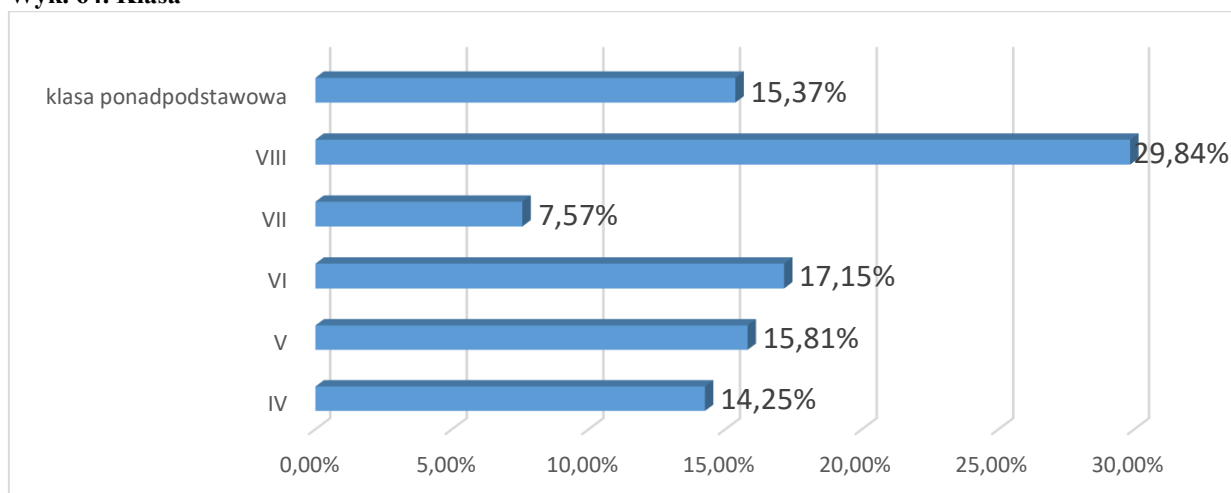
W badaniu dotyczącym problemów społecznych w Mieście Kłodzko wzięło udział 449 uczniów. Analizując badaną społeczność ze względu na płeć można dostrzec, iż w badaniu wzięło udział 50,78% dziewczynek i 49,22% chłopców.

Wyk. 63. Płeć

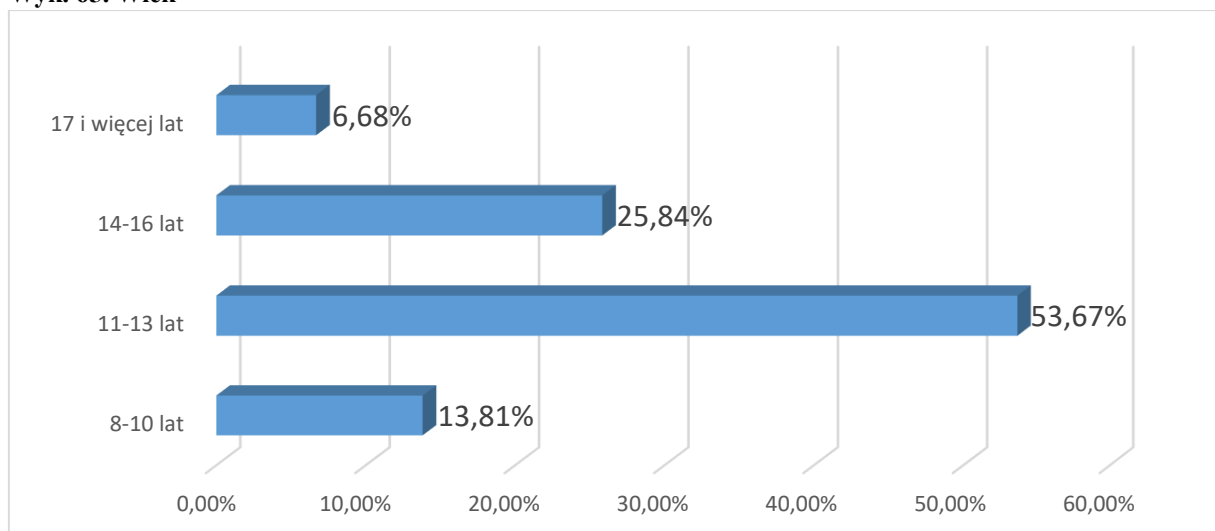
Najliczniejszą grupę tworzyli uczniowie klasy VIII (29,84%). Do klasy VI uczęszczało 17,15% uczniów, 15,81% próby to uczniowie klasy V, 15,37% uczniów uczęszcza do klas ponadpodstawowych, 14,25% osób to uczniowie klasy IV, a najmniej liczną grupę tworzyli uczniowie klasy VII (7,57%).

Wyk. 64. Klasa

Charakteryzując badaną próbę ze względu na wiek można zauważyć, iż najliczniejszą jej część stanowili uczniowie w wieku 11-13 lat (53,67%). Natomiast 25,84% uczniów to osoby w wieku 14-16 lat, 13,81% uczniów ma od 8 do 10 lat, a najmniej liczną część społeczności stanowili uczniowie w wieku 17 i więcej lat, tj. 6,68%.

Wyk. 65. Wiek

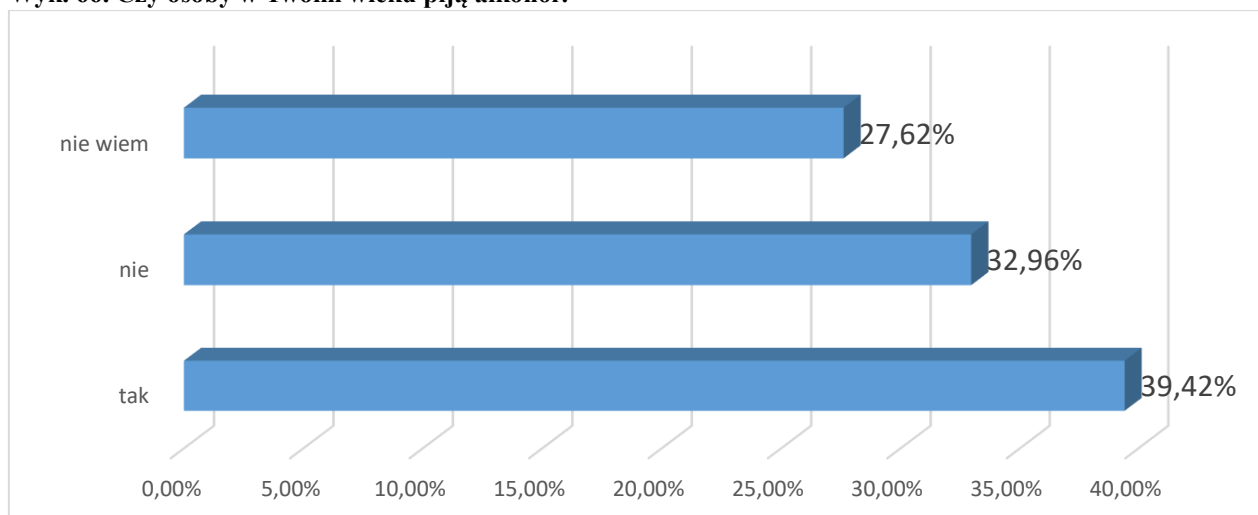
4.2. Problem alkoholowy z perspektywy dzieci i młodzieży

Picie alkoholu przez młodzież to obecnie jeden z poważniejszych problemów, z którymi zmagają się wiele Państw europejskich, w tym również Polska. Jak oceniają eksperci picie alkoholu jest główną przyczyną zgonów i inwalidztwa osób w wieku 15–21 lat. Wzrost spożywania alkoholu przez młodzież oraz straty, jakie ponoszą oni w związku z piciem są też dostrzegane przez ogół naszego społeczeństwa. W badaniach sondażowych zrealizowanych pod koniec 2000 roku przez Pracownię Badań Społecznych w Sopocie Polacy uznali picie alkoholu przez młodzież jako trzeci najistotniejszy problem społeczny – zaraz po bezrobociu i spadku stopy życiowej.

Charakterystyce tego problemu poświęcono pierwszy blok pytań skierowanych do uczniów. Celem niniejszego działu jest oszacowanie skali problemu wśród badanych uczniów oraz wskazanie grupy uczniów, u których ten problem jest najbardziej widoczny.

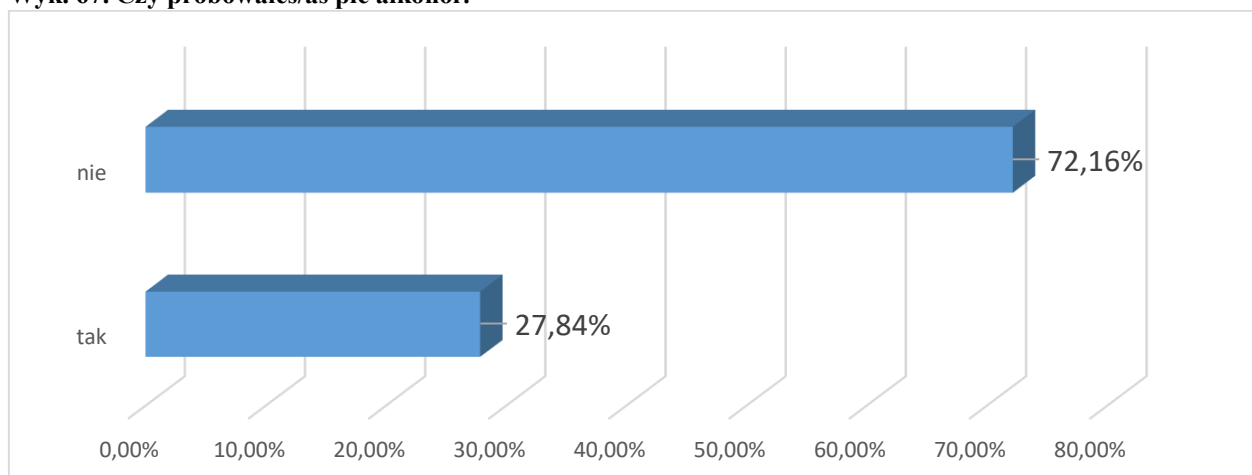
Na początek ankietowanych zapytano, czy ich rówieśnicy sięgają po alkohol. Twierdząco na to pytanie odpowiedzi udzieliło 39,42% uczniów. Natomiast 27,62% uczniów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie, a 32,96% ankietowanych uważa, że ich rówieśnicy nie sięgają po alkohol.

Wyk. 66. Czy osoby w Twoim wieku piją alkohol?

Do spożywania kiedykolwiek w życiu alkoholu przyznało się 27,84% uczniów. Natomiast 72,16% ankietowanych nigdy nie spożywało napojów alkoholowych.

Wyk. 67. Czy próbowałeś/aś pić alkohol?

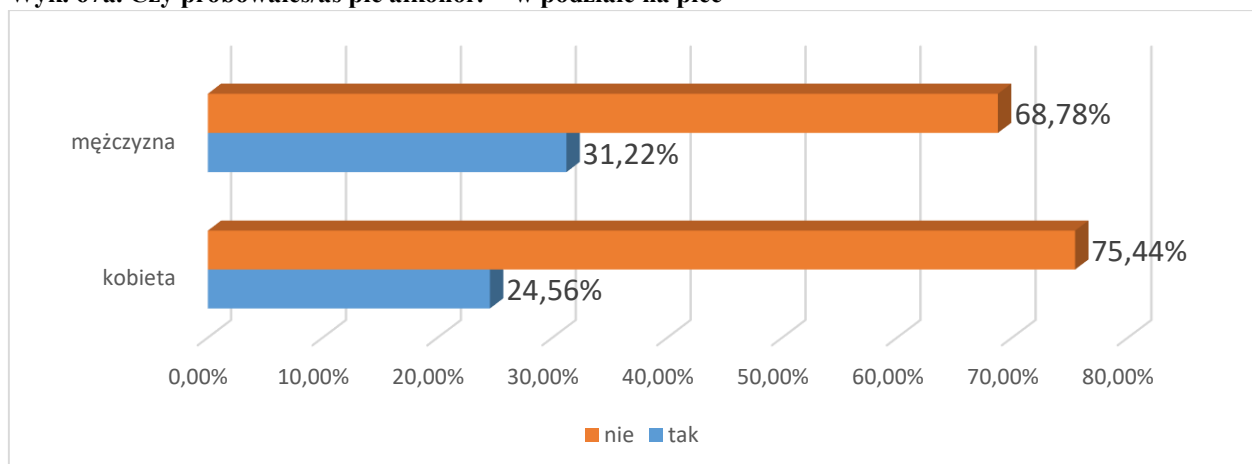

Korelując zmienną płeć z pytaniem „Czy próbowałeś/aś pić alkohol?” wynika, iż 25,56%⁹ dziewczynek i 31,22%¹⁰ chłopców spożywało napoje alkoholowe. Pokazuje to, iż to chłopcy częściej niż dziewczynki sięgają po alkohol, różnica między płciami jest znacząca.

⁹ 56 osób.

¹⁰ 69 osób.

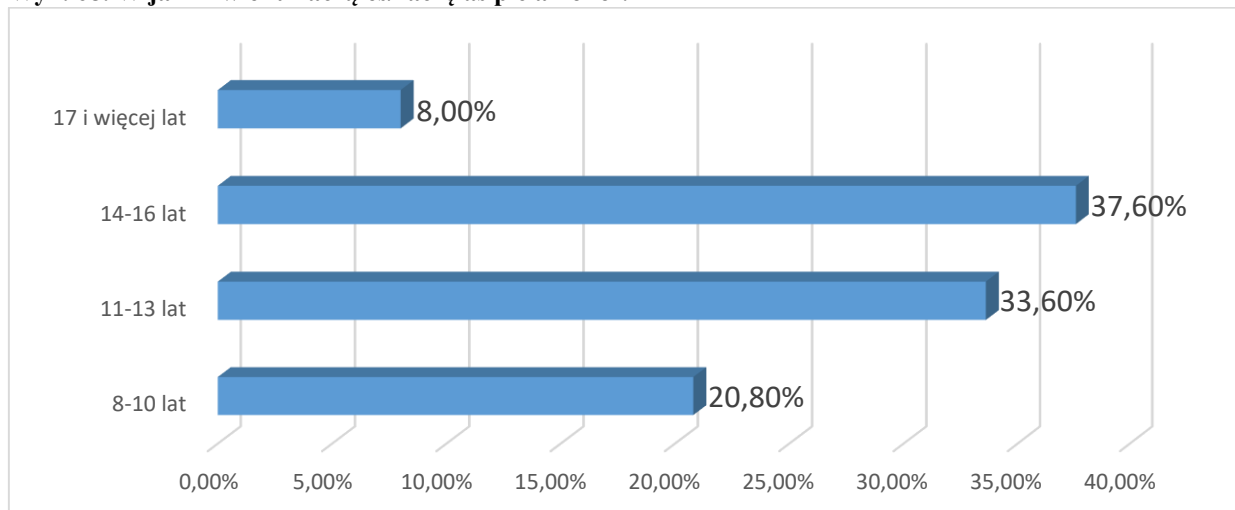
Wyk. 67a. Czy próbowałeś/aś pić alkohol? – w podziale na płeć

Na kolejne pytania dotyczące spożywania alkoholu odpowiedzi mogły udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż piły alkohol.

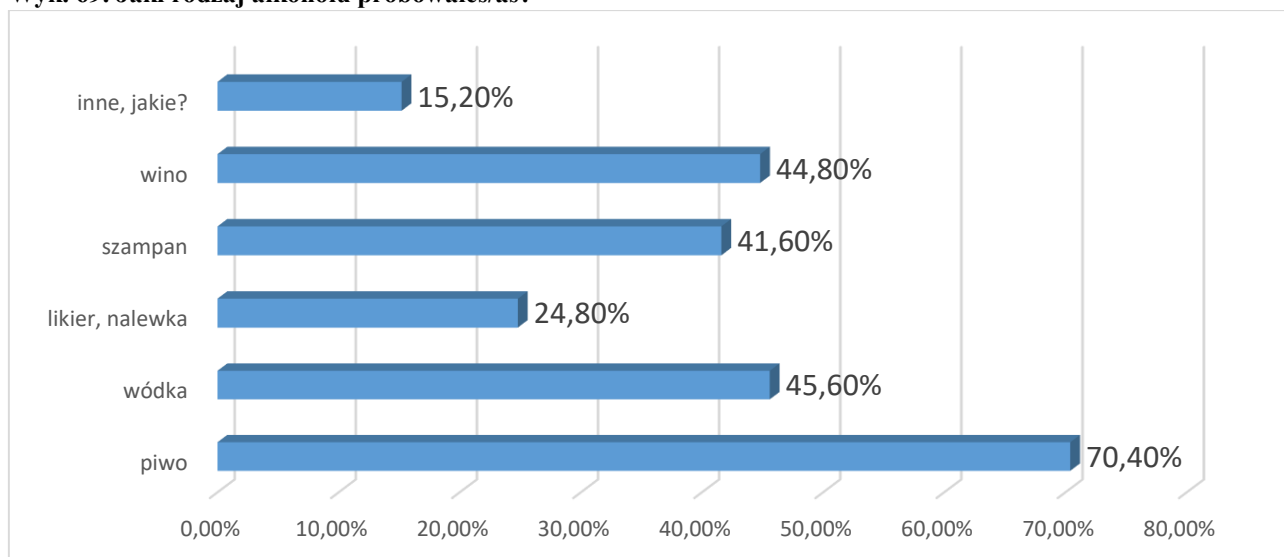
Uczniowie najczęściej sięgali pierwszy raz po alkohol w wieku 14-16 lat (37,60%). 33,60% uczniów pierwszy raz piło alkohol w wieku 11-13 lat. Natomiast w wieku 8-10 lat pierwszy raz po alkohol sięgnęło 20,80% badanych uczniów, a w wieku 17 i więcej lat – 8,00%.

Wyk. 68. W jakim wieku zacząłeś/zaczęłaś pić alkohol?

Następnie młodzież, która miała już kontakt z alkoholem, poproszono o wskazanie rodzaju napoju wyskokowego, który zdarzyło im się próbować. Respondenci najczęściej wskazywali na: piwo (70,40%), wino (44,80%), wódkę (45,60%), szampana (41,60%) oraz likiery i nalewki (24,80%). Dodatkowo 15,20% uczniów spożywało inny rodzaj alkoholu, był to między innymi biber oraz whisky.

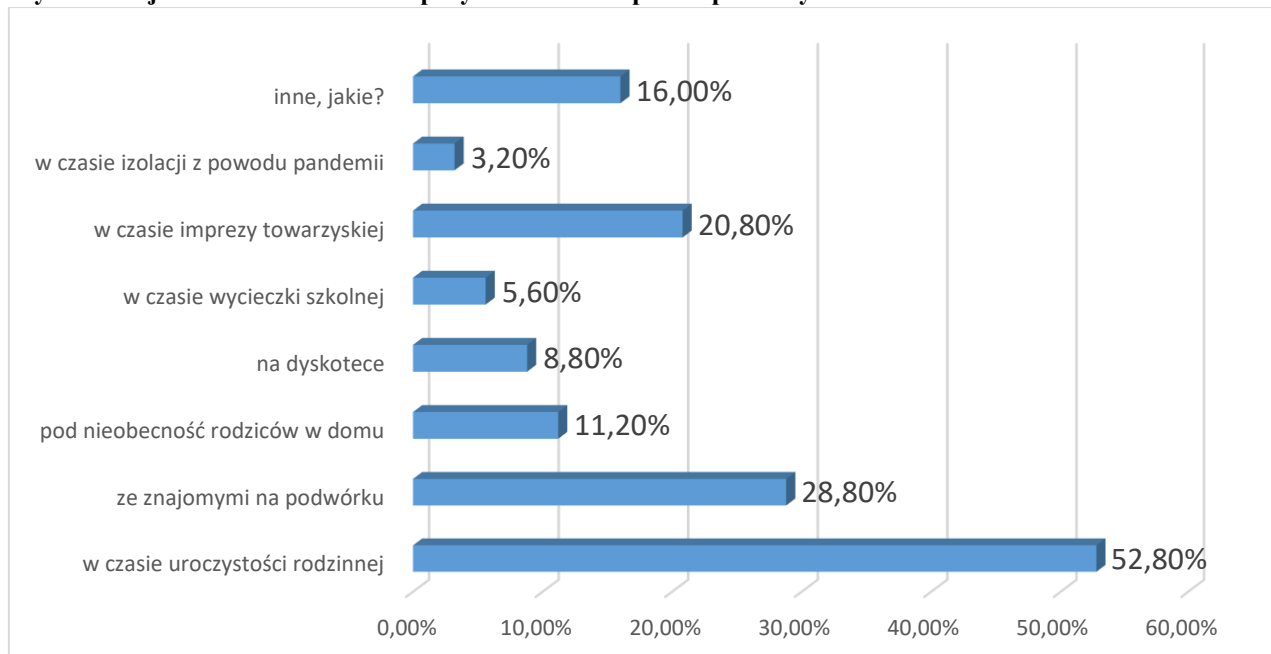
Wyk. 69. Jaki rodzaj alkoholu próbowałeś/aś?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Uczniowie przyznają, że po raz pierwszy sięgali po alkohol w czasie uroczystości rodzinnej (52,80%), ze znajomymi na podwórku (28,80%), w czasie imprezy towarzyskiej (20,80%), a także: pod nieobecność rodziców w domu (11,20%), na dyskotece (8,80%) oraz w czasie wycieczki szkolnej (5,60%). Dodatkowo 16,00% uczniów wskazało inne okoliczności, jednak nie podali konkretnych przykładów.

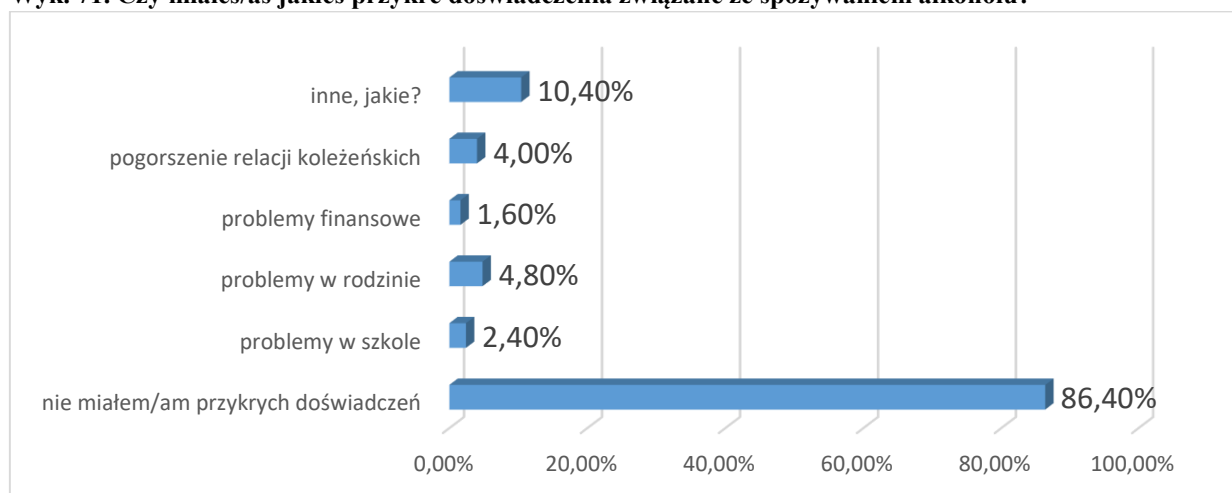
Wyk. 70. W jakich okolicznościach spożyłeś/aś alkohol po raz pierwszy?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Większość uczniów, którzy przyznali, że spożywali już alkohol nie doświadczyło nigdy negatywnych konsekwencji związanych ze spożywaniem napoju wysokoprocentowego (86,40%). Pozostali uczniowie wskazywali, iż doświadczyli: problemów w rodzinie (4,80%), pogorszenia relacji koleżeńskich (4,00%), problemów w szkole (2,40%), problemów finansowych (1,60%) oraz innych okoliczności, których nie wymieniono (10,40%).

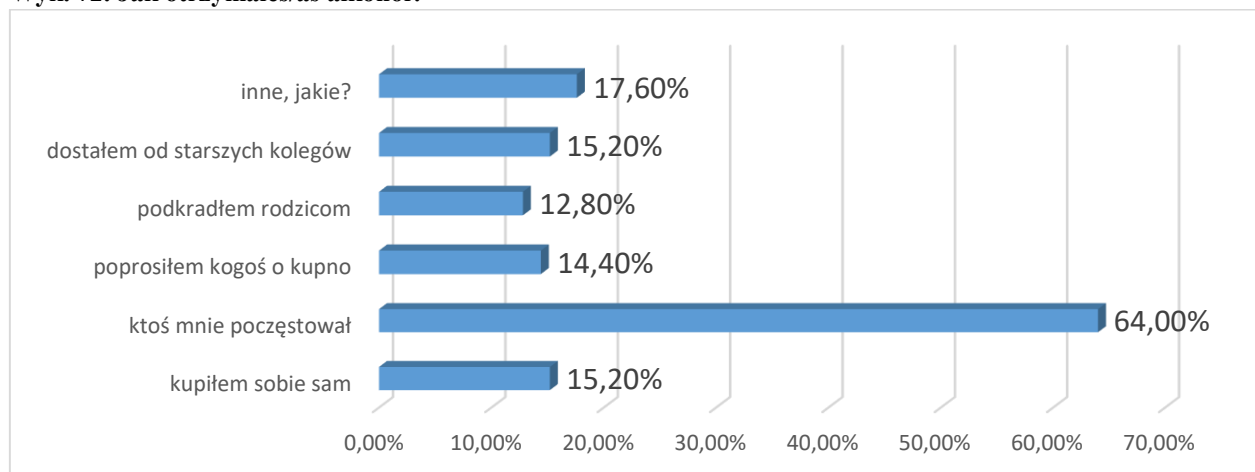
Wyk. 71. Czy miałeś/aś jakieś przykre doświadczenia związane ze spożywaniem alkoholu?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Następnie poproszono ankietowanych uczniów o wskazanie jak otrzymali alkohol. Ponad połowa badanych przyznała, że została nim poczęstowana (64,40%), może to wskazywać, iż uczniowie spożywali w tym przypadku alkohol jednorazowo na spróbowanie. Natomiast 15,20% uczniów dostało alkohol od starszych kolegów, 12,80% uczniów podkraśćło alkohol rodzicom, kolejne 15,20% uczniów kupiło sobie samodzielnie alkohol. 17,60% uczniów zdobyło alkohol w inny sposób, jednak uczniowie nie wyjaśnili w jaki.

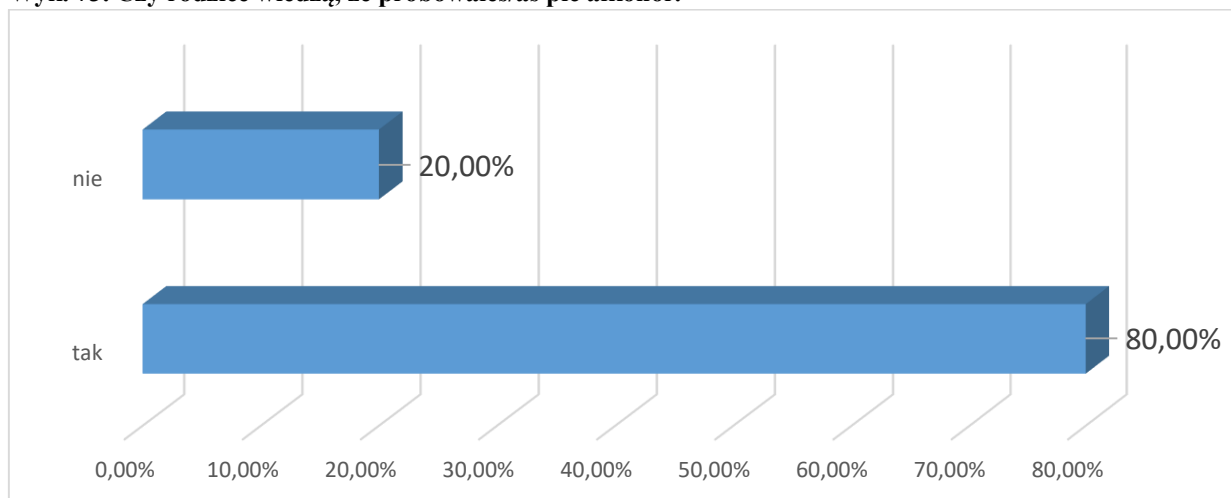
Wyk. 72. Jak otrzymałeś/aś alkohol?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

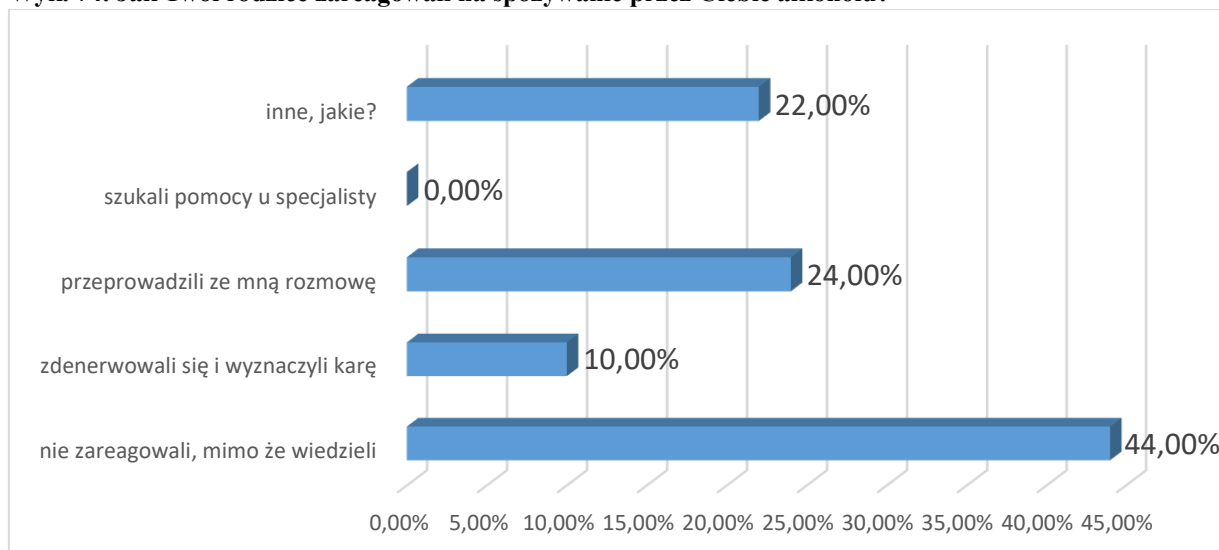
Co ciekawe, większość uczniów przyznała, że ich rodzice wiedzą o spożywaniu przez nich alkoholu – taką odpowiedź wskazało 82,00% badanych.

Wyk. 73. Czy rodzice wiedzą, że próbowałeś/aś pić alkohol?

Niepokój budzi fakt, iż 44,44% uczniów uważa, że ich rodzice nie zareagowali na informację o spożywaniu przez nich alkoholu. Natomiast 24,00% respondentów przyznało, że ich rodzice przeprowadzili z nimi rozmowę, a co dziesiąty uczeń wskazał, że rodzice zdenerwowali się i wyznaczyli karę. Kolejne 22,00% rodziców zareagowało w inny sposób, jednak uczniowie nie opisali ich reakcji.

Wyk. 74. Jak Twoi rodzice zareagowali na spożywanie przez Ciebie alkoholu?

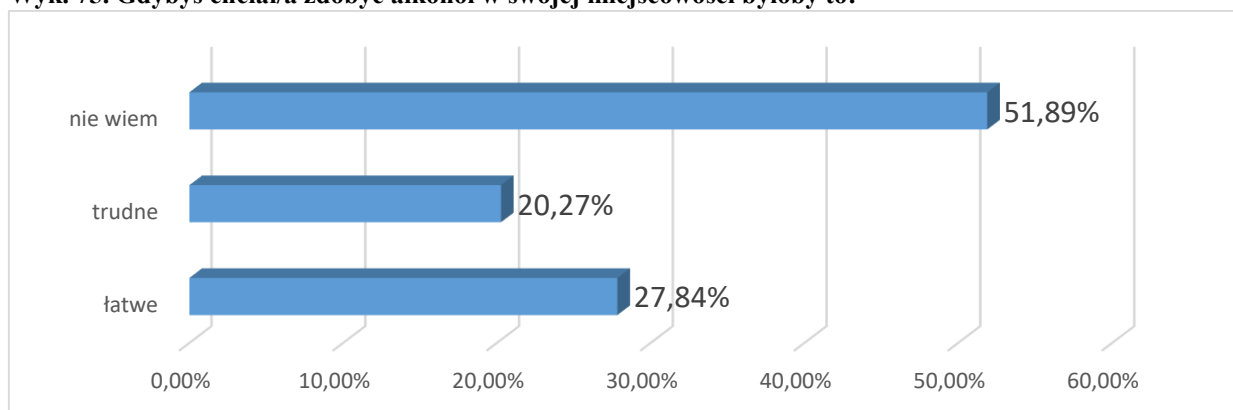

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Na kolejne pytania dotyczące spożywania alkoholu odpowiedź mogli udzielić wszyscy respondenci – nie tylko te osoby, które zadeklarowały, iż piły alkohol.

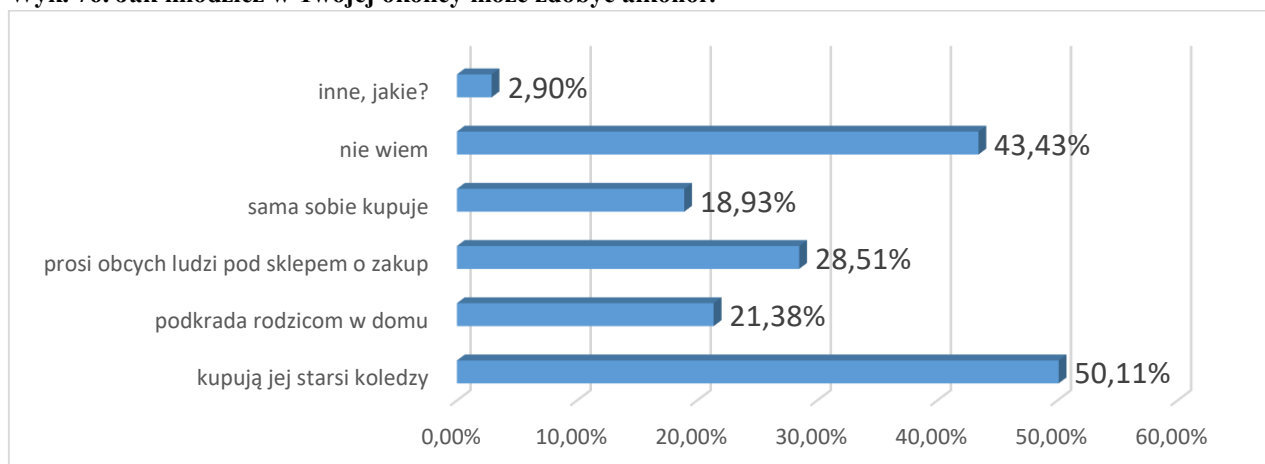
Uczniów zapytano, czy ich zdaniem kupno alkoholu przez osoby w ich wieku jest czymś osiągalnym na terenie Miasta Kłodzko. Ponad połowa osób nie potrafiła udzielić odpowiedzi na to pytanie (51,89%). Natomiast 27,84% uczniów wskazało, że zdobycie alkoholu jest łatwe, a kolejne 20,27% osób uważa, że pozyskanie alkoholu w ich mieście jest trudne.

Wyk. 75. Gdyby chciał/a zdobyć alkohol w swojej miejscowości byłoby to:

Znaczna część uczniów z Miasta Kłodzko uważa, że młodzież z ich okolicy zdobywa alkohol dzięki starszym kolegom (50,11%), proszą obcych ludzi pod sklepem o zakup alkoholu (28,51%), podkradają rodzicom w domu (21,38%), rówieśnicy sami sobie kupują (18,93%) lub zdobywają go w inny sposób, jednak nie wskazano tutaj konkretnych przykładów (2,90%). Natomiast 43,43% uczniów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Wyk. 76. Jak młodzież w Twojej okolicy może zdobyć alkohol?

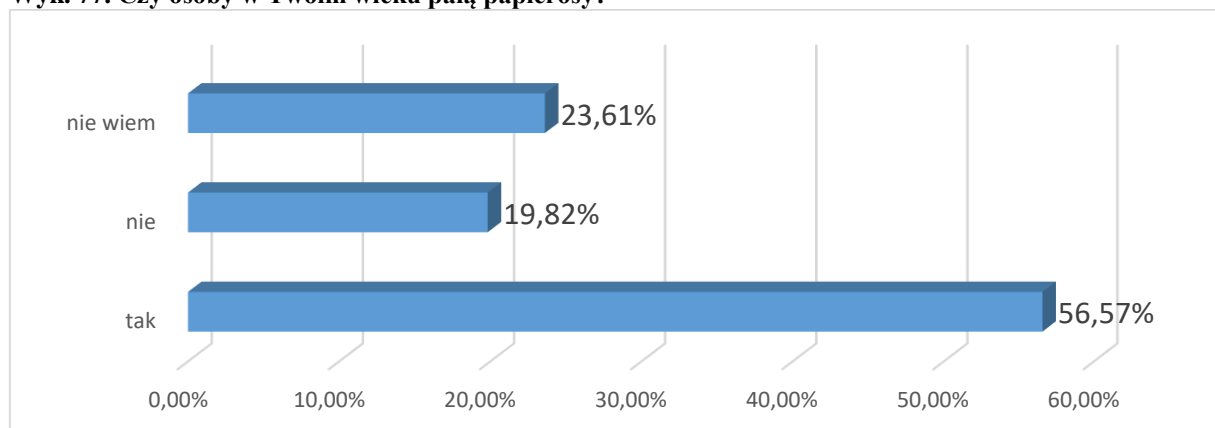

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

4.3. Problem nikotynowy z perspektywy dzieci i młodzieży

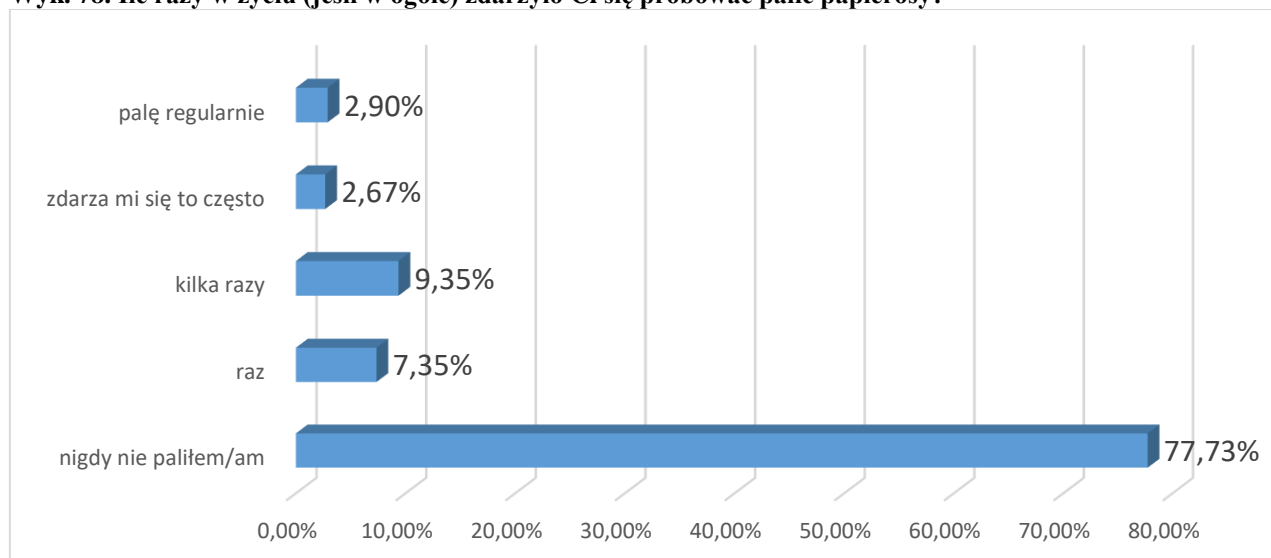
Kolejny dział niniejszej diagnozy dotyczyć będzie problemu nikotynowego. Na początek uczniów zapytano, czy ich zdaniem osoby w ich wieku palą papierosy. Co ciekawe, 56,57% uczniów uważa, że ich rówieśnicy palą papierosy, zaś przeciwnego zdania jest 19,82% osób. Na to pytanie nie potrafiło udzielić odpowiedzi 23,61% uczniów.

Wyk. 77. Czy osoby w Twoim wieku palą papierosy?

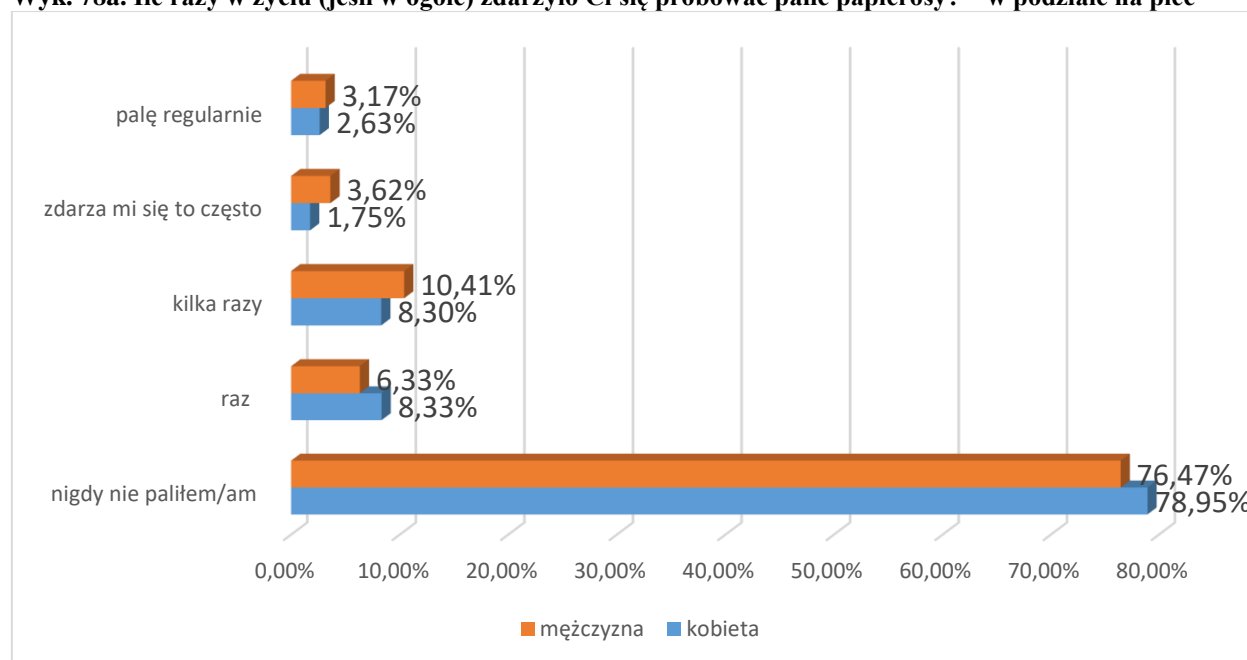
Celem niniejszego pytania było oszacowanie liczby uczniów, którzy sięgają po papierosy. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, do palenia przyznało się 22,27% osób, w tym 7,35% paliło raz w życiu, 9,35% osób robiło to kilka razy, 2,67% uczniów pali często, a 2,90% uczniów pali regularnie.

Wyk. 78. Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się próbować palić papierosy?

Korelując pytanie o częstotliwość sięgania po papierosy ze zmienną płeć można zauważyć, iż kiedykolwiek w życiu papierosy paliło 21,05% dziewczynek i 23,53% chłopców. Dziewczynki paliły: raz w życiu (8,33%¹¹), kilka razy (8,30%¹²), pałą często (1,75%¹³) oraz pałą regularnie (2,63%¹⁴). Chłopcy natomiast palili: raz w życiu (6,33%¹⁵), kilka razy (10,41%¹⁶), zdarza się im to często (3,62%¹⁷) oraz pałą regularnie (2,63%¹⁸). Dane pokazują, iż płeć ma niewielki wpływ na częstotliwość sięgania po papierosy. Chłopcy częściej niż dziewczynki sięgają po tego typu substancje. Różnica między liczbą chłopców, a dziewczynek palących papierosy jest nie istotna statystycznie.

Wyk. 78a. Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się próbować palić papierosy? – w podziale na płeć

Najliczniejsza grupa uczniów, która pali papierosy, pierwszy raz sięgnęła po nie w wieku 13-14 lat (39,00%). Natomiast 31,00% uczniów pierwszego papierosa wypaliło w wieku 10-12 lat, 17,00% uczniów pierwszy raz paliło w wieku 15-16 lat, 8,00% w wieku poniżej 10 lat, a 5,00% ankietowanych uczniów w wieku 17 i więcej lat.

¹¹ Tj. 19 osób.

¹² Tj. 19 osób.

¹³ Tj. 4 osoby.

¹⁴ Tj. 6 osób.

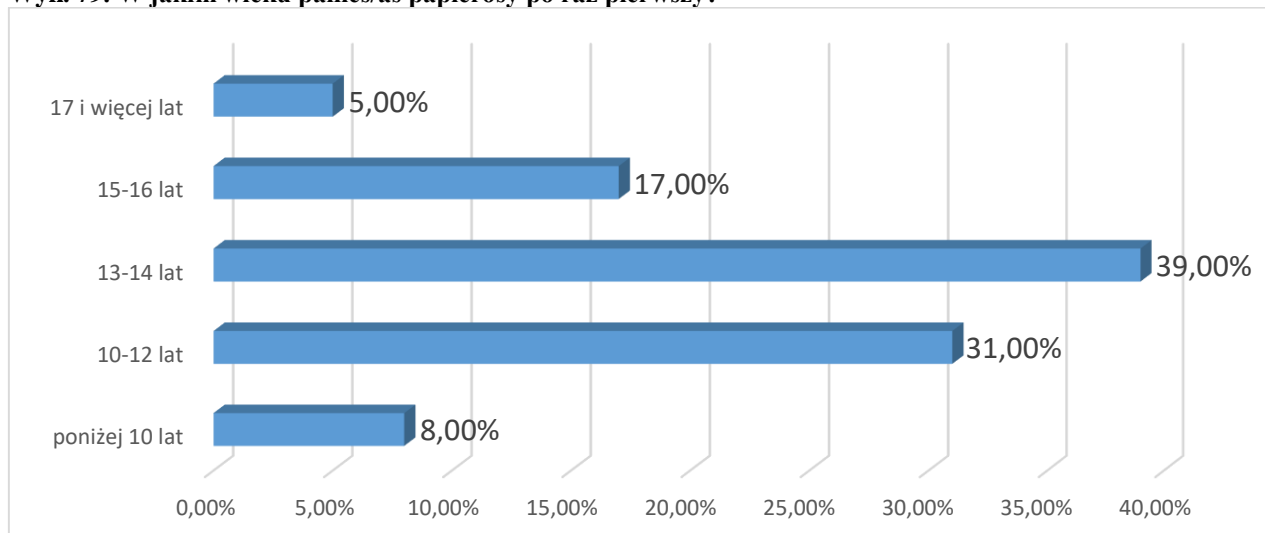
¹⁵ Tj. 14 osób.

¹⁶ Tj. 23 osoby.

¹⁷ Tj. 8 osób.

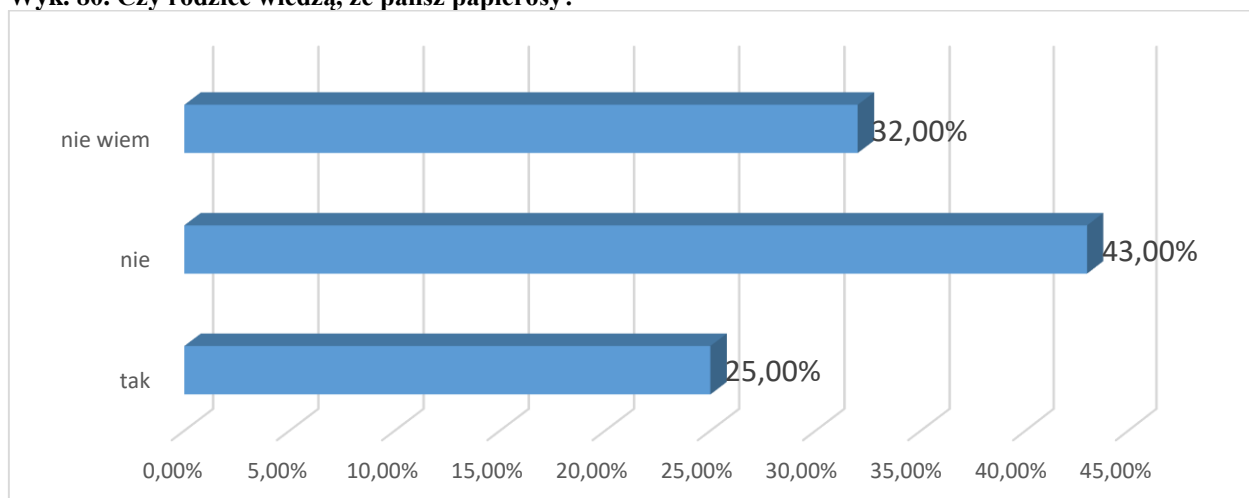
¹⁸ Tj. 7 osób.

Wyk. 79. W jakim wieku palileś/aś papierosa po raz pierwszy?

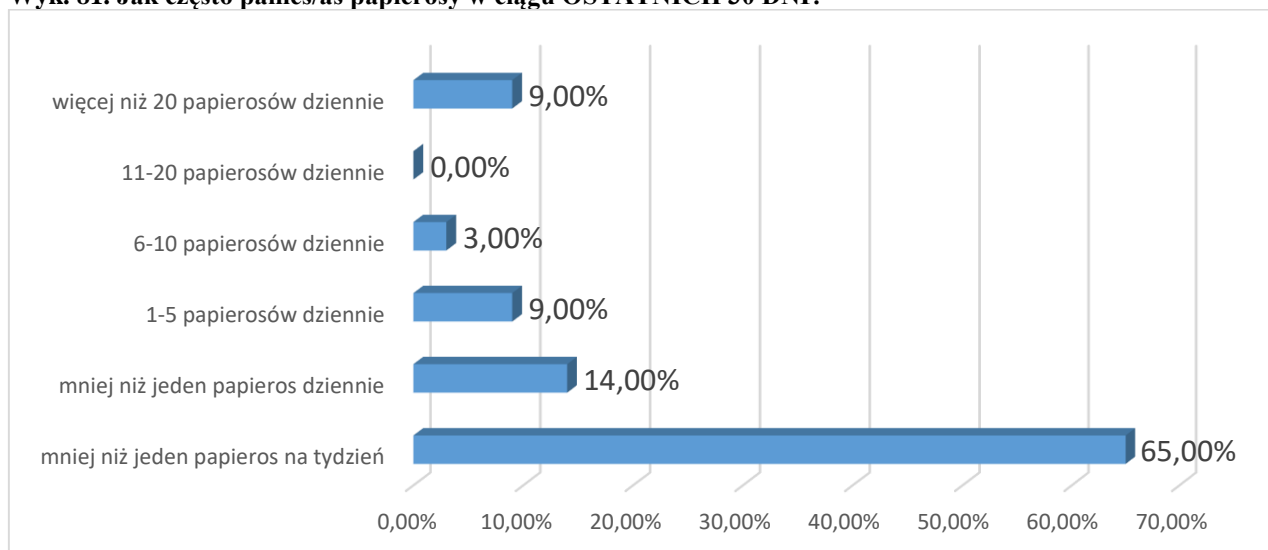
Większość uczniów deklaruje, że ich rodzice nie wiedzą o paleniu przez nich papierosów – taką opinię wyraziło 43,00% osób. 25,00% osób przyznało jednak, że ich rodzice wiedzą o tym fakcie, a 32,00% uczniów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Wyk. 80. Czy rodzice wiedzą, że palisz papierosa?

Skalę problemu nikotynowego pokazuje częstotliwość sięgania po papierosa w przeciągu ostatniego miesiąca. W tym czasie 65,00% uczniów paliło mniej niż jednego papierosa na tydzień. Od 1 do 5 papierosów w ciągu dnia paliło 9,00% uczniów, kolejne 3,00% badanych paliło od 6 do 10 papierosów. Natomiast więcej niż 20 papierosów dziennie paliło 9,00% uczniów, co wskazuje, iż mogą oni zmagać się z problemem uzależnienia od nikotyny.

Wyk. 81. Jak często paliłeś/aś papierosy w ciągu OSTATNICH 30 DNI?

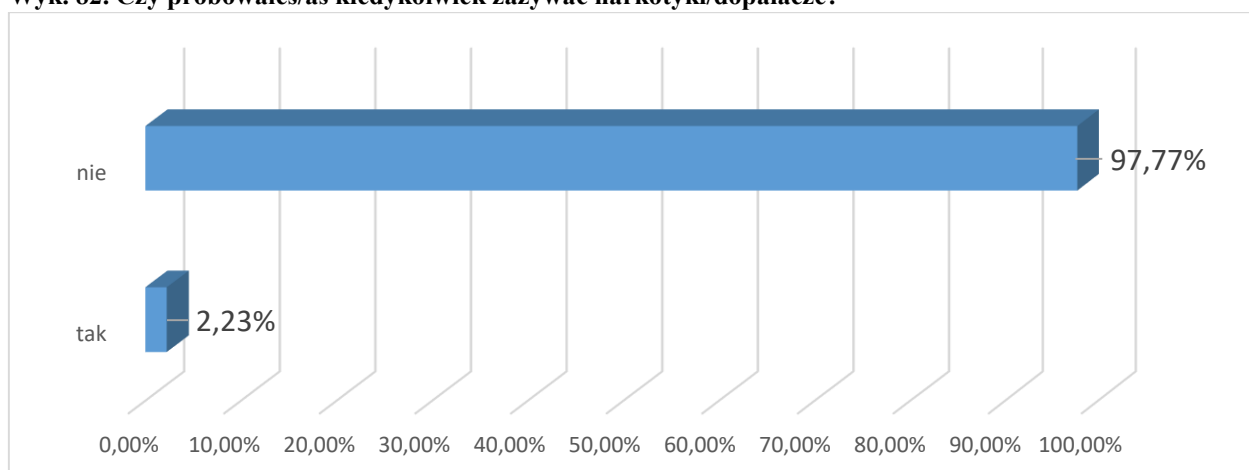

4.4. Problem narkotykowy z perspektywy dzieci i młodzieży

Kolejny rozdział niniejszej diagnozy dotyczył problemu narkotykowego. Jego celem było oszacowanie skali problemu wśród uczniów oraz sprawdzenie wiedzy młodych mieszkańców dotyczącej środków psychoaktywnych.

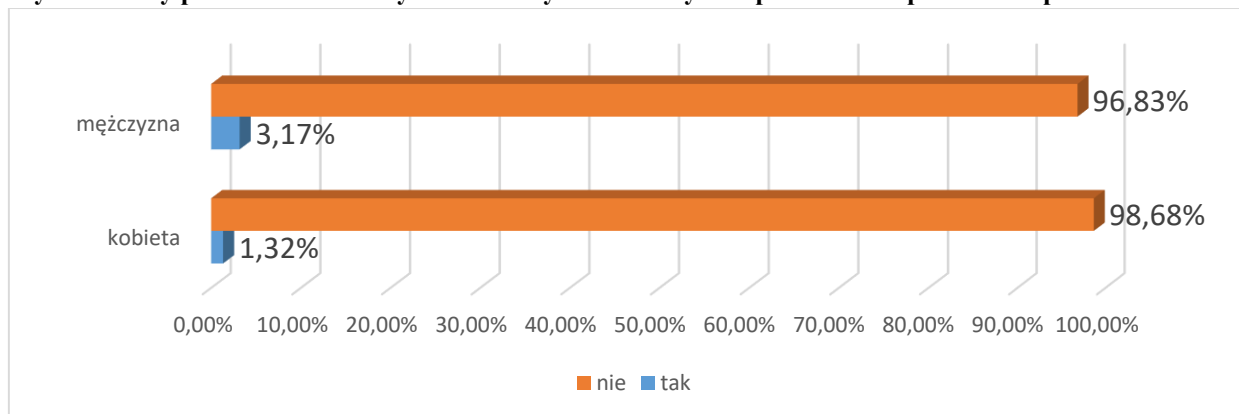
Analizując kontakt uczniów z substancjami psychoaktywnymi można zauważyć, iż 2,23% uczniów miało kontakt z narkotykami lub dopalaczami. Większość uczniów nie miała nigdy kontaktu z tymi substancjami (97,77%).

Wyk. 82. Czy próbowałeś/aś kiedykolwiek zażywać narkotyki/dopalacze?

W przypadku kontaktu uczniów z substancjami psychoaktywnymi można zauważyć, iż po substancje psychoaktywne sięgnęło 1,32%¹⁹ dziewczynek i 3,17%²⁰ chłopców, co pokazuje, iż to częściej chłopcy eksperymentują z tego typu substancjami.

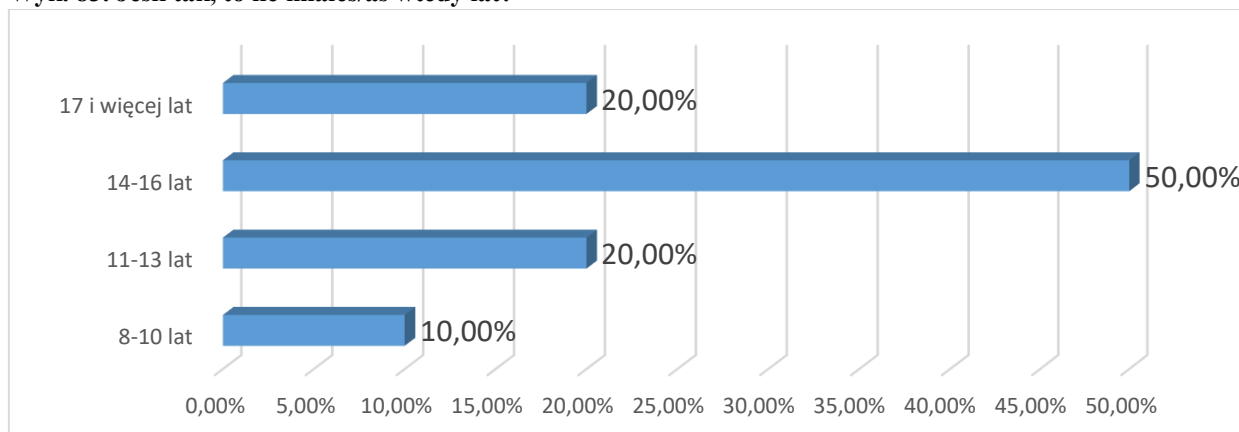
Wyk. 82a. Czy próbowałeś/aś kiedykolwiek zażywać narkotyki/dopalacze? – w podziale na płeć

Na kolejne pytania dotyczące narkotyków i dopalaczy odpowiadały te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż miały kontakt z tymi substancjami.

Następnie uczniów, którzy przyznali, że zażywali kiedykolwiek narkotyki lub dopalacze zapytano o to, w jakim wieku pierwszy raz mieli kontakt z środkami psychoaktywnymi. 50,00% uczniów pierwszy raz zażywało narkotyki w wieku 14-16 lat, kolejne 20,00% osób pierwszy raz sięgało po te substancje w wieku 11-13 lat. W wieku 17 i więcej lat po substancje psychoaktywne sięgnęło również 20,00% uczniów, w wieku poniżej 10 lat – 10,00% osób.

Wyk. 83. Jeśli tak, to ile miałeś/aś wtedy lat?

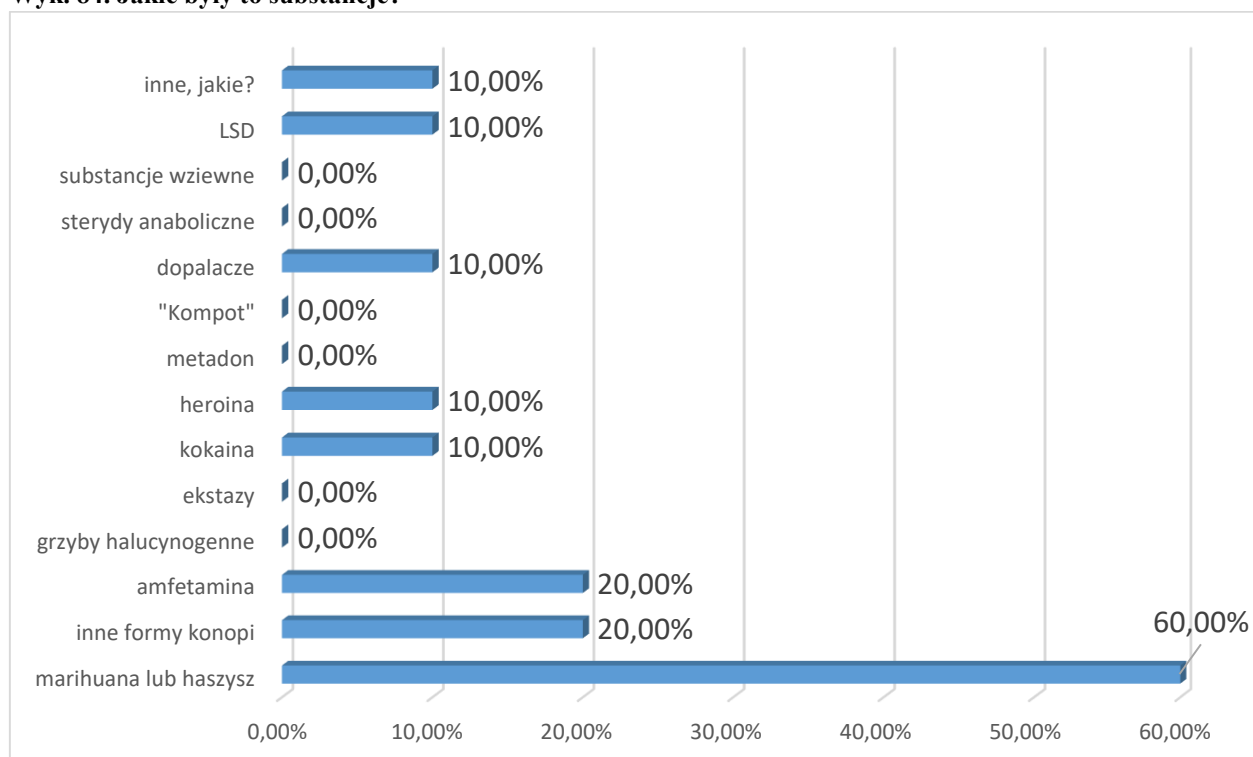
¹⁹ Tj. 3 osoby.

²⁰ Tj. 7 osób.

Uczniowie szkół podstawowych wskazywali, że najczęściej sięgali po marihuanę lub haszysz (60,00%). Natomiast pozostali uczniowie sięgali po: inne formy konopi (20,00%), amfetaminę (20,00%), LSD (10,00%), kokainę (10,00%), dopalacze (10,00%), heroinę (10,00%) oraz inne substancje, których nie wymieniono (10,00%).

Odpowiedzi uczniów mogą nie oddawać stanu rzeczywistego. Uczniowie często wskazują wszystkie odpowiedzi, nie ma to jednak przełożenia na stan rzeczywisty.

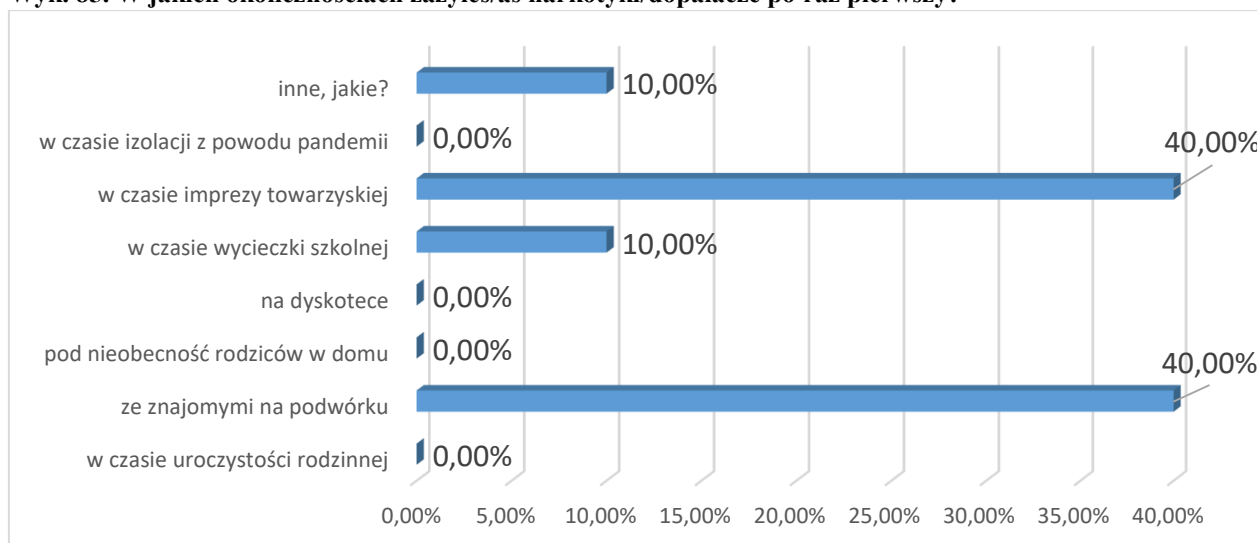
Wyk. 84. Jakie były to substancje?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Uczniowie przyznali, że po raz pierwszy sięgali po substancje psychoaktywne: ze znajomymi na podwórku (40,00%), w czasie imprezy towarzyskiej (40,00%) oraz w czasie wycieczki szkolnej (10,00%), a także innych miejscach, których nie wymieniono (10,00%).

Wyk. 85. W jakich okolicznościach zażyłeś/aś narkotyki/dopalacze po raz pierwszy?

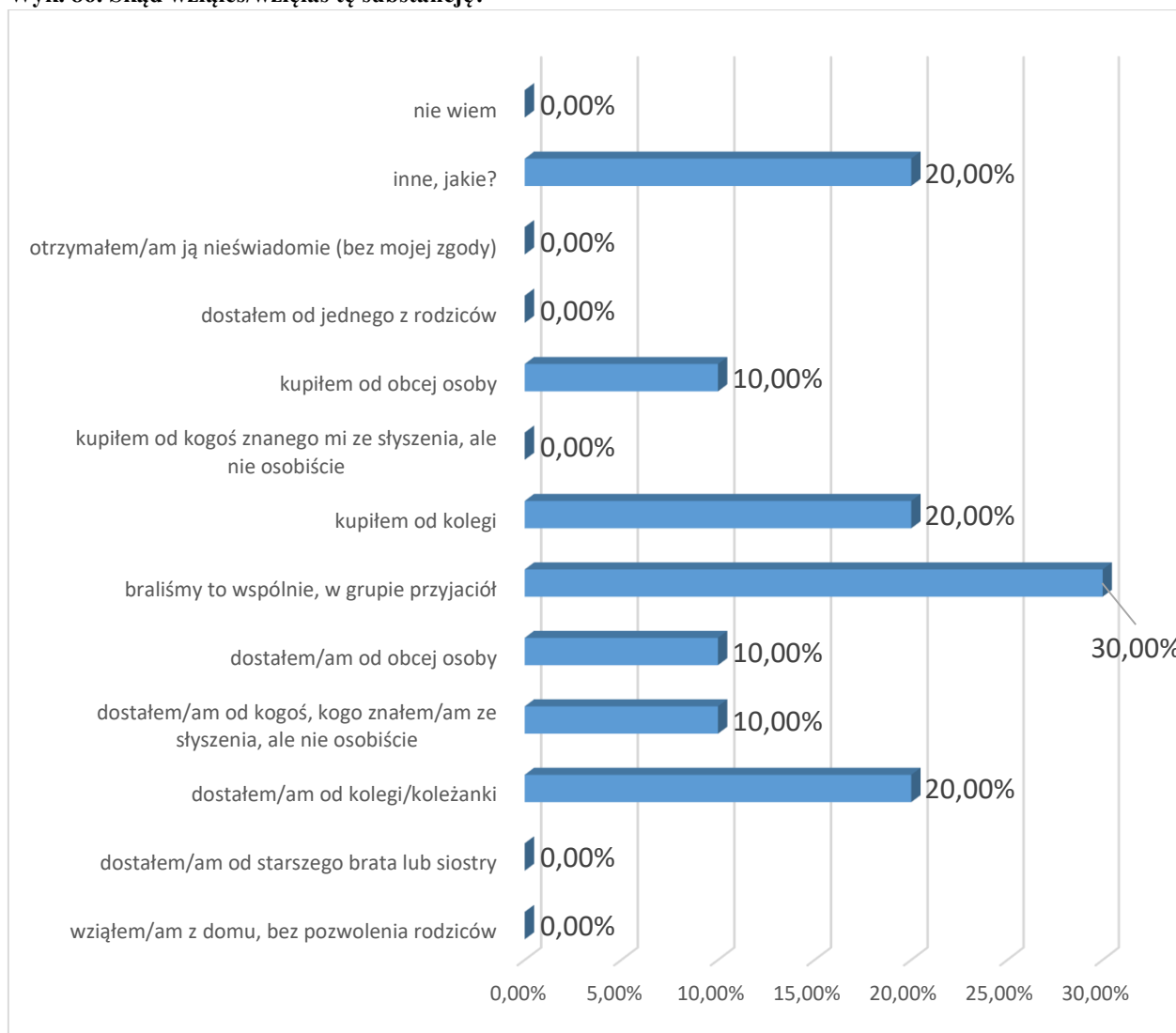

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Interesujące wydaje się to skąd uczniowie biorą tego typu substancje, skoro są one prawnie zabronione. Jak wynika z odpowiedzi uczniów, zdobycie substancji psychoaktywnych nie jest niemożliwe. Uczniowie wskazują, iż: brali je w grupie przyjaciół (30,00%), kupili je od koleżanki/kolegi (20,00%), dostali je od koleżanki/kolegi (20,00%), dostali od kogoś znanego ze słyszenia (10,00%), kupili od obcej osoby (10,00%) oraz dostali je od obcej osoby (10,00%).

Odpowiedzi uczniów mogą nie oddawać stanu rzeczywistego. Uczniowie często wskazują wszystkie odpowiedzi, nie ma to jednak przełożenia na stan rzeczywisty.

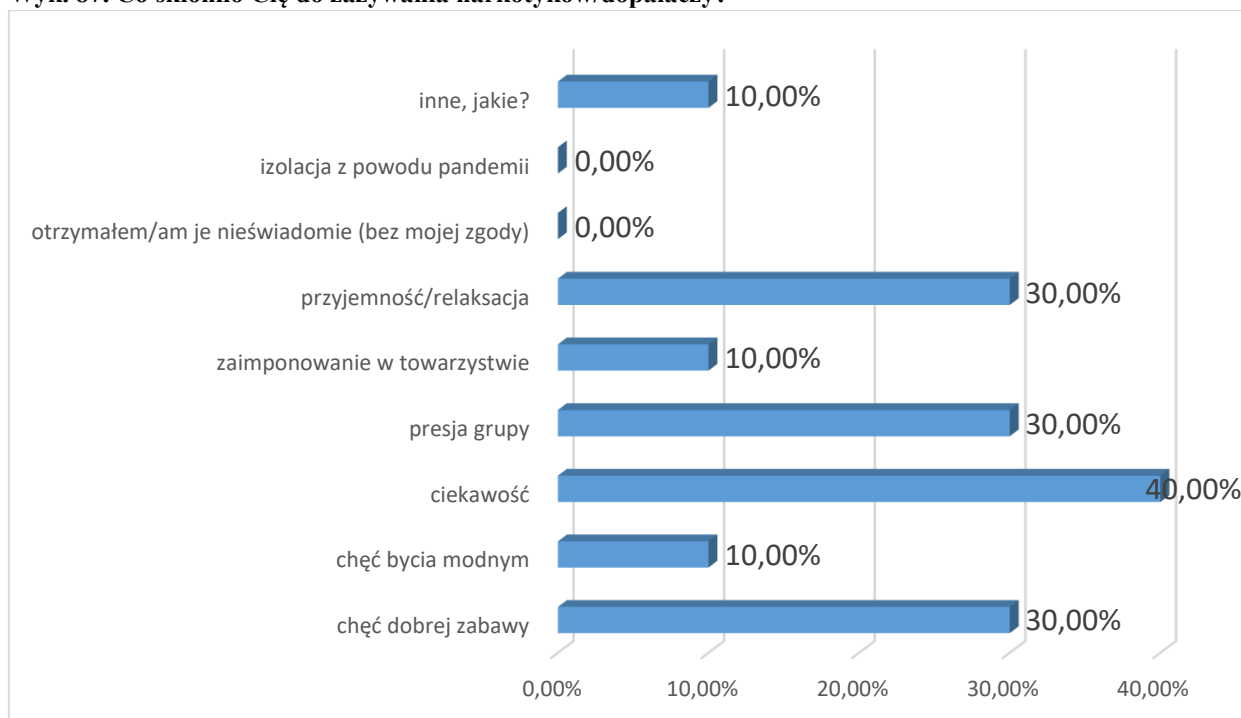
Wyk. 86. Skąd wzięłeś/wzięłaś tę substancję?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Najpopularniejszym powodem skłaniającym uczniów do sięgania po substancje psychoaktywne jest ciekawość – wskazuje na nią 40,00% uczniów. Rzadziej wskazywano na: chęć lepszej zabawy (30,00%), przyjemność i relaksację (30,00%), presję grupy (30,00%), chęć bycia modnym (10,00%), chęć zaimponowania w towarzystwie (10,00%) oraz inne powody, których nie wymieniono (10,00%).

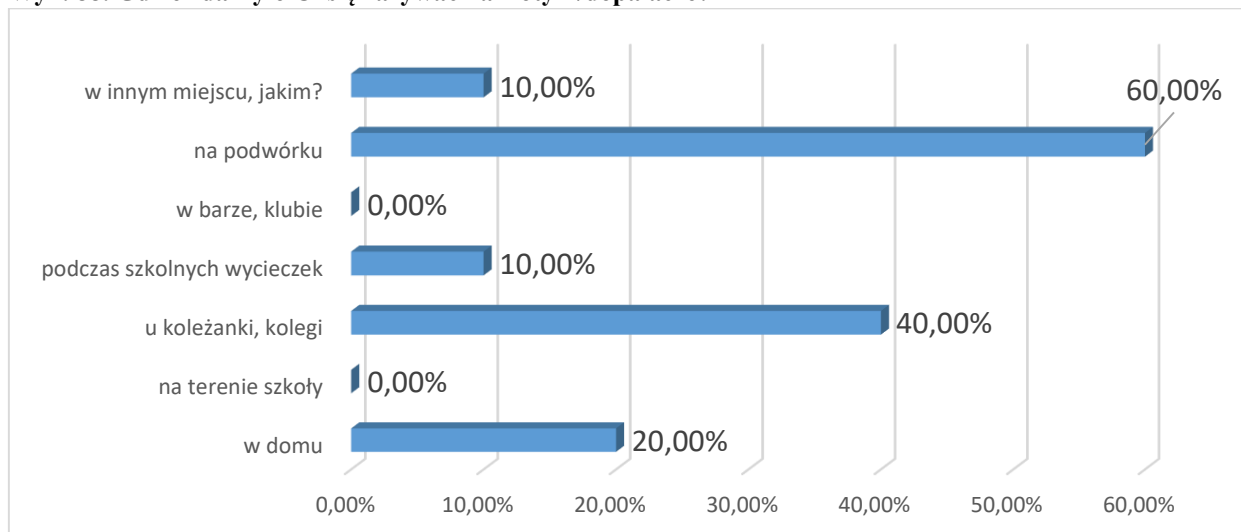
Wyk. 87. Co skłoniło Cię do zażywania narkotyków/dopalaczy?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Uczniowie środki psychoaktywne zażywają głównie na podwórku (60,00%), u koleżanki/kolegi (40,00%), w domu (20,00%) oraz podczas szkolnych wycieczek (10,00%) oraz w innych miejscach, których uczniowie nie wymieniają (10,00%).

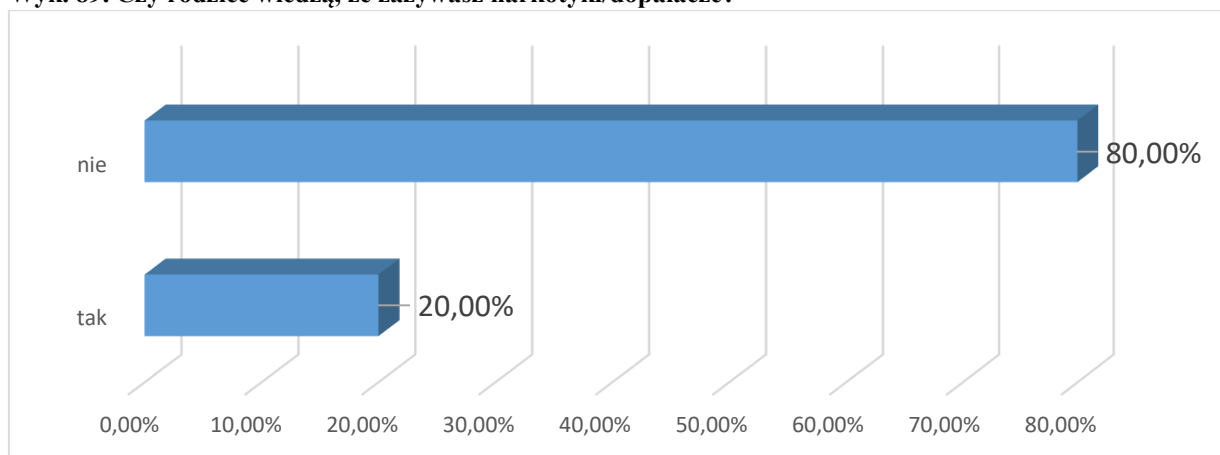
Wyk. 88. Gdzie zdarzyło Ci się zażywać narkotyki/dopalacze?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

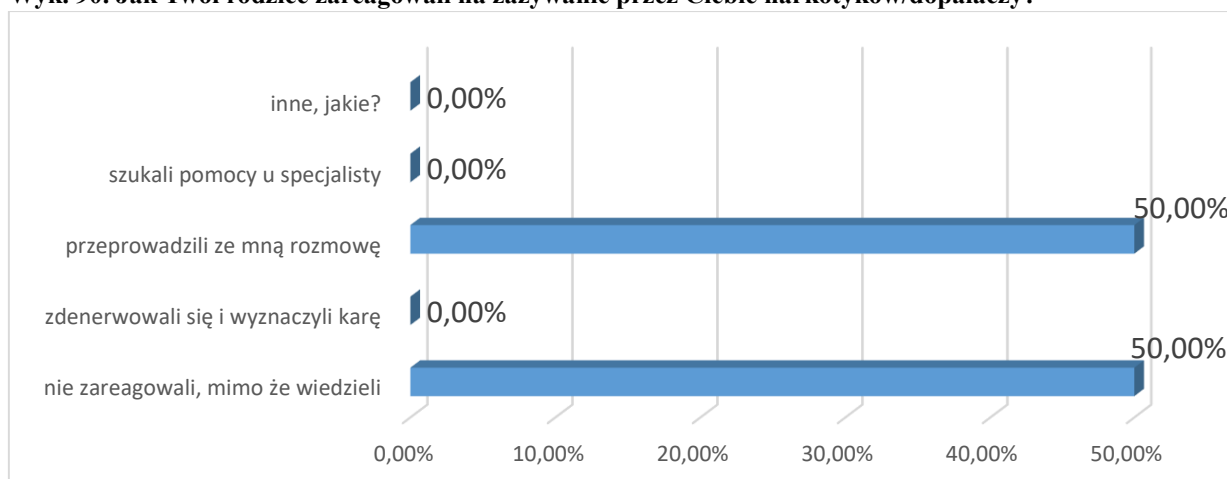
20,00% uczniów deklaruje, że ich rodzice wiedzą o sięganiu przez nich po środki psychoaktywne. 80,00% ankietowanych uczniów uważa, że ich rodzice nie wiedzą o tym fakcie.

Wyk. 89. Czy rodzice wiedzą, że zażywasz narkotyki/dopalacze?

Uczniowie, którzy uważają, że ich rodzice wiedzą o sięganiu przez nich substancji psychoaktywnych, przyznali, iż rodzice przeprowadzili z nimi rozmowę (50,00%). Natomiast kolejne 50,00% uczniów przyznało, że rodzice w ogóle nie zareagowali na tę informację.

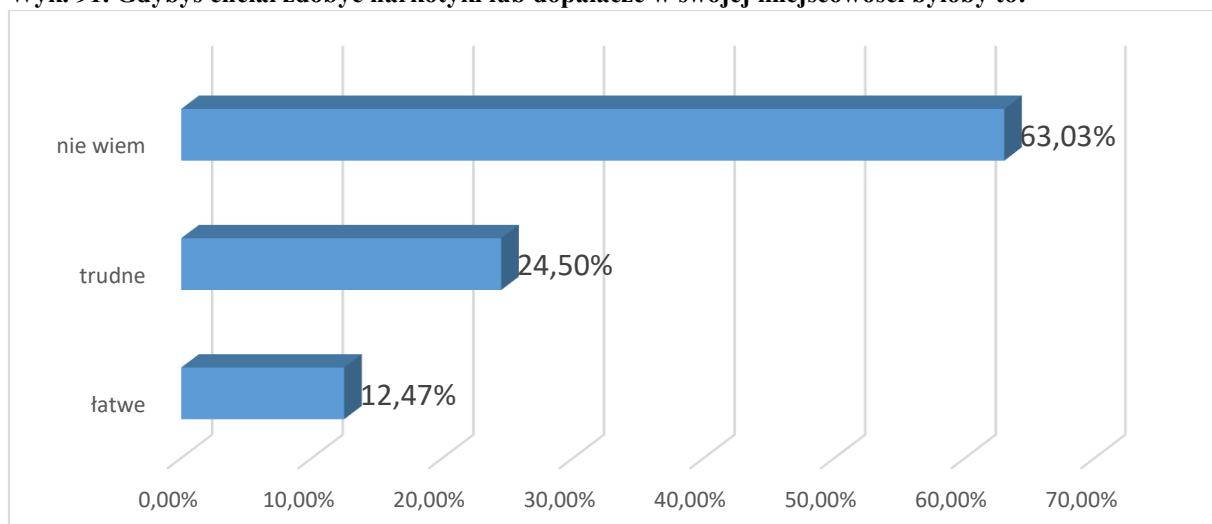
Wyk. 90. Jak Twoi rodzice zareagowali na zażywanie przez Ciebie narkotyków/dopalaczy?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

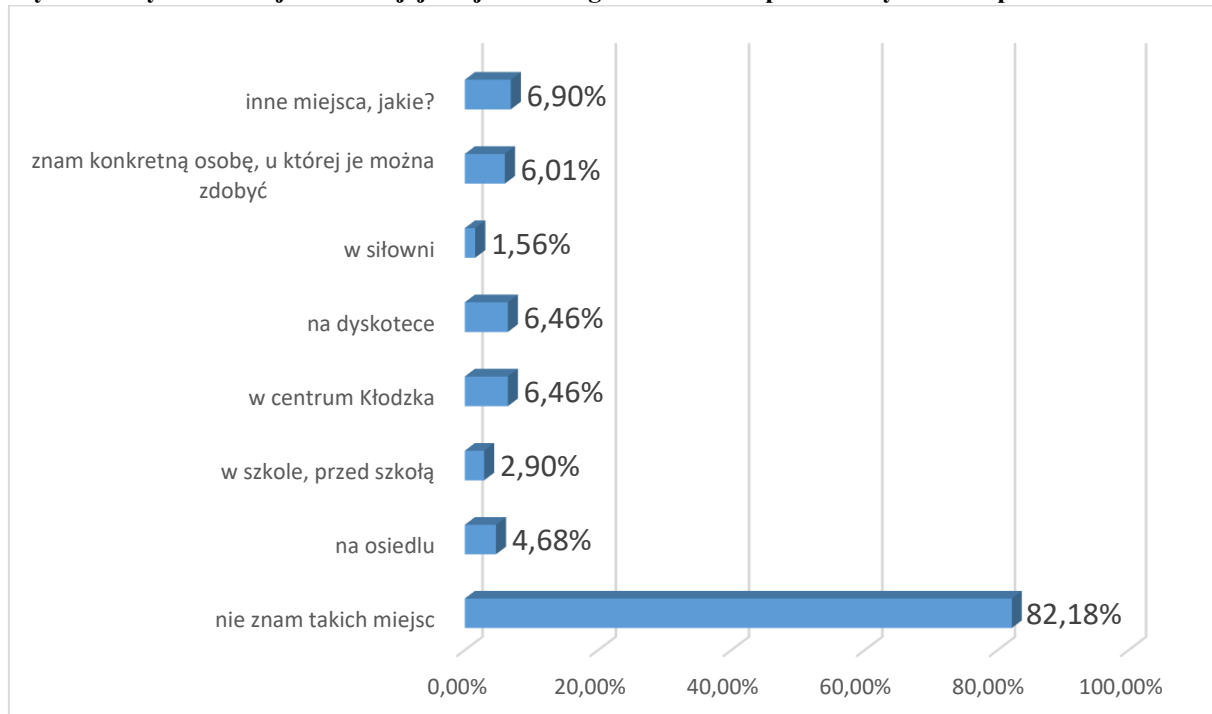
Na kolejne pytania odpowiedzi udzielali wszyscy ankietowani. Większość uczniów nie wie, czy zdobycie narkotyków w ich mieście jest możliwe – taką odpowiedź wskazuje 63,03% uczniów. 24,50% uważa, że jest to trudne, zaś 12,47% uważa, że jest to łatwe.

Wyk. 91. Gdybyś chciał zdobyć narkotyki lub dopalacze w swojej miejscowości byłoby to:

Zdecydowana większość badanych uczniów nie zna miejsc, w których można kupić narkotyki lub dopalacze na terenie Miasta Kłodzko (82,18%). Pozostali uczniowie wskazują na: centrum Kłodzka (6,46%), dyskotekę (6,46%), osiedle (4,68%), teren szkoły (2,90%), siłownię (1,56%) oraz inne miejsca, których nie wymienili (6,90%). Dodatkowo 6,01% uczniów zna konkretną osobę, u której można kupić substancje psychoaktywne.

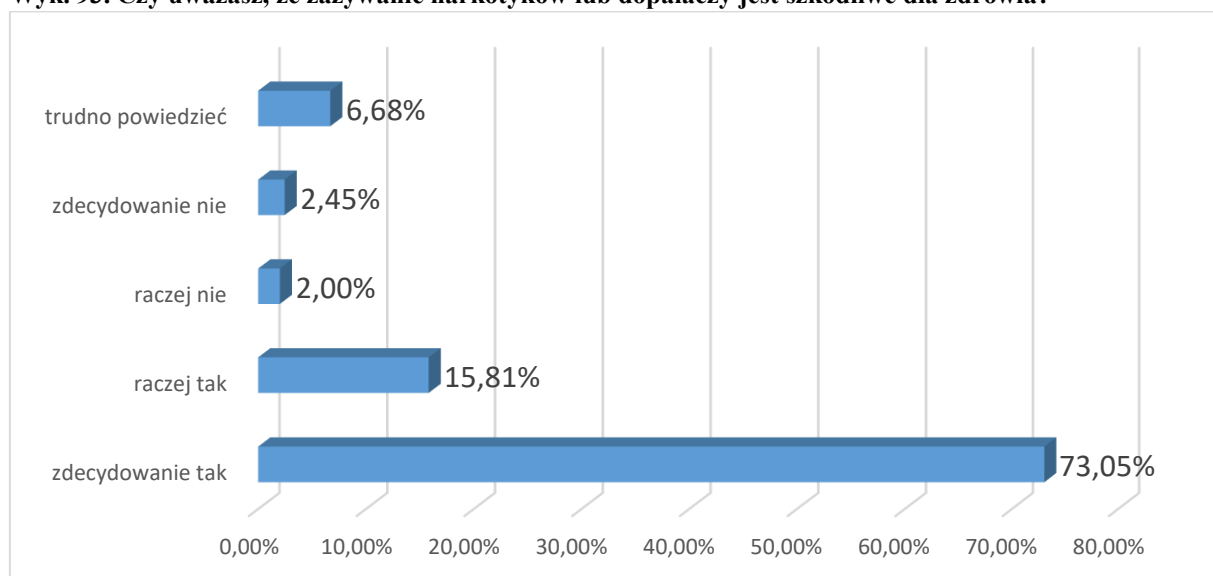
Wyk. 92. Czy znasz miejsca w swojej miejscowości gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

73,05% uczniów sądzi, że zażywanie narkotyków lub dopalaczy jest zdecydowanie szkodliwe dla zdrowia, zaś 15,81% osób uważa, że jest to raczej szkodliwe. Z tą opinią nie zgadza się 4,45% uczniów: 2,00% sądzi, iż substancje te są raczej nieszkodliwe, a 2,45% osób uważa, że są one zdecydowanie nieszkodliwe. Kolejne 6,68% ankietowanych wskazuje odpowiedź „trudno powiedzieć”.

Wyk. 93. Czy uważasz, że zażywanie narkotyków lub dopalaczy jest szkodliwe dla zdrowia?

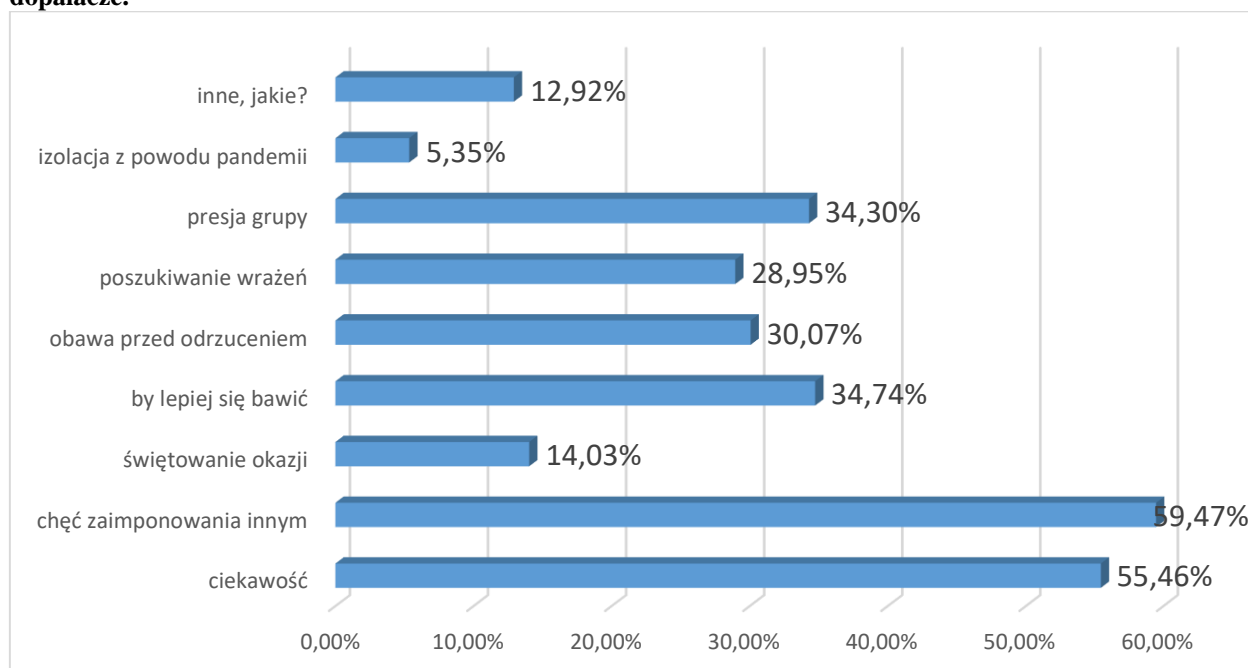

4.5. Profilaktyka z perspektywy dzieci i młodzieży

Niniejszy podrozdział miał na celu sprawdzenie wiedzy uczniów na temat substancji uzależniających.

Pierwsze pytanie skierowane do dzieci i młodzieży miało na celu odkrycie powodów, które motywują młodych ludzi do sięgania po substancje zakazane. Zdaniem uczniów chęć zaimponowania innym (59,47%) oraz ciekawość (55,46%), a także: chęć lepszej zabawy (34,74%), presja grupy (34,30%), poszukiwanie wrażeń (28,95%), obawa przed odrzuceniem (30,07%) oraz świętowanie okazji (14,03%) to główne powody, które skłaniają ich rówieśników do sięgania po alkohol, narkotyki, dopalacze oraz papierosy. Dodatkowo 12,92% uczniów wskazuje również inne powody, nie podając konkretnych przykładów.

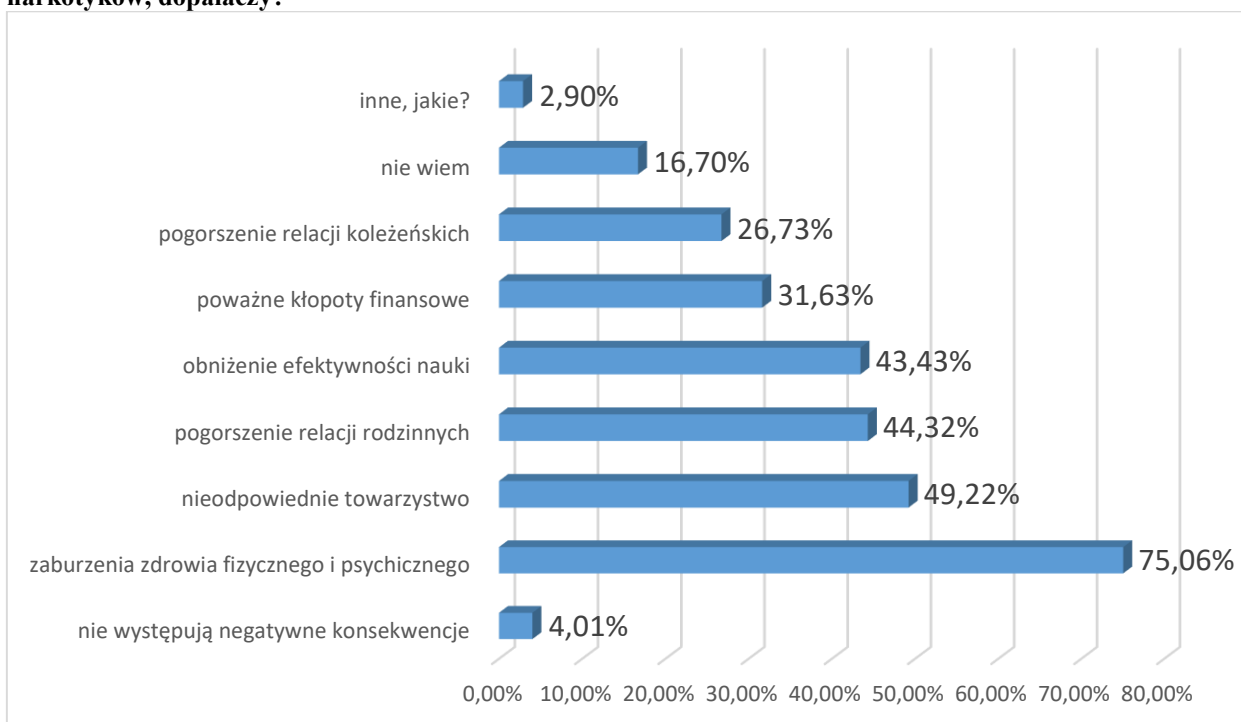
Wyk. 94. Z jakich powodów według Ciebie osoby w Twoim wieku sięgają po alkohol, tytoń, narkotyki, dopalacze.

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Jeśli chodzi o konsekwencje zażywania substancji, takich jak: alkohol, papierosy, narkotyki, dopalacze to zdaniem uczniów wpływają one przede wszystkim na: zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego (75,06%), nieodpowiednie towarzystwo (49,22%), pogorszenie relacji rodzinnych (44,32%), obniżenie efektywności nauki (43,43%), poważne kłopoty finansowe (31,63%), pogorszenie relacji koleżeńskich (26,73%) oraz inne konsekwencje, których uczniowie nie wymienili (2,90%). 16,70% badanych nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie, a 4,01% uczniów uważa, że uzależnienia nie niosą ze sobą negatywnych konsekwencji.

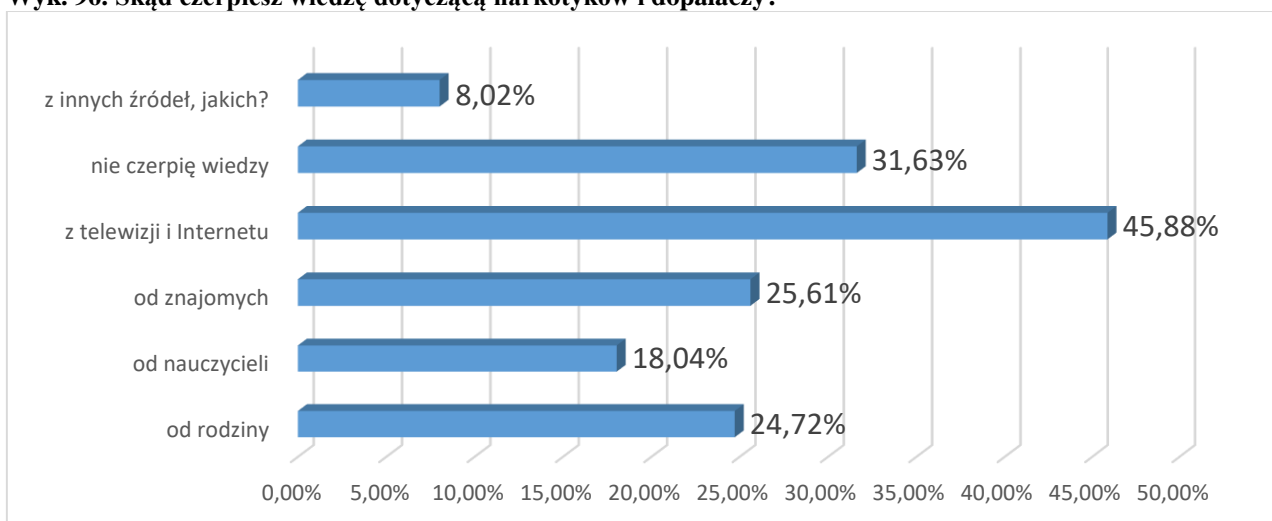
Wyk. 95. Jakie według Ciebie mogą być negatywne konsekwencje związane z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków, dopalaczy?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Telewizja i Internet to główne źródło wiedzy na temat substancji zakazanych – taką odpowiedź wskazuje 45,88% uczniów. Mniejszą popularnością cieszą się znajomi – wskazuje na nich 25,61% ankietowanych uczniów oraz rodzina (24,72%). Na nauczycieli wskazuje 18,04% osób, zaś z innych źródeł, których uczniowie nie wskazują, wiedzę czerpie 8,02%. Niepokój budzi fakt, iż 31,63% ankietowanych w ogóle nie czerpie wiedzy na ten temat.

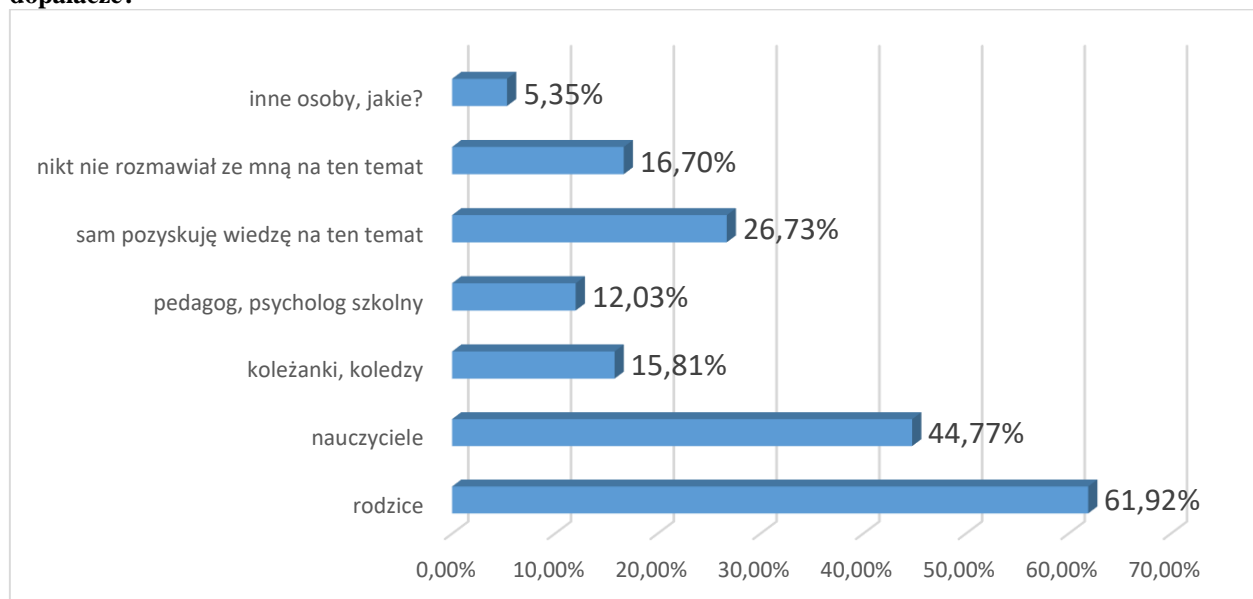
Wyk. 96. Skąd czerpiesz wiedzę dotyczącą narkotyków i dopalaczy?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Zdaniem uczniów to rodzice (61,92%) oraz nauczyciele (44,77%) najczęściej rozmawiają z młodzieżą na temat szkodliwości substancji zakazanych. W dalszej kolejności uczniowie wskazują na: kolegów/koleżanki (15,81%), pedagoga/psychologa szkolnego (12,03%) oraz inne osoby, których uczniowie nie wymieniają (5,35%). Niepokojący jest fakt, iż 26,73% uczniów samodzielnie pozyskuje wiedzę na ten temat oraz, iż 16,70% uczniów uważa, że nikt z nim na ten temat nie rozmawiał.

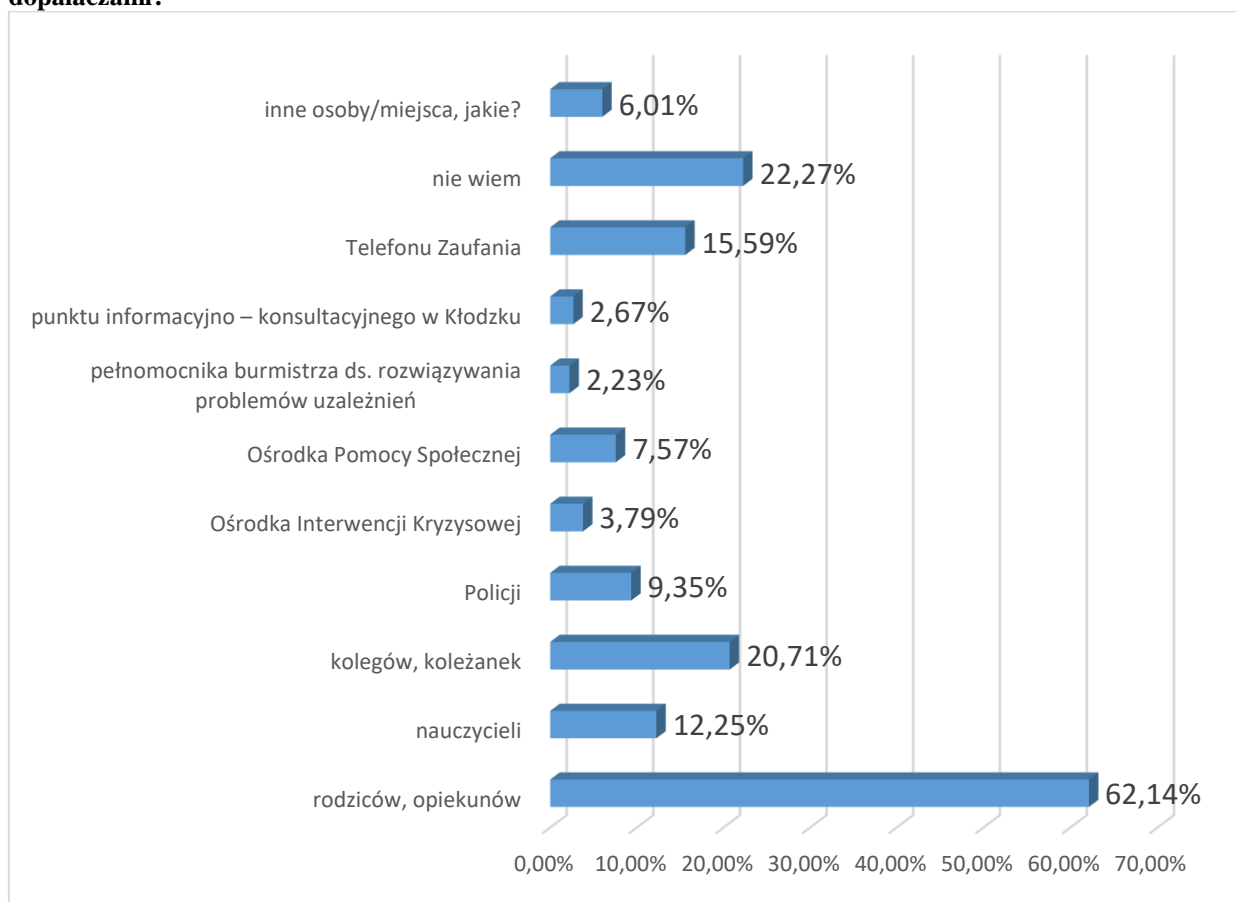
Wyk. 97. Kto rozmawiał z Tobą na temat działania i szkodliwości środków takich jak alkohol, narkotyki, dopalacze?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Uczniowie w sytuacjach problemowych najchętniej zwróciliby się z prośbą o pomoc do rodziców i opiekunów – taką opinię wyraża 62,14% osób. W dalszej kolejności uczniowie wskazują na: kolegów i koleżanki (20,71%), Telefon Zaufania (15,59%), nauczycieli (12,25%), Policję (9,35%), Ośrodek Pomocy Społecznej (7,57%), Ośrodek Interwencji Kryzysowej (3,79%), punktu konsultacyjno-informacyjnego (2,67%) oraz pełnomocnika burmistrza ds. rozwiązywania problemu uzależnień (2,23%). 22,27% uczniów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie, a 6,01% wskazuje inne osoby lub teren nie wyjaśniając o jakie miejsca dokładnie im chodzi.

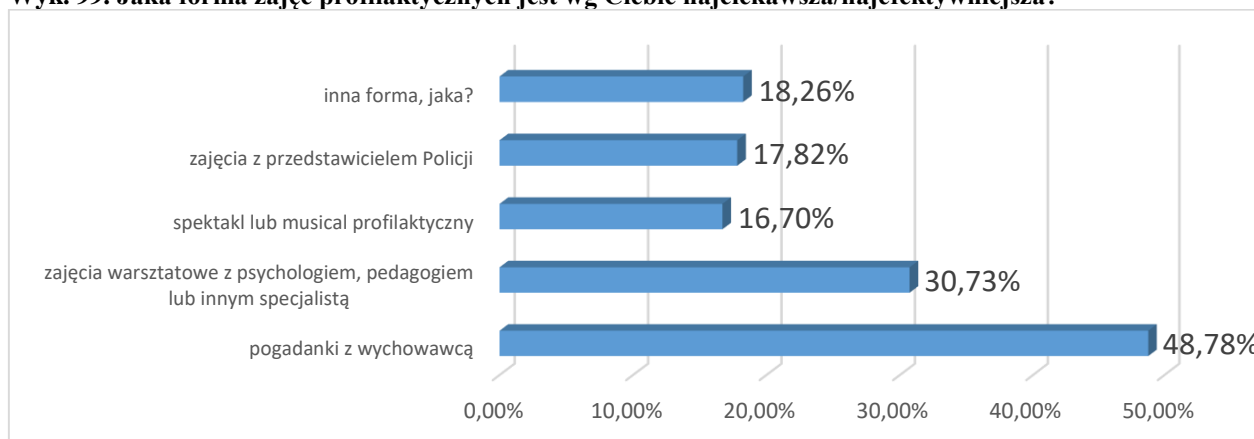
Wyk. 98. Do kogo zwróciłbyś się o pomoc mając problem związany z alkoholem, narkotykami lub dopalaczami?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Zdaniem uczniów, najciekawszymi formami zajęć profilaktycznych są: pogadanki z wychowawcą (48,78%), zajęcia warsztatowe z psychologiem, pedagogiem lub innym specjalistą (30,73%), zajęcia z przedstawicielami Policji (17,82%), spektakle lub musicale profilaktyczne (16,70%) oraz inne formy zajęć (18,26%), uczniowie nie podają jednak konkretnych form zajęć.

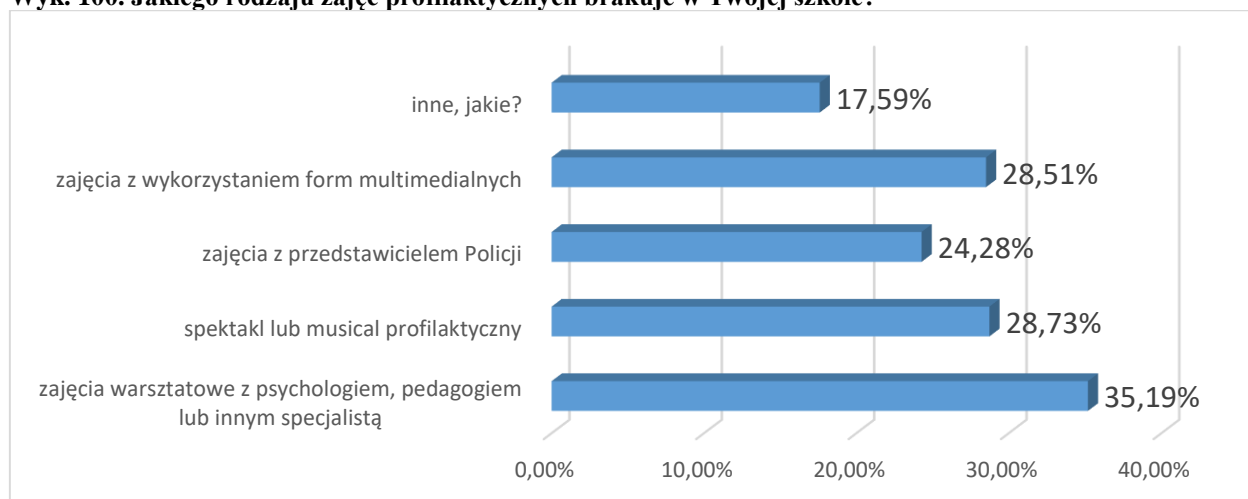
Wyk. 99. Jaka forma zajęć profilaktycznych jest wg Ciebie najciekawsza/najefektywniejsza?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Ankietowanych poproszono również o wskazanie zajęć, których ich zdaniem w ich szkole brakuje. Uczniowie zaznaczali następujące odpowiedzi: zajęcia warsztatowe z psychologiem, pedagogiem lub innym specjalistą (35,19%), zajęcia wykorzystaniem form multimedialnych (28,51%), spektakl lub musical profilaktyczny (28,73%), zajęcia z przedstawicielem Policji (24,28%) oraz inne formy, których uczniowie nie scharakteryzowali (17,59%).

Wyk. 100. Jakiego rodzaju zajęć profilaktycznych brakuje w Twojej szkole?

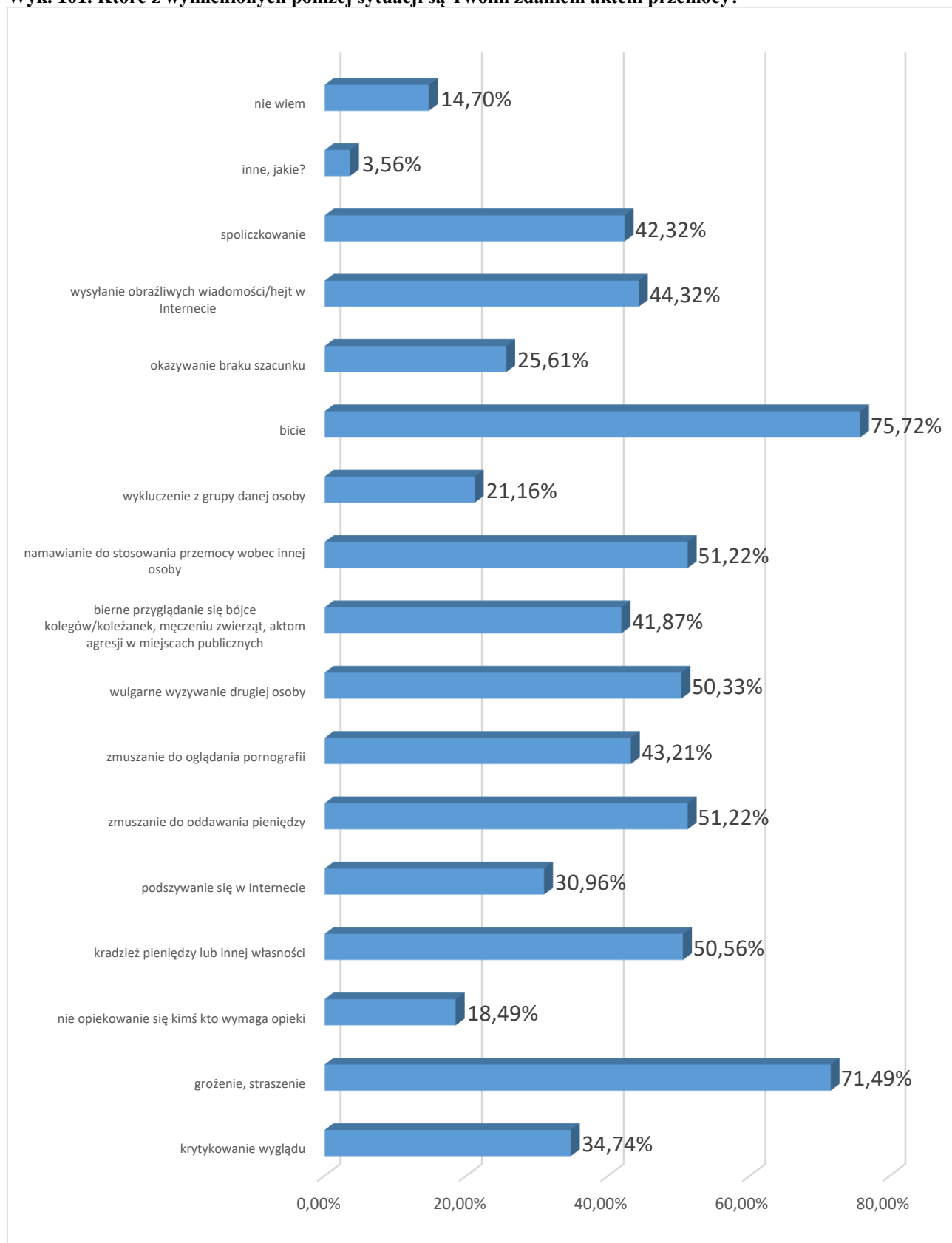
* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

4.6. Problem przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży

W kolejnym rozdziale omówiony został problem przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży. Jego celem, było sprawdzenie wiedzy uczniów na temat zjawiska przemocy. W związku z tym, poproszono ich o wskazanie sytuacji, które ich zdaniem można nazwać aktem przemocy.

Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, uczniowie najczęściej wskazują na następujące zachowania: bicie (75,72%), grożenie, straszenie (71,49%), namawianie do stosowania przemocy wobec innej osoby (51,22%), zmuszanie do oddawania pieniędzy (51,22%), kradzież pieniędzy lub innej własności (50,56%), wulgarne wyzywanie drugiej osoby (50,33%), wysyłanie obraźliwych wiadomości/hejt w Internecie (44,32%), zmuszanie do oglądania pornografii (43,21%), spoliczkowanie (42,32%), bierne przyglądanie się bójce, męczeniu zwierząt, aktom agresji w miejscach publicznych (41,87%), krytykowanie wyglądu (34,74%), podszywanie się w Internecie (30,96%), wulgarne wyzywanie drugiej osoby (21,16%), nie opiekowanie się kimś kto wymaga opieki (18,49%) oraz inne zachowania, których nie scharakteryzowano (3,56%). Natomiast 14,70% uczniów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

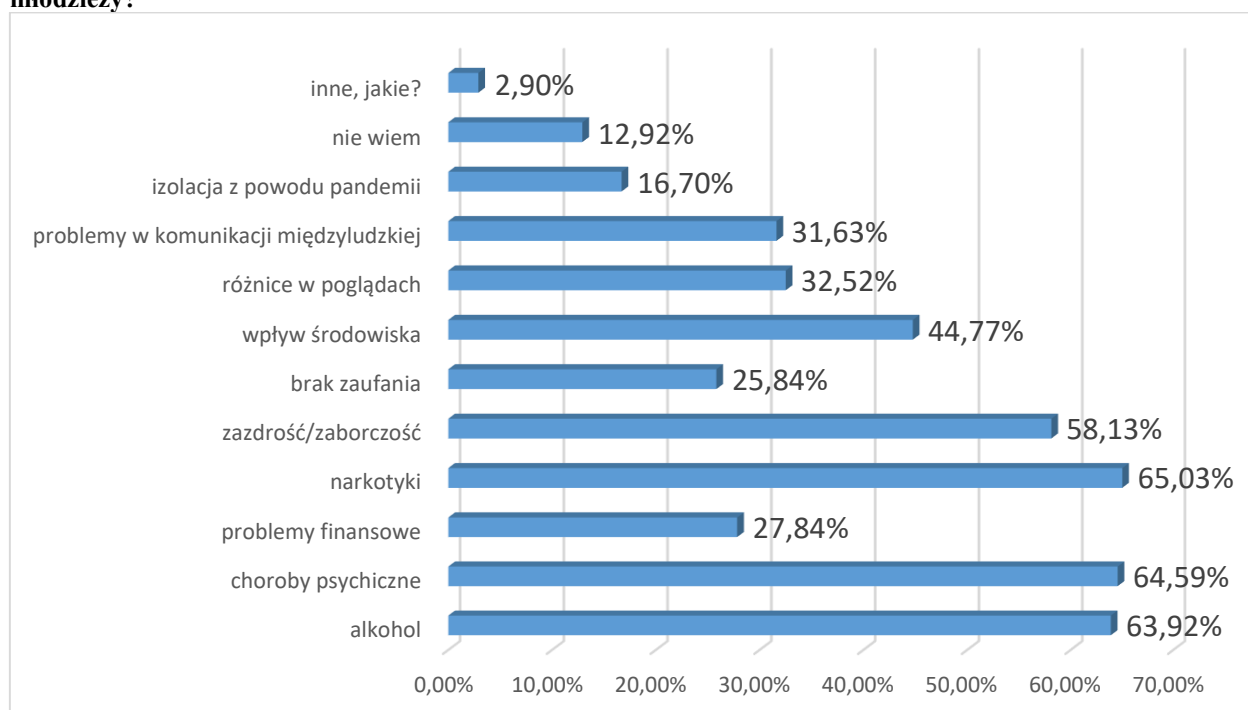
Wyk. 101. Które z wymienionych poniżej sytuacji są Twoim zdaniem aktem przemocy?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Następnie uczniów poproszono o wskazanie powodów, które ich zdaniem przyczyniają się do przemocy. Uczniowie uważają, że przemoc wynika głównie z zażywania narkotyków (65,03%), chorób psychicznych (64,59%), nadużywania alkoholu (63,92%), ale także z: zazdrości i zaborczości (58,13%), wpływu środowiska (44,77%), różnic w poglądach (32,52%), problemów w komunikacji międzyludzkiej (31,63%), problemów finansowych (27,84%) oraz braku zaufania (25,84%) i innych czynników, których uczniowie nie wskazują konkretnie (2,90%). Dodatkowo 12,92% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Wyk. 102. Które z wymienionych poniżej sytuacji Twoim zdaniem prowokują agresję/przemoc wśród młodzieży?

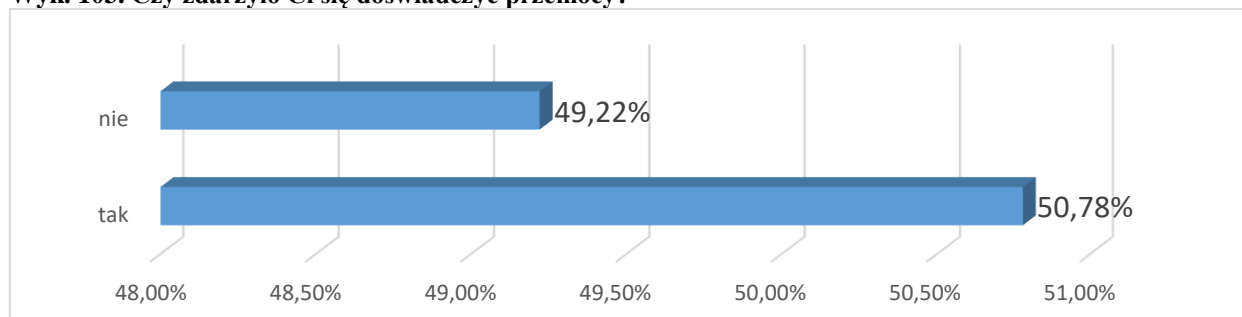

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Kolejne pytania będą dotyczyły doświadczania oraz stosowania przemocy przez uczniów.

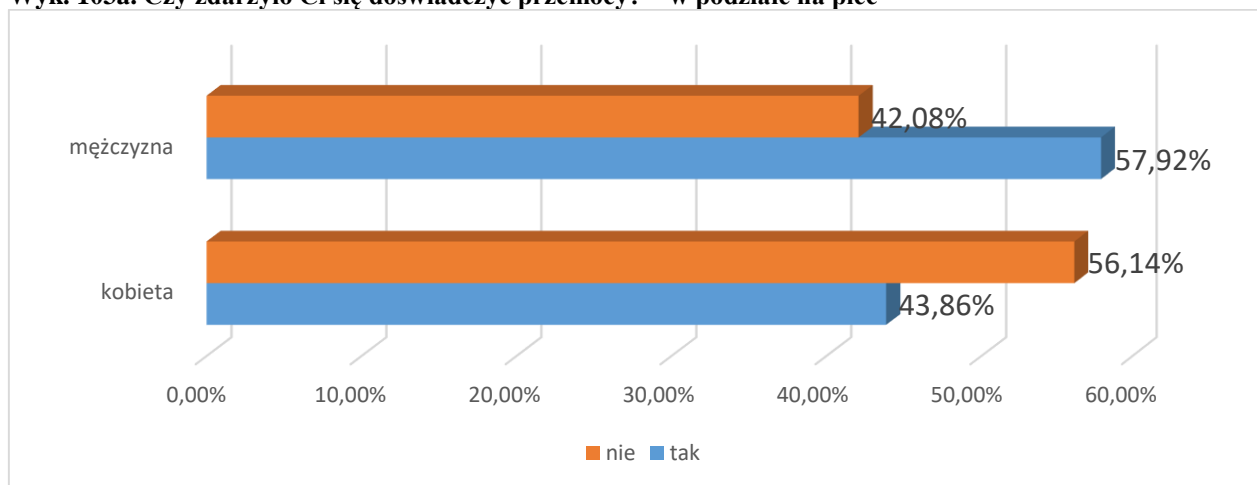
Na początek uczniów zapytano, czy kiedykolwiek doświadczyli przemocy. Odpowiedzi twierdzącej udzieliło tutaj 50,78% ankietowanych, a 49,22% osób nigdy nie doświadczyło przemocy.

Wyk. 103. Czy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy?

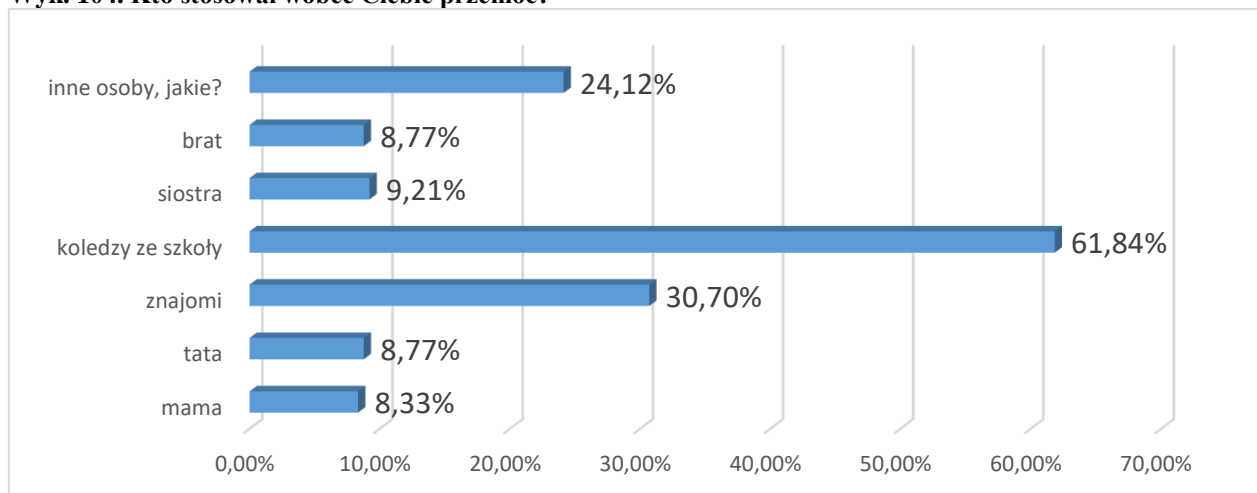
Korelując zmienną płeć z pytaniem o doświadczanie przemocy można dostrzec, iż to częściej chłopcy (57,92%²¹) niż dziewczynki (43,86%²²) doświadczali przemocy.

Wyk. 103a. Czy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? – w podziale na płeć

Osobami stosującymi przemoc wobec uczniów byli głównie koledzy ze szkoły – taką odpowiedź wskazuje 61,84% uczniów, którzy doznali przemocy. Rzadziej wskazywano natomiast na: znajomych (30,70%), siostrę (9,21%), brata (8,77%), tatę (8,77%), mamę (8,33%) oraz inne osoby, których uczniowie nie wymieniają (24,12%).

Wyk. 104. Kto stosował wobec Ciebie przemoc?

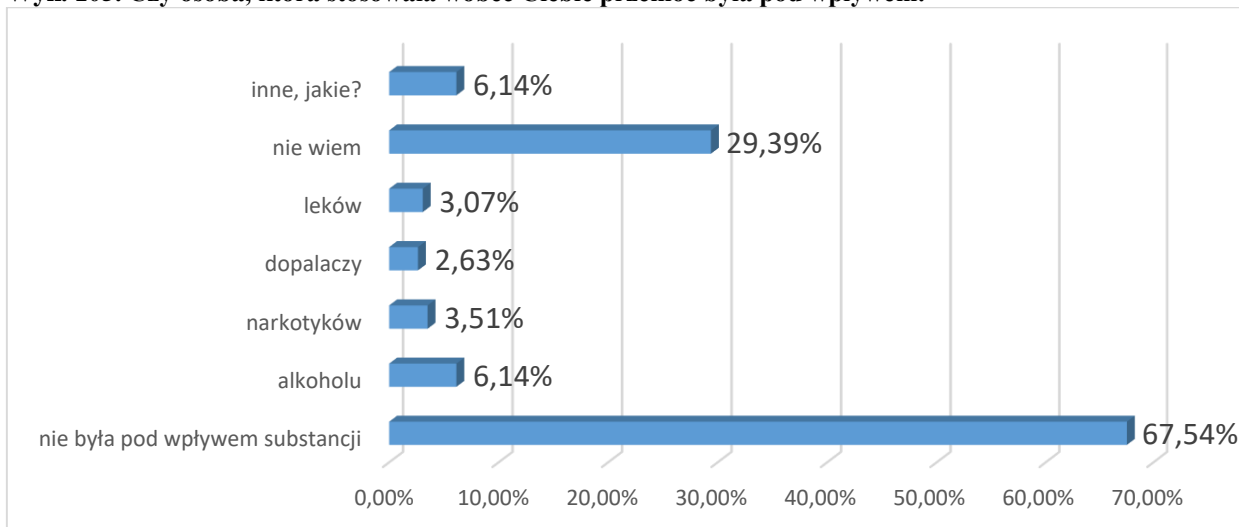
* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

²¹ Tj. 128 osób.

²² Tj. 100 osób.

Uczniowie, którzy doświadczyli przemocy uważają, że osoby, które stosowały wobec nich ową przemoc nie były pod wpływem żadnych substancji (67,54%). Natomiast 6,14% uczniów uważa, że osoby te były pod wpływem alkoholu, 3,51% osób wskazało na narkotyki, 3,07% na leki, a 2,63% uczniów wskazało na dopalacze. Kolejne 6,14% uczniów przyznaje, że osoby te były pod wpływem innych substancji, jednak ankietaowani nie podają konkretnych przykładów. 29,39% respondentów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

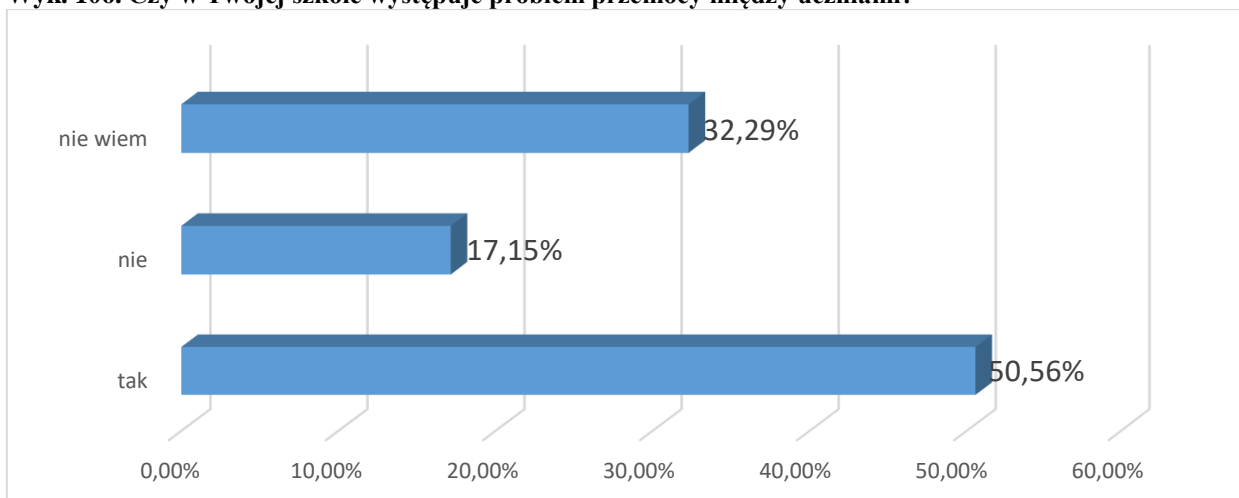
Wyk. 105. Czy osoba, która stosowała wobec Ciebie przemoc była pod wpływem:

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

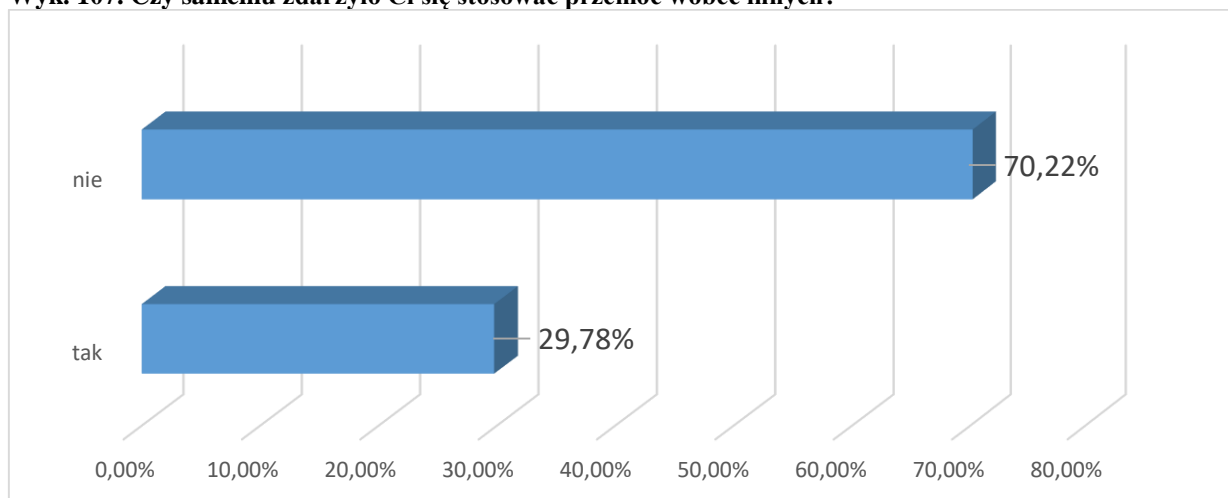
50,56% uczniów przyznaje, że w ich szkole występuje przemoc między uczniami. Natomiast 17,15% uczniów twierdzi, że w ich szkole nie ma zjawiska przemocy, a 32,29% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Wyk. 106. Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami?

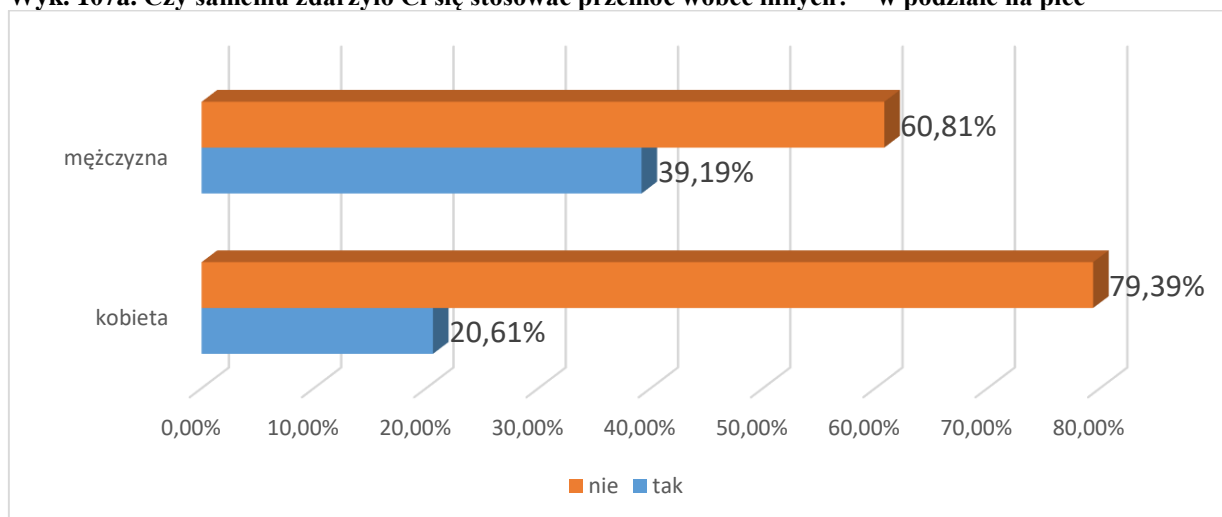
Do stosowania przemocy wobec innych osób przyznaje się 29,78% ankietowanych uczniów, a 70,22% nigdy nie stosowało przemocy wobec innych.

Wyk. 107. Czy samemu zdarzyło Ci się stosować przemoc wobec innych?

Korelując zmienną płeć z pytaniem o stosowanie przemocy można dostrzec, iż do stosowania przemocy wobec innych osób przyznawali się głównie chłopcy – 39,19%²³ z nich stosowało zachowania przemocowe. W przypadku dziewczynek przemoc stosowało 20,61%²⁴ uczennic. Dane pokazują, iż to chłopcy częściej niż dziewczynki używają przemocy.

Wyk. 107a. Czy samemu zdarzyło Ci się stosować przemoc wobec innych? – w podziale na płeć

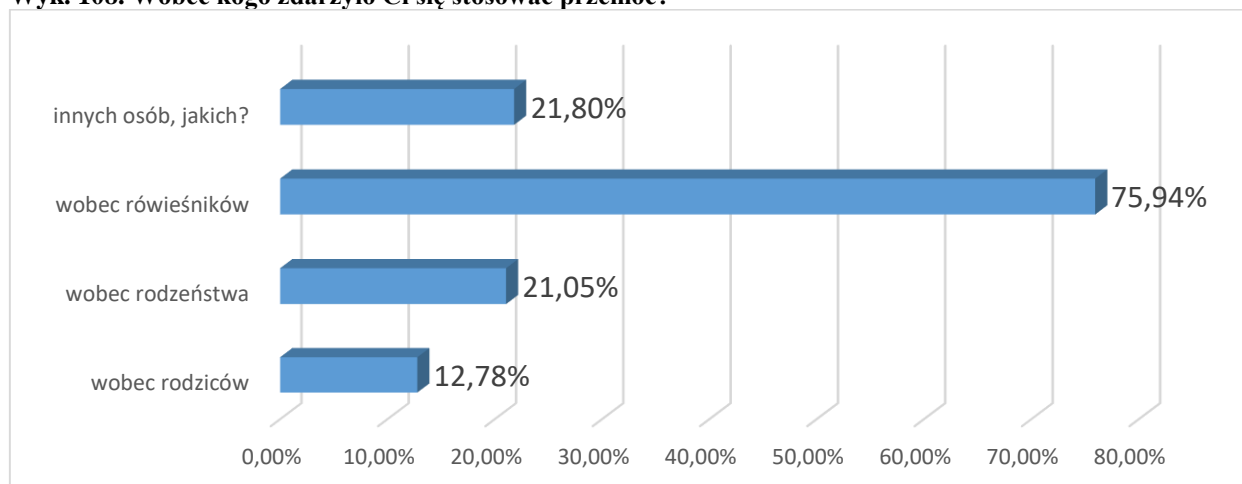

Uczniowie stosowali przemoc głównie wobec rówieśników (75,94%), ale także wobec rodzeństwa (21,05%) oraz rodziców (12,78%) i innych osób, których nie wskazali (21,80%).

²³ Tj. 87 osób.

²⁴ Tj. 47 osób.

Wyk. 108. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc?

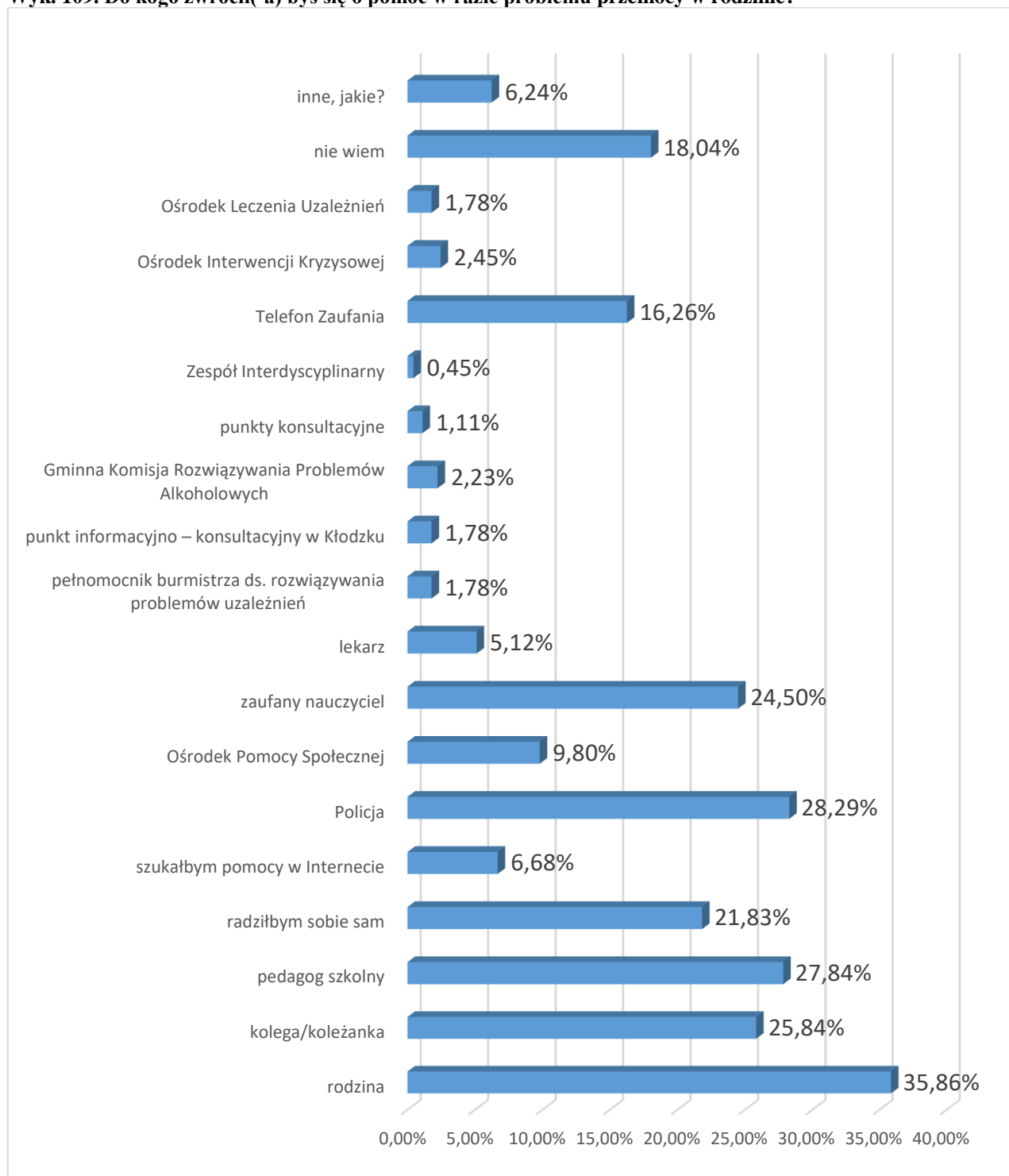
* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W sytuacji doświadczania przemocy, ankietowani najchętniej zwróciliby się o pomoc do rodziny (35,86%).

W dalszej kolejności uczniowie wskazywali następujące odpowiedzi: na Policji (28,29%), u pedagoga szkolnego (27,84%), u koleżanki/kolegi (25,84%), u zaufanego nauczyciela (24,50%), za pomocą Telefonu Zaufania (16,26%), w Ośrodku Pomocy Społecznej (9,80%), u lekarza (5,12%), w Ośrodku Interwencji Kryzysowej (2,45%), w Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (2,23%), w Ośrodku Leczenia Uzależnień (1,78%), w Punktach Konsultacyjnych-Informacyjnych w Kłodzku (1,78%), u pełnomocnika burmistrza ds. rozwiązywania problemu uzależnień (1,78%), w punktach konsultacyjnych (1,11%) oraz Zespole Interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy (0,45%).

Niepokojący jest stosunkowo wysoki odsetek odpowiedzi uczniów, którzy uważają, iż radziliby sobie sami w takiej sytuacji – taką odpowiedź wskazało 21,83% osób oraz fakt, iż 6,68% badanych szukałoby pomocy w Internecie. Pokazuje to, iż uczniowie nie wiedzą do kogo mogliby się zwrócić w sytuacji kryzysowej lub też nie mają zaufanej osoby, do której mogliby zwrócić się z takim problemem.

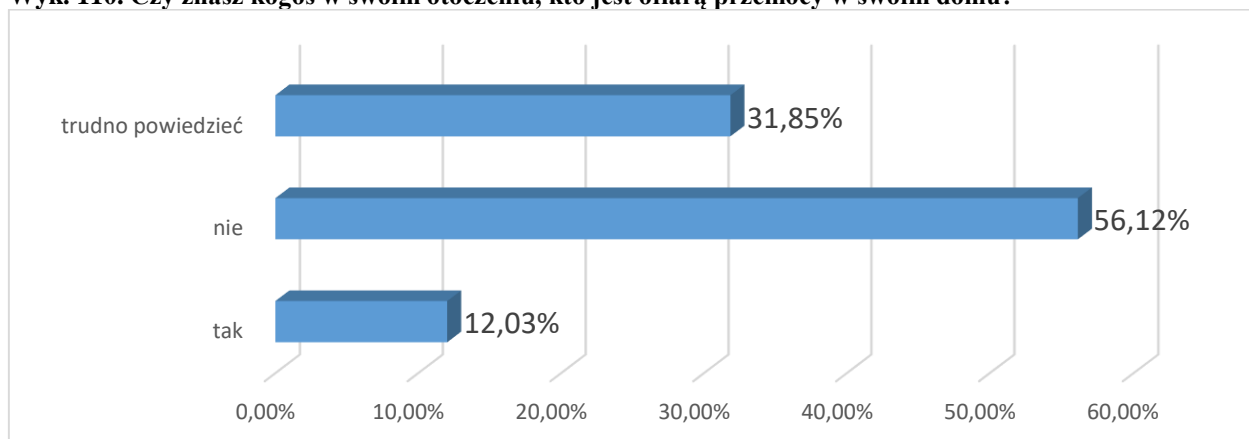
Wyk. 109. Do kogo zwrócił(-a) byś się o pomoc w razie problemu przemocy w rodzinie?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Dodatkowo 12,03% uczniów zna osoby doświadczające przemocy domowej. 56,12% ankietowanych nie zna takich osób, a 31,85% respondentów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Wyk. 110. Czy znasz kogoś w swoim otoczeniu, kto jest ofiarą przemocy w swoim domu?

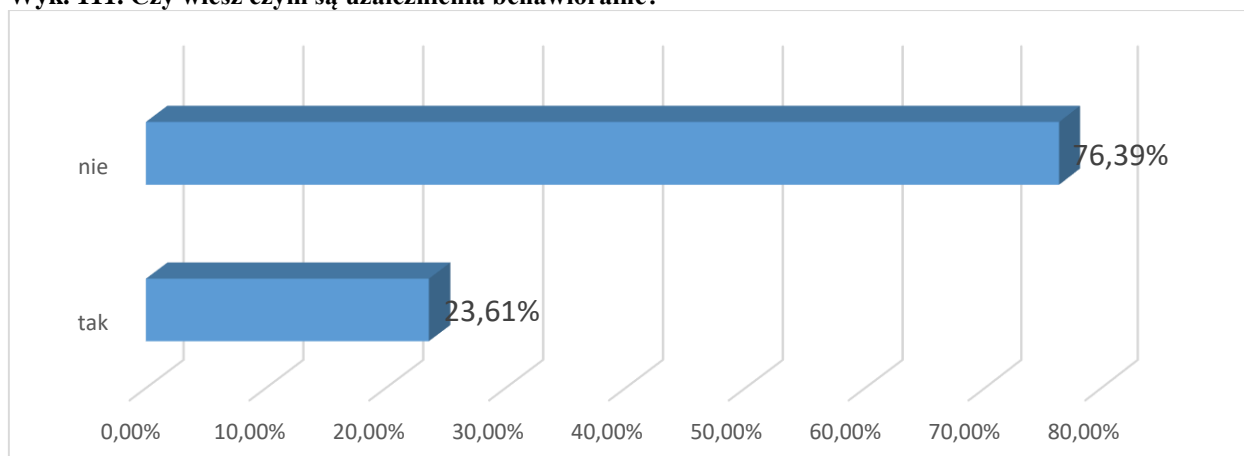

4.7. Problem uzależnień behawioralnych z perspektywy dzieci i młodzieży

Oprócz uzależnień od substancji psychoaktywnych w ostatnich latach coraz większym problemem stają się uzależnienia behawioralne - uzależnienia od zachowań, uzależnienia od czynności, zachowania nałogowe czy uzależnienia niechemiczne, np. patologiczny hazard, czy narastające w ostatnich latach lawinowo uzależnienie od komputera bądź od Internetu (siecioholizm).

W ostatnim bloku tematycznym została poruszona kwestia problemu uzależnień behawioralnych. Na początek ankietowanych uczniów zapytano, czy wiedzą czym są uzależnienia behawioralne. Odpowiedzi twierdzącej udzieliło 23,61% osób. Większość uczniów (76,39%) nie wie, czym jest to zjawisko.

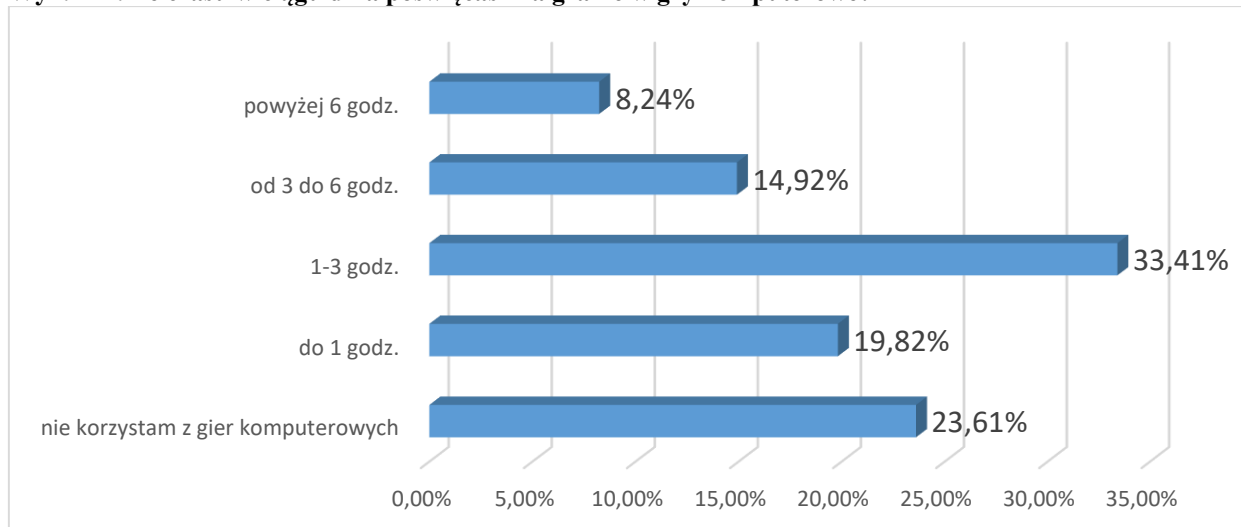
Wyk. 111. Czy wiesz czym są uzależnienia behawioralne?

Następnie ankietowanych zapytano ile czasu poświęcają każdego dnia na granie w gry komputerowe. Ze zgromadzonego materiału badawczego wynika, iż uczniowie poświęcają

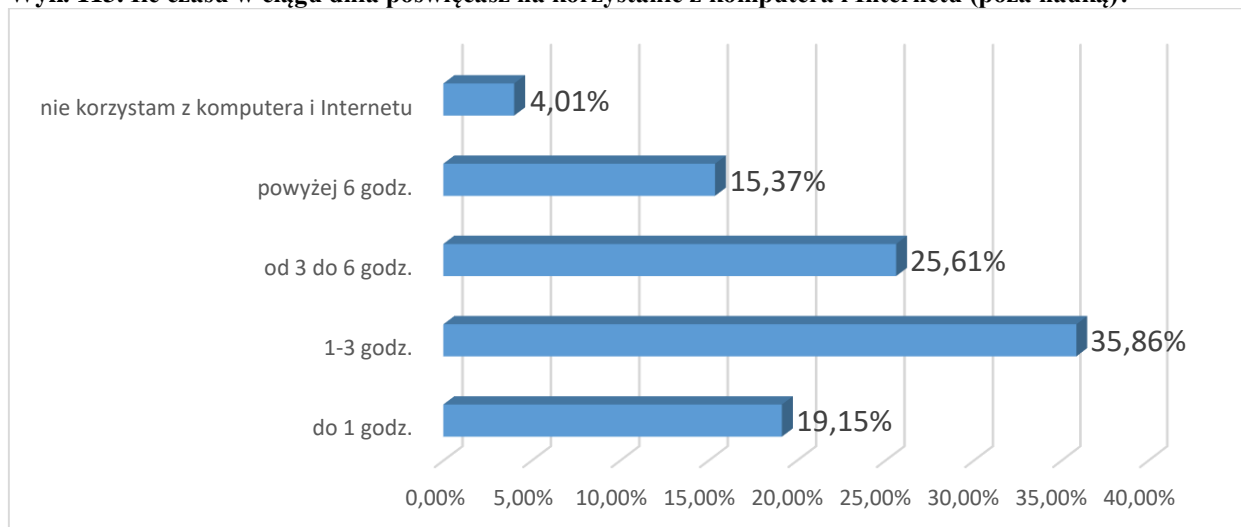
dziennie: do 1 godziny (19,82%) oraz od 1 do 3 godzin (33,41%). Od 3 do 6 godzin na tę aktywność poświęca 14,92% ankietowanych, zaś powyżej 6 godzin dziennie poświęca na gry komputerowe 8,24% uczniów. Natomiast 23,61% uczniów nie gra w gry komputerowe.

Wyk. 112. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na granie w gry komputerowe?

Na korzystanie z komputera/Internetu uczniowie poświęcają każdego dnia: od 1 do 3 godzin (35,86%), do 1 godziny dziennie (19,15%), od 3 do 6 godzin (25,61%) oraz powyżej 6 godzin (15,37%). 4,01% ankietowanych uczniów nie korzysta z nowych mediów.

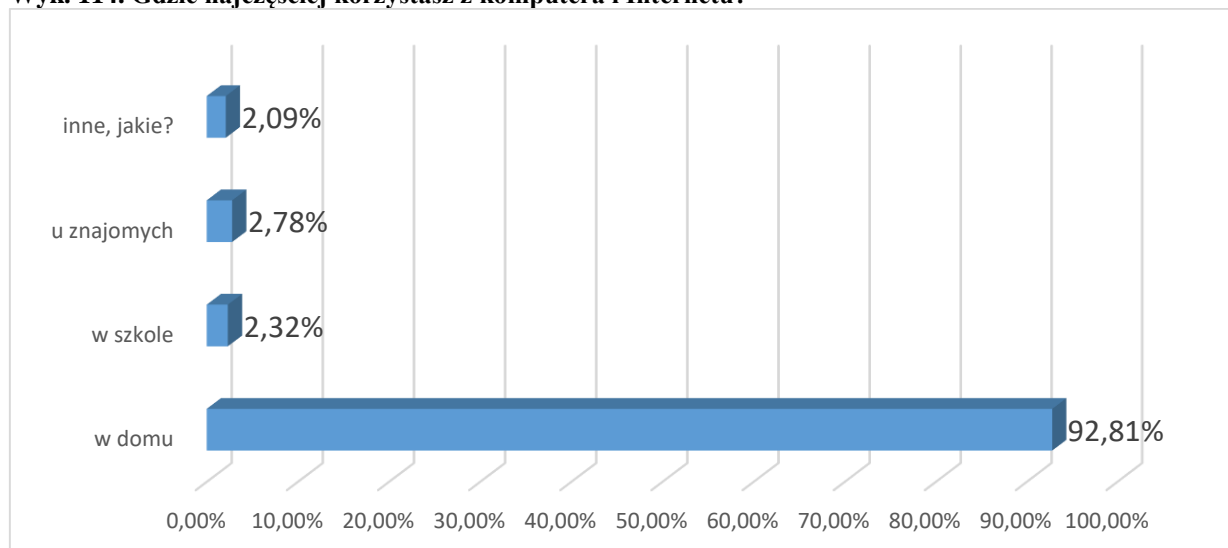
Wyk. 113. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z komputera i Internetu (poza nauką)?

Na kolejne pytania dotyczące korzystania z urządzeń mobilnych odpowiadały wyłącznie te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż korzystają z nich.

Większość uczniów, którzy przyznali, iż korzystają z komputera i Internetu najczęściej używają go w domu (92,81%). W szkole z tego medium korzysta 2,32% ankietowanych, zaś u znajomych 2,78% uczniów oraz w innych miejscach, których uczniowie nie wymienili (2,09%).

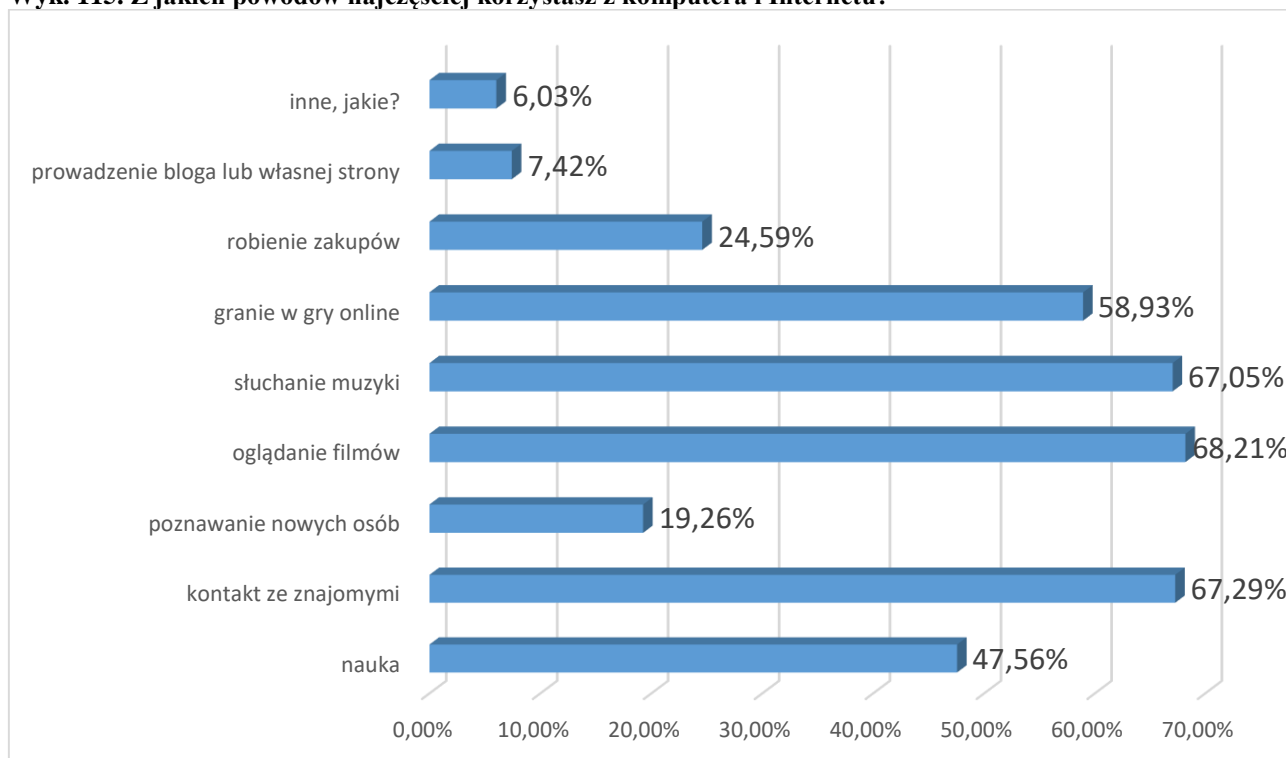
Wyk. 114. Gdzie najczęściej korzystasz z komputera i Internetu?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W kolejnym pytaniu, uczniów poproszono o wskazanie, po co korzystają z komputera i Internetu. Uczniowie wskazywali na następujące powody: oglądanie filmów (68,21%), kontakt ze znajomymi (67,29%), słuchanie muzyki (67,05%), nauka (47,56%), granie w gry online (58,93%), robienie zakupów (24,59%), poznawanie nowych osób (19,26%) oraz prowadzenie bloga lub własnej strony (7,42%). Dodatkowo 6,03% ankietowanych wskazało inne powody, nie podając konkretnych przykładów.

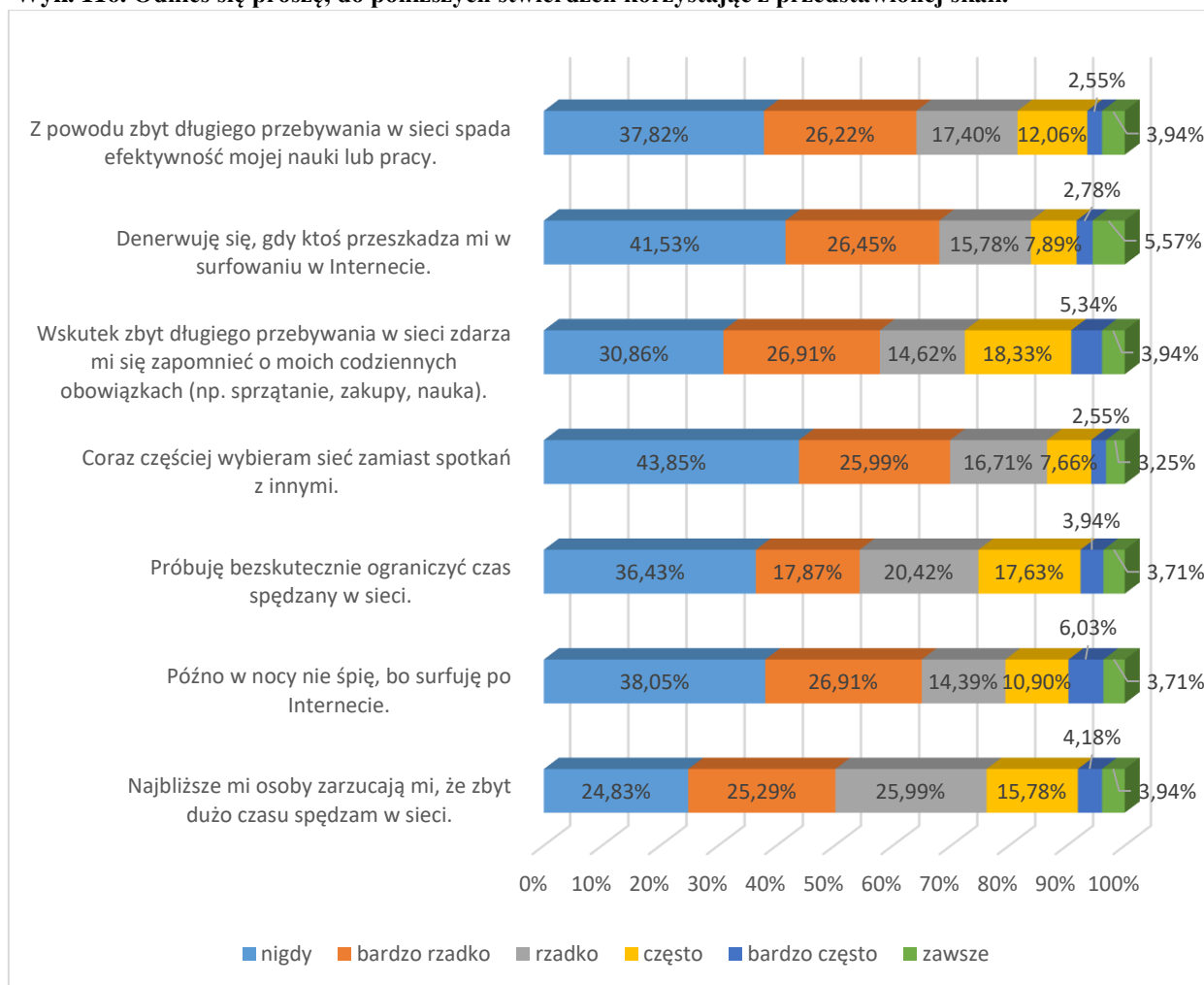
Wyk. 115. Z jakich powodów najczęściej korzystasz z komputera i Internetu?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

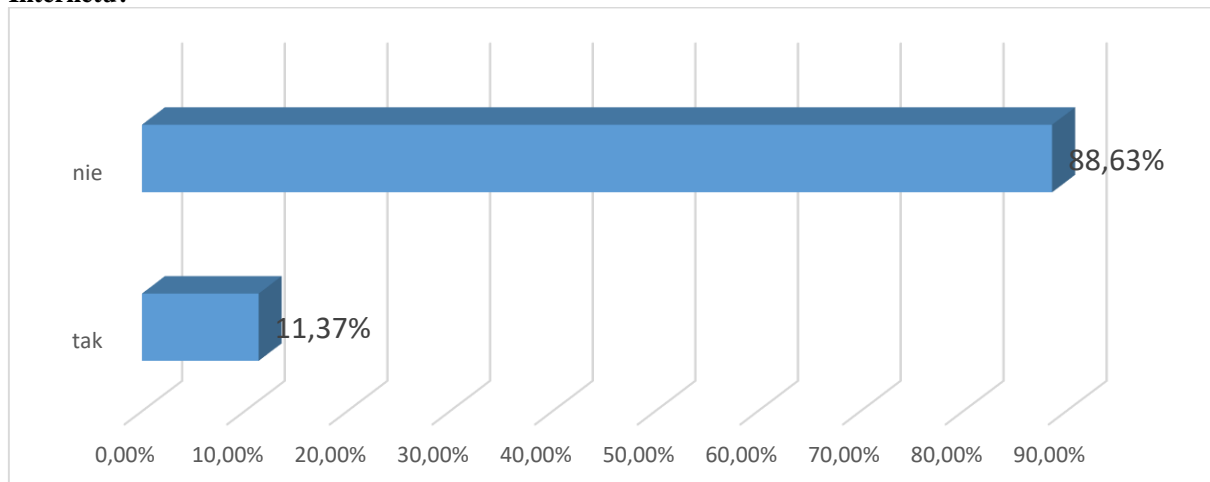
Celem sprawdzenia, czy uczniowie zmagają się z problemami uzależnień behawioralnych poproszono ich o ustosunkowanie się do kilku stwierdzeń. Jak wynika ze zgromadzonego materiału badawczego skala problemu uzależnień nie przybiera dużych rozmiarów. Jedynie 3,71% ankietowanych zawsze próbuje bezskutecznie ograniczyć czas spędzany w sieci, a 5,57% osób denerwuje się, gdy ktoś przeszkadza im w korzystaniu z Internetu. Kolejne 3,71% uczniów zawsze późno chodzi spać, bo korzysta z Internetu oraz zapomina o codziennych obowiązkach ponieważ nadmiernie korzysta z sieci (3,94%). 3,94% uczniów uważa, że najbliższe osoby zarzucają im, że zbyt dużo czasu spędzają w sieci. Co istotne zdecydowana większość uczniów nigdy lub bardzo rzadko spotkała się z problemami wymienionymi w ankiecie.

Wyk. 116. Odnieś się proszę, do poniższych stwierdzeń korzystając z przedstawionej skali.

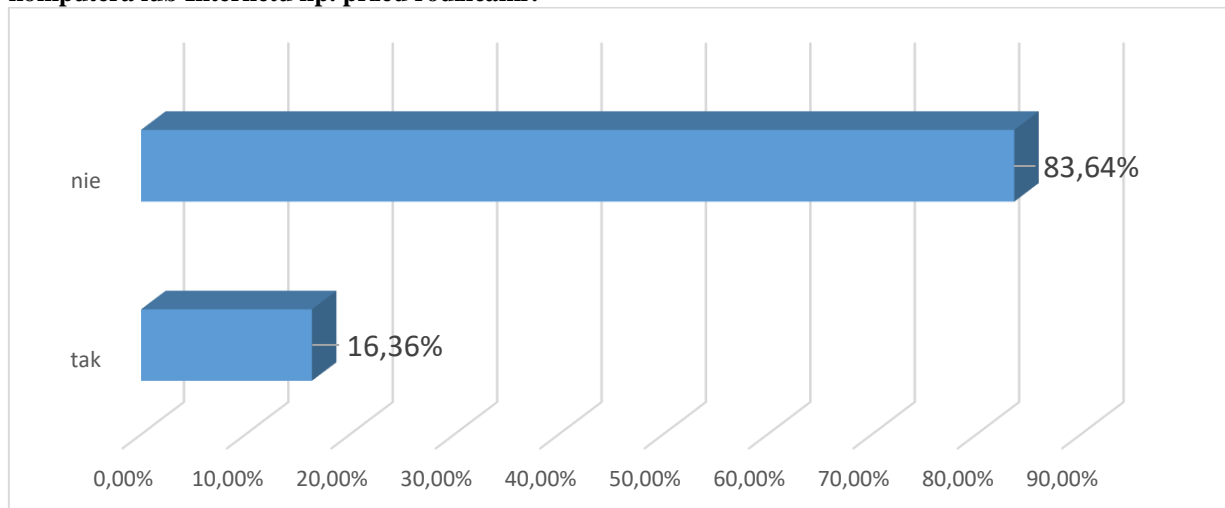
Następnie uczniów zapytano, czy czuli kiedykolwiek dyskryminację z powodu braku dostępu do komputera lub Internetu. Odpowiedzi twierdzącej udzieliło 11,37% ankieterowanych uczniów.

Wyk. 117. Czy czuleś się kiedykolwiek dyskryminowany ze względu na brak dostępu do komputera i Internetu?

Dodatkowo, aż 16,36% uczniów przyznało, iż zdarzyło im się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z komputera lub Internetu.

Wyk. 118. Czy zdarzyło Ci się kłamać aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z komputera lub Internetu np. przed rodzicami?

5. BADANIE SPRZEDAWCÓW

Badania ankietowe wśród przedstawicieli sprzedawców napojów alkoholowych w Mieście Kłodzko obejmują przede wszystkim ich obserwacje dotyczące zjawiska uzależnień w otoczeniu lokalnym.

Kwestionariusz skierowanej do nich ankiety zawierał pytania dotyczące zarówno samego handlu trunkami i możliwych związanych z tym negatywnych konsekwencji, jak również innych problemów społecznych. W sumie respondenci udzielili odpowiedzi na 22 pytań.

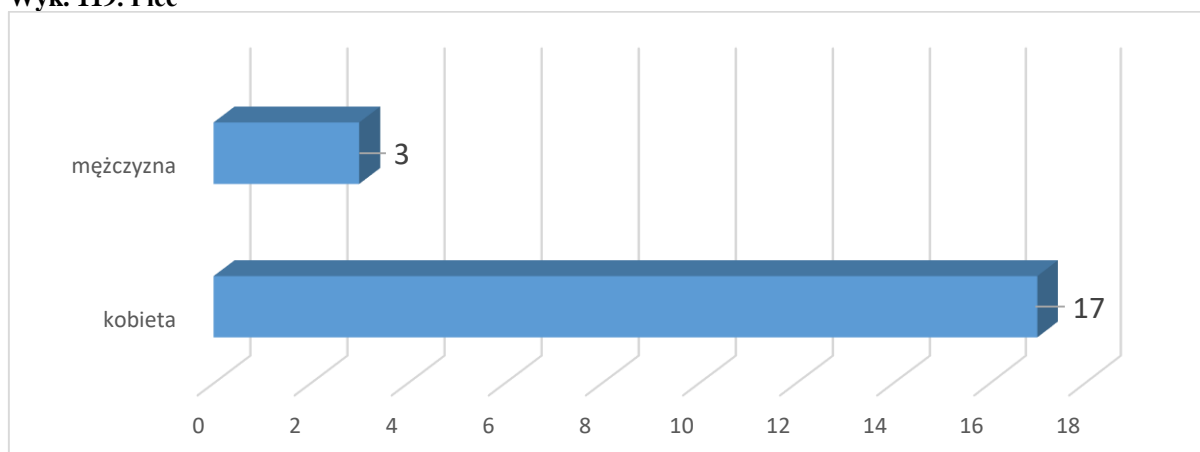
Najbardziej rozbudowany został blok poświęcony kwestiom dotyczącym alkoholu, a kwestionariusz kończył się metryczką z pytaniami o wiek, płeć oraz staż pracy w charakterze sprzedawcy napojów alkoholowych.

Ze względu na niewielką liczebność próby, wyniki zostały przedstawione w formie liczb.

5.1. Struktura badanej próby

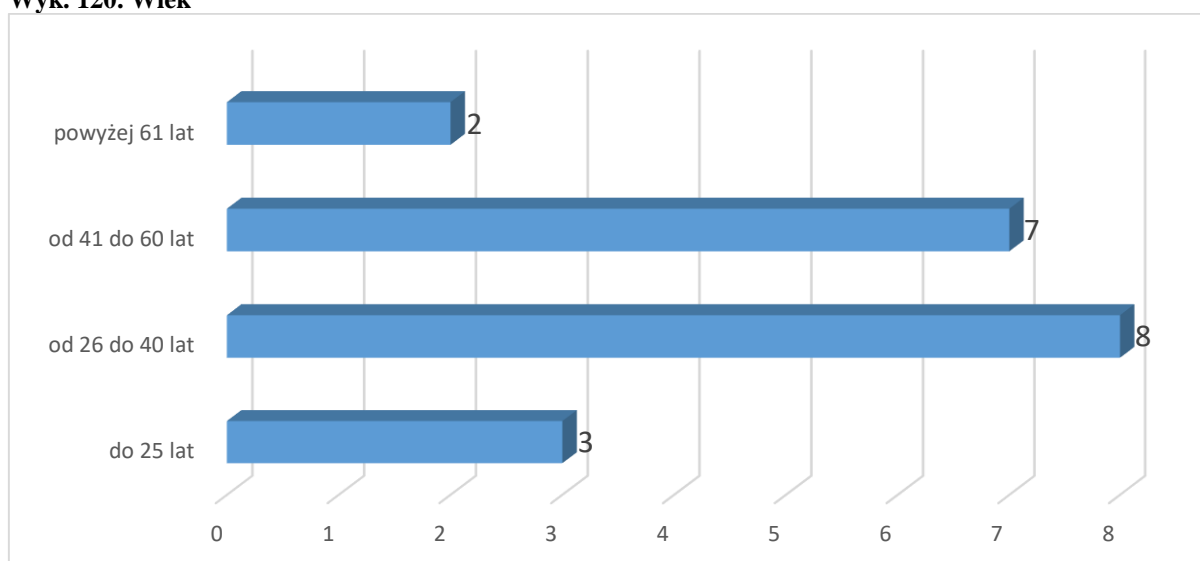
Kwestionariusze ankiet wypełniło dwudziestu sprzedawców. Zdecydowaną większość próby badawczej stanowiły kobiety – siedemnaście osób. W badaniu brało udział również trzech mężczyzn.

Wyk. 119. Płeć

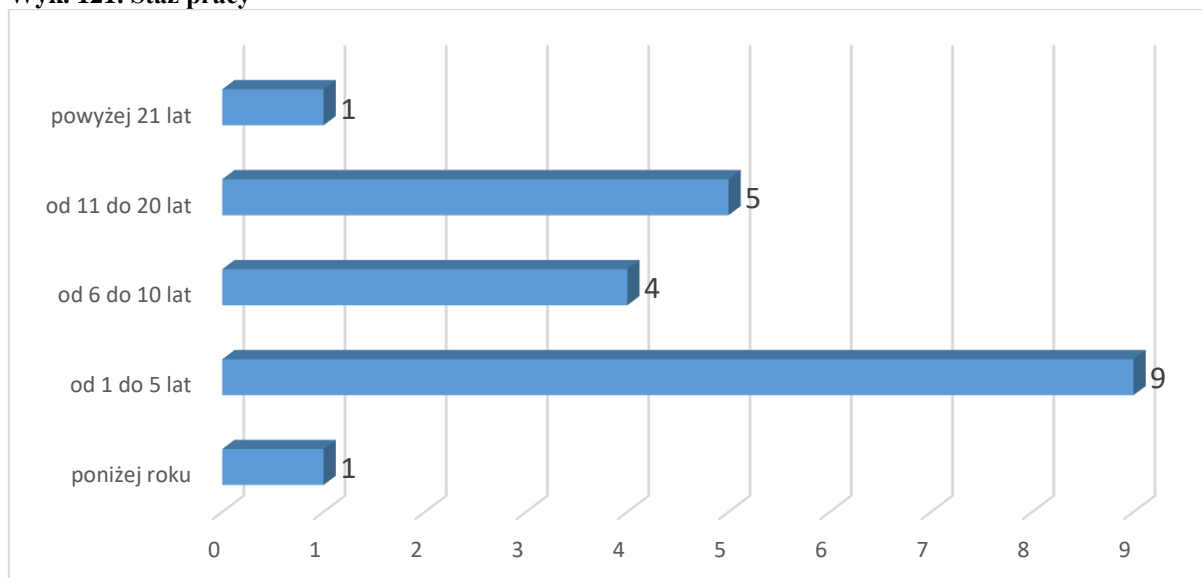
Analizując strukturę wiekową badanej grupy możemy zauważyć, że największy udział w badaniu mają respondenci między 26, a 40 rokiem życia (osiem osób). Siedmiu ankietowanych mieści się w przedziale od 41 do 60 lat, z kolei trzech sprzedawców ma mniej niż 25 lat, a kolejne dwie osoby mają powyżej 61 lat.

Wyk. 120. Wiek

Dziewięciu respondentów zadeklarowało zatrudnienie w sklepie od 1 roku do 5 lat, czterech sprzedawców pracuje w tym zawodzie od 6 do 10 lat, kolejnych pięciu respondentów pracuje w punkcie sprzedaży alkoholu od 11 do 20 lat oraz kolejna osoba pracuje w tym zawodzie krócej niż rok, a kolejny ankietowany ma powyżej 21 lat stażu pracy.

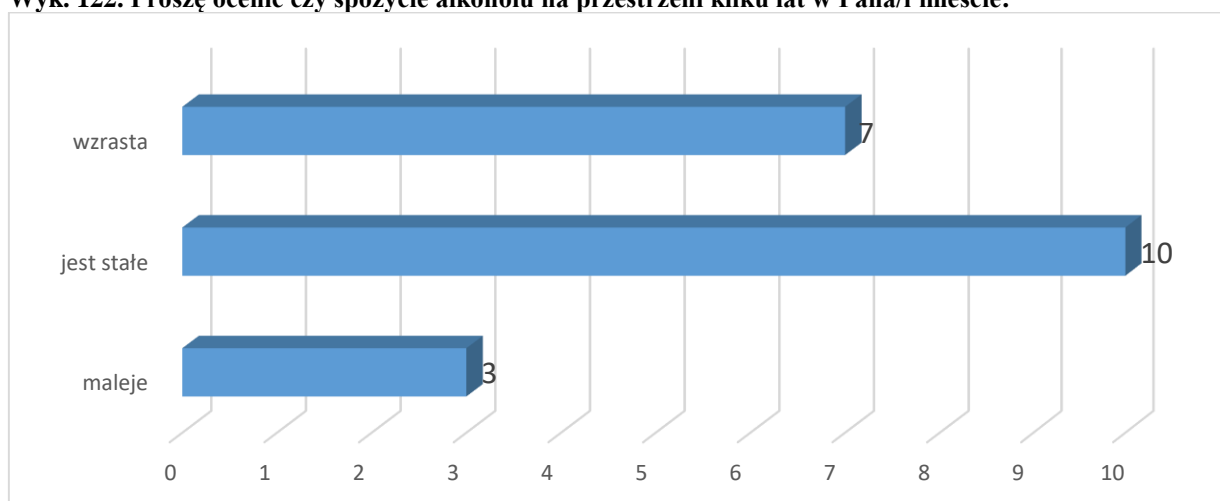
Wyk. 121. Staż pracy

5.2. Problemy społeczne z perspektywy sprzedawców

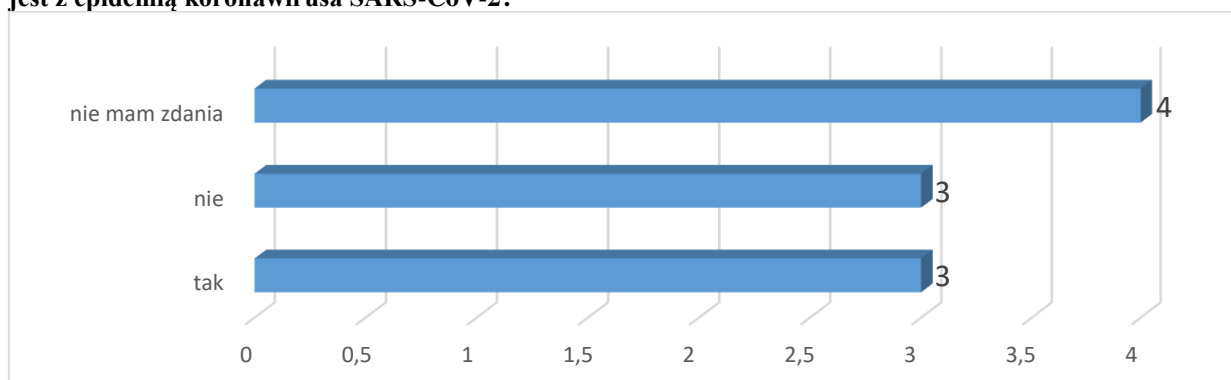
Pytania skierowane do osób pracujących w sklepach na terenie Miasta Kłodzko, miały na celu sprawdzenie ich opinii względem skali spożywania napojów alkoholowych przez mieszkańców, ich dostępności dla osób nieletnich oraz znajomości ustawy z dnia 26 X 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Respondentów poproszono zatem, o ocenę poziomu spożycia alkoholu na przestrzeni kilku lat. Trzech respondentów zauważyło zmniejszanie się poziomu spożycia alkoholu, a kolejne dziesięć osób stwierdziło, że jest ono stałe. Warto zwrócić uwagę na to, że siedmiu badanych wskazało na jego wzrost.

Wyk. 122. Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i mieście:

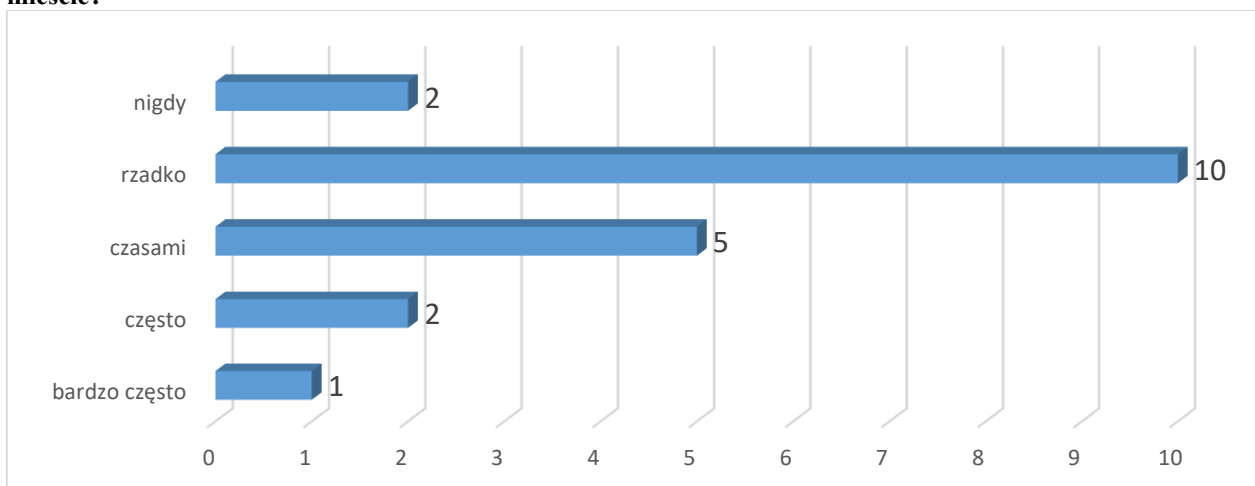
W kolejnym pytaniu ankietowanych poproszono o wskazanie, czy ich zdaniem wzmożone lub niskie spożycie alkoholu na terenie miasta związane jest z epidemią koronawirusa SARS-CoV-2. Czterech ankietowanych nie ma zdania na ten temat. Natomiast trzy osoby uważają, że epidemia nie ma na to wpływu, a kolejne trzy osoby uważają, że ta sytuacja miała wpływ na spożycie alkoholu w mieście.

Wyk. 123. Czy uważa Pan/i, że wzmożone lub niskie spożycie alkoholu na terenie miasta związane jest z epidemią koronawirusa SARS-CoV-2?

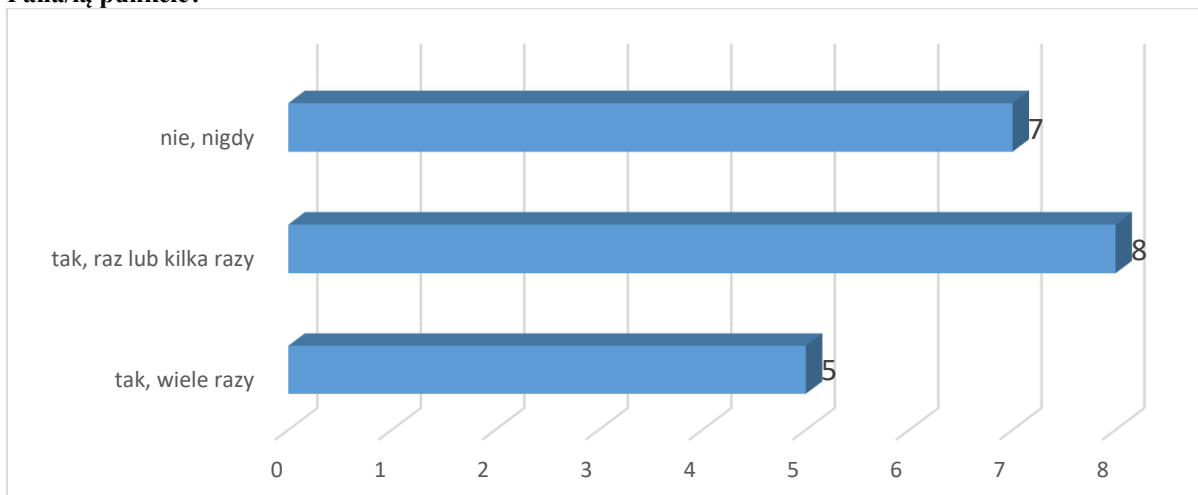
W dalszej kolejności sprzedawców poproszono o ocenę częstotliwości sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim w ich mieście. Dwóch badanych stwierdziło, że do takich sytuacji nigdy nie dochodzi, kolejnych dziesięciu respondentów uważa, że ma to miejsce rzadko, według pięciu osób dzieje się tak czasami. Natomiast dwie osoby wskazały odpowiedź „często”, a kolejny ankietowany uważa, że dzieje się tak bardzo często.

Wyk. 124. Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom niepełnoletnim w Pana/i mieście?

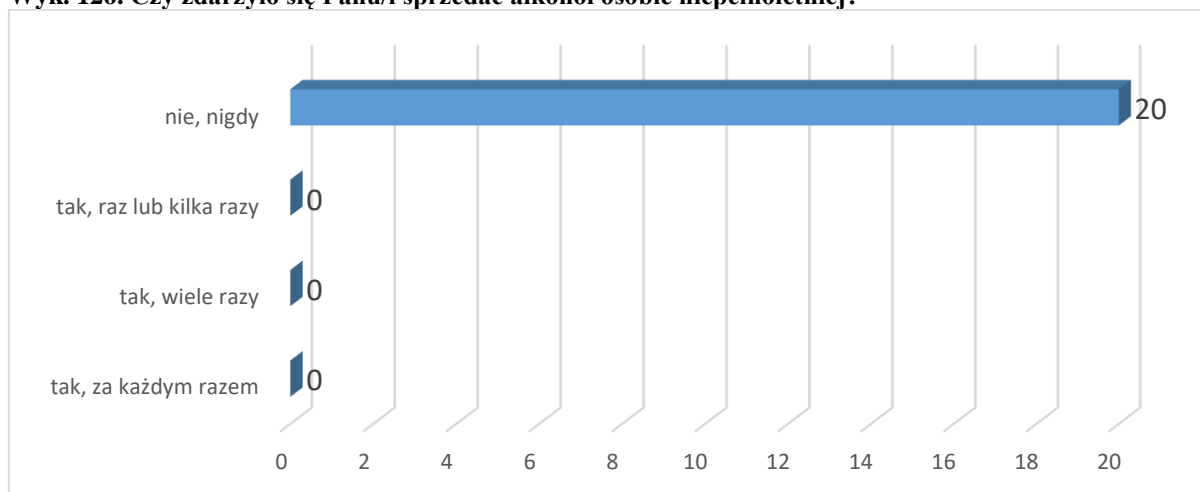
Interesowało nas również, jak często zdarzało się, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez badanych punkcie. Analizując odpowiedzi na to pytanie można zauważyć, że według ośmiu osób miało to miejsce raz lub kilka razy, zdaniem siedmiu respondentów – nigdy, a według deklaracji kolejnych pięciu badanych przytrafiło się to wiele razy.

Wyk. 125. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?

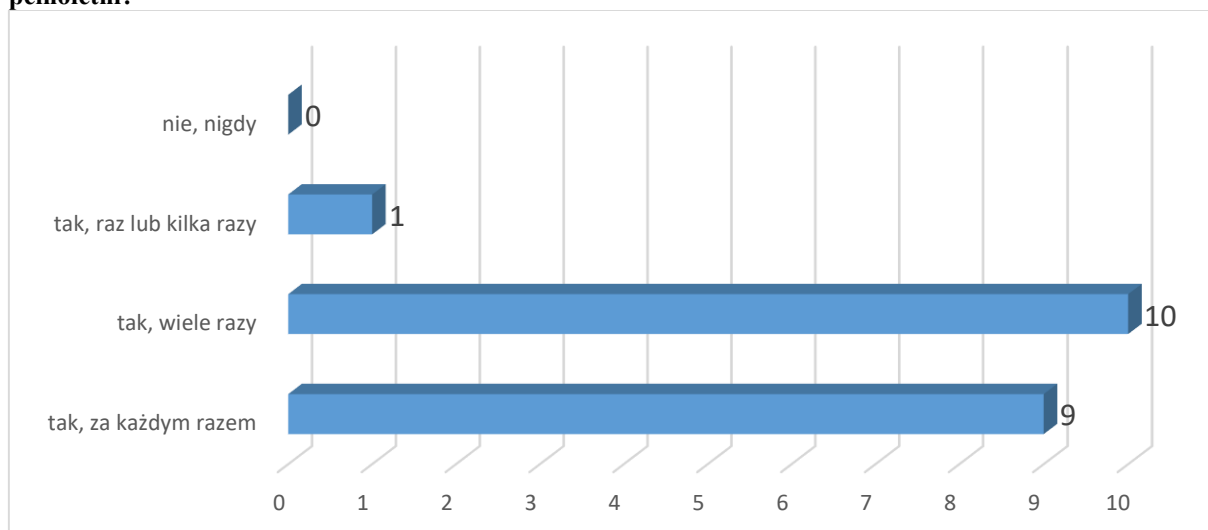
Przeprowadzone badania wskazują na to, że żaden z respondentów nie sprzedał nigdy alkoholu osobie nieletniej. Warto zwrócić uwagę, iż są to odpowiedzi deklaratywne.

Wyk. 126. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie niepełnoletniej?

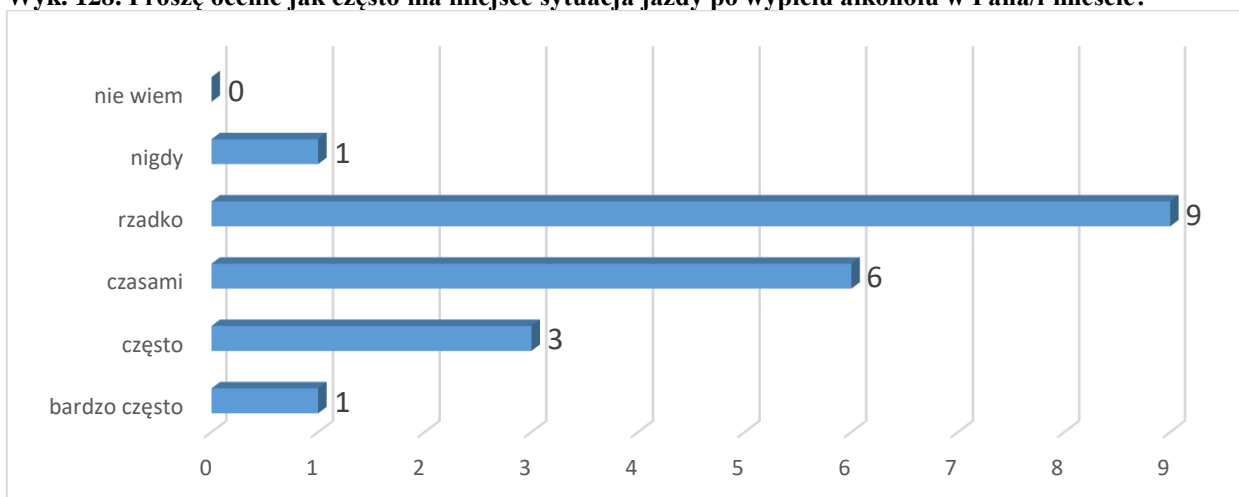
Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, sprzedawcy napojów alkoholowych mają obowiązek kontrolować dokumenty tożsamości klientów, w celu weryfikacji ich pełnoletniości. Na podstawie zebranych danych możemy zauważyć, że nie wszyscy sprzedawcy napojów alkoholowych w mieście, weryfikują wiek osoby wyglądającej na nieletnią za każdym razem. Dziesięciu badanych pytało o dowód osobisty wiele razy, jeden sprzedawca sprawdzał dowód raz lub kilka razy. W przypadku braku pewności, czy klient jest osobą pełnoletnią, dziewięciu ankietowanych sprawdza dowód za każdym razem, gdy ma tę wątpliwość.

Wyk. 127. Czy zdarzyło się Panu/i kiedykolwiek pytać o dowód osobisty klienta, nie mając pewności czy jest pełnoletni?

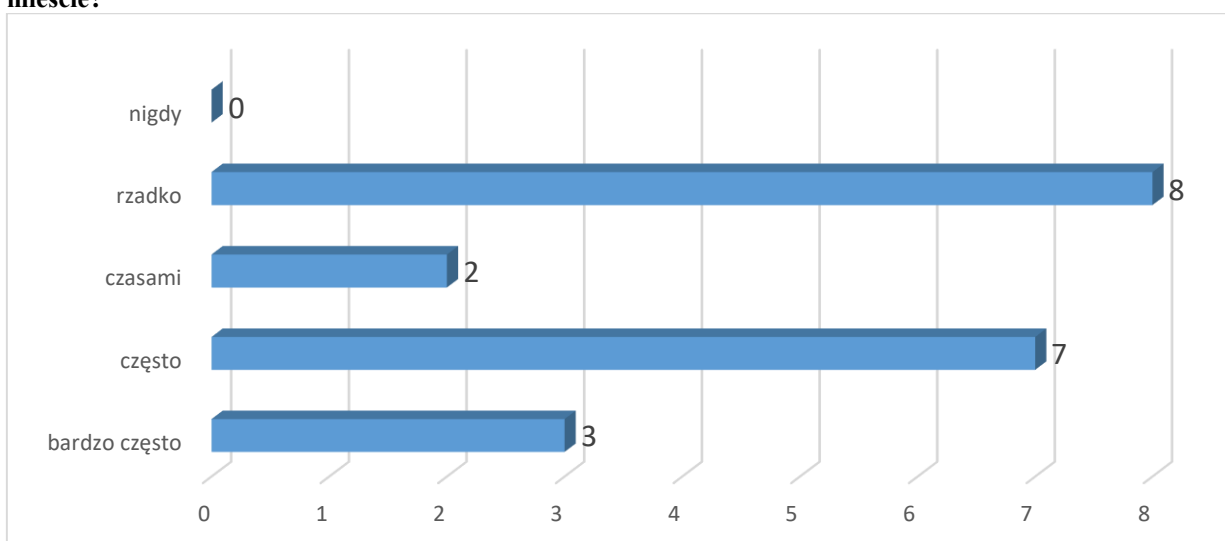
Respondentów zapytano również o to, jak często ma miejsce sytuacja jazdy po wypiciu alkoholu w ich mieście. Jeden sprzedawca stwierdziło, że taka sytuacja nigdy nie ma miejsca. Dziewięciu badanych uważa, że dzieje się tak rzadko, a według kolejnych sześciu osób zdarza się to czasami. Trzech ankietowanych wskazało tutaj odpowiedź „często”, a jedna osoba uważa, że dzieje się tak bardzo często.

Wyk. 128. Proszę ocenić jak często ma miejsce sytuacja jazdy po wypiciu alkoholu w Pana/i mieście?

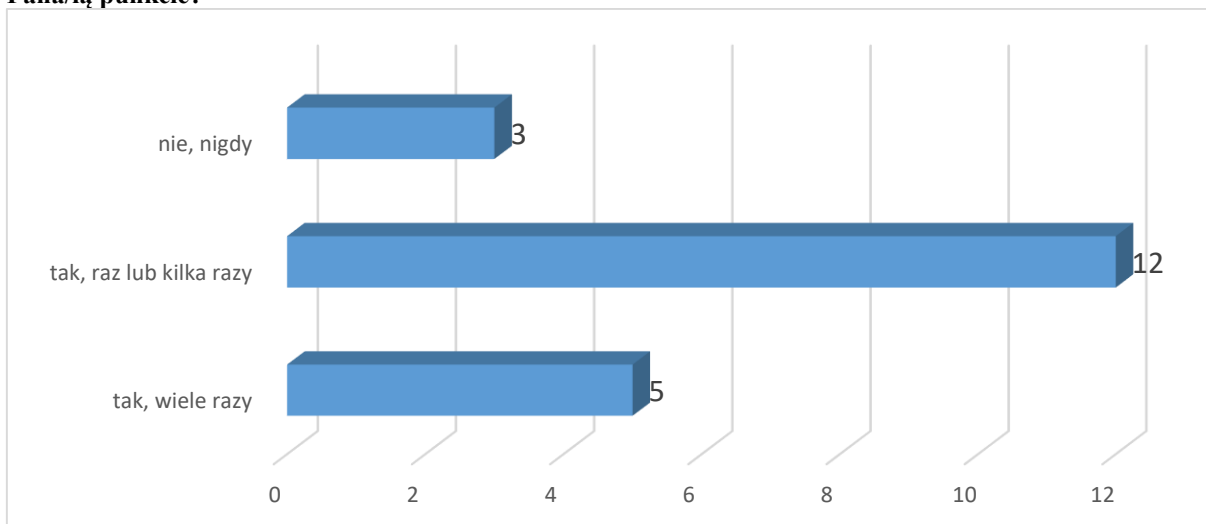
Na pytanie dotyczące częstotliwości sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym, ośmiu sprzedawców stwierdziło, że takie sytuacje na terenie ich miasta mają miejsce rzadko, zdaniem dwóch osób alkohol czasami jest sprzedawany osobom nietrzeźwym, kolejnych siedmiu badanych uważa, iż dzieje się tak często, a w opinii kolejnych trzech osób – bardzo często.

Wyk. 129. Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom nietrzeźwym w Pana/i mieście?

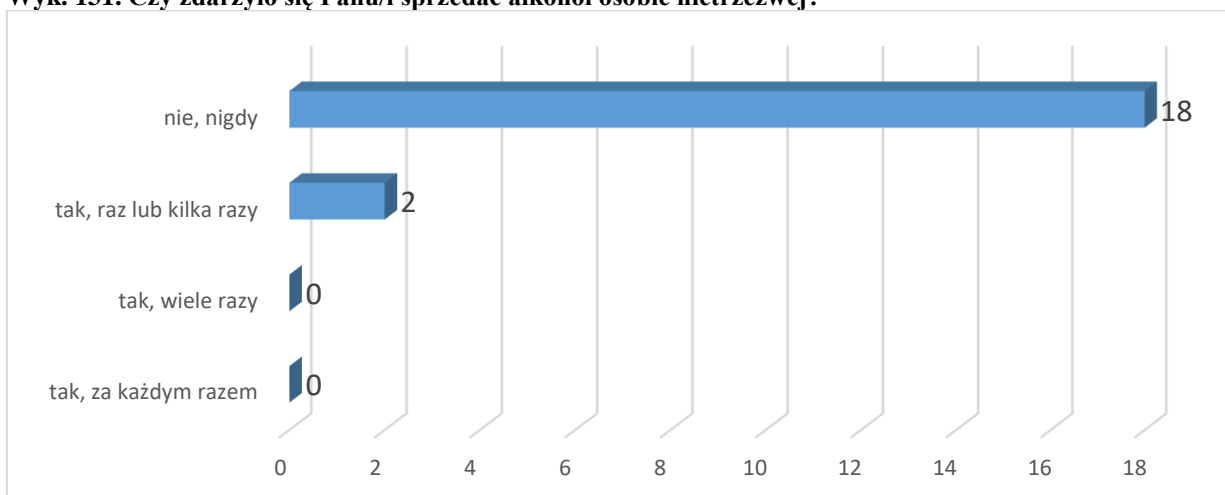
Na podstawie zebranych danych możemy zauważyć, że według dwunastu sprzedawców raz lub kilka razy i zdaniem pięciu sprzedawców wiele razy, zdarzyło się, że osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol w obsługiwanym przez nich punkcie. Trzech sprzedawcom nigdy nie przytrafiła się taka sytuacja.

Wyk. 130. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?

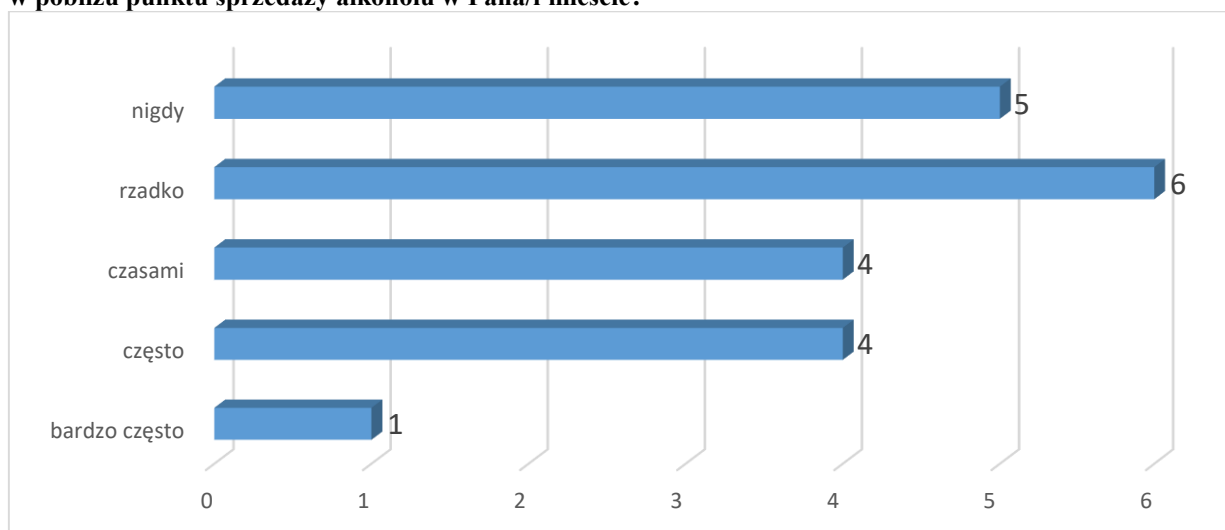
Badania wykazały również, że dwóch respondentów raz lub kilka razy sprzedało alkohol osobie nietrzeźwej. Natomiast osiemnastu ankietowanych nigdy nie podało wyrobów alkoholowych osobom nietrzeźwym.

Wyk. 131. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie nietrzeźwej?

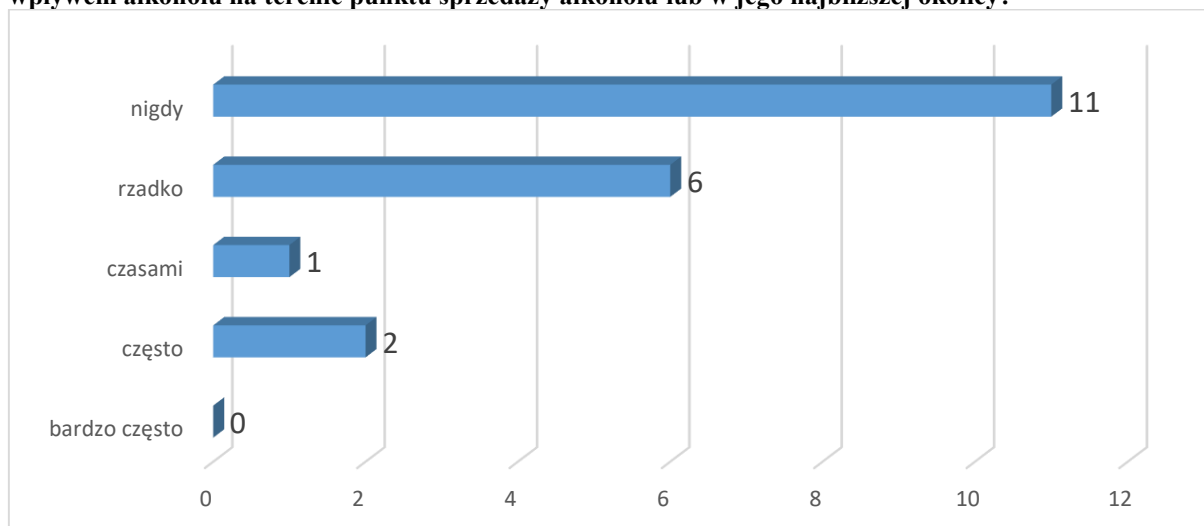
Pięciu ankietowanych stwierdziło, że klienci sklepów nigdy nie spożywają alkoholu na terenie lub w pobliżu punktu sprzedaży w ich mieście. W opinii sześciu osób ma to miejsce rzadko. Z deklaracji czterech sprzedawców wynika, iż do takich sytuacji dochodzi czasami, według czterech osób zdarza się to często, a jedna osoba wskazała odpowiedź „bardzo często”.

Wyk. 132. Proszę ocenić jak często zdarza się sytuacja, że klienci sklepu spożywają alkohol na terenie lub w pobliżu punktu sprzedaży alkoholu w Pana/i mieście?

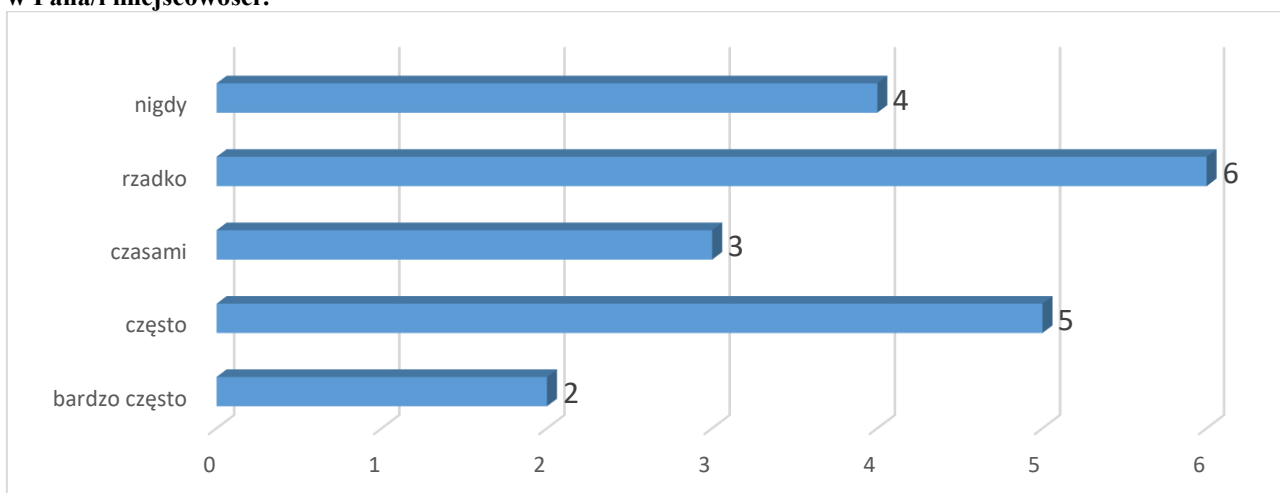
Zadaliśmy pytanie również o to, jak często sprzedawcom zdarza się wzywać policję z powodu zakłócenia porządku przez osobę pod wpływem napojów wysokoprocentowych, na terenie punktów sprzedaży alkoholu lub w jego najbliższej okolicy. Dwóch badanych uważa, że dzieje się to często, jeden sprzedawca stwierdził, iż takie sytuacje mają miejsce czasami, a według sześciu osób zdarza się to rzadko. Pozostałe osoby, tj. jedenastu respondentów nie miało potrzeby wzywania policji.

Wyk. 133. Jak często zdarza się Panu/i wzywać policję z powodu zakłócenia porządku przez osobę pod wpływem alkoholu na terenie punktu sprzedaży alkoholu lub w jego najbliższej okolicy?

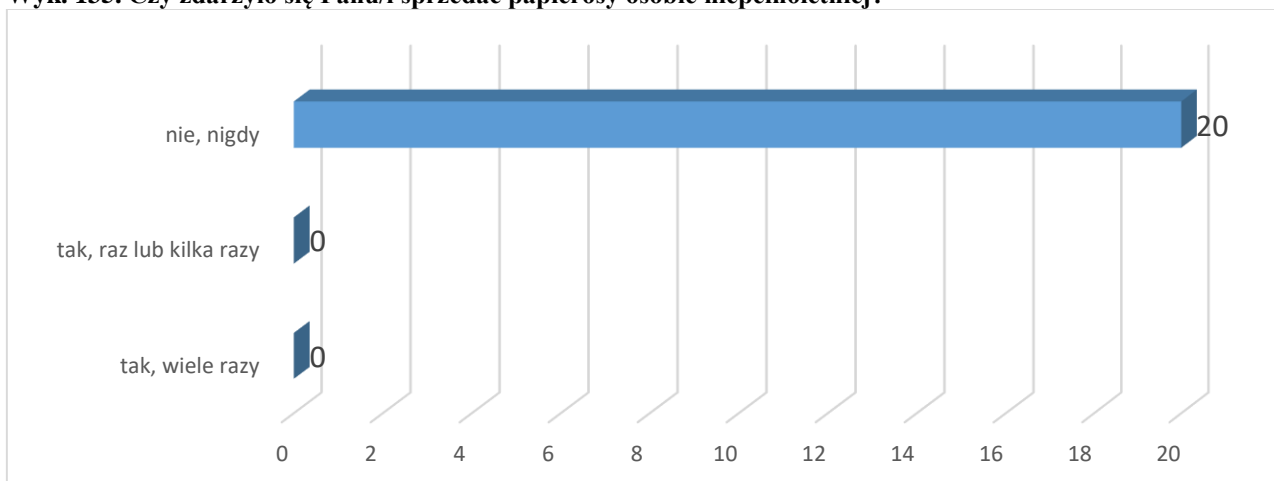
Wyroby nikotynowe, podobnie jak alkohol, nie mogą być sprzedawane osobom nieletnim. Czterech respondentów uważa, że w mieście nie sprzedaje się papierosów osobom nieletnim. Natomiast sześciu sprzedawców sądzi, iż takie sytuacje mogą mieć miejsce rzadko, trzech badanych wskazało odpowiedź „czasami”, kolejne pięć osób twierdzi, iż zdarza się to często. Natomiast dwóch badanych uważa, że dzieje się tak bardzo często.

Wyk. 134. Proszę ocenić jak często zdarza się, że osobom niepełnoletnim sprzedawane są papierosy w Pana/i miejscowości?

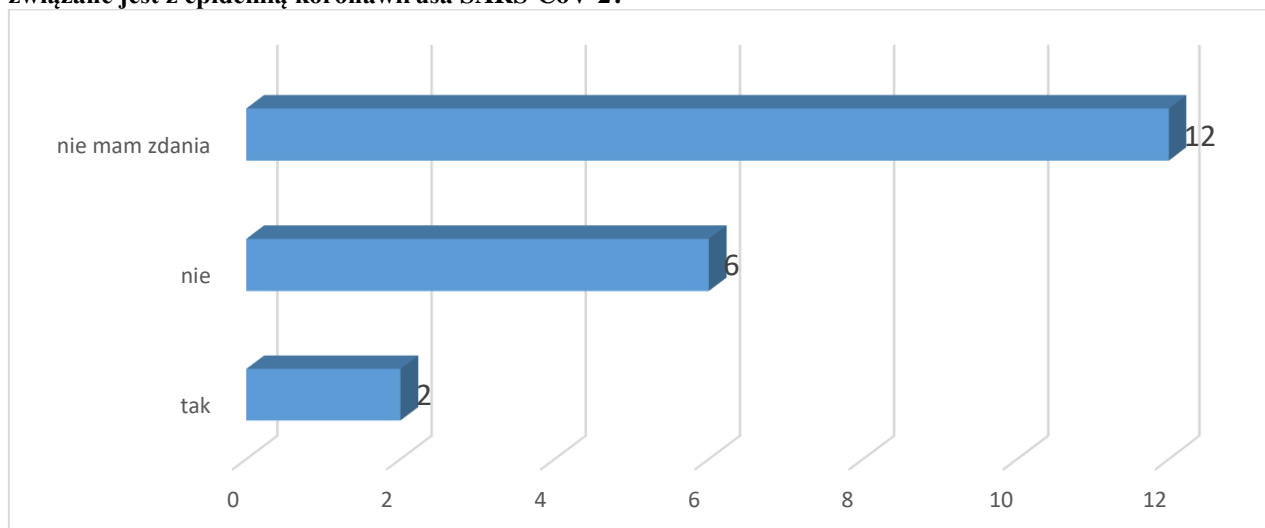
Wszyscy ankietowani, tj. dwudziestu sprzedawców zadeklarowało, iż nigdy nie sprzedali papierosów osobom niepełnoletnim.

Wyk. 135. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać papierosy osobie niepełnoletniej?

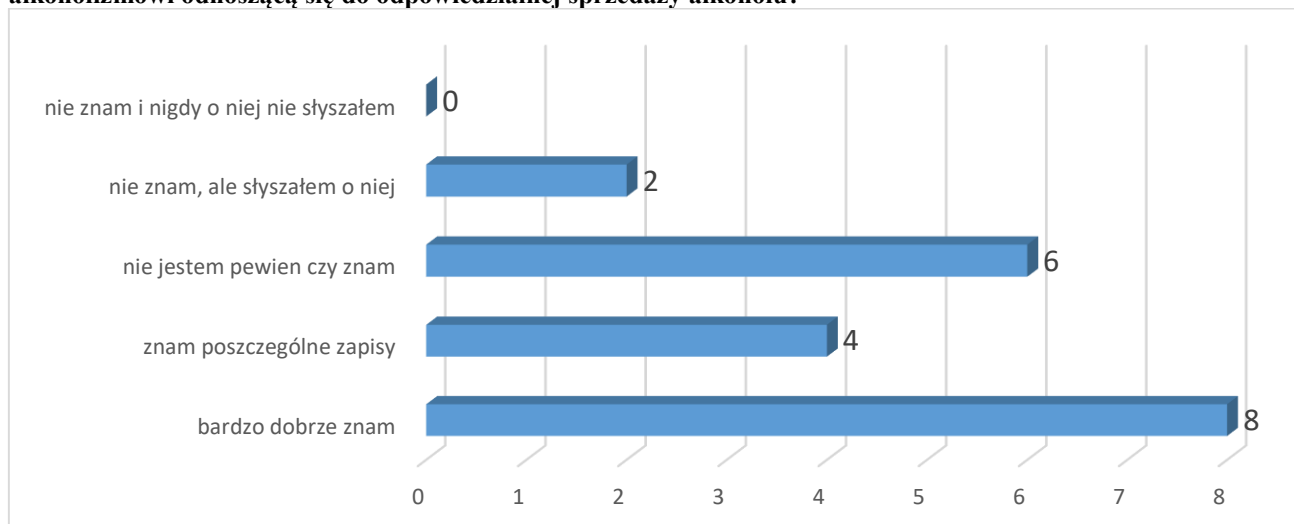
Następnie ankietowanych zapytano, czy ich zdaniem wzmożone lub niskie spożycie wyrobów tytoniowych na terenie miasta związane jest z epidemią koronawirusa SARS-Co-V-2. Dwunastu ankietowanych nie ma zdania na ten temat, sześciu badanych twierdzi, iż nie ma to wpływu na częstotliwość palenia papierosów, a kolejne dwie osoby twierdzą, iż pandemia mogła mieć wpływ na zmianę spożycia wyrobów tytoniowych.

Wyk. 136. Czy uważa Pan/i, że wzmożone lub niskie spożycie wyrobów tytoniowych na terenie miasta związane jest z epidemią koronawirusa SARS-CoV-2?

Analizując odpowiedzi na pytanie dotyczące znajomości ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi odnoszącą się do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu możemy zauważyć, że ośmiu respondentów zna bardzo dobrze treść tej ustawy, a cztery osoby znają poszczególne jej zapisy. Sześciu badanych nie jest pewnych czy ją zna. Z kolei dwóch badanych zadeklarowało brak znajomości ustawy, ale przyznały, iż słyszały o niej.

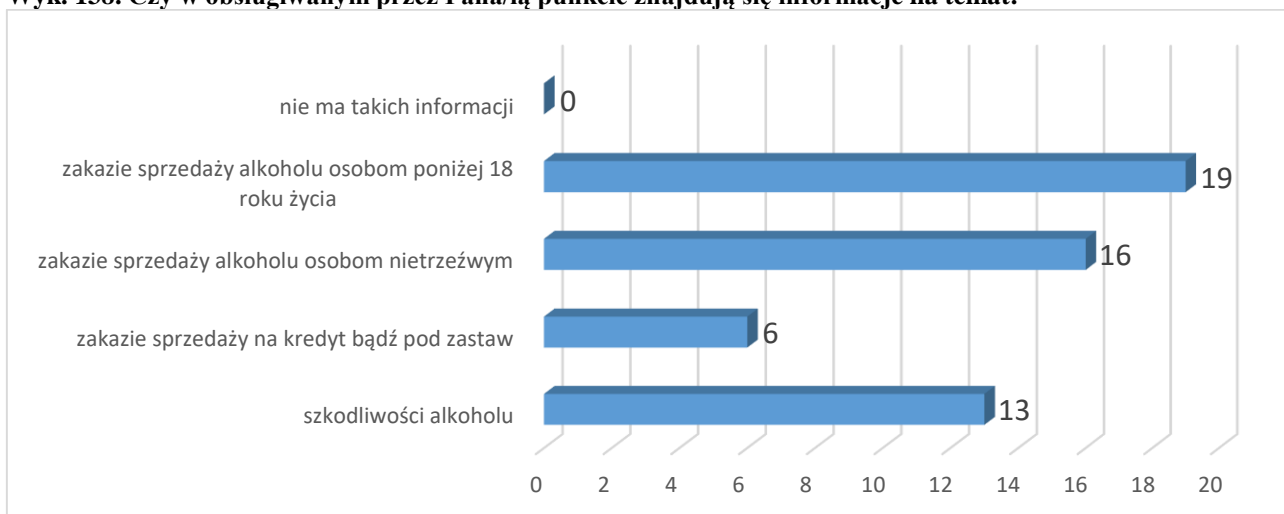
Wyk. 137. Czy zna Pan/i ustawę z dnia 26 X 1982 r. o Wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi odnoszącą się do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?

Właściciele punktów sprzedających napoje alkoholowe, mają obowiązek umieścić w widocznym miejscu w swoim sklepie, informację o szkodliwości alkoholu. Badanie ankietowe pokazało, że nie we wszystkich sklepach widnieje taka wiadomość. Umieszczenie informacji o zakazie sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia zadeklarowało dziewiętnaście osób, informację o zakazie sprzedaży osobom nietrzeźwym – szesnaście osób,

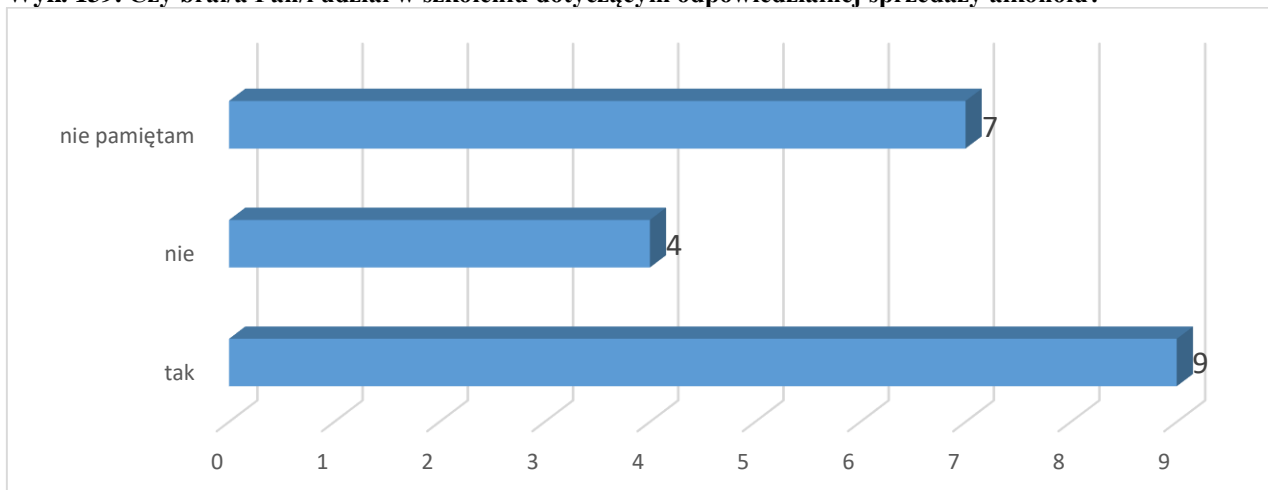
tabliczkę o szkodliwości alkoholu posiada trzynastu respondentów, natomiast informację o zakazie sprzedaży na kredyt bądź pod zastaw – sześć osób.

Wyk. 138. Czy w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie znajdują się informacje na temat:

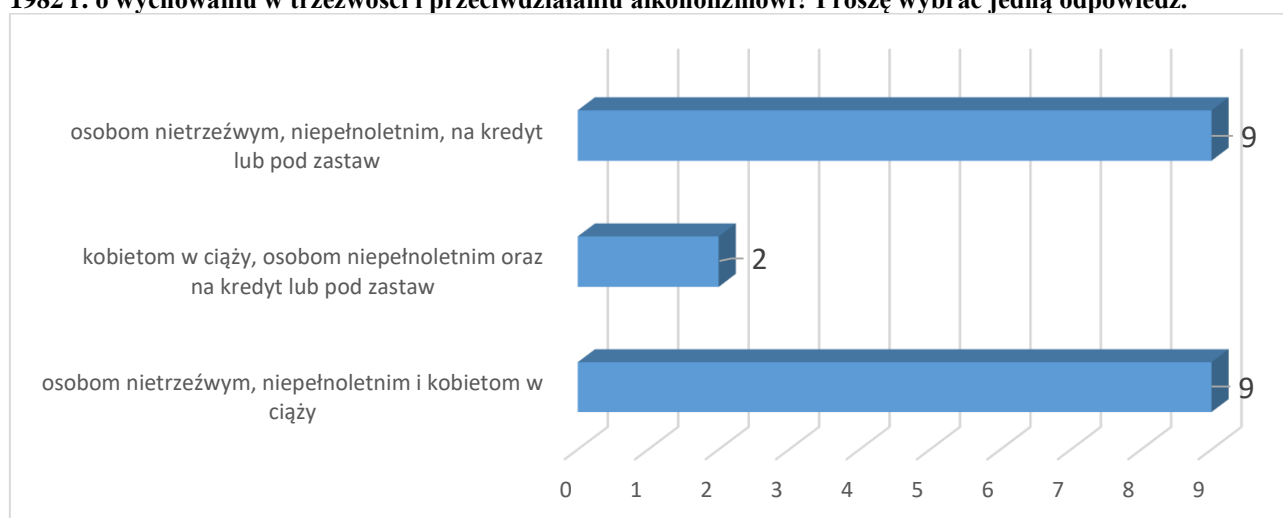
Warto zwrócić uwagę na to, że tylko dziewięciu na dwudziestu respondentów brało udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu. Kolejne cztery osoby nie brały nigdy udziału w takim szkoleniu, a siedem osób nie pamięta, czy w nim uczestniczyły.

Wyk. 139. Czy brał/a Pan/i udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?

Ostatnie pytanie skierowane do sprzedawców napojów alkoholowych miało na celu zbadanie ich wiedzy na temat ustawowych zakazów sprzedaży alkoholu. Na podstawie zebranych danych możemy zauważyć, że prawidłową wiedzę na ten temat wskazało dziewięciu sprzedawców, gdyż stwierdzili oni, że zabrania się sprzedaży napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym, niepełnoletnim oraz na kredyt lub pod zastaw. Kolejnych dziesięciu respondentów zaznaczyło odpowiedź. „osobom nietrzeźwym, niepełnoletnim i kobietom w ciąży”, a dwie osoby sądzą, iż alkoholu nie sprzedaje się „kobietom w ciąży, osobom niepełnoletnim oraz na kredyt lub pod zastaw”. Ustawa nie zabrania sprzedaży alkoholu kobietom w ciąży.

Wyk. 140. Komu zabrania się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych według ustawy z dnia 26 X 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi? Proszę wybrać jedną odpowiedź.

6. RAPORT Z ZAKUPU KONTROLOWANEGO W MIEŚCIE KŁODZKO

6.1. Akcja „Tajemniczy klient” dla sprzedawców napojów alkoholowych

„Mystery Shopping” – organizacja i założenia

Akcja „Mystery Shopping”, zwana również „Tajemniczym Klientem” lub „Zakupem kontrolowanym”, odbyła się w dwudziestu (20) losowo wybranych punktach sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Miasta Kłodzko. Audyty odbyły się w grudniu 2022 r. Akcja została opracowana tak, by stanowiła element diagnozy i profilaktyki społecznej nakierowanej na problematykę alkoholową w Mieście Kłodzko. Dzięki takim działaniom zidentyfikować można postawy handlowców zajmujących się sprzedażą alkoholu, jak również postawy społeczeństwa (osób, które są klientami danego punktu sprzedaży podczas wizyty tajemniczego klienta) względem spożywania alkoholu przez dzieci czy młodzież. Analiza wyników badań (opracowana na podstawie protokołów wypełnianych przez tajemniczego klienta), pozwala wskazać obszary do rozwoju (np. umiejętności asertywnej komunikacji z klientem, edukacja w zakresie interpretacji przepisów prawnych regulujących obrót napojami alkoholowymi etc.), a w konsekwencji wprowadzić ewentualne środki naprawcze.

Warto zaznaczyć, że 2 dni przed przeprowadzeniem akcji „Tajemniczego klienta”, zostało zorganizowane szkolenie terenowe z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży napojów alkoholowych wśród przedsiębiorców oraz pracowników punktów sprzedaży napojów alkoholowych z terenu Miasta Kłodzko. Podczas szkolenia trener ujednolicił wiedzę uczestników na temat zasad przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim oraz osobom nietrzeźwym. Wyjaśnił także wszelkie wątpliwości i ukierunkował słuchaczy na prawdziwe informacje dotyczące handlu alkoholem. Każdy z słuchaczy miał możliwość zweryfikować swój stan wiedzy podczas indywidualnej rozmowy z trenerem.

Profil tajemniczego klienta

Kupujący – tajemniczym klientem był pełnoletni chłopak w wieku dwudziestu jeden lat.

Osoba – przed przeprowadzeniem prowokacji zakupu alkoholu została przeszkolona w zakresie:

- procedury zakupu, sposobu zachowania się w sposób niebudzący podejrzeń personelu obsługującego, reakcji na pytania sprzedającego, czy ewentualne komentarze/uwagi potencjalnych klientów danego punktu handlowego/usługowego,
- sposobu wypełniania protokołu po wizycie w punkcie.

Rezultaty badania

Przeprowadzony audyt wykazał, iż w ośmiu na dwadzieścia sprawdzonych punktów sprzedaży (40,00%) sprzedawca zdecydował się podać alkohol młodo wyglądającemu klientowi (wykres 141). Dwunastu pracowników (60,00%) zachowało się w sposób prawidłowy i odmówiło sprzedaży alkoholu osobie, która nie posiada dokumentu potwierdzającego wiek.

Wyk. 141. Ilość punktów, w których sprzedawca podał alkohol ankietarowi

Tak duży procent sprzedawców, którzy zdecydowali się sprzedać alkohol młodo wyglądającemu klientowi budzi niepokój, zwłaszcza w kontekście przeprowadzonego 2 dni wcześniej szkolenia terenowego. Podczas szkolenia trener wyczulał pracowników, jakie konsekwencje niesie za sobą podanie alkoholu osobom nieletnim oraz będącym pod wpływem alkoholu, ale także jak ważna jest asertywna i odpowiedzialna postawa sprzedawców oraz weryfikacja pełnoletności młodo wyglądających klientów.

Niestety część badanych sprzedała alkohol, pomimo wcześniejszego poprawnego zachowania i próby uzyskania potwierdzenia pełnoletności (wykres 142).

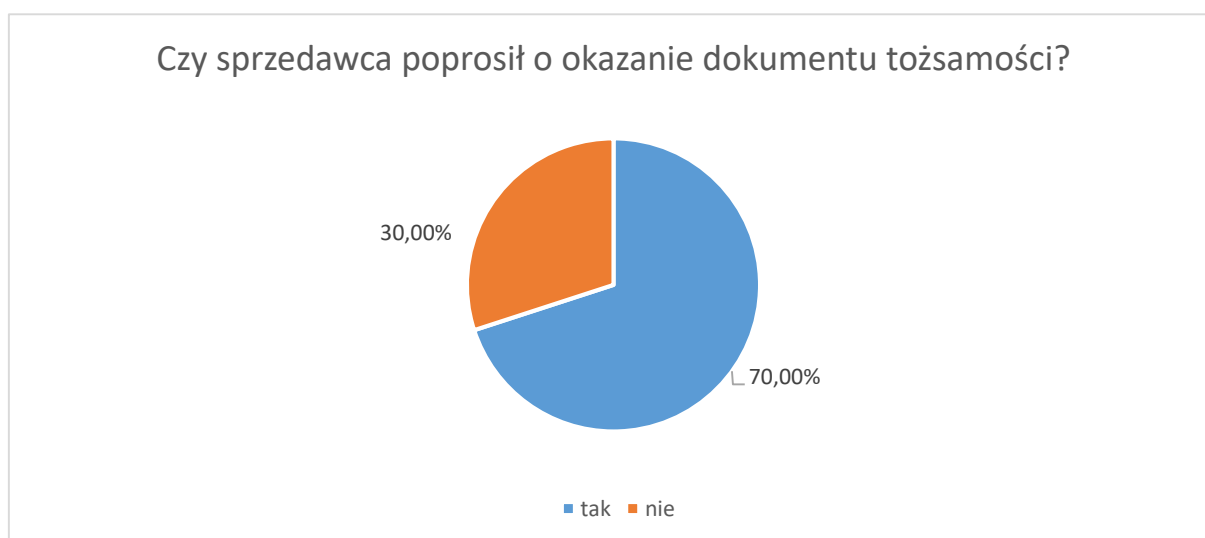
W piętnastu punktach (75,00%) sprzedawca zadał pytanie o wiek ankietera, w 5 miejscach (25,00%) takie pytanie nie padło. Oznacza to, że 3 sprzedawców, którzy sugerowali niepełnoletność młodo wyglądającego klienta, podali ostatecznie alkohol kupującemu.

Wyk.142. Czy sprzedawca spytał się kupującego o wiek?

70,00% miejsc (14 sklepów) wystosowało prośby o potwierdzenie pełnoletności dokumentem tożsamości (wykres 143). Aż 6 sprzedawców (30,00%) nie poprosiło tajemniczego klienta o okazanie dowodu tożsamości.

Wyk. 143. Czy sprzedawca poprosił ankietera o okazanie dokumentu potwierdzającego tożsamość

Podsumowując, w ośmiu punktach zdecydowano o sprzedaży alkoholu bez potwierdzenia wieku kupującego. W tym pracownicy 5 badanych sklepów nie wystosowali pytania o wiek, ani nie próbowali zweryfikować tożsamości ankietera – podali alkohol nie zwracając uwagi, że osoba kupująca może być niepełnoletnia. Natomiast w 3 punktach sugerowano niepełnoletność, w tym w 2 sklepach poproszono o okazanie dokumentu potwierdzającego pełnoletność, a mimo braku okazania dokumentu tożsamości i wątpliwości co do wieku osoby kupującej, zdecydowano o sprzedaży alkoholu. Sytuacja ta pokazuje, że część sprzedawców zna prawidłowe wzorce postępowania (zadanie pytania o wiek, weryfikacja pełnoletności), mimo to sprzedali alkohol „na słowo”, co jest zachowaniem nieprawidłowym i nagannym. Sytuacja jest tym bardziej niepokojąca, że w tych miejscach dwa dni wcześniej odbyło się szkolenie dotyczące prawidłowych zachowań dotyczących sprzedaży alkoholu osobom młodo wyglądającym oraz nietrzeźwym.

Sprawdzono 20 punktów
sprzedaży.

W 5 punktach nie
zapytano o wiek.

w 6 punktach nie
poproszono o dokument
potwierdzający
pełnoletność osoby
wyglądającej młodo.

8 punktów sprzedało
alkohol osobie
wyglądającej bardzo
młodo.

6.2. Analiza wyników badań w ramach „Zakupu kontrolowanego”

Charakterystyka procedury sprzedaży alkoholu w ramach prowokacji tajemniczego klienta

Akcja „Mystery Shopping” polegała na odwiedzeniu wskazanych punktów, przez tajemniczego klienta (osobę wyglądającą na niepełnoletnią) w celu dokonania zakupu wybranego rodzaju alkoholu. Analizie poddano przebieg prowokacji oraz towarzyszące jej wydarzenia, związane przede wszystkim z przestrzeganiem przez sprzedawców postanowień ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi²⁵.

Tajemniczy klient prosił o podanie alkoholu i uważnie obserwował reakcję sprzedawcy. W odpowiedzi na prośbę o potwierdzenie wieku na podstawie dokumentu, ankieter przekonywał o pełnoletności, bądź w inny sposób próbował nakłonić osobę obsługującą do sprzedaży bez okazania dokumentu. Ankieter w zamierzeniu miał zakup alkoholu, jeśli sprzedawca nie zareagowałby prawidłowo.

Obserwowano także reakcję klientów, bądź innych pracowników znajdujących się w punkcie sprzedaży podczas próby kupienia alkoholu przez osobę młodo wyglądającą.

Bezpośrednio po odwiedzeniu każdego punktu sporządzany był protokół, w którym odnotowano pozyskane w ramach niego informacje. Na podstawie protokołów został przygotowany niniejszy raport.

Analiza wyników badań w ramach „Zakupu kontrolowanego”

Niniejsze opracowanie ma na celu scharakteryzowanie polityki sprzedażowej oraz postawy względem niepełnoletnich klientów w punktach sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Miasta Kłodzko. Przeprowadzone w ramach badania analizy dotyczyły takich kwestii jak:

- rodzaj alkoholu o jaki prosił tajemniczy klient,
- proces sprzedaży,
- weryfikacja przez pracownika wieku kupującego,
- prośba o potwierdzenie pełnoletności na podstawie dokumentu,

²⁵ Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 2021 poz. 1119).

- zachowania personelu czy innych, obecnych przy prowokacji, klientów,
- innych zachowań lub przedmiotów sugerujących nieprawidłowe postępowanie podczas sprzedaży alkoholu (butelki pod sklepem, sprzedaż alkoholu osobom nietrzeźwym itp.).

Poniżej przedstawiono szczegółowe wyniki przeprowadzonego audytu:

Na terenie Miasta Kłodzko zostało sprawdzonych dwadzieścia (20) punktów sprzedaży alkoholu. 65,00% sprawdzonych miejsc (13 sklepów) to punkty wielobranżowe – głównie sklepy spożywczo-przemysłowe (wykres 144). 25,00%, czyli pięć badanych miejsc, stanowiły sklepy monopolowe. Dwa odwiedzone sklepy (10,00%) prowadziły działalność jako stacje paliw.

Wyk. 144. Rodzaj działalności obiektów, które były objęte akcją „Tajemniczego klienta”

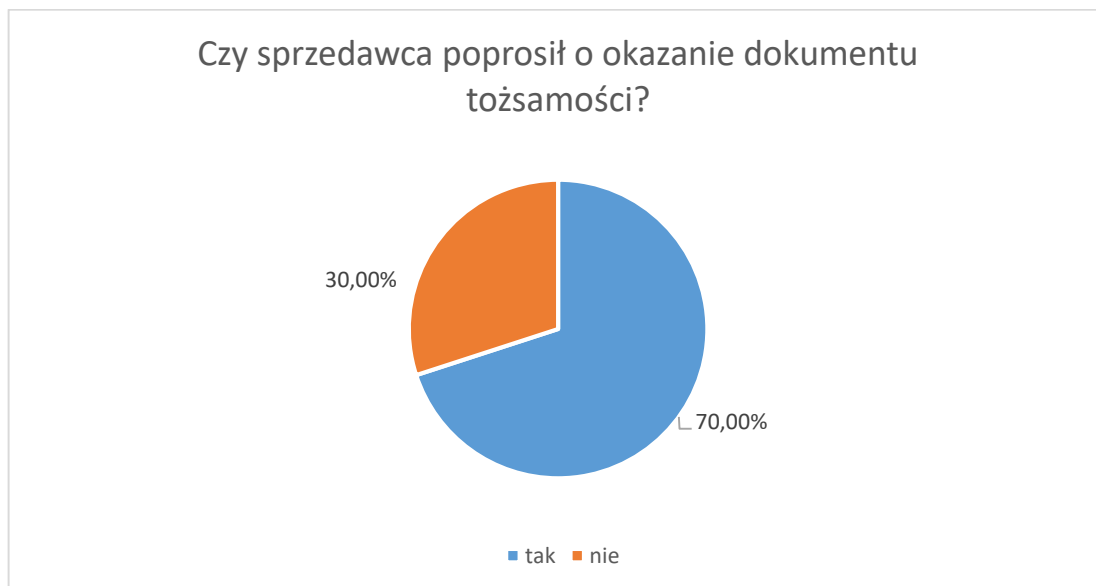
W przypadku odpowiedzi dotyczących zapytania tajemniczego klienta o wiek 75,00% sprzedawców (15 punktów) wystosowało pytanie dotyczące wieku do osoby proszącej o podanie trunku (wykres 145). 25,00% badanych miejsc (5 obiektów) zignorowało wymóg zadania takiego pytania wobec osoby młodo wyglądającej.

Wyk. 145. Czy Sprzedawca zadał Kupującemu pytanie o wiek

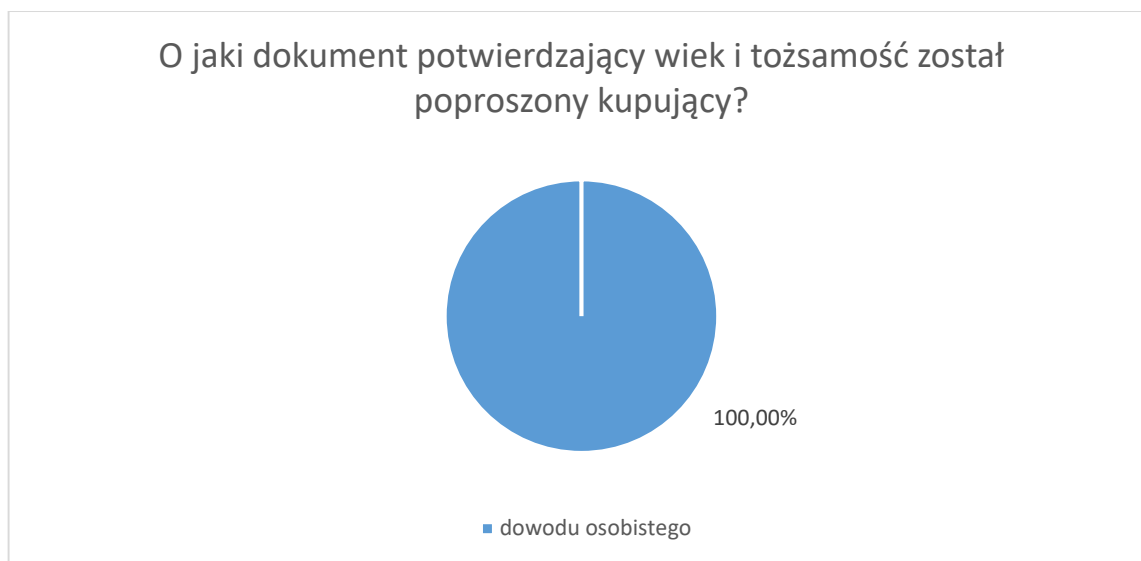
Podczas audytu 70,00% sprzedawców (14 punktów) poprosiło tajemniczego klienta o potwierdzenie pełnoletności dokumentem tożsamości (wykres 146). 6 pracowników (30,00% badanych miejsc) nie wystosowało pytania dotyczącego okazania dokumentu potwierdzającego tożsamość i wiek.

Wyk. 146. Czy audytor został poproszony o okazanie dokumentu potwierdzającego wiek

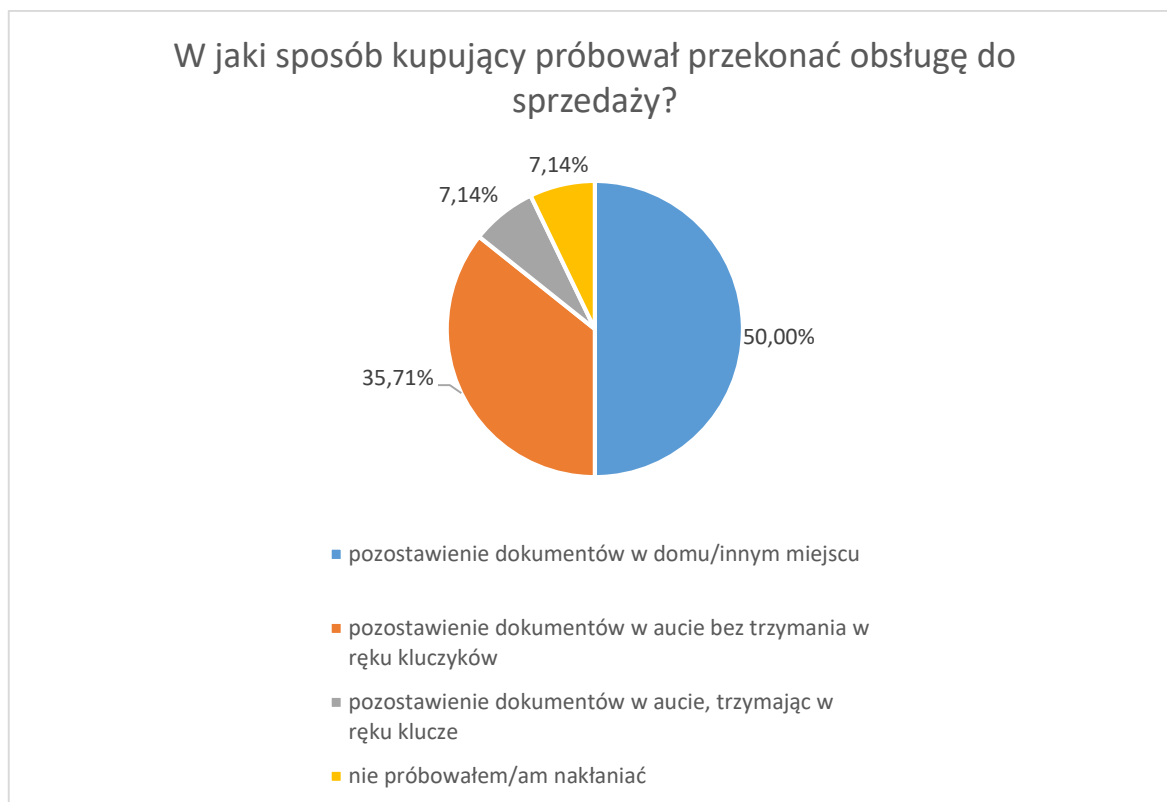
Spośród czternastu sklepów, które wymagały weryfikacji dokumentu tożsamości, 100,00% sprzedawców (14 punktów) poprosiło o okazanie dowodu osobistego (wykres 147).

Wyk. 147. Rodzaj dokumentu, służący do weryfikacji wieku Kupującego

Kolejny wykres (wykres 148) prezentuje sposoby nakłonicenia 14 sprzedawców, którzy wymagali okazania dokumentu tożsamości, do sprzedaży alkoholu. Z wykresu wynika, iż ankieter w siedmiu przypadkach (50,00%) próbował nakłonić sprzedawcę do sprzedaży alkoholu, tłumacząc się pozostawieniem dokumentu tożsamości w domu. W pięciu miejscach (35,71%) tłumaczeniem było pozostawienie dokumentów w aucie bez trzymania w ręku kluczyków od samochodu. W 7,14% punktów (1 miejsce) kupujący także próbował tłumaczyć się pozostawieniem dokumentów w samochodzie, tym razem trzymając kluczyki w ręku. Również w jednym przypadku (7,14%) ankieter nie próbował przekonywać sprzedawcy – wynikało to ze zdecydowanej postawy pracownika sklepu.

Wyk. 148. W jaki sposób ankietę nakłaniał do sprzedaży alkoholu.

W kolejnym pytaniu możemy zauważyć, że w dwunastu punktach (60,00%) alkohol nie został sprzedany ze względu na brak okazania dokumentu potwierdzającego wiek ankietera (wykres 149). Świadczy to o tym, że aż 8 sprzedawców (40,00%) zdecydowało się podać alkohol młodo wyglądającemu klientowi.

Wśród sprzedawców, którzy zdecydowali się na sprzedaż alkoholu, 5 pracowników badanych sklepów nie wystosowało pytania o wiek, ani nie próbowało zweryfikować tożsamości ankietera – podali alkohol nie zwracając uwagi, że osoba kupująca może być niepełnoletnia. Natomiast w 3 punktach sugerowano niepełnoletność, w tym w 2 sklepach poproszono o okazanie dokumentu potwierdzającego pełnoletność, a mimo braku okazania dokumentu i wątpliwości co do wieku osoby kupującej, zdecydowano o sprzedaży alkoholu.

Wyk. 149. Czy sprzedawca zdecydował się na sprzedaż alkoholu?

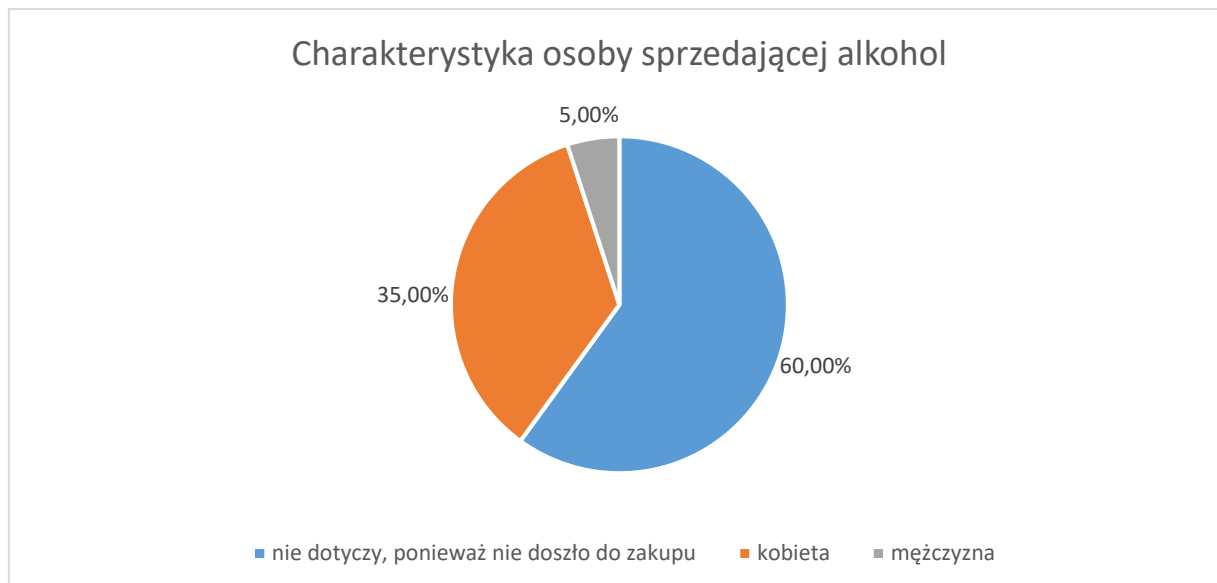
Kolejny wykres obrazuje przez kogo obsługiwany był tajemniczy klient (wykres 150). W większości, czyli w 70,00% przypadków (14 punktów), ankieter poprzez obserwację ustalił, że osobą obsługującą był zwykły pracownik sklepu, natomiast w dwóch punktach (10,00% badanych miejsc) był to właściciel sklepu. W czterech przypadkach (20,00%) audytor nie potrafił stwierdzić, kto go obsługuje. Należy jednak pamiętać, że podane wyniki są jedynie subiektywną oceną tajemniczego klienta.

Wyk. 150. Osoba obsługująca ankietera

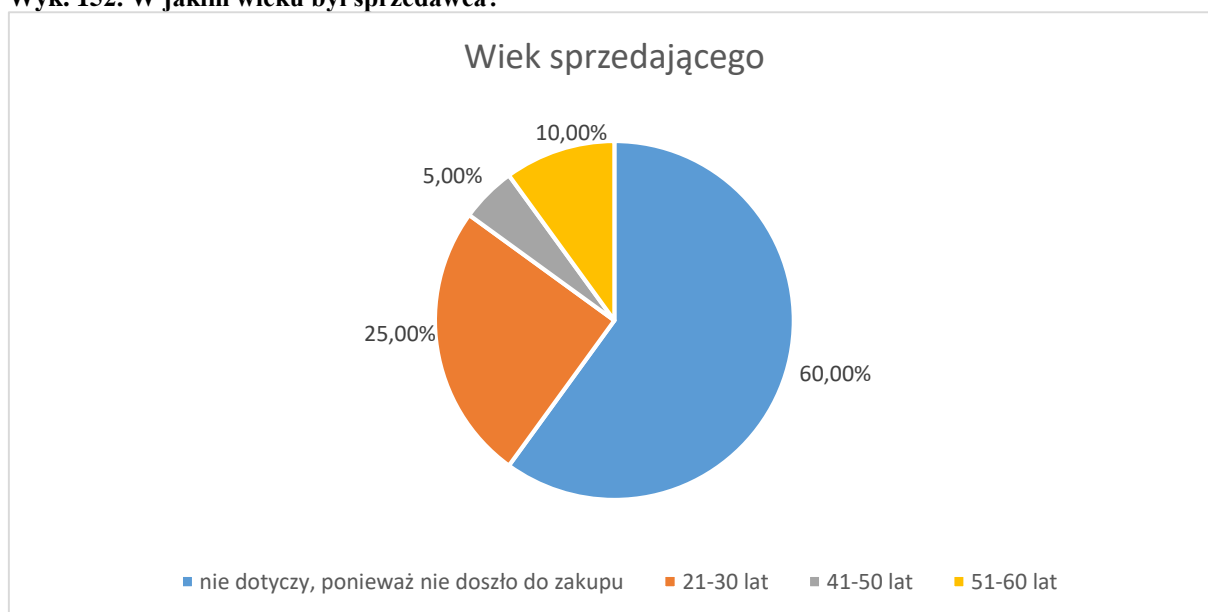
W 60,00% miejsc (12 punktów) ankieter nie uzupełniał tego pytania z powodu zdecydowanej postawy sprzedawcy – nie doszło tam do próby zakupu alkoholu (wykres 151). W 7 sklepach (35,00%) osobom obsługującą była kobieta, w jednym przypadku był to mężczyzna (5,00%).

Wyk. 151. Charakterystyka osoby sprzedającej alkohol

Uczestnicy akcji (sprzedający) byli w bardzo zróżnicowanym wieku, co widoczne jest na wykresie 12. Najwięcej sprzedawców spośród tych, którzy podali alkohol ankieterowi – pięć osób, zostało ocenione na wiek w przedziale 21 – 30 lat (25,00%). Mniej sprzedawców było w wieku 51 – 60 lat – dwie osoby, czyli 10,00%. 5,00% sprzedawców oceniono na 41 – 50 lat (1 badany). Należy jednak pamiętać, że jest to jedynie subiektywna ocena tajemniczego klienta.

Wyk. 152. W jakim wieku był sprzedawca?

Kolejne pytanie odnosi się do rodzaju alkoholu, o jaki prosił audytor (wykres 153). W 95,00% przypadków było to piwo (19 odpowiedzi), w 1 punkcie wino (5,00% badanych miejsc).

Wyk. 153. Rodzaj alkoholu, o jaki prosił audytor

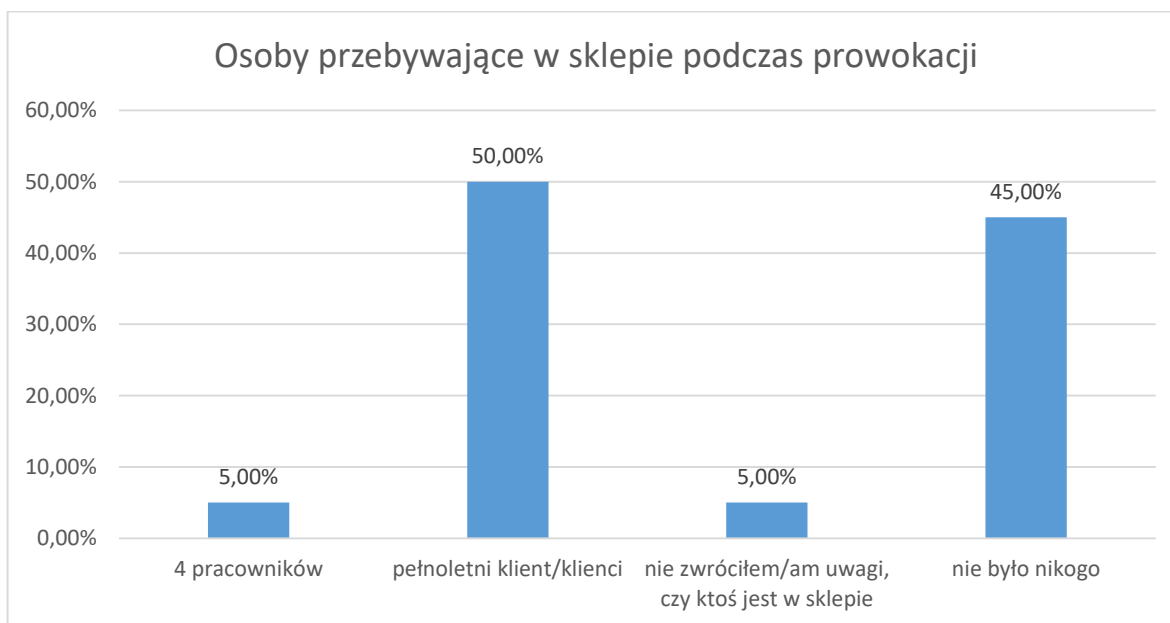
Tajemniczy klient po pierwszej próbie zakupu alkoholu nie zdecydował się na podjęcie ponownej próby nabycia napoju alkoholowego w 50,00% przypadków (10 sytuacji) ze względu na zdecydowaną postawę osoby obsługującej audytora (wykres 154). W 1 punkcie (5,00%) sprzedaży alkoholu ankietę prosił o podanie piwa. Także w jednym sklepie (5,00% badanych miejsc) audytor podczas drugiej próby zakupu poprosił sprzedawcę o wino. Niestety w 40,00% badanych lokali (8 sklepów) ankietę nie podjął drugiej próby, ponieważ już po pierwszej próbie alkohol został mu podany.

Wyk. 154. Druga próba kupienia alkoholu przez audytora

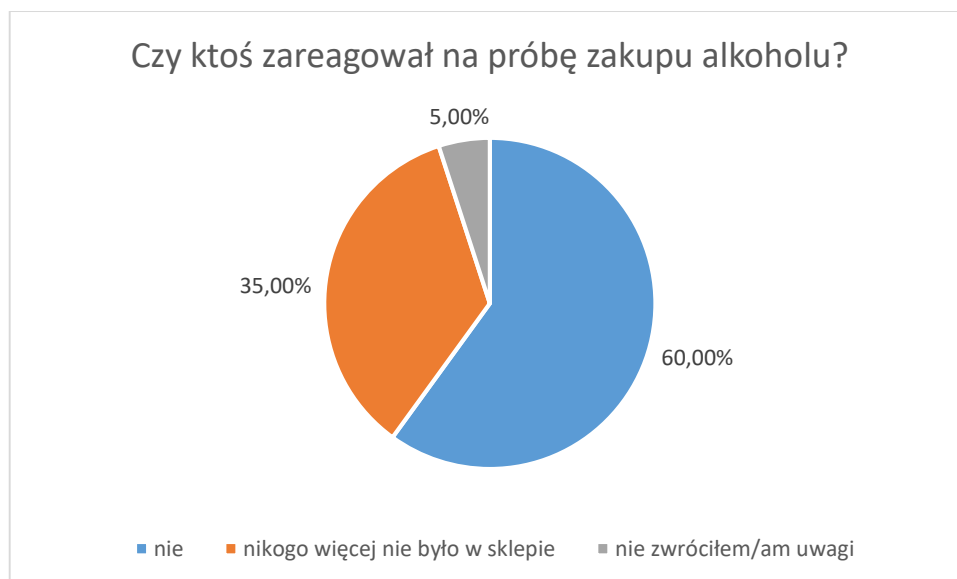
Podczas prowokacji zakupu alkoholu w połowie przypadków (10 zdarzeń) w sklepie byli inni pełnoletni klienci (50,00%) (wykres 155). Natomiast w 9 lokalach (45,00% sklepów) ankieter przebywał sam podczas przeprowadzania zakupów. W 5,00% badanych miejsc (1 punkt) tajemniczy klient spotkał czterech innych pracowników sklepu. W jednym sklepie (5,00%) ankieter nie zwrócił uwagi, czy oprócz niego i sprzedawcy ktoś jeszcze znajduje się w lokalu.

Wyk. 155. Osoby przyglądające się dokonywaniu zakupów przez audytora

Wykres 156 przedstawia dane dotyczące reakcji osób będących przy zakupie alkoholu przez stosunkowo młodą osobę. W 60,00% przypadków (12 sytuacji) ankieter swobodnie próbował zakupić alkohol, ponieważ nikt nie zwrócił uwagi, że młodo wyglądająca osoba próbuje kupić alkohol – taka postawa innych klientów może wynikać ze względu na prawidłową reakcję sprzedawcy lub obojętny stosunek. W 7 obiektach (35,00% sklepów) prowokator znajdował się w sklepie sam. Podczas jednej próby zakupu (5,00%) kupujący nie zwrócił uwagi, czy ktoś zareagował na jego zachowanie.

Wyk. 156. Czy osoby znajdujące się w sklepie zareagowały na zakup alkoholu

Na koniec tajemniczy klient w protokole z zakupu kontrolowanego miał możliwość wypełnienia w pytaniu otwartym uwag i istotnych informacji. Zwracał on uwagę na otoczenie punktów sprzedaży napojów alkoholowych. W ankietowanych miejscach tajemniczy klient nie zauważył żadnych nieprawidłowości.

7. WNIOSKI

Badania ilościowe realizowane wśród dorosłych mieszkańców Miasta Kłodzko, uczniów szkół podstawowych oraz sprzedawców podających i sprzedających napoje alkoholowe oraz wyroby tytoniowe, pozwoliły na wyciągnięcie poniższych wniosków.

7.1. Problemy społeczne wśród dorosłych mieszkańców

Problem alkoholowy

Problem alkoholowy wśród dorosłych mieszkańców nie przybiera dużych rozmiarów – 34,00% ankietowanych nie spożywa alkoholu w ogóle, a do codziennego spożywania alkoholu przyznaje się 2,67% osób. Ankietowani mieszkańcy najczęściej spożywają piwo (52,53%) oraz wino (35,35%). Co istotne, wypijają w większości bezpieczne porcje alkoholu (57,58%). Natomiast 5,05% respondentów jednorazowo wypija 11-13 i więcej porcji wyrobów alkoholowych. Głównym powodem sięgania przez dorosłych mieszkańców po alkohol jest towarzystwo (58,59%).

Dobłą informacją jest fakt, iż **skala problemu wykonywania obowiązków zawodowych pod wpływem alkoholu nie przybiera dużych rozmiarów** – 5,05% respondentów przyznało się do takiego zachowania, w tym 2,02% osób zdarza się to rzadko. W Mieście Kłodzko również **nie obserwuje się wysokiej skali problemu pijanych kierowców**. 7,07% ankietowanych prowadziło pojazd będąc pod wpływem alkoholu, w 5,05% osób zdarzyło się to jednokrotnie.

W odniesieniu do pandemii koronawirusa i kwarantanny, większość ankietowanych uważa, że nie wpłynęła ona na zmiany w zakresie spożywania przez ankietowanych napojów alkoholowych, jednak **6,06% osób sądzi, iż obecnie pije więcej**.

Dobłą informacją jest fakt, iż większość ankietowanych uważa, że alkohol spożywany przez kobiety w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka (93,33%), jednak 34,00% respondentów widziało w mieście kobiety w ciąży spożywające alkohol.

Problem nikotynowy

Analizując problem nikotynizmu wśród dorosłych ankietowanych, można dostrzec, iż **32,67% pali papierosy, przy czym 22,67% sięga po nie codziennie**. Jeśli chodzi o ilość wypalanych papierosów to 18,00% respondentów deklaruje, iż wypala mniej niż 5 papierosów w ciągu dnia, 12,0% mieszkańców między 16, a 25 razy, zaś kolejne 26,00% osób wypala od 6 do 15 sztuk. 28,00% mieszkańców nigdy nie podejmowało próby rzucenia palenia, kolejne 40,00% respondentów przyznało, że raz próbowało zerwać z nałogiem, ale bez skutku, a 28,00% badanych próbowało wiele razy, ale nieskutecznie. Dane pokazują, iż większość ankietowanych chce zerwać z nałogiem, ale nie potrafi tego zrobić.

Problem narkotykowy

Również **problem narkotykowy wśród dorosłych mieszkańców w Mieście Kłodzko nie przybiera dużych rozmiarów** – 5,33% badanych zadeklarowało spożywanie środków psychoaktywnych, w tym 4,00% osób zażywa je kilka razy w roku, a 1,33% osób codziennie lub prawie codziennie. Ankietowani, którzy sięgają po substancje psychoaktywne wybierają głównie marihuanę (75,00%).

Mieszkańcy sięgali po narkotyki lub dopalacze głównie dla lepszej zabawy (62,50%) dla towarzystwa (50,00%).

Co czwarty ankietowany uważa, że pandemia koronawirusa i kwarantanna miała wpływ na wzrost zażywania substancji psychoaktywnych w mieście. Jeśli chodzi o możliwość kupna tych substancji to 74,00% osób nie zna takich miejsc, a 8,00% badanych zna konkretną osobę, u której można kupić tego typu substancje.

Problem przemocowy

Mieszkańcy posiadają wiedzę dotyczącą klasyfikacji zachowań przemocowych. Wiedzą również do kogo należy zwrócić się w sytuacji doświadczania przemocy. Dane pokazują, iż **38,67% ankietowanych doświadczało kiedykolwiek przemocy**. Większość osób doznała przemocy psychicznej (89,83%), a przemocy fizycznej doświadczyło 42,37% osób. Osobami stosującymi przemoc wobec ankietowanych, był głównie partner/partnerka (33,90%) oraz ojciec (27,12%).

Jeśli chodzi o **stosowanie przemocy robiło to 22,67% ankietowanych**. Stosowali oni głównie przemoc fizyczną (72,22%), rzadziej przemoc psychiczną (44,44%). Respondenci stosowali przemoc **głównie wobec dziecka/dzieci (40,00%)**.

Inne problemy społeczne z perspektywy dorosłych mieszkańców

Większość ankietowanych ocenia warunki życia w mieście jako średnie (48,00%). Natomiast za główną przyczynę występowania problemów społecznych w mieście uznano niezaradność życiową (70,00%) oraz alkoholizm (60,67%).

Co piąty ankietowany zna rodzinę ubogą zamieszkującą Miasto Kłodzko, a 53,33% osób jedynie słyszało o takich rodzinach. Warto zwrócić uwagę, iż w opinii większości ankietowanych (76,67%) przyczyną popadania w ubóstwo są uzależnienia.

Charakteryzując sytuację osób niepełnosprawnych z perspektywy dorosłych mieszkańców można zauważyć, iż ankietowani wskazują, iż ze osoby zmagają się głównie z problemem barier architektonicznych (79,33%), utrudnionym dostępem do placówek rehabilitacyjnych (59,33%) oraz izolacją (51,33%).

Natomiast charakteryzując sytuację osób starszych w Mieście Kłodzko, ankietowani wskazują, iż osoby te zmagają się głównie z samotnością (84,00%) oraz chorobami (75,33%).

Dodatkowo jedynie 30,67% badanych uważa, że dostęp do opieki zdrowotnej w Mieście Kłodzko jest wystarczający.

Istotnymi problemami, z którymi mogą zmagać się **dzieci i młodzież w Mieście Kłodzko są alkohol i papierosy** – taką opinię wyraziło 49,33% ankietowanych dorosłych mieszkańców. Jednak badanie Tajemniczego Klienta pokazało, iż **mieszkańcy nie reagują na próbę kupna alkoholu przez osobę młodo wyglądającą**. W 12 sytuacjach ankieter swobodnie próbował kupić alkohol, ponieważ nikt nie zwrócił uwagi, że młodo wyglądająca osoba próbuje kupić alkohol.

7.2. Problemy społeczne wśród uczniów

Problem alkoholowy

Do spożywania kiedykolwiek w życiu alkoholu przyznało się 27,84% uczniów, w tym 24,56% dziewczynek oraz 31,22% chłopców. Niepokojący jest fakt, iż uczniowie swój pierwszy kontakt z alkoholem mają w bardzo wczesnym wieku. Młodzież deklaruje, iż po raz pierwszy piła alkohol w wieku poniżej 8-10 lat (20,80%).

Młodzież, która sięga po alkohol, przeważnie wybiera piwo – 70,40%, rzadziej wódkę (45,60%) oraz wino (44,80%).

Dodatkowo, uczniowie przyznają, iż **ich rówieśnicy często sami kupują sobie alkohol – 18,93%**, a 15,20% ankietowanych przyznało, że samodzielnie kupili alkohol.

Tę możliwość zakupu alkoholu przez osoby nieletnie potwierdza badanie Tajemniczego Klienta w punktach sprzedaży alkoholu w Mieście Kłodzko - w ośmiu na dwadzieścia sprawdzonych punktów sprzedaży alkoholu (40,00%) sprzedawca zdecydował się podać alkohol młodo wyglądającemu.

Dodatkowo badanie pokazało, iż aż 6 sprzedawców (30,00%) nie poprosiło tajemniczego klienta o okazanie żadnego dowodu tożsamości. Co wskazuje, iż sprzedawcy nie kontrolują wieku osób próbujących kupić napoje alkoholowe.

Problem nikotynowy

Jeśli chodzi o kontakt uczniów z nikotyną to 22,27% uczniów, w tym 7,35% paliło papierosy jednokrotnie, 9,35% robiło to kilka razy, 2,67% osób pali często, a 2,90% regularnie.

Warto zwrócić uwagę na fakt, iż 9,00% uczniów wypala każdego dnia więcej niż 20 papierosów, co wskazuje, iż osoby te mogą zmagać się z uzależnieniem.

Problem narkotykowy

Przyglądając się skali **problemu narkotykowego** wśród młodzieży z Miasta Kłodzko, można zauważyć, iż **skala tego zjawiska nie jest bardzo powszechna**. Do zażywania narkotyków

przyznaje się 2,23% uczniów, w tym 1,32% dziewczynek i 3,17% chłopców. Po narkotyki uczniowie sięgają z ciekawości (40,00%) oraz dla przyjemności/relaksacji (30,00%).

Większość ankietowanej młodzieży nie ma wiedzy na temat dostępności narkotyków i dopalaczy w Mieście Kłodzko. Jednak uważają oni, iż te substancje są zdecydowanie szkodliwe dla zdrowia.

Problem przemocowy

Jak wynika ze zgromadzonego materiału badawczego, uczniowie potrafią prawidłowo wskazać zachowania przemocowe oraz rozróżniają poszczególne typy przemocy. 50,78% uczniów przyznaje, iż doświadczyło zachowań przemocowych (43,86% chłopców i 57,92% dziewczynek). Dodatkowo, jak przyznają ankietowani przemoc tą stosowali głównie koledzy ze szkoły (61,84%). 50,56% uczniów przyznało, że w ich szkole występuje zjawisko przemocy między uczniami.

Do stosowania przemocy wobec innych osób przyznaje się 29,78% ankietowanych uczniów, w tym 20,61% dziewczynek i 39,19% chłopców.

Problem uzależnień behawioralnych

Jak wynika ze zgromadzonego materiału badawczego skala problemu uzależnień behawioralnych wśród uczniów z Miasta Kłodzko nie przybiera dużych rozmiarów. Jeśli chodzi o korzystanie z komputera i Internetu to większość uczniów poświęca na tę aktywność od 1 do 3 godzin (35,86%) oraz od 3 do 6 godzin (25,61%). Uczniowie korzystają z komputera i Internetu, aby oglądać filmy (68,21%) oraz kontaktować się ze znajomymi (67,29%).

Należy jednak monitorować problem uzależnień behawioralnych wśród najmłodszych mieszkańców. Uzależnienia behawioralne stają się coraz większym problemem społecznym i należy na bieżąco monitorować skalę zjawiska, aby jak najszybciej wprowadzać dodatkowe działania profilaktyczne.

7.3. Problemy społeczne z perspektywy sprzedawców

Sprzedawcy nie obserwują zmian w zakresie spożycia alkoholu w mieście (10 osób), jednak siedmiu badanych uważa, iż obecnie pije się więcej niż kiedyś. Większość z nich nie potrafi ocenić, czy pandemia koronawirusa miała wpływ na skalę spożycia alkoholu w mieście.

Z danych zebranych od sprzedawców wynika, iż młodzież próbuje samodzielnie kupić alkohol (wiele razy zdarzyło się to pięciu osobom, a raz lub kilka razy – ośmiu sprzedawcom).

Żaden ze sprzedawców nie przyznał się do sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim. Jednak jak pokazało Badanie Tajemniczego Klienta **nie jest to prawdą - w ośmiu na dwadzieścia sprawdzonych punktów sprzedaży alkoholu.** Co więcej - w 3 punktach sugerowano niepełnoletność, w tym w 2 sklepach poproszono o okazanie dokumentu potwierdzającego pełnoletność, a **mimo braku okazania dokumentu tożsamości i wątpliwości co do wieku osoby kupującej, zdecydowano o sprzedaży alkoholu.**

Ankietowani wskazywali, iż pytają o dowód tożsamości klientów za każdym razem, gdy mają tę możliwość (dziewięć osób) oraz robili to wiele razy (dziesięć osób). Badania terenowe pokazały jednak, iż w czternastu sklepach wystosowało prośby o potwierdzenie pełnoletności dokumentem tożsamości, jednak aż **6 sprzedawców nie poprosiło tajemniczego klienta o okazanie żadnego dowodu tożsamości.** W pięciu sklepach sprzedawca nie zapytał także młodo wyglądającego klienta o wiek. **Co pokazuje, iż deklaracje sprzedawców nie zawsze pokrywają się z rzeczywistymi zachowaniami.**

Ankietowani sprzedawcy uważają, że zdarzało im się, że osoby nietrzeźwe chciały kupić alkohol w ich punktach sprzedaży. Według dwunastu sprzedawców raz lub kilka razy i zdaniem pięciu sprzedawców wiele razy, zdarzyło się, że osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol w obsługiwanym przez nich punkcie. Trzech sprzedawcom nigdy nie przytrafiła się taka sytuacja.

Co więcej, **badania ankietowe wykazały również, że dwóch respondentów raz lub kilka razy sprzedało alkohol osobie nietrzeźwej.** Natomiast osiemnastu ankietowanych nigdy nie podało wyrobów alkoholowych osobom nietrzeźwym.

Jeśli chodzi o dostępność wyrobów tytoniowych w mieście to czterech respondentów uważa, że w mieście nie sprzedaje się papierosów osobom nieletnim. Natomiast sześciu sprzedawców sądzi, iż takie sytuacje mogą mieć miejsce rzadko, trzech badanych wskazało odpowiedź „czasami”, kolejne pięć osób twierdzi, iż zdarza się to często. Natomiast dwóch badanych uważa, że dzieje się tak bardzo często. Jednak **żaden z ankietowanych nie potwierdził w badaniu ankietowym faktu, iż kiedykolwiek podał wyroby tytoniowe osobom niepełnoletnim.**

Warto zwrócić uwagę na fakt, iż nie wszyscy ankietowani wiedzą komu, zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, zabrania się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych. Poprawną odpowiedź znało tutaj dziewięciu na dwudziestu badanych.

8. REKOMENDACJE

Celem niniejszej diagnozy było przedstawienie wybranych problemów społecznych dotyczących Miasto Kłodzko w odniesieniu do opinii: dorosłych mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej oraz osób pracujących w punktach sprzedaży napojów alkoholowych.

Cel ten został osiągnięty w toku weryfikacji zebranego materiału badawczego oraz przeprowadzonej analizy porównawczej, będącej podstawą do opracowania wniosków i rekomendacji, które następnie posłużą do tworzenia różnego rodzaju programów pomocowych zmierzających do poprawy sytuacji na terenie miasta, w tym jakości życia jej mieszkańców.

Przeprowadzone badania, oparte na badaniu ankietowym oraz badaniu Tajemniczego Klienta, pozwalają wnioskować, że w Mieście Kłodzko istnieje zagrożenie uzależnieniami od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, a mieszkańcy doświadczają także problemu przemocy w rodzinach. Skala problemów jednak nie przybiera dużych rozmiarów.

Zgromadzony w przebiegu badań materiał empiryczny umożliwia stworzenie kompleksowego programu działań naprawczych. Niezbędne będzie podjęcie szeroko zakrojonych i ogólnie skoordynowanych działań mających na celu transformację uwidocznionych obszarów problemowych przez osoby oraz instytucje bezpośrednio zaangażowane w tworzenie programu profilaktyki i rozwiązywania problemów społecznych.

Poniżej zaprezentowano jedynie możliwe kierunki działań w tym zakresie, które mogą stanowić inspirację do dalszej pracy na najbliższe lata w zakresie przeciwdziałania problemom społecznym.

W świetle przedstawionych wyników badań rekomenduje się podejmowanie oddziaływań we wskazanych niżej, obszarach:

1) Zapobieganie powstawaniu problemów uzależnień chemicznych i behawioralnych:

- Wyniki przeprowadzonej diagnozy pokazały, iż skala problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych wśród mieszkańców i uczniów nie przybiera dużych rozmiarów. Warto jednak podejmować systematyczne działania profilaktyczne, aby zapobiegać wzrostowi uzależnień zarówno wśród młodszych jak i starszych ankietowanych. W związku z tym rekomenduje się realizację programów edukacyjno-profilaktycznych skierowanych do dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych, dotyczących uzależnień od substancji psychoaktywnych i zdrowego stylu życia.
- Zarówno młodszy jak i starsi ankietowani wskazywali, iż zdobycie alkoholu oraz substancji psychoaktywnych w mieście jest możliwe. Potwierdza to także badanie Tajemniczego klienta, które pokazało, iż sprzedawcy decydują się podawać alkohol osobom wyglądającym bardzo młodo. Z tego względu zaleca się zwiększenie wykrywalności i ograniczanie dostępu do substancji psychoaktywnych oraz alkoholu i wyrobów nikotynowych dla dzieci i młodzieży.
- Organizacje różnych form edukacji rodziców, dotyczących m.in. świadomego rodzicielstwa, porozumiewania się ze swoimi dziećmi i rozwiązywania problemów opiekuńczo-wychowawczych, wychowania bez przemocy. Kontakt uczniów z rodzicami oraz fakt, iż rodzice wiedzą w jaki sposób uczniowie spędzają czas, ma wpływ na ich kontakt z substancjami uzależniającymi.
- Promowanie i organizacja alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci, młodzież, osoby dorosłe i całe rodziny. Zaleca się wykorzystywanie zainteresowań młodzieży i ich aktywności fizycznej do budowania alternatywnych, w stosunku do picia alkoholu i zażywania narkotyków, sposobów spędzania wolnego czasu i realizacji własnych zainteresowań. Działania te powinny mieć formę warsztatów i spotkań z ekspertami, ponieważ jest to najbardziej lubiana i skuteczna forma profilaktyki dla tej grupy.
- Zarówno młodszy jak i starsi ankietowani przyznawali, iż zarówno palenie papierosów (74,00% dorosłych ankietowanych) jak i sięganie po narkotyki i dopalacze (73,05% uczniów) może mieć zdecydowanie negatywny wpływ na zdrowie. Pokazuje to, iż respondenci mają świadomość negatywnego wpływu tych substancji na zdrowie. Rekomenduje się, realizowanie działań na rzecz promocji zdrowia i zdrowego stylu

życia, aby pokazać pozytywne przykłady działań mających korzystny wpływ na zdrowie.

- Opracowanie lokalnej kampanii na rzecz zwiększenia świadomości oraz odpowiedzialności sprzedawców alkoholu i uwrażliwienia ich na szkodliwość sprzedaży napojów alkoholowych osobom niepełnoletnim. Istotne jest również to, aby zwiększyć świadomość społeczną mieszkańców w tym zakresie i zachęcić do reagowania, gdy podawany jest alkohol lub wyroby tytoniowe osobom nieletnim. Badanie Tajemniczego Klienta pokazało, że inni kupujący nie zawsze reagują na nieprawidłowe zachowanie sprzedawcy.
- Wdrażanie działań ukierunkowanych na wzmacnianie systemu wartości dzieci i młodzieży, w szczególności wartości zdrowia, a także kształtowanie wśród dzieci i młodzieży przekonań normatywnych i umiejętności psychospołecznych. Zaleca się wspieranie prospołecznych działań młodzieży przez mentorów/tutorów, programów liderских i działań rówieśniczych z obszaru profilaktyki i promocji zdrowia. Utrzymywanie dobrych relacji z rodzicami oraz kompetentnymi i troskliwymi osobami dorosłymi (np. dziadkami, nauczycielami, mentorami) jest jednym z ważnych czynników chroniących i wspierających prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży. Warto również podejmować działania zachęcające młodzież do angażowania się w działalność organizacji pozarządowych, wolontariat.
- Popularyzowanie wiedzy nt. uzależnień chemicznych i behawioralnych poprzez organizowanie kampanii społecznych – zwłaszcza adresowanych do uczniów i ich rodziców. Kampanie powinny być atrakcyjne dla osób młodszych, warto zaprosić do ich realizacji osoby, które dzieci i młodzież cenią.
- Działaniami z zakresu edukacji powinni być objęci rodzice uczniów: na temat racjonalnych sposobów użytkowania mediów cyfrowych oraz konsekwencji zachowań problemowych i zagrożeń uzależnieniami czynnościowymi.
- Rozpowszechnienie informacji o placówkach udzielających pomocy w zakresie uzależnień od hazardu oraz na temat wskaźników pozwalających stwierdzić czy problem w tym zakresie występuje. Pomocne mogą okazać się broszury/ulotki plakaty informujące o negatywnych skutkach regularnego grania w gry hazardowe oraz wskazujące możliwe formy pomocy wyjścia z nałogu.
- Szkoła, oprócz technicznej umiejętności korzystania z Internetu, powinna uczyć racjonalnego z niego korzystania. Należy opracować odpowiednie szkolenia

dla nauczycieli, którzy byliby w stanie w sposób atrakcyjny przekazać zasady racjonalnego używania Internetu. Odpowiednie kursy adresowane do starszych użytkowników powinny być również dostępne w sieci.

- Edukacja społeczna na temat negatywnych skutków spożywania alkoholu, palenia papierosów, zażywania narkotyków i dopalaczy, w tym m.in. przez kobiety w ciąży i młodzież, a także zagrożeń związanych z nowymi technologiami i hazardem.
- Realizacja kampanii społecznych w zakresie przemocy w rodzinie, wychowania bez przemocy, relacji i komunikacji w rodzinach.
- Zaleca się realizację treningu kompetencji psychospołecznych, czyli naukę: radzenia sobie z emocjami i stresem; porozumiewania się i utrzymywania dobrych relacji interpersonalnych; podejmowania decyzji i rozwiązywania problemów; twórczego i krytycznego myślenia; samoświadomości i empatii. Badania pokazały, iż uczniowie uciekają w świat online, o czym świadczyć może fakt, iż 18,33% uczniów często zapomina o codziennych obowiązkach wskutek zbyt długiego przebywania w sieci. Dodatkowo 7,89% uczniów często denerwuje się jak ktoś przeszkadza im w korzystaniu z Internetu. Trening powinien być realizowany wśród młodszych i starszych uczniów.
- Uczniowie korzystają z komputera i Internetu głównie, aby kontaktować się ze znajomymi (67,29%), oglądać filmy (68,21%) oraz słuchać muzyki (67,05%). Sugerowanym działaniem jest umożliwienie młodzieży kontaktu ze znajomymi w formie bezpośredniej poprzez organizację alternatywnych form spędzania wolnego czasu. Spotkania ze znajomymi pomogą zredukować stres i niepokój.
- Zalecana jest aktywizacja dzieci oraz rodziców we wspólne spędzanie czasu wolnego, tak, by czas z dzieckiem nie był tylko obowiązkiem, ale też czasem własnego rozwoju i poznawania najbliższych osób. Zaleca się kampanie informującą mieszkańców o możliwościach spędzania czasu wolnego w mieście.
- Działania informacyjne dotyczące podwyższenia świadomości dzieci i młodzieży na temat instytucji. Konieczne jest umieszczenie w szkołach, ośrodkach zdrowia i innych punktach centralnych miasta plakatów oraz ulotek i broszur edukujących w zakresie szkodliwości i skutków picia alkoholu oraz adresów miejsc, w których młodzi mogą szukać pomocy.

2) Wczesne wykrywanie i interwencja w przypadkach bezpośredniego zagrożenia i wystąpienia problemów uzależnień i przemocy w rodzinie oraz minimalizacja negatywnych skutków:

- Wsparcie kadry pracującej w instytucjach pomocowych, szczególnie w zakresie rozwijania ich kompetencji i umiejętności w zakresie nowoczesnych form pomocy pracy z rodzinami borykającymi się z problemem przemocy, uzależnieniem od alkoholu lub narkotyków. Profesjonalna pomoc pomoże zmniejszyć skutki związane z problemem uzależnień oraz występowaniem przemocy w rodzinie na poziomie rodzinnym, jak i społeczności lokalnej.
- Wczesna diagnoza środowisk rodzinnych pod kątem zagrożenia uzależnieniami i przemocą, obejmująca interdyscyplinarne działania służące rozpoznaniu problemu oraz zaplanowaniu adekwatnych działań zaradczych.
- Rozwój poradnictwa specjalistycznego, wsparcia socjalnego oraz pracy terapeutycznej z dziećmi, osobami dorosłymi i całymi rodzinami zagrożonymi i doświadczającymi uzależnień oraz przemocy w rodzinach.
- Wspieranie tworzenia i funkcjonowania grup wsparcia i samopomocowych dla osób uzależnionych, współuzależnionych i ich rodzin, a także dla rodzin doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawczych oraz przemocy.
- Zapewnienie ogólnodostępnej pomocy terapeutycznej dla dzieci doświadczających przemocy.

3) Wzmocnienie systemu instytucjonalnego i organizacyjnego Miasta Kłodzko w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom:

- Wzmocnienie współpracy interdyscyplinarnej i sprawny przepływ informacji pomiędzy instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie.
- Ustawiczne zwiększanie kompetencji pracowników służb społecznych m.in. w zakresie dostępnych form przeciwdziałania uzależnieniom, diagnozy uzależnień, diagnozy przemocy w rodzinie, aspektów prawnych tych problemów i sposobów ich rozwiązywania, mechanizmów współpracy międzyinstytucjonalnej.
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi, sołectwami i grupami nieformalnymi w zakresie przedsięwzięć służących m.in. zwiększaniu aktywności społecznej,

tworzeniu oferty alternatywnych form spędzania wolnego czasu, aktywizacji marginalizowanych grup społecznych, integracji międzypokoleniowej itp.

4) Propozycja działań profilaktycznych zaprojektowane na podstawie wniosków z sprzedawców na terenie Miasta Kłodzko

- Należy wskazać, iż za prowadzenie polityki działań profilaktycznych odpowiedzialne są różne osoby i organizacje, dlatego też zalecane jest kompleksowe podejście do przeciwdziałania i zapobiegania omawianym zagrożeniom, takim jak np. alkoholizm czy uzależnienie od innych środków psychoaktywnych (np. nikotyny itp.).
- Nie należy zaprzestawać z podejmowaniem działań na rzecz uświadamiania ludzi nie tylko o prawnych czy zdrowotnych skutkach zagrożeń społecznych. W świetle powyższego rekomendujemy dalszą edukację dla grup takich jak: sprzedawcy alkoholu i tytoniu. Dodatkowymi grupami objętymi profilaktyką mogą być rodzice, opiekunowie, pedagodzy, nauczyciele, uczniowie czy społeczność lokalna. Środkami do realizacji tychże przedsięwzięć mogą być szkolenia, warsztaty.
- W celu monitorowania sytuacji w Mieście Kłodzko, sugerowana jest seria rozwiązań:
 - Coroczne szkolenia terenowe dla losowo wybranych punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Miasta Kłodzko - pomimo, że większość pracowników punktów sprzedaży alkoholu zareagowała prawidłowo, to jednak w ośmiu punktach sprzedawca sprzedał alkohol osobie wyglądającej na niepełnoletnią. Jest to niepokojące i niebezpieczne zachowanie, zwłaszcza w perspektywie zbliżających się zabaw sylwestrowych i karnawałowych.
 - Coroczne powtarzanie akcji „Tajemniczy klient”. Propozycja ta ma na celu zbadanie, czy po ponownym przeprowadzeniu szkolenia terenowego dla sprzedawców i osób podających napoje alkoholowe, zauważalne będą zmiany postawy sprzedawców, a w efekcie – zwiększy się poziom ich odpowiedzialności oraz świadomości dotyczącej konsekwencji sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18. roku życia. Zaleca się powtarzanie tej akcji, z nastawieniem na monitorowanie sytuacji na terenie Miasta Kłodzko.
 - Szkolenia dla Komisji Alkoholowej z zakresu wydawania zezwoleń i kontroli punktów po nowelizacji w 2022 r. ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
 - Szkolenie dla nauczycieli, rodziców, opiekunów z zakresu uzależnień.

5) W odniesieniu do problemu biedy i ubóstwa, starzenia się społeczeństwa oraz sytuacji osób niepełnosprawnych w Mieście Kłodzko zaleca się:

- Dalsze tworzenie kampanii społecznej potępiającej różnego rodzaju dyskryminację, a jednocześnie propagującej tolerancję, empatię oraz aktywną pomoc ofiarom wykluczenia.
- W Mieście Kłodzko łącznie 35,34%% badanych dorosłych mieszkańców przyznało, że zna rodziny, które są dotknięte ubóstwem. Rekomenduje się stworzenie form pomocy dla osób ubogich: zasiłki i świadczenia, zbiórki pieniędzy, ubrań, żywności.
- Istotne jest, aby szkoła identyfikowała problemy finansowe w rodzinach uczniów oraz pomoc tym osobom (darmowe podręczniki, wyprawki szkolne, stypendia).
- Organizacja akcji dożywienia dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych.
- Podnoszenie skuteczności wsparcia przez pracę socjalną, ukierunkowaną na wzmacnianie potencjału osób i rodzin w przewyżnianiu trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem ich uprawnień, zasobów i możliwości, a także wspieranie podnoszenia kwalifikacji i kompetencji pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej.
- Wpływanie na kształtowanie stylu życia oraz stanu zaspokojenia potrzeb poprzez udostępnianie informacji o ofercie usług aktywizujących skierowanych do osób w trudnej sytuacji finansowej. Informacje powinny być dostępne w często uczęszczanych miejscach w formie plakatów, ulotek, czy krótkich broszur.
- Według 60,67% badanych mieszkańców jedną z przyczyn popadania w ubóstwo jest bezrobocie. Poleca się identyfikowanie osób pozostających bez zatrudnienia i pomoc im obejmującą pośrednictwo zawodowe, w tym szkolenia z poszukiwania pracy oraz wsparcie dla osób wchodzących lub powracających na rynek pracy.
- Organizowanie staży/praktyk zawodowych dla dorosłych, w celu podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych, a także szkoleń z zakresu kompetencji kluczowych. Osoby, które mają mniejsze zasoby finansowe powinny mieć możliwość uzyskania dofinansowania przejazdów z miejsca zamieszkania do miejsca pracy, stażu lub praktyk zawodowych.

- Kontynuowanie działań informacyjnych dotyczących realizowanych przez Miasto Kłodzko działań mających na celu aktywizację zawodową i wyrównywanie szans na rynku pracy, dalsze rozpowszechnianie wśród mieszkańców za pomocą broszur, ulotek i plakatów w miejscach publicznych, lokalnych mediach, prasie i Internecie.
- Osoby niepełnosprawne należą do kategorii osób, których sytuacja na rynku pracy jest niekorzystna, a przecież praca zawodowa, sama aktywność w tym wymiarze ludzkiego funkcjonowania, jest jednym z najskuteczniejszych sposobów prowadzących do integracji osoby niepełnosprawnej ze społeczeństwem. Praca zawodowa jest istotnym czynnikiem przeciwdziałającym izolacji i dyskryminacji, jest zatem wartością ważną nie tylko z jednostkowego, ale także społecznego punktu widzenia, daje możliwość uzyskiwania przez osoby niepełnosprawne samodzielności ekonomicznej. Dlatego warto pokazywać w środkach masowego przekazu dobre praktyki związane z udanymi sposobami samozatrudnienia oraz promujące aktywność zawodową osób niepełnosprawnych.
- Według łącznie 49,33% badanych mieszkańców oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych na terenie miasta jest raczej i z pewnością niewystarczająca. Rekomenduje się przeprowadzenie szczegółowego badania wśród niepełnosprawnych, z którego będzie można wywnioskować, czego i jakiej pomocy potrzebują osoby niepełnosprawne. Na podstawie wyników badań należy stworzyć zespół specjalistów, którzy będą odpowiedzialni za tworzenie różnych pomocy dla osób niepełnosprawnych.
- Zaleca się dostosowywanie miejsc użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych. Z przeprowadzonej diagnozy wynika, iż jednym z problemów osób niepełnosprawnych są bariery architektoniczne - wskazuje na nie 79, 33% ankietowanych mieszkańców. Istniejące w przestrzeniach publicznych niewralgiczne bariery i utrudnienia takie jak brak chodników, podjazdów czy wyznaczonych miejsc parkingowych powinny zostać rozwiązane poprzez lepsze dostosowanie infrastruktury technicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych.
- Poszerzenie oferty programów pomocy psychologicznej, psychoterapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, starszych, niepełnosprawnych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz stworzenie miejsc wsparcia i poradnictwa dla tych grup.
- Rekomenduje się materialną pomoc dla osób starszych – 55,33% ankietowanych wskazało ubóstwo jako główny problem, z którym borykają się osoby starsze.

- Zaleca się także zapewnianie osobom starszym, niepełnosprawnym i innym zagrożonym wykluczeniem społecznym form aktywnego spędzania czasu oraz włączania tychże osób w życie zawodowe i publiczne. Dane pokazują, iż według mieszkańców osoby starsze zmagają się z samotnością (84,00%). Istotne jest, aby informować mieszkańców realizowanych działaniach.
- Zaleca się przeciwdziałanie marginalizacji osób starszych poprzez organizowanie akcji, kampanii mających na celu stworzenie pozytywnego obrazu późniejszej fazy życia, odejście od stereotypu stary = chory, a także rozwój świadomości społecznej na temat potencjału osób starszych.
- Warto także edukować społeczeństwo, w tym osoby zmagające się z problemem uzależnień i ich rodziny, iż nadużywanie alkoholu czy narkotyków nie jest jedyną przyczyną przemocy i aby powstrzymać przemoc w rodzinie nie wystarczy poddać się leczeniu uzależnienia. Osoby stosujące przemoc w rodzinie powinny dodatkowo uczestniczyć w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.
- Poszerzenie zakresu usług opieki medycznej dla osób starszych. Istotna jest współpraca pomiędzy podmiotami wykonującymi działalność leczniczą a ośrodkami pomocy społecznej oraz między pielęgniarkami środowiskowymi a pracownikami socjalnymi.
- Usuwanie barier biurokratycznych w dostępie do służby zdrowia. Na ogół osoby starsze nie dają sobie rady z formularzami drukowanymi drobną czcionką i zawierającymi niezrozumiałe terminy. Należy dostosować formularze do możliwości osób starszych oraz przeszkolić personel.
- Rozwijanie transportu publicznego, w szczególności na terenach wiejskich lub dofinansowywanie ze środków publicznych alternatywnych form transportu dla niemobilnych osób starszych wymagających specjalistycznego wsparcia medycznego i opiekuńczego.
- Utworzenie miejskiej platformy informacyjnej dla osób starszych i ich opiekunów, za pośrednictwem których mogliby oni uzyskać informację o ofercie różnych podmiotów, zajęciach, możliwościach i rodzajach wsparcia. Takie punkty informacyjne mogłyby powstawać między innymi przy szpitalach, przychodniach i urzędach.

PODSUMOWANIE

Badanie przeprowadzone na terenie Miasta Kłodzko miało na celu zdiagnozowanie oraz określenie głównych problemów występujących wśród społeczności lokalnej. Bezpośrednim rezultatem przeprowadzonej diagnozy jest niniejszy raport, stanowiący podstawę do zaplanowania oraz zrealizowania przez władze lokalne konkretnych oddziaływań, które będą miały na celu stopniową eliminację zagrożeń i problemów występujących na terenie miasta.

Wstępne określenie rozmiaru skali zjawiska przemocy, narkomanii, alkoholizmu, niktynizmu, uzależnień behawioralnych oraz innych problemów społecznych pozwoli na odpowiednie wprowadzenie działań profilaktycznych. Należy pamiętać, że grupą wysokiego ryzyka są przede wszystkim dzieci i młodzież. Wiele badań naukowych wskazuje na fakt, iż to dom rodzinny jest czynnikiem decydującym o dalszym rozwoju osobowościowym i światopoglądowym nastolatka. Dlatego też, należałoby skupić się na nawiązaniu ścisłej relacji pomiędzy środowiskiem szkolnym oraz rodzicami, w celu wspólnego rozwiązywania problemów, z jakimi borykają się młodzi mieszkańcy.

Komunikaty medialne oraz wpływ rówieśników mogą w wielu przypadkach negatywnie oddziaływać na nieustannie kształtującą się osobowość młodego człowieka, a to z kolei może przejawiać się w ryzykownych zachowaniach nastolatków. Władze lokalne powinny w sposób szczególny zadbać o małych dzieci pochodzących ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym. Jest to ważna kwestia, gdyż często problemy z dzieciństwa oraz domu rodzinnego przenoszą się na dorosłe życie.

Ważne jest, aby szkoła również była miejscem, które przyczyni się do budowy systemu wartości młodego człowieka oraz ostrzeże i poinformuje go o konsekwencjach wynikających z podejmowania ryzykownych działań. Ze szczególną uwagą, powinno się traktować dzieci, których rodzice nie potrafią poradzić sobie z własnymi uzależnieniami.

Powyższe wnioski opisujące tendencję w dynamice zagrożeń lokalnych, wskazują na umiarkowany stopień występowania danych problemów społecznych na terenie Miasta Kłodzko. Pomimo to, należy podjąć wszelkie działania, które nie dopuszczają do pogłębiania się zjawisk marginalizacji, wykluczenia oraz patologii społecznych.

Ważną kwestią jest również uświadamianie społeczności lokalnej, w związku z odpowiednim reagowaniem na przemoc rówieśniczą oraz przemoc domową. Jak wynika z badań, istnieje spora część osób, która wie o działaniach przemocowych w obrębie swojego środowiska.

Należałoby wskazać tym osobom, jak powinny zachować się w sytuacji, kiedy są świadkami takich zachowań oraz, gdzie zgłosić się o pomoc.

Badania oraz analiza problemów społecznych w Mieście Kłodzko, wskazała różne obszary społeczne, które wymagają szczególnych interwencji. Raport wykazał wiele pozytywnych zjawisk, jakie mają miejsce wśród lokalnej społeczności. Przeprowadzona diagnoza wskazuje odpowiedni kierunek zmian, jakie powinny dokonać się na terenie miasta.